

PLANTÆ

I. STAMINIBUS CONSPICUIS

I. PETALISQUE

I. FLORE COMPOSITO.

Huic classi commune est, habere finem petioli florigeri dilatatum in discum carnosum, rotundum, planum convexumve, etiam concavum. In ejus disci foveolas radican- tur semina, quorum quodlibet coronatur suo flosculo, vel toto tubuloso, vel certe in principio. Toti flori composito longe plerumque calyx subest, multis fere ex foliolis compositus, sæpe imbricatim sibi impositus. Petala undique in circulum expanduntur.

I. STAMINIBUS CONNATIS.

His tubus floralis educit quinque petiolos, qui in unam cavam cylindrum conjunguntur, cujus interior superficies loculis polline plenis inscribitur, finis quinque dentibus terminatur a). Intra eam vaginam tuba continetur, quæ de summo femine adscendit, bifido sine b). Ita in flosculis perfectis. Dantur enim feminini fere minores; apetalis similes, in quibus tuba est absque stamine & vagina: dantur etiam masculi, fere majores, quibus vagina staminea est absque tuba cum femine abortivo. Utrumque rarius, & frequentiores sunt flosculi androgyni.

I. FLOSCULIS EXPLANATIS.

CICHORACEÆ VAILLANTII *Mémoir. de l'Académie des Scienc.* 1721.

PLANIPETALÆ BOERHAAVII &c. c).

His femina quale diximus, & vagina staminea, & tuba.

Petalum parva parte sui gracilem in tubum d) fingitur, qui petiolos staminiferos quinque generat. Sed ultra eum tubum fissus quasi semiflosculus in bracteam e) plerumque pene parallelogrammam explanatur, sine ferrato, sæpe quinquedentato f). Tuba, receptaculum, calyx compositus g), quales dixi. Classis naturalis est. Omnes plantæ hujus generis album lac ex fractis partibus fundunt, aliquando dulce, plerumque amarum, absque calore, quod cum refrigerio album humoresque humanos solvit. Omnibus etiam folia alterna sunt, floresque nunquam ex natura sua albi, raro rubri, plerique flavi, plerumque polypetali.

I. PLACENTA SQUAMIS DISTINCTA.

I. SEMINIBUS NUDIS sive BREVISSIME CORONATIS.

CICHORIUM TOURNEF. t. 272. LINN. n. 921.

Calyx fit duabus squamarum h) seriebus, exteriori quinquefolia, interiori octophylla, ista molliori. Semini subjicitur squama caudata, femine longior. Ei corona est quinquedentata i).

1. CICHORIUM foliis pinnatis, pinnis triangularibus dentatis, floribus sessilibus.

Intybum sylvestre FUCHS p. 979.

Intybus

a) MEEZE *flor. compos.* p. 4. BERKHEY *tab.* 4. GREW p. 170. BLAIR *essay* p. 28. 30.

b) MEEZE p. 6. BERKHEY *tab.* 4. GREW.

c) Flos semistularis JUNG *Phyt.*

d) BERKHEY *tab.* 4. fig. 35. VAILLANT. t. 7. f. 47. GREW t. 92. in *cichoseq.*, sed cum tuba male trifida, & p. 170.

e) BERKHEY *tab.* 4. MALPIGHI *plant. fig.* 207. VAILLANT *ibid.*

f) BERKHEY *tab.* 4. VAILLANT *ib.*

g) BERKHEY t. 1. f. 9. VAILLANT *tab.* 8.

h) TEW *ic.*

i) VAILLANT *tab.* 7. fig. 9. 10. Conf. GRIENDEL *fig.* 6. *obs.* 7. Semiflosculum pingit GREW l. c.

2 PLANTÆ FLORE COMPOSITO PLANIPETALÆ

Intybus sylvestris CAMERAR. *Epist.* p. 285.

Cichoreum sylvestre BLAKWELL T. 183. HILL. III. p. 160.

Cichoreum floribus geminis sessilibus foliis runcinatis LINN. *Spec. II.* p. 1142.

α Varietates flore albo *in der Enge* TRAG. FEHR *scorzoner.* TURNER.

β Flore rubro TRAG. Ab acido adfuso, & a succo acido formicarum Cichorei flores rubescunt TRAG. ad BRUNFELS II. p. 274. Cultum ad cæruleum colorem redit SENKENBERG *Lil. Conv.* p. 10.

γ Foliis integris C. B. VAILLANT.

δ Altissima, erecta, sepedalis, foliosa varietas in arce veteri *Openheimensi.* Ea est hortensis TREWII *tab.* 177.

ε Caule latissimo, *fasciatum*: a me aliquoties repertum. Habet C. GESNER *epist.* p. 86.

Ubique ad vias.

Caulis plerumque procumbit, aut inique erigitur. Radix dauci similis, cylindrica. Folia ad terram multa, subsæpera, ima lata, semipinnata, superiora pinnata, nervo paulum folioso, pinnis triangularibus dentatis, retroversis *k*), eundo majoribus, extremis in amplum triangulum confluentibus. Flores sessiles, sæpe bini, in summis ramis etiam simplices, cyanei. Calycis folia ciliata; semen breve & crassum. Petala dentata ad viginti quinque.

Ambubeja Romanis *l*), amarum est, magis quam aliæ hujus classis plantæ, hinc præ reliquis officinis notum. In lixivio fatis est falis fixi *m*). Radices similia præbent. Quare falsa vi humores coagulatos in primis viis putatur resolvere, ut fere post morbos acutos hoc remedium nascentibus in hepate *n*) vitiis opponatur. Icterus eo solo auxilio superatus fuit *o*). Sed & ipsum febres sustulisse intermittentes, etiam solum, testis extat *p*). Adjuvat procul dubio amaror, qui tonum primarum viarum conservat *q*), & hypochondriaca mala corrigit *r*), virorumque literatorum languores. Etiam in sanguine depurando adversus ulcera vetusta valet *s*).

Succum potentiorum esse credo *v*), aut totius plantæ in acetariis usum *x*), sed abunde & cum constantia sumtæ. Deinde decoctæ radices *y*) in medicinam recipiuntur. Nam syrupos & hic & alibi saccharum adjectum & vetustas viciat. Oculis veteres succum contra caliginem instillabant *z*). Ad vernas equorum curationes egregium *a*) est remedium.

CICHORIUM fativum *b*) annum foliis glabris *c*), integris, dentatis, veterum Intubus, debilius est, & magis oleraceum, inque cibum sumitur, maxime quando per hiemem in obscuris cellis virorem & amarorem deposuit. A priori specie non differre conjectura est LINNÆI *d*), quæ neque ILL. TREWIO displicuit *e*). Nobis passim sponte provenit, ex hortis ut puto elapsam, neque in sylvestrem speciem degenerat.

II. SEMINIBUS PAPPO CORONATIS.

HYPOCHOERIS VAILL. LINN. n. 918.

Pappus fetas habet ramosas VAILLANT T. 7. *fig.* 21. Squamas pingit IDEM f. 28. Calyx hieracii, imbricatus, multis squamarum seriebus.

2. HYPOCHOERIS caule unifloro, foliis dentatis, hirsutis T. I.

Hieracium l. latifolium hirsutum incauum flore magno C. B. J. R. H. SCHEUCHZER *It. II.* p. 135.

Hypochoeris

δ) TREW.

l) CELS. L. II. c. 30. PLIN. *Lib. XX.* c. 8.

m) GEOPROI *mat. med. lib. III.* p. 320. 199.

n) DETHARDING *meth.* BUCHWALD p. 82.

o) VIRIDET *bon chyle* p. 635. MOINICHEN *obsf.* 9.

p) GEOPROI p. 322.

q) Ideo forte alvum siccare CELSUS.

r) SCHUSTER *obsf. therap. obsf.* 25. de radicibus.

s) BUCHNER *Miscell.* 1729. p. 725.

v) MOINICHEN *obsf.*

x) VIRIDET. BOREHAAVI.

y) SCHUSTER.

z) MARCELL. p. 67.

a) BONSI *ippiatr.* p. 26. 27.

b) CELSUS *Lib. II.* c. 30. qui distinxit.

c) BLAKWEL t. 383. Intubum sylvestre latifolium LOSTE p. 557.

d) *Hort. Cliff.* p. 389.

e) BLAKWEL l. 6.

Hypochoeris caule subnudo, ramo saepius solitario, foliis ovato oblongis, integris, dentatis LINNÆI *Specier. II. p. 1140 f).*

β Varietas foliis integris non dentatis.

Hieracium tomentosum integro folio BOCCONE p. 147. tab. 106. ex BARRELIER ic. 238.

γ Varietas angustifolia asperior.

Hieracium montanum foliis dentatis, flore magno C. B. *Prodr. p. 65.*

In Germaniæ pratis g) montosis provenit latiori folio, saepe maculis nigricantibus adspersa, ut in Pulmonaria Gallorum fit. Helvetis alpinum est, & in Aquileiensi Gubernio, tum in M. Rosboden Valesiæ, in Vallis urfariæ pratis, in Frala M. Rhetiæ; etiam in M. Saleva a Gen. DE SAUSSURE repertum. SCHEUCHZER in Rhetiæ Monte Maloja; HUBER fere eodem loco sub diversorio Weissenstein & circa Malix. C. B. in Gotthardo, & circa fabarias thermas, CL. RAMSPEK in M. Schilt legit. Angustifolia varietas super Sas, & super la Varaz, in Enzeinda Monte & alibi provenit.

Radix lignosa, perennis, foliorum reliquiis coronata. Folia multa ad radicem, tamen nostris ad caulem aliqua, ampla in vulgari, ex ovatis lanceolata hirsuta, per oras rariter crenata. Caulis pedalis & cubitalis, hirsutus, nobis plerumque simplex: in Germania rariter brachiatus h). Flos caulem, aut quemque ramum, terminans amplissimus, plenissimus, calycis squamis præmagnis, nigricantibus, hortis. Squamæ inter flosculos longæ caudatæ. Germani herbam costam vocant, eaque in pectoris morbis i) & ad phthisin utuntur. Smolandî ad brassicæ modum in cibum recipiunt k). Nobis nullo in usu est.

3. HYPOCHOERIS foliis semipinnatis hirsutis, caule nudo, brachiato.

Hieracium tertium DOD. p. 639. LOBEL icon. p. 238.

Hypochoeris porcellia TAB. ic. 179. & iterum 183. hæc ex DODONÆO.

Hypochoeris foliis runcinatis, obtusis, scabris, caule ramoso, nudo, levi, pedunculis squamosis LINN. *Spec. II. p. 1140.* Describitur apud ROSEN p. 36. lege 39. n. 28.

Huc refer ILL. OEDERI tab. 150.

β *Hieracium dentis leonis folio bulbosum* C. B. *Prodr. p. 64.* Secundum VAILL. Plura alia hieracia C. B. huc pertinent.

In herbosis fylvarum.

Radix alba, crassa, longa, in crura divisa. Folia ad terram congesta, hirsuta, subsæpera, sinuata, semipinnis rectis, ante finem dilatatis, modice dentatis, ultimis confluentibus. Caules aphylli, cubitales, etiam ramosi, brachiati, sub fine intumescentes. Calyx niger, alis albis, sub apice pilosus. Varietatem vidi apice squamarum calycis bifido, trifido. Flos plenissimus, flavus, extus purpurascens. Petala profunde quinquefida. Semen ellipticum longum, lineatum, longe fetigerum, squama alba, caudata, cava continetur l). Lac amarum, opii odore.

HYPOCHOERIS glabra 3. LINN. nondum in Helvetia reperta est, quam Gottingæ legeram, & Cellæ.

ORDO II.

II. DISCO ABSQUE SQUAMIS

I. SEMINIBUS NUDIS.

LAPSANA m) VAILLANT. p. 210. (Lampfana)

LAPSANA LINN. & HYOSERIS LINN. atque DILL. nov. gen. p. 144.

LEODONTOIDES MICHELI.

Suffecerint femina nuda. LINNÆUS ex calyce distinxit.

4. LAPSANA

f) Conf. *Flor. Dan. T. 149.*

g) Reperi circa Elbingevode. CL. FEHR *Swinsfurti.*

h) *Icon. CLUSII. HILLII. OEDERI.*

i) C. HOHMANN *mat. med. p. 270.*

k) LINNÆUS *macell. oliv. p. 127.*

l) VAILLANT. *fig. 21.*

m) Lapsana inter sylvestres brassicas coquitur in cibis PLINIUS *Hist. nat. L. XX. n. 37. & L. XIX. p. 177.* Ea vixerunt Cæsaris milites Dyrrhachii.

4 PLANTÆ FLORE COMPOSITO PLANIPETALÆ

*4. LAPSANA foliis ovatis, dentatis, caulibus nudis, sub flore tumentibus *n*).

Hieracium IX. CLUS *Pannon.* p. 649.

Hyoseris angustifolia TAB. *ic.* 180.

Hyoseris caule diviso nudo, pedunculis incrassatis LINN. *Spec. II.* p. 1138.

Hyoseris minima HILL. III. *tab.* 133.

Icon optima OEDERI *flor. Dan.* *tab.* 201.

In agris inter *Hindelbank* & *Rormos* legi a 1754. Etiam versus *Wyl* CL. LA CHENAL. (In agris arenosis Hallæ & Jenæ).

Habitu cum ultima hypochoeride consentit, tamen elegantior. Folia ad terram numerosa, elliptica, acute & distincte dentata. Caules pedales & dodrantes, imi stricti, sub flore latefcentes *o*), uniflori & biflori. Pars quæ sub flore est, ante expansum florem cernua, deinde erecta, Flores parvi, pallidi, contracti & turbinati *p*). Petala quinque-dentata, Calycis squamæ ad basin accessoriarum numerosæ, graciles, unius ordinis, siccæ, interiores peracutæ. Semina brevia, pene ovata, striata *q*), margine brevissimo coronata *r*).

*5. LAPSANA caule nudo indiviso, foliis femipinnatis, pinnis retroverfis dentatis *Emend. II.*

p. 41.

Hieracium fatidum III. COLUMN. *Ephraf.* P. II. p. 32. *ic.* p. 31.

Dens leonis tenuissimo folio C. B. *prodr.* p. 62.

Leodontoides alpinus glaber erysimi folio, radice crassa, fetida MICHELI *nova gen.* p. 31. *tab.* 28.

Hyoseris scapis simplicissimis unifloris, foliis pinnatifidis; seminibus nudis GOUAN *flor.* p. 352.

LINN. *Spec. II.* p. 1137.

Hyoseris fetida HILL. III. T. 133.

In fylvis umbrosis & udis Aquilegiensibus. Super *Roche* in sylva *Traversin* cis torrentem *des Males pierres*. In monte *Joux verte*, in *Luan*. In ascensu *la Boulaire* versus *Enzeinda*, in *Chapuisse*, im *Kienthal*.

Multa *Taraxaci* similitudo, flos tamen minor, & magis saturate flavus. Folia levia, radicalia glabra, pinnata, pinnis dense congestis *s*), etiam imbricatis, triangularibus, plerumque posterius bidentatis, tamen etiam anterieus. Caulis debilis, femipedalis, aphyllus & indivisus. Squamæ ad basin calycis breves, lanceolatae, reliqua veriora folia calycis longa. Petala dentata, extus fuscis lineis notata. Semina columnaria, non coronata, fusca. Radix lignosa, crassa, cylindrica, fere abrupta.

6. LAPSANA caule brachiato, foliis ovatis, longe petiolatis, petiolis pinnatis.

Lapsana DOD. p. 675. bene.

Sonchus sylvaticus I. TABERN. p. 192. & II. *ejusd.* p. 193. bene & III. *ibid.* quæ icon pauciores habet pinnas accessorias.

Lapsana calycibus fructus angulatis, pedunculis tenuibus ramosis LINN. *Spec. II.* p. 1141.

In fylvis inprimis nuper excisis & ad sepes.

Radix ex uno majori stipite fibrosa. Caulis erectus, ad sex usque pedes, sæpe humilior. Folia leviter serrata, ima longe petiolata: ad petiolum pinnæ duæ, etiam quatuor, exiguæ, & extrema bractea amplissima; ad caulem superius sessilia, acuta, serrata. Summus caulis brachiatus, absque foliis, ramis florigeris pene umbellatis. Calyx *t*) glaber, foliis octonis, duorum ordinum, in cylindrum conjunctis, sulcis profundis distinctis, unde facies angulosa. Ad basin breves squamæ accedunt. Flores parvi, paucis petalis, pallide lutei. Semina oblonga, circulo coronata *v*). Nullus nobis ejus plantæ usus est, neque videtur veteribus posse olitoria fuisse.

II. DISCO NUDO

II. SEMINIBUS IN EODEM FLORE CENTRALIBUS PAPPO CORONATIS

RADIALIBUS NUDIS

RHAGADIOLUS *Enum. Plant. hort. Gotting.* p. 422.

His plantis hunc characterem feci.

7. RHAGA-

n) DILL. *nov. gen. tab.* 8.

o) OEDER. *DILL. T.* VIII.

p) VAILLANT. *n.* 48. *q*) DILL. *r*) OEDER.

s) MICHELIUS eas explicavit.

t) VAILLANT *fig.* 47.

v) IDEM *fig.* 8.

*7. RHAGADIOLUS foliis femipinnatis asperimis.

Hieracium parvum hirtum caule aphylla, crispum quando siccatur I. B. II. p. 1038. ALLIONE
plant. Nic. p. 86. n. 2.

Annon *Hieracium dentis leonis folio hirsutum laciniatum minus* C. B. PRODR. p. 63. cum icon.
Leontodon calyce toto erecto foliis dentatis hirsutis, pilis simplicissimis LINN. Spec. II. p. 1123.

Ad pedem M. Saleva RAI. & nuper Gen. DE SAUSSURE.

Folia ad radicem femipinnata, pinnis rectis triangulis, undique pilosa & aspera. Caulis nudus, femipedalis. Calycis segmenta octo, lata, ovato lanceolata, cum aliquot squamis ad basin accessoriiis. Flos flavus, paucis petalis: femina calyci contermina foliaceo brevi ornamento coronata: interiora rigidis fetis, exterius plumosis.

II. DISCO NUDO

III. SEMINIBUS CORONATIS

TRAGOPOGON x) Tourn. tab. 270.

LINN. gen. plant. 905.

Huic femina y) in stylo pappum plumosum gerunt. Calyx monophyllos, duplici ordine, in segmenta z) octo, & denique in duodecim divisus, longa, acuta, plerumque florem superantia.

8. TRAGOPOGON foliis gramineis, carinatis, amplexicaulibus, candatis, subcrispis, calyce flori æquali.

Tragopogon f. barbula hirci MATTHIOL. p. 537. CAMERAR. Epit. p. 312. cum caractere.

Simple leaved goats beard HILL. III. tab. 113.

Tragopogon calycibus corollæ radium æquantibus; foliis integris strictis LINN. Spec. II. p. 1109.

β Caule fasciato LOESEL. ic. 83.

γ Flore vidi viridi, semipetalodeum, & tamen cum femine, vagina staminea, & bifida tuba. In sylva *Gottingerwald*.

In omnibus pratis, acceptissimum armentis pabulum.

Radix longa, sensim decrescens, anulis distincta, cum tota planta dulcis & edulis. Caulis vere gramineus, cubitalis, brachiatus. Folia ex vagina producta, graminea, carinata, origine ventricosa, cauda longa, undulata, nervo lanuginoso.

Flos conspicuus quemque ramum terminat, flavus, extus purpureus. Discus foveolis notatus. Semen maximum, fulcatum a), inter fulcos in transversum rugosum.

Dulci lacte turget, & primo vere caules & turiones in cibum recipiuntur b). Aliæ tamen fere species hortenses in cibum cedunt, radicibus utiles; & omnibus frequentior Scorzonera.

*9. TRAGOPOGON foliis gramineis amplexicaulibus, calyce florem superante.

Tragopogon purpureo cæruleum porri folio quod artis vulgo C. B. Pin.

Barba hirci altera CAMER. epit. p. 313. bene.

Tragopogon calycibus corollæ radio sesquialtoribus foliis integris, strictis, pedunculis superne incrassatis LINN. Spec. II. p. 1110.

Cl. CHATELAIN misit, non certam civem.

Omnia prioris, etiam foliorum vaginæ in prælongas caudas productæ, tantum latiora folia, & habitus major. Caulis sub flore nostris non intumescit. Petala purpureo-cærulea. Calyx duplo flore longior, duodecim foliis constans.

In Gallia hæc in hortis colitur c), Anglis neglecta, nostrisque infrequens.

SCORZONERA Tourn. tab. 269.

& omnium Auctorum,

& SCORZONEROIDES VAILLANT.

Omnia Tragopogonis, & pappus pariter plumosus: sed calyx d) fit ex foliis caulinis ad se invicem accedentibus, inque cylindricum demum calycem consentientibus, imbricatis.

*10. SCOR-

x) Folio croci, radice longa, dulci, calyce lato nigro
PLIN. L. XXVII. n. 47.

y) VAILLANT. f. 13. 14. BERKHEY Tab. 6. f. 9. t. 5.
f. 48. 49. PARSONS Tab. 8. fig. 8.

z) VAILLANT t. 8. f. 44. BERKHEY fig. 49. t. 1. f. 3.

a) BERKHEY tab. 6. fig. 8.

b) BRADLEY *lady direct.* p. 109. MILLER *dict.*

c) *Ecole du potager* II. p. 543.

d) VAILLANT. fig. 53.

*10. SCORZONERA caule nudo, unifloro, foliis lanceolatis.

Scorzonera humilis latifolia CLUS. Pam. p. 636. icon. p. 635.*Scorzonera caule subnudo, unifloro, foliis lanceolatis, nervosis, planis* JACQUIN. vindob.Abunde in agro *Aquilejensi* e), & vicina *Valesia* ex rupibus marmoreis erumpit. Eadem est, quam olim ex *M. Albio* periculosis locis lectam unico folio viso pro Germanica habui f). Olim GESNERUS confuderat, cum audisset apud Sedunos nasci *Epist.* p. 36.

Radix maxima, teres, anulata, lignosa, ad basin caulis densa setarum corona ornata. Folia ad radicem numerosa, longa, petiolata, glabra, nervosa, longè lanceolata, oris sæpe plicatis. Caulis erectus, simplicissimus, folis ligulis ovate lanceolatis, foliosis adpersus, pedalis & ultra. Stipulæ albæ, breves, latiusculæ. Flos in fumo caule unicus grandis: calycis folia trium quatuorve ordinum, eo longiora, ut interiora. Petala plurima, pallide lutea, lineata, dentata. Calycis folia margine albo. Semina g) fulcata, pappo plumoso fessili coronata.

A nostris aliquantum differunt specimina, quæ in paludosis pratis inter *Oettingen* & *Nördlingen* legi, caule hirsuto, molliori, stipulis per caulem longis, gramineis. Est IV. *Scorzonera* FEHRII p. 33. & ejusmodi est *Scorzonera humilis* HILLII. III. tab. 127. Annon *Scorzonera Monspeliensis folio crassiore* VAILL. p. 208. cujus varietas est pulveriflora CAMERAR. *usilag. frum.* BOCCONE in *mus. di Fisie.* tab. 6. f. 8. Cum ista etiam convenit descriptio ILL. LINNÆI, in qua caulis hirsutus exprimitur h), cum nostra minus.Non dubito, quin nostræ eadem cum Hispanica vires sint. Recte ELSHOLZ *Gartenbuch* p. 107, de Jenensi locutus.

Decoctum recentis radice in asthma laudat REDUS i). Inter diluentia primo loco ponit CL. DETHARDING k). Hypochondriacis commendat WELSCHIUS l), Alexipharmacas vires sibi adnotatas confirmat VOLCAMERUS m). Sed ea nimia videntur n).

*11. SCORZONERA caule nudo, unifloro, foliis linearibus.

Scorzonera humilis angustifolia CLUS. Pam. p. 656. ic. p. 657.*Scorzonera Volcameriana* FEHR. p. 37. cum icone*Scorzonera caule simplici unifloro, foliis ex lineari lanceolatis* GMELIN. *flor. Siber.* II. p. 242. t. 1. *Sword leavd Vipergrafs.* HILL. III. t. 128.*Scorzonera foliis subulatis integris, pedunculo incrassato, caule simplicissimo, basi villoso* LINN. *Spec.* II. p. 1113.Non est *Tragopogon Pinnifolium hispanicum.* o).Rarior ista nascitur circa *Fouly*, & in via *le Tombey* inter *Verchier* & *Olon* ditionis *Aquilejensis*.

Radix similis, perinde fetis armata, & habitus, & flos lineatus, extus purpureus; sed folia graminea, linearia, sæpe convoluta; caulis humilior; flos aliquanto minor, foliis calycis paucioribus.

Vereor ut fati diversa sit. Neque enim vel caulis magis incrassatur, vel huic magis villosa radix est, quam priori.

Scorzonera foliis gramineis firmulis, caule brachiato multifloro H. Gott. p. 407. circa Jenam per frequens, in Helvetia nondum lecta est.

*12. SCORZONERA caule folioso ramoso, foliis angustissimis, imis rariter semipinnatis, superioribus linearibus lanceolatis.

Tragopogon tenuissime laciniatum C. B. *Prodr.* p. 129.*Tragopogon laciniatis foliis* COLUMN. *Phytobas* P. II. p. 21. bene.*Scorzonera foliis linearibus dentatis, acutis, caule erecto, squamis calycinis patulo mucronatis* LINN. *Spec.* p. 1114.In Helvetia rarior, neque facile reperta, nisi in *Valesia*, circa *Branson*, *Fouly*, *Gontey*, *Leuk*: in Germania, circa Jenam vulgaris.Radix magna, lignosa: plurimos prostratos caules & mista folia fundit. Caules pedales ex imo ramosi, & superne. Folia perangusta, ad terram alia semipinnata, paucis pinnis, sine nervi sæpe lenceolato, & latiori, in nostris acuto, in *Monspeliensis* etiam subrotundo. Alia etiam ex radice folia simplicia, petiolata, sine lanceolato.

Flores parvi, pallentes, calyce cylindrico, subhirsuto, oris albis, petalis extus lividis. Semi-

e) *Emend.* II. p. 46.f) *Enum.* ed. I. p. 757.g) *GESW.* tab. 75.h) *Oelandisk götlandsk resa* p. 36.i) *Oper.* T. VI. p. 87.k) *Method. med.* p. 148.l) *Miçtom.* p. 43.m) *Epib. Nat. Civ. Dec.* II. ann. I. obs. 81.n) *FLOYER pharmacob.* p. 281.o) *BARRELIER ic.* 496. cui caulis ab imo ad summum foliosus sit.

Semina paulum incurva, longa, fulcata, fessili pappo. Lac, quod & in aliis Scorzonæ non rarum, continuo nigrum colorem induit.

In horto ita latefcit, ut folia potius lanceolata sint, quam linearia; & Monspelio missa est, finibus foliorum omnino subrotundis.

Ab ea proxime abest calyce glabro, omnibus majoribus, *Scorzonera pratensis foliis laciniatis glabris* BUXBAUMII *Centur. II. tab. 22.*

LACTUCA TOURN. *Tab. 267.*

VAILLANT.

& omnium Auctorum.

Huic calyx fere qui Scorzonæ, cylindricus, imbricatus. Semen coronam fetarum simplicium ex stylo gerit p).

13. LACTUCA foliis imis semipinnatis, superioribus amplexicaulibus, hamatis, nervis spinosis.

Chondrilla viscosa humilis C. B. *Prodr. p. 68.* figura strigosa sylvestri similior.

Lactuca sylvestris altera angusto saligno folio, costa albicante RUPP. cum *icone nostr. p. 207. tab. 4.* quæ figura plenioris est speciminis, in horto nati.

Eudivia minor Lactuca spinosa BARRELIER *icon. 136.*

Lactuca foliis hastato linearibus sessilibus carina aculeatis LINN. *Spec. II. p. 1119.* Descriptio *Oelansk. Resa p. 289.*

White wild lactuca HILL. *III. tab. 119.*

Autumno in agris Basileensibus provenit, ad pontem Birsæ q), rara planta.

Habitus peculiaris glaucus, caule & ramis, & nervis foliorum albis. Caulis cubitalis, erectus, ab imo ad summum ramosus & foliosus. Folia ima rariter semipinnata, pinnis paucis, alternis, simplicibus, incurvis, nervo folioso, aut toto spinis rariusculis obfeto, aut in basi, aut demum etiam toto levi. Folia superiora amplexicaulia, in basi hamata, longe lanceolata, integerrima. Petioli stipulosi. Flores in spicas, parvi, calyce longo, cylindrico, petalis pallidis, feminibus acutis, pappo molli in arguto stipite.

14. LACTUCA foliis semipinnatis, nervo spinoso.

Lactuca agrestis CORD. *p. 157. b.*

Lactuca sylvestris costa spinosa C. B. &c.

Lactuca sylvestris folio laciniato spinoso Ic. *Reg. tab. 115.*

Eudivia major lactucina spinosa BARRELIER *ic. 135.*

Lactuca foliis verticalibus carina aculeatis LINN. *amoen. IV. p. 328.*

β Varietas folio non laciniato RAI PONTED. *tab. 138. &c.*

γ *Lactuca sylvestris sanguineis maculis adpersa* HERMAN. *parad. batav. p. 191.* de qua COSTÆUS *nat. stirp. p. 37.*

Circa Basileam ad Rheni ripam extra portam D. Joannis. Inter Muttens & Gempen. Trans Binningen in agris. Badæ J. B. In Rhætia Cl. DICK. In Valesia passim, & circa Genevam. In vico S. Blaise.

Caulis tripedalis, etiam altior, durus, spinis adpersus, teres, ramosus. Folia dura, amplexicaulia, hamata, nervo albo, folioso, semipinnata, per oram ferrata, ibique in nervi parte averfa spinosa; superiora amplexicaulia, brevia, lanceolata. Calyx & summus caulis viscidus, ille foliis interioribus multo longioribus. Semiflosculi pauci, pallentes, extus rufo tincti. Semina pene ovata, lineata, pappo molli, in pertenui stipide coronata.

15. LACTUCA foliis ovatis patulis nervo spinoso.

Lactuca atra γ) CÆSALPIN *p. 515.*

Lactuca sylvestris odore opii Ic. *Reg. 114.*

Lactuca sylvestris lato folio, nervo viroso J. B. II. *p. 1002.*

Lactuca foliis horizontalibus carina aculeatis dentatis GOUAN LINN. II. *p. 1119.*

Lactuca virosa HILL. *tab. 119.*

Gene-

p) VAILLANT *fig. 17.* Lactucis in lanugine semen PLIN. L. XIX. c. 7.

q) *Basl. Merkw. n. 5. p. 545.*

γ) *Lactuca atra* μικρονis a copia lactis sopotiferi PAN. L. XIX. c. 8.

Genevæ J. BAUHINUS. Argentorati, in Anglia s).

Plurima prioris similia habet, caulem spinosum, folia amplexicaulia, hamata, nervo subtus spinoso, femina ovata, stipite longo. Neque defunt folia superiora femipinnata, circumferrata. Infima tamen simplicia sunt, latiora, ampliter crenata, circumferrata, & magis patula. Vereor ut fatis diversa fit, etfi CL. BOEHMER p. 95. & LINNÆUS separant.

Utraque hæc species habet lac amarum, calidum t), quod siccatum flammam concipit u). Liquores plerique acidi sunt, ultimus alcalinus. Multum in ea olei, ad drachmas 28. ex l. 5. u*).

Altera etiam magis narcotica est, ut comefta, ipsoque fumo inebriet x). Ad ambufta laudant unguentum y). Æque bonum dat opium z) ac quidem papaver. CL. PREVOT Lactucæ sylvestris succum, si spinosam intelligit, purgare monet, sumtum a tribus ad sex drachmas a). Sed puto de fativa fermonem esse.

16. LACTUCA foliis glabris, pinnatis, caule brachiato.

Chondrilla cerulea TABERNAEM. p. 176.

Lactuca foliis linearibus dentato pinnatis laciniis sursum dentatis LINN. Spec. II. p. 1120 MILLER ic. 157.

β Varietas flore albo TAB. p. 176.

γ Flore incarnato,

δ Folio latiori.

Chondrilla altera DODON. p. 637.

In calidiori Helvetia. Circa Roche à la Marbriere, circa Fontaine, abunde ex rupibus marmoreis, & apricis. In Pasgartfluh, & Vingelsfluh. Circa Bonneville, Agaimum, Sedumum. Genevæ, Neocastri sur le cret Taconnier, & à Boinaud. Etiam Basileæ in terra argillosa J. B.

Caulis tripedalis, ad magnos angulos brachiatus, superne, qua floret, nudus. Folia glauca, glabra, nervo folioso, numerosis pinnis inordinatis, majoribus, minoribus, rectis, retroverfis, acutis, utrinque, magis tamen sursum, dentatis. In varietate δ folia femipinnata, etiam lanceolata sunt. Stipulæ in ramis florigeris perexiguæ, amplexicaules.

Flores speciosi, cærulei, in petiolis uncialibus. Pappi stipes prælongus.

CHONDRILLA VAILLANT. p. 194.

LINN. n. 910.

Calyx Crepidis, nempe pars major tubuli similis, facta longis foliolis, in juniore planta conglutinatis, ut tamen in adulta in radios discedant b). Ad basin foliola accedunt breviter, lanceolata. Semen asperum, in stylo c) pappum simplicem gerit.

17. CHONDRILLA LINN. &c.

Optima icon GESNER fig. aen. 47.

Chondrilla juncea viminea arvensis TABERN. ic. p. 178.

Chondrilla viminea I. B. II. p. 1021.

Chondrilla cichoroides DILLEN Eph. Nat. Cur. Cent. VI. app. p. 61. tab. 9.

In calidioribus. Basileæ versus Crenzach: circa Huningam minorem, circa pontem Wiefæ, supra Gundeldingen, bey der Horburg c*), in monte Farnsberg c**). Aufm Birsfelde, & versus stagnum zu Alschweiler. Genevæ in fossis urbis. Versus Busigny & Cressy. Oâoduri in Valesia, & circa Branson & Fouly, Saillon &c. In arenosis circa Bellinzonam, & Chiavennam. Nos in vineis & agris argillosis legimus.

Folia ad radicem, cito pereuntia, ut caulis nudus sit, femipinnata, nervo folioso continuo latefcente, acute dentato, sine lanceolato. Dentes recti, etiam retroverfi, etiam dentati. Caules duri, ad terram hirti, superne leves, ramosi. Folia ad caulem

s) BLAKSTONE p. 48. DALE Harwich p. 358.

*) DU HAMEL Hist. Acad. Paris. p. 247. Anc. Mé-

moir. II. p. 26.

u) LOWTHORP Phil. Transf. II. p. 697.

u*) DU HAMEL ib.

x) Etiam Lactucæ vulgaris succus periculosus in femina

convulsiones civit ANDRY alimens du Careme.

y) FLOYER pharmacobas. p. 142.

z) Eff. of a societ at Edimb. T. V. p. 124.

a) med. pauper. p. 501.

b) ВЕРКНЕУ tab. 6. fig. 1.

c) IDEM tab. 5. fig. 17.

*c) Basl. merkiv. p. 2210.

c**) ib. p. 303.

lem inferiora radicalibus familia, angusta, semipinnata; pleraque reliqua linearia, glauca. Flores breviter petiolati, exigui.

PRENANTHES VAILLANTII, p. 193.

LINN. gener. n. 911.

Chondrillæ similis, calycis foliis interioribus in longum tubulum cylindricum laxè conjunctis d), cum aliis brevibus, duorum fere parium, ad basin accedentibus.

Differt paucitate semiflosculorum e), & foliorum calycis, quæ fere quina sunt f).

18. PRENANTHES foliis ferratis, pinnatis, pinna suprema triangulari, trilobata.

Sonchus levior vulgaris IL. CLUS. *hist.* p. CLXVI.

Sonchus levis sylvaticus quartus TABERNÆM. p. 194.

Scariola sylvæstris anguillare MARTYN *Phil. Trans.* n. 401.

Jovyleaved Prenanthes HILL. III. *tab.* 116.

Prenanthes flosculus quinis foliis runcinatis LINN. II. p. 1121.

Vulgaris planta in sylvis, ad sepes, murosque.

Caulis tripedalis, ramosus & brachiatus. Folia ima pinnata, nervo serrato, acuto, uno fere pinnarum pari, extremo folii lobo amplissimo, triangulari, trilobato, circumferrato. Ad caulem folia amplexicaulia longe lanceolata sunt. In summis nudisque ramis flores exigui, penduli, unde nomen generis. Calycis quinque squamæ interiores, & petala quinque, lutea. Squamæ accessoriæ quatuor g). Semen ex ovato acuminatum, lineatum, nigrum, stipes pappiger evidens h).

19. PRENANTHES foliis amplexicaulibus, petiolatis, lanceolatis, ferratis.

Lactuca sylvatica GESNER ad CORD. *hist.* p. 140. cum ic.

Sonchus levis purpureo flore CLUS. *Pann.* p. 650. 652.

Sonchus montanus purpureus tetrapetalos COLUMN. *Ephraf.* p. 244. 246.

Prenanthes flosculus quinis, foliis lanceolatis, denticulatis LINN. II. p. 1121.

In Helvetia sylvis frequens. circa Bernam in *Wylerbölslein*, versus *Mammenberg*: im *Lengholz*: & circa *Burgdorf* in adicentu *M. Pinzberg*. In Gubernio Aquilejensi passim. In sylvis circa *Creux de Vent*. In *M. Muttensz*, *Uetliaco*, *Wasserfall*. Circa *Scaphusiam* RAI.

Radix longa, lignosa, fibrosa, transversa. Caulis foliosus & ramosus, a tribus ad sex usque pedes adfurgit. Folia tenera, glauca, levia; radici propiora petiolata, sine lanceolato, dentato: superiora amplexicaulia, hamata, lanceolata, patula. Summi rami floriferi, ramosi, nudi. Flores cernui, penduli. Squamæ ad basin floris quatuor i); & longa folia quinque & quatuor. Petala fere quinque, etiam quatuor, ex violaceis purpurea. Semina oblonga, fulcata, acuta, pappo sessili.

SONCHUS TOURNEF. t. 268.

VAILLANT. LINN. gener. n. 908.

Genus magis naturale, habitu conjunctum, quam caractere aliquo in flore manifesto distinctum. Folia calycis multorum ordinum imbricata. in conum convergentia. Pappus simplex, sessilis, mollissimus.

20. SONCHUS foliis amplexicaulibus, petiolatis, triangularibus, petiolo pinnato, floribus spicatis.

Sonchus levis caruleo flore CLUS. *Pann.* p. 650. 651.

Sonchus caruleus CAMERAR. *Epit.* p. 281.

Alpine Sowthistle HILL. T. III. *tab.* 116.

Icon OEDERI *tab.* 182. eximia.

SCHEUCHZERUS cum nomine J. B. habet Itin. I. p. 50. & cum *Lactuca* nomine ex I. R. H. II. VI. p. 459.

Sonchus pedunculis squamosis floribus racemosis, foliis runcinatis LINN. *Spec. II.* p. 1117.

β Flore albo J. R. H.

Alpina & subalpina tenet, etiam Montana. In *M. Luan*, *Chapuisse*, *sur Champ*, *Richard*, &

d) VAILLANT.

e) IORM *tab.* 7. *fig.* 5.

f) IORM *tab.* 8. *fig.* 12.

g) Tres SCÉPIN p. 42.

h) Non habet BERKHEY *tab.* 6. *fig.* 21.

i) Ad septem SCÉPIN.

10 PLANTÆ FLORE COMPOSITO PLANIPETALÆ.

& alibi in Aquilejensi ditone: in vicinæ Valesiæ montibus *Jeman*, *Tavernetta*; tum in adscensu *M. Grimsel* supra hospitium. Circa *Alvenen* J. GESNER. In Juræ M lateribus sylvosis *RAI*, & in summa valle *Combe Grede*, inque pratis pagi *Boinoud* GAGNEBIN. Cl. NEUHAUS ad pedem *M. Chasseralle*.

Speciosæ plantæ radix lignosa, caulis erectus, præaltus, ad sex pedes, digitum crassus, cavus, teres, odoratus. Folia amplissima, numerosa, tenera, glabra, amplexicaulia, hamata: petiolus longe nudus, foliosus, pinnarum pare unico, recto, vel retroverso, triangulari, nonnunquam duabus *k*) aliis ad quatuor pinnis auctus, extrema bractea folii amplissima, triangulari, circumferrata. In summo caule, aut ramo, spica floralis densa: petiolis viscidis, villo nigricante obductis. Calyx pariter hirsutus, fuscus; flos pulcher, cæruleus. Semen fere ovatum, compressum, lineatum, pappum ex collo vel brevi stipite præfert.

Ad orexin excitandam caulem a laponibus comedi MONTIN *D*). A vaccis devoratum lactis saporem corrumpere *m*).

21. SONCHUS foliis amplexicaulibus. dentatis, integris aut femipinnatis, calycibus levibus.

α Foliis integris.

β Foliis petiolatis, petiolo foliaceo ferrato, cum segmento maximo folium terminante.

Sonchus levis latifolius TABERN. p. 190.

Sonchus levis TREW. ad BLAKWELL. tab. 130. opt.

γ Foliis petiolatis, petiolis pinnarum uno duobusve, pluribusve paribus auctis, extremo segmento folioso, præmagno, triangulari, circumferrato.

Sonchus levis angustifolius TABERN. p. 189.

Sonchus levis aliter flore luteo EI. p. 190.

IC. Reg. n. 99.

Branchy Sowthistle HILL. Tom. III. t. 116.

Omnes varietates habet PETIVER T. 14. LINNÆUS cum *aspero* conjungit. Negat autem HILLIUS, ullo cultu levem in asperum transire, aut vicissim.

Ad sepem, & locis ruderosis ubique.

Caulis tener, fistulosus, cubitalis & ultra. Folia tenera, glauca, pallida *n*), variabili figura, amplexicaulia, hamis ferratis, superiora semper ex ovatis lanceolata, ferrata.

Caulis superne ramosus, ramis umbelliferis. Flos pallidus, petioli glabri. Pappus ad microscopium quasi aculeatus *o*).

Sonchi succulenti, mites, amari, non sine narcotico odore, parum in usu sunt medico: valent tamen ad omnia, ad quæ cichorium, cui a SYLVATICO præferebantur *p*), ad hepar obstructum sanandum. Succu uncias duodecim in pleuritide profuisse P. BOCCONE *q*). Minus credas, aquam de soncho stillantem alexipharmacam esse, & in morbis malignis *r*) salutarem, aut adversus morsum Tarantulæ utilem *s*), aut calculos pellere *t*). Ad vernas equorum curationes *u*) infervit. Inpositum sanare carbunculos *x*).

22. SONCHUS foliis amplexicaulibus, rigidiusculis, integris aut femipinnatis, dentatis, calycibus levibus.

α Varietas foliis integris, non laciniatis, per oram ferratis.

Sonchus asper DODON. p. 643.

Andryala major LUGD. HIST. p. 563.

Sonchus asper laciniatus, foliis dipsaci vel lactuce J. R. H.

β Varietas petiolo foliaceo, ferrato, pinnis triangularibus ferratis.

Sonchus asper laciniatus latifolius LOESEL *ic.* 77. p. 257.

Sonchus asper TREW. ad BLAKWEIL t. 30. *oleraceus* HILL. III. t. 115.

Prickly Sowthistle PETIVER tab. 14 utraque varietas.

Similis fere prioris, caule purpureo, stricto, foliis etiam non dissimilibus, sed rigidioribus & magis horridis, maxime circa hamos caulem amplectentibus, & nigrioribus *y*).
Ma-

k) ORDEE.

l) *Medic. Lap. Lulens.*

m) *K. Svensk vetensk handl.* 1750. n. 2.

n) *Sonchus albus* &c. PLIN. L. XXII. c. 44. *Cicerbita minor* CORD. botan. p. 144.

o) BONANN. *microgr.* p. 94. 95.

p) Conf. BUCHWALD p. 265.

q) *Mus. di piant.* p. 41.

r) IDEM *ibid.*

s) IDEM p. 119.

t) ERASISTRATUS apud PLINIUM.

u) BONSI *ippiatr.* p. 27.

v) BOCCONE p. 40.

y) PLINIUS *Hist. nat.* L. XXII. c. 44. *Cicerbita nigrior* CORD. *bot* p. 142.

Maturus calyx cartilagineus fit. Semen utrinque acumiatum, ovale, compressum, fulcatum.

23. SONCHUS foliis amplexicaulibus semipinnatis, ferratis, calycibus hispidis.

Hieracium majus FUCHS p. 319.

Yellow hair'd Sowthistle HILL. III. tab. 115.

Sonchus pedunculis calycibusque hispidis, subumbellatis, foliis runcinatis, basi cordatis LINN.

In agris subhumidis frequens.

Tenero, ut sonchum decet, caule, fistuloso, fragili, etiam tripedali & ultra, superne hirsuto & brachiato. Folia amplexicaulia, firma, rigidiuscula, nervis albis, præcipuo nervo lato, foliaceo, acute serrato & quasi spinoso: alias integra, ne semipinnata quidem, sed magnis tamen dentibus incisa; alias uno pare pinnarum, vere fagittata: alias semipinnata, pinnis triangularibus, ferratis, retroversis, extrema maxima. Flores per brachiati caulis summos ramos sparsi: flavi & grandes, calyce flavis pilis barbato.

SONCHUS *levis altissimus* CLUS. PANNON. p. 653. quem LINNÆUS distinguit, & CL. LYONS 2), non satis certo in Helvetia provenit: neque mihi omnia consideranti differre videtur.

PICRIS 2*) LINN. n. 907.

HELMINTHOTHÉCA VAILLANT. p. 205.

Et aliæ Plantæ utriusque, *Hieracii* & *Taraxaco* adscriptæ.

Excludo equidem *Hieracium Echiioides capitulo cardui benedicti*, cui ob calycem exteriorum grandissimum & spinosum alius character est. Picris ergo est calyce hieracii, pappo plumoso; artificiale genus potius quam naturale a).

24. PICRIS aspera foliis oblongis, dentatis, superioribus amplexicaulibus.

Nonne Icon GESNER aen. 55.

Cichorium lateion TABERN. p. 172. foliis serratis,

Et *Hieracium intybaceum asperum* EJUSD. p. 184.

Cichorium montanum angustifolium hirsutum, asperum C. B. &

Cichorium pratense hirsutie asperum EJUSD.

Picris perianthis laxis foliis integris LINN. Spec. II. p. 1115.

Vulgo in agrorum limitibus, clivis & pratis.

Caulis rectus, cubitalis & ultra, totus foliosus & ramosus, ramis multifloris, pene nudis. Folia ima petiolata, longe lanceolata, dentata vel integra. Petioli multiflori, nudi. Calycis folia omnino multorum ordinum, quorum intimus pene conglutinatus. Semen fulcatum, ex apice pappigerum. Tota planta ad speciem pene echii aspera.

Varietatem vidi caule fasciato, ad quatuor uncias lato: edente de suis fibris folia lingulata, & undique, de cacumine tamen imprimis, supra centum flores gerente, ex petiolis unifloris, ligulis adpersis. Veri flores sunt staminibus, tubis, sed abortiva femina.

Gen. de SAUSSURE reperit inter *Tartagny* & *Vincy*.

25. PICRIS caule nudo unifloro, foliis asperis, dentatis b).

Icon C. GESNERI n. 59. accedit.

Hieracium caule aphyllis hirsutum J. B. II. p. 1038.

Hieracium dentis leonis folio caulibus aphyllis, glabris DILLEN. nov. Spec. p. 53. *Eph. Nat.*

Cur. Cent. VI. append. p. 62. tab. 9. fig. 18.

Leontodon calyce erecto, foliis dentatis integerrimis, hispidis, pilis furcatis LINN. Spec. II. p. 1124. non vero synonyma.

Adde descriptionem Cl. JACQUINI *obss. n. 68.* & KRASCHENINNIKOFII *flor Ingvic. p. 126.*

Tres figurae PETIVER *tab. II. n. 9. 10. 11.* huc faciunt.

In pratis & sylvis ubique.

Folia radicalia plurima, sicca, hirta & aspera, dentibus triangularibus, eundo majoribus, ut demum semipinnata sint, ultimo triangulo, majori, acuto, pilis ad lentem vitream breviter bifurcatis. Scapus floralis firmis, nudus, dodrantatis & pedalis: calyce

2) Fascic. p. 47.

2*) *Amara apbace que est Picris, toto anno floret* PLIN. L. XXI. n. 65.

a) *Enum. plant. hort. Gotting. p.*

b) PICRIDI jam accensebat GUETTARD II. p. 382.

lyce hispido c), fusco. Flos flavus, subtus obscuriori colore est; semen ex stylo pap-
pigerum d).

β Varietas foliis obtusis ovatis & oblongis, parum dentatis aut integris.

Dens leonis foliis longis & hirsutis ad marginem variis dentatis SHERARD apud RAI *synlog. exter.*
p. 399.

In monte *Gottbard & Chasseralle*.

Flos major & hispidior, neque tamen separo.

*26. PICRIS scapo unifloro, foliis glabris femipinnatis, calyce levi Cat. Rar. n. 963. †

Dens leonis foliis angustis laciniatis, glabris SHERARD apud RAI *synlog. exter.* p. 399.

Leontodon palustre LYONS fascic. p. 48. cum descr.

Leontodon Danubiale JACQUIN n. 69.

Vulgo in pratis humidis, totius Helvetiæ, ut in *Eymatte*; etiam *Bellinzonæ*, & in
alpinis.

Radix crassa, aspera, fibris comata. Folia radicalia, glabra, tenera, femipinnata, pin-
nis rectis, etiam retroverfis & dentatis, extrema maxima, dentata. Scapus firmus,
dodrantalus, nudus & uniflorus, tamen etiam biflorus, cum nonnullis stipulis. Calyx
levis, aut certe modice in basi subhirsutus, lividus. Flos flavus, extus sæpe livet.

*27. PICRIS scapo unifloro hirsuto, foliis glabris, femipinnatis, calycibus hirsutissimis Emend.
III. n. 256.

Videtur *Hieracium foliis lanceolatis, dentatis, glabris, scapo subnudo, unifloro; calyce hirsuto*
LINN. p. 1125.

Dens leonis alp. foliis oblongis, raro dentatis, calyce hispido, nigrescente SEGUIER. *supplem.*
p. 266.

In alpinis passim, valle *Ormond*, *M. Gottbardo*, valle *ursaria*, *M. Fouly*, *Andon*, *les Mar-*
tinets, *Taveyanmaz* &c.

Plurima habet prioris. Folia glabra, tenera, femipinnata, pene similia, tamen magis
divisa, pinnis distantibus. Scapus humilior, hirsutus, imprimis ad summam plan-
tam, multo robustior, plerumque incurvus. Flos major, calyce pene cylindrico,
nigro, hispidissimo, squamis multorum ordinum. Caulis sub flore intumescit. Lu-
dit foliis levissime ferratis. Nisi diversa, certe memorabilis est prioris varietas.

28. PICRIS caule nudo, brachiato, foliis glabris, femipinnatis.

Hieracium minus FUCHS p. 320.

Hieracium chondrilla folio glabro, radice succisa majus C. B. *Baf.* p. 38. & *minus* ibid.

Leontodon autumnale LINN. *Spec. II.* p. 1123. HILL. III. *Tab.* 126.

Icones PETIVER *Tab.* 12. n. 3. 4.

β In alpebus glacialibus *Vallis Bagnes* reperitur foliis angustissimis, pinnatis, caule summo
stipulis toto obsito.

In omnia apricis gramineis, sylvisque. Radix, ut prioribus, inobsequiosa: folia ad ter-
ram plurima, plurimique caules. Hi pedales, etiam ultra, fere bifurcati & brachia-
ti, longe nudi, ramis unifloris. Folia glabra, variabilis figuræ, aut pinnata, aut
femipinnata, laciniis longiusculis, integris, variæ figuræ, plerumque longis. Dan-
tur alias folia integra, dentata, & vix dentata. Caulis sub flore intumescit. Calyx
lividus, glaber. Flos flavus, semine columnari, pappo sessili. Ob eam notam hanc
plantam a *Scorzonera* removi.

CREPIS LINN. *gener.* n. 914.

HIERACIOIDES VAILLANT. p. 189.

HIERACII *Spec. T. GMELINI flor. sibir.*

Calycis squamæ interiores unius ordinis, quæ ad basin aliis minoribus excipiuntur. Ova-
tum vocat L. sed utique conicus est. Pappus simplex.

29. CREPIS foliis scabris pinnatis, pinnis angulosis, dentatis, retroverfis, extrema trian-
gulari, maxima.

Erigerum tertium Dodon p. 641. etsi flore radiato pingitur.

Hiera-

c) VAILLANT fig. 3.

d) BERKHEY *Tab.* 6. fig. 10.

Hieracium foliis cichorei sylvestris, odore castorei MAGNOL. botan. p. 129. cum ic.

Hieracium amygdalas amaras oleus J. R. H.

Hieracioides vulgaris fetida VAILLANT. p. 189.

Crepis foliis runcinatis, pinnatis, hirtis, petiolis dentatis, LINN. II. p. 1133.

Crepis fetida HILL. Tab. 130.

Passim in calidis agris & advias. Basileæ versus *Muttens*, in agris sterilibus, & prope *Alschweiler*. In vineis circa *Bonneville*, inque muris pagi *St. Aubin*. Im *hintern Rhein* Cl. SCHINZ. In *Valesia* circa *Fouly, Gonthey*, in arce *Tourbillon*.

Folia ad radicem plurima, villosa & aspera, pallida, nervo longo, sensim aucto, pinnis retroflexis, primis simplicibus, lanceolatis, inde dentatis, dentibus aristatis, extrema triangulari hastata, ferrata; inter pinnas plerumque, neque tamen semper, minimæ pinnulæ variæ magnitudinis interponuntur. Caulis crassus, durus, asper, foliosus, pedalis & ultra, etiam ramos paucifloros de longitudine edit. Ad caulem folia basi sua caulem amplexa, semipinnata, varieve dentata. Flos luteus, extus purpureus, ante expansionem nutans, inde erectus, grandis. Squamæ primæ ad basin exiguæ, graciles, interiores maximæ, lanceolatæ, subasperæ, per maturitatem carinatae. Semina prælonga, gracilia, ex longo stipite suum pappum præferunt. Odor modice ingratus, bituminosus.

Hieracium dentis leonis folio, flore suaverubente C. B. a COLUMNA pictum p. 244. in *M. Wasserfalle* secundum *Basl. Merkwürd.* p. 1800. nascens, nondum a usim inter cives recipere.

30. CREPIS foliis subcubris, semipinnatis, pinna extrema maxima.

Icon GESNERI n. 60. accedit.

Hieracium maximon Chondrilla folio hirsuto C. B. ex fide herb. sicc.

Hieracium eruce folio hirsutum J. B. II. p. 1025.

Common hawk beard PETIVER herb. brit. t. 12 & *succory hawkweed* EI. ibid.

Crepis scanensis LINN. flor. scan. p. 170.

Crepis foliis runcinatis, pinnatifidis, scabris, basi superne dentatis, calycibus muricatis LINN. Spec. II. p. 1136. ex fide exemplorum a Cl. HUDSON missorum.

Crepis biennis HILL. III. tab. 129. GORTER flor. Ingr. p. 123.

Tall succory Hawkweed & small succory hawkweed PETIVER.

GMELINI tabulæ II. 12. non valde similes sunt nostræ.

Similis fere prioris *Crepidis*, tantum quod inodora sit, & sæpe altior, in limitibus pratorum & agrorum frequens, inque sylvis.

Radix longe conica: folia ad terram plurima, subaspera, brevi & albo villo hirta, longe petiolata, alia pene ovata, dentata, primis dentibus retroversis: alia magis pinnatifida, nervo folioso primum dentato, inde aucto pinnis octo, ad decem, angulosis, dentatis, sæpe retroversis: extrema maxima, pene triangulari. Folia ad divisiones caulis semipinnata, basi angusta, suprema lingulata. Caulis sulcatus, Inferne hirtus, paucis pilis, superne levis, brachiatus, longis ramis, paucis foliis. Stipulæ sub flore duæ. Calycis e) folia ad basin ovato lanceolata, interiora lanceolata, unico ordine, oris albis, media parte livida, pilis appressis hirsuta. Flos plenus, flavus, extus purpurascens. Semina sulcata, flava, pappo sessili f).

Varietas altissima datur quatuor & sex pedum, multifolia, parum ramosa, floribus pene umbellatis. Eam icon J. BAUHINI exprimit.

Idem est, ut nunc ex antiquo exemplo ab ILL. GESNERO mecum communicato disco, *Hieracium montanum rapifolium* C. B. Prodr. p. 65. cat. plant. Basl. p. 38. *Basl. Merkwürd.* p. 1800.

31. CREPIS foliis ad terram pinnatis, superne amplexicaulibus, pinnatis, hastatis.

Hieracium aphacoides TAB. p. 182. nisi est *Scorzoneroides* VAILL.

Dens leonis III. TAB. p. 175. quæ *Hedypnois* PLIN. LOBEL. p. 229.

Hieracium foliis & facie Chondrilla LOBEL. p. 279. pro planta ramosa, foliis profunde divis.

Hieracium aliis Cichorium luteum hirsutum J. B. II. p. 1024. pro planta recta, & foliis hirsutis, pinnatis.

Et ipsa polymorpha planta, omnino, ut prior, alias ex radice brachiata, alias recto caule est & specioso, ab imo ad summum ramoso. Caulis angulosus glaber, plerumque brachiatus & ramosus, ad quatuor usque pedes altus, imus hirsutus, superne levis. Folia

e) VAILLANT fig. 47.

f) VAILLANT fig. 19.

lia valde variabilia, sæpe tota glabra, alias in supina parte glabra *b*), inferne hirsuta. Ad terram, ut recte LINNÆUS, Taraxacum *i*) aliquantum imitantur, laciniarum numero & profunditate, suntque nervo foliaceo, pinnato, pinnis difformibus, dentatis, retroverfis, alterne reflexis, extrema tamen, quam in priori, longiori & angustiori. Ad caulem folia magis, quam priori, amplexicaulia sunt, etiam hamata, & late divisiones caulis amplexa, sine longo, hastato, alias perangusta *k*), alias semipinnata *l*). Sed dantur specimina foliis caulinis simplicissimis, longe lanceolatis, dentatis & non dentatis *m*). Calyx albo polline adpersus, mediis in squamis lividus, subpilosus; squamæ ad basin minores, minus latæ. Flos totus & femina similia.

Insuperabiles tenebræ synonyma obducunt.

31. β CREPIS foliis linearibus integerrimis.

Hieracium foliis radicalibus quibusdam ex sinuato dentatis, quibusdam ut β caulinis linearibus integerrimis GMELIN. flor. Sibex. II. p. 20. t. 7. f. 1. 2. 3. & varietas potiffimum 2.

Au Raudax monte Valesiæ superioris

Habitus campanulæ vulgaris rotundifoliæ: caulis rectus, paulum ramosus, angulosus, firmus.

Ramos nudos singuli flores terminant, quibus minores alii & immaturi subjiuntur. Calyx fit foliis ovato lanceolatis, albo villo adpersis, & pilis nigris conglutinatis, quibus ad basin accedunt octo circiter foliola subulata, inique longa, sed calyce breviora.

Flos flavus crepidis. Semen nigrum striatum, pappo mollissimo

Folia ima paulo latiora, superiora angustiora, omnia aut longissime elliptico lanceolata, aut linearia

Nondum auctum a priori separare.

*32. CREPIS calycibus muricatis $\dagger$

Novam plantam Basileæ detexit Cl. la CHENAL.

Caulis cubitalis, brachiatus, glaber, angulosus. Folia subhirsuta, ex petiolo in ovalem bracteam dilatantur, obtusam, modice ferratam: ad caulem eadem petiolata sunt, sine lanceolato, & prope petiolum acute & profunde dentata, superiora semiamplexicaulia Superiores partes ramorum nudæ, setis adpersæ. Foliola calycis omnia muricata, spinis herbaceis, etiam ramosis obsita. Quæ ad basin, longa, vaga, subulata, interiora lanceolata. Flos parvus, flavus. Pappus in stipite mollissimus.

Crepidem vesicariam LINN. Spec. II. p. 1132. & HILL. III. t. 130. calycis squamis imis grandibus & ovatis, quam LINNÆUS in Helvetia ait nasci, ego nunquam vidi, neque novi, qua auctoritate eam stirpem inter nostras censeat.

33. CREPIS caule ramosissimo, foliis glaberrimis, teneris, integris & dentatis.

Hieracium minus Dioscoridis TAB. p. 181.

Hieracioides annua Eudivia folio inciso, flore minimo VAILLANT.

Crepis (virens) foliis ruicinis, glabris, amplexicaulibus, calycibus subtomentosis LINN. Spec.

In fossis suburbanis, & agris ubique, proxima certe priori, ut a glabris & humilioribus ejus speciminibus ægre separetur.

Caulis multo gracilior, quæ nota ex facillimis est, ramosissimus, brachiatus, diffusus, pedalis. Folia alia fere Taraxaci, sed glaberrima, prælongo omnia petiolo, alia angusta, rariter dentata aut integra, etiam per caulem lingulata, aut uno pare pinnarum ad basin aucta. Flores perexigui, calyx in nostris glaber, aut ad lentem vitream demum subhirsutus. LINNÆUS plantam suam tomentosam facit. Squamæ ad basin calycis etiam perangustæ. Semina longa, gracilia, sulcata.

HIERACIUM *n*) TOURNEFORTII VAILLANTII.

LINN. gener. n. 913.

& PILOSELLA VAILLANT.

Pappo est simplici, calycis squamis multorum ordinum, imbricatis & sibi succedentibus. Discus in plurimis alveolatus.

34. HIE-

k) Tota glabra in ROSENIANO specimine, et si vocat subaspera *obs.* n. 30.

l) TAB. p. 82.

k) *ic. Lox.* p. 239.

l) *ic. Dod. Lox.* p. 229.

m) Perangustis GMELIN. flor. T. II. tab. 6.

n) Hieracia sive lactuæ sponte nascentes, habent folia rotunda & levia PLIN. L. XX. p. 197.

34. **HIERACIUM** foliis linearibus, subdentatis, sparsis, floribus umbellatis LINN. *Spec. II.* p. 1131.

Hieracium I. DODON. p. 638.

Icon GESNERI n. 57.

Hieracium fruticosum angustifolium majus C. B. J. R. H. &c. DILL. *ib. tab. 13. fig. 2.*

Hieracium umbellatum HILL. III. *tab. 120.*

β Varietas foliis pene ovatis, vix dentatis, caule humili, pene unifloro.

Hieracium fruticosum angustifolium minus DILLEN. *Eph. Nat. Cur. Cent. V. VI. Append. p. 63. tab. 13. f. 1.* VAILLANT 48.

γ Angustissimis foliis quasi linariæ,

Hieracium fruticosum angustissimo incano folio VAILLANT.

Grass hawkslung PETIVER t. 13.

In oris sylvarum & agris montanis. Varietas β in montibus Episcopatus Basiliensis.

Varietas γ Genevæ in fossis urbis. Habet eam REYGER *flor. Gedan.* p. 193.

Caulis rectus, vix ramosus, nisi umbellam velis, firmus, tripedalis & ultra. Folia per caulem numerosa, distantia, glabra, firma, oblonge elliptica, dentata, etiam integra. In summo caule umbella flavida, longis petiolis, stipulatis. Matura planta ab imo ad summum ramosa. Calyx lividus. Flos flavus. Semen nigrum, oblongum, fulcatum. Discus profunde in alveolos etiam in recente planta exculptus, in ficca laceros quasi & ferratos.

Nulla in usu sunt Hieracia. CRATEVAS hydropicis præscribat o). Fruticosa flavo colore tingunt p).

35. **HIERACIUM** foliis hirsutis, dentatis, inferioribus ellipticis, superioribus ovato lanceolatis *Emend. II.* n. 103. *Cat. rar.* n. 982.

Hieracii sabaudi varietas Erinus quibusdam Matth. dicta I. B. II. p. 1030. ex descriptione: icon sola habet folia suprema.

Hieracium fruticosum latifolium, hirsutum. C. B.

Hieracium caule ramoso, continue folioso, foliis ex cordato lanceolatis, denticulatis, amplexicaulibus GMELIN *flor. Sibir.* II. n. 30. *tab. 14.* quæ icon plantam nostram Aquilejensem bene exprimit.

Hieracium (sabaudum) caule erecto, multifloro, foliis ovato lanceolatis, dentatis, semi amplexicaulibus. LINN. *Spec. II.* p. 1131.

Hieracium sabaudum HILL. III. *tab. 120.* summa planta.

In via a Verchier ad Olon, quæ dicitur le tombey. Octoduri. Prope Bernam in prato desideratissimi ITHII zu Brunnadern: bey der Zollbrücke vallis Lepontia. In M. Crenzach rarius C. B. Misit etiam Cl. GAGNEBIN.

Durus caulis, & villis asper, præaltus, ob foliorum pondus sæpe inclinatus. Folia ima in meis longiora, lanceolata, aut ex ellipticis acuminata, hirsuta, dura, per totum caulem plurima: superna breviora, ex ovatis lanceolata, amplexicaulia, paucis & magnis dentibus ferrata, aut integra. Flores in petiolis tomentosus, cum stipulis lanceolatis. Calyx lividus, subhirsutus aut glaber. Flos flavus, placenta alveolata, semen columnare nigrum, lineatum & tetraëdrum q).

Hujus plantæ triplex varietas est, neque enim ausim separare.

a. *Hieracii sabaudi varietas* I. I. B. II. p. 1030.

Hieracium fruticosum subrotundo folio C. B. *prodr.* n. 25.

Hieracium sabaudum altissimum foliis latis, brevibus, crebrius nascentibus HIST. OXON. III. p. 71.

Huic, quam in arce Openheimensi legi, & Verona misit Cl. MÖRENIUS, folia etiam radicalia sunt, qualia nostræ suprema, omnia nempe ex ovatis lanceolata, breviter, lata, amplexicaulia.

In altera β. & in parvis speciminibus foliorum rotundorum loco ligulæ sunt aliquæ, neque ulla folia subrotunda. Id est *Hieracium* *Emend. II.* 102. *Cat. rar.* n. 983. & varietas III. *Hieracii* 12. VAILLANTII. A pulmonaria tamen longifolia foliis differt confertis, flore majori, calyce leviori, dentibus foliorum æqualibus.

γ Ad-

9) PLIN. L. XX. p. 197.

2) LINN. *Steniska resa* p. 342.

q) Habet BONANNUS *microgr. ic.* 98.

γ. Adulta planta tota calvescit, & una ramosior fit. Tunc est *Hieracium fruticosum, latifolium, glabrum* PONTEDERÆ *diff.* p. 19.
In via le tombey.

*36. HIERACIUM foliis ovato lanceolatis, rariter dentatis, caulinis, amplexicaulis, *Emend.* II. n. 93. *Cat. rar.* n. 979. †

Mirum videtur, plantæ non raræ vix certum synonymon reperiri.

Videtur *Hieracium μακροφύλον* ic. RICHERII de BELLEBAT. 125.

β. Foliis omnibus integris ovatis *Hieracium* n. 980. *Cat. rar.*

Speciosa planta in duris rupibus Helvetiæ vulgo reperitur, ut Rupe a la *Marbriere, Agami; Octoduri, a Saillon, Fouly &c.* In præcipitiis ad urbem fluv. prope *Monchavant*, in rupibus *der Goldey* prope *Unterseen*. Ad pedem arcis *Falkenstein*. Aux *rochers de la Chage*, & in rupibus vallis *Motier grand Val* GAGNEBIN. *Bonnaville* in M. *Schlosberg. Dornaci, & Wallenburgi* in rupibus, quibus eæ arces insident. In M. *Scheinberg* SCHINZIUS. In alpes etiam ascendit, & varietas β. in M. *d'Arbignon*, atque montibus supra *les plans* reperta est.

Radix magna, lignosa, teretibus fibris capillata, solet abrumpi. Caulis hirsutus & tomentosus, cubitalis, brachiatus. Folia variabilia, cæterum semper subflava, hirsuta, longis etiam pilis barbata; plerumque ovata, circumscriptione dentata, dentibus circa basin confertis, ut in pulmonariis, tamen etiam in reliquo folio, rarioribus, non tamen ut semipinnata sint. Ea folia plerumque in lanceolatum acumen exeunt. Est tamen ubi idem nullum est, totumque folium ovatum. In omnibus autem exemplis folia ad divisiones brachiati caulis ovata, lanceolata sunt, integra, pallida, amplexicaulia. Dum planta junior est, folia & petioli, & calyx glutinosa sunt, odoris gratissimi, alicujus balsami. In senescente planta & gluten perit, & odor balsami.

Flores flavi in petiolis hirtis nascuntur, & ex maximis sunt: calycis color obscurus, pili ut in petiolo conferti, globuligeri. Semen columnare, strictum, coronatum pappo brevissime plumoso. Placenta ad lentem vitream alveolata, foliis laceris exasperata.

Andryalæ hortensia specimina ad nostram valde accedunt, sed ei discus fere lineares pilos educit.

Hieracium Cerinthoides proxime accedit, & nostræ varietas β. *Cerinthos* folia refert. An est *H. pilosum foliis varie dentatis* DILLEN. *Hort. Elth.* tab. 149. qui tamen suo hieracio nulla ad caulem angustiora folia ovato lanceolata adpingit. Sed huc tamen LINNÆANUM *Hieracium cerinthoides* n. 20. II. p. 1129. credas spectare, cui folia caulina amplexicaulia tribuit.

*37. HIERACIUM foliis crassis ovatis lanatis *Emend.* II. n. 94. *Cat. rar.* n. 969.

Hieracium montanum tomentosum DILLEN. *Hort. Elth.* tab. 150. fig. 180. MILLER tab. 146. Conf. GERARD. *flor.* p. 168.

Andryala foliis oblongo ovatis, lanatis, subdentatis, pedunculis ramosis LINN. *Cent. I.* n. 96. *Spec. II.* p. 1137.

In Valleis inferiori sola. A *Saillon*, inter *Rida & Martigny*, inter *Charat & Saxon*; supra *Brieg*.

Radix perennis, dura, squamis aspera. Foliorum crassa est substantia, quasi pannea; ovata sunt, integerrima, tota albo tomento utrinque obsita, ad terram petiolata, ad caulem sessilia.

Caulis humilis, dodrantalis, brachiatus, tribus binisve floribus. Calyx pariter albo tomento obductus. Flos flavus; discus alveolis laceris exsculptus.

*28. HIERACIUM caule unifloro, foliis caulinis ovato lanceolatis, dentatis, amplexicaulis *Emend.* II. n. 43. *Cat. rar.* n. 977.

Hieracium alpinum glabrum, flore singulari, cauli magno, cubitali, folioso insidente RAI *syll. exter.* p. 144.

Hieracium latifolium montanum præaltum glabrum endiviæ folio BOCCONE *Mus. di piant.* p. 148. tab. 113.

*) Conf. *Emend.* II. p. 44. n. 97.

Hypo-

Hypochoeris caule simplici folioso, unifloro, foliis lanceolatis, dentatis LINN. Spec. II. p. 1140

Passim in montanis ditionis Aquilejensis, ut in M. Luan, domini Rupensis; à la Joux verte. Super Portvaley Valesiæ. In M. Javernaz, in sylva Combannivaz, in M. les Nombrieux, Enzeindaz, Audon, Naye, Liozon. Circa Glaciales summæ Valesiæ rupes. In M. Thuiry RAI.

Radix lignosa, teres, longa, curva, coronata fatis longis, & nigris, foliorum pristinorum reliquiis. Folia glabra, nervo solo villosa, ferrata, ex radice longe petiolata, ex ellipticis lanceolata, petiolo folioso: ad caulem quatuor, aut paulo plura, amplexicaulia, lanceolata, basi sessili. Caulis cubitalis, non ramosus, plerumque uniflorus, raro biflorus, crassus, lineatus, non durus, sub flore albo tomento pubescit. Flos flavus, maximus, plenissimus, herbæ Costæ compar; calyce nigris villis barbato, ejus segmentis latis. Caulis sub flore intumescit. Semen latum, lineatum, ellipticum, pappo simplici.

39. HIERACIUM foliis amplexicaulibus ferratis, glabris, hamis aristatis, calycibus villosis Emend. II. n. 99. Cat. rar. n. 975. †

Hieracium montanum majus latifolium, Genevensis J. B. II. p. 1036. cum icone fatis bona SCHEUCHZER It. I. p. 40.

Hieracium caule ramofo, foliis firmis, infimis petiolatis, reliquis ex ovato lanceolatis, semiamplexicaulibus, omnibus sinuosis, petiolorum instar dentatis GMELIN. II. p. 26. n. 24. tab. 10. bene. Folia tamen in exemplo hortensi firmiora sunt quam nostra.

Passim in subalpinis & montanis. Circa les Plans, Enzeinda, la Varaz, super port Valey, circa Fouly, in valle Ursaria &c.

Priori fatis simile, foliis potissimum glabris, venosis, ferratis, nervis subhirsutis. Oblonga sunt, oris in principio parallelis, inde dilatata, denique lanceolata, dense ferrata, per oram ciliata, prima petiolata: ad caulem ovato lanceolata, patula, caulem hamis aristatis, ferratis, amplexa. Caulis cubitalis, fistulosus, ramosus. Ex singula ala petiolus triuncialis, uniflorus. Flores grandes, calyce nigris villis barbato. Discus tantum punctatus; femina columnaria, prælonga. Radix lignosa, crassa, perennis.

40. HIERACIUM foliis lanceolatis, ferratis, hirsutis, calycibus villosis.

Hieracium maximum, asperum Comyzæ folio C. B. ex fide herb. Sicc.

Hieracium latifolium montanum Genevensis J. B. II. p. 1026. bene.

Hieracium montanum latifolium glabrum majus SCHEUCHZER It. IV. p. 336.

In Alpinis & Subalpinis pratis. SCHEUCHZER in valle Cœnobii Angelimontani. J. B. circa Genevam. Ego passim, circa thermas Leucenses, in valle Ursaria; & ex M. Generoso infubriæ helveticæ habui.

Eti habitu a priori dissentit, flores tamen habet persimiles, & aristatos foliorum hamos: folia quidem angustiora, non ovato lanceolata, non patula, tota hirsuta, & aspera; superiora hæcenus amplexicaulia, sed hamis brevioribus.

41. HIERACIUM foliis oblongis, asperis, lanceolatis, dentatis, calyce hirsutissimo. †

Hieracium intybaeum flore magno albido C. B. Prodr. p. 65. ex colore floris. SCHEUCHZER It. IV. p. 336. Emend. IV. p. 33. obs. 63.

Passim in Alpinis fere editioribus. In Gotthardo monte legi, & in summa Valesia circa Rhodani fontes; in alpiibus glacialibus Rosboden. In M. Brevanne supra Chamouny Sabaudia GEN. de SAUSSURE. SCHEUCHZER in M. Albula, & in aliis alpiibus rhæticis.

Radix perennis, lignosa, aspera. Folia & ad terram, & ad caulem, longa, non amplexicaulia, villosa, subaspera, dentibus cavis, triangularibus incisa. Caulis pedalis, in summis alpiibus uniflorus, in paulo humilioribus ramosus, ut ex singulis foliorum alis petiolus triuncialis, nudus, exeat, ut in paulo priori hieracio 40. Flos grandis, sulfurei coloris pallidi, ut ex hac nota facile agnoscas, calyce fusco, hirsutissimo. A paulo priori 40. facillime distinguitur foliis multo longioribus, angustioribus, dentibus minoribus & profundioribus.

* 42. HIERACIUM foliis ovato lanceolatis, dentatis, petiolatis, petiolis dentatis Emend. III. n. 241. Rar. n. 981. †

Nova planta, quam etiam Cl. ALLIONE in suis sabaudicis alpiibus reperit. Nobis non rara ad lapides deciduos alpium occidentalium, & circa rupes glaciales, in M. d'Arbon, Audon, Fouly, Divbleret, la Varaz, Grandvire.

E

Radix

Radix lignosa, brachiata & ramosa, numerosos caules producit, fibris teretibus capillata. Folia eminus adgnoscas singulari esse fabrica, petiolo longo, fescunciali, sanguinei coloris, hinc inde raris dentibus aucto, folio ipso ex ovato lanceolato, multis brevibusque dentibusque circumferrato, folido ut tussilaginis sunt folia, & ipso rubro. Caules semipedales, fere biflori, sæpe procumbentes. Calyx subniger, breviter hirsutus, squamis trium ordinum, fere tredecim. Flos petalis pallide luteis, latiusculis.

*43. HIERACIUM caule multifloro, foliis amplexicaulibus pilosis rariter dentatis *Emend.* II. n. 98. *Cat. rar.* n. 974. †

In montosis pratis non rarum, ut in via ad pagum *Forclaz*, in valle *Ormond dessus*: supra *les plans*, in pratis *M. Jorogne*, en *Chapuisse*, in *M. Naye &c.* In fossis vallis *Ursaria*.

Caulis firmus, hirsutus, tripedalis. Folia mollia, quo habitu adgnoscas, ut continuo ficentur, & se convolvant; ex ovatis acuminata, ora pilosa, nervis omnibus faciei inferioris hirsutis; inferiora petiolata, superiora caulem amplexantia, hamis retrorsum cedentibus, obtusis, dentibus brevissimis, etiam nullis. Summus caulis nudus, multiflorus, petiolis ramosis, nigro villo barbato. Flores minores, quam *Genevensi*, calyce nigricante, duris & nigris pilis barbato.

β? Vel insignis varietas est, vel alia planta HIERACIUM caule folioso, foliis amplexicaulibus, ovato lanceolatis, hirsutis, dentatis, floribus spicatis *Emend.* III. n. 252. *Cat. rar.* n. 978.

An *Hieracium pulchrum* J. B. II. p. 1025.

Facies certe satis adfinis, dentes nostro minus profundi. Ad paulo prius dictum 43. accedit, caule pariter cubitali, & sesquicubitali, firmo, erecto, præter petiolos floriferos ramis nullos edente. Folia satis similia, auriculis obtusis, dentibus raris, ciliis per oras mollibus, figura ex ovali sensim decrescente, lanceolata, ut tamen acutiora, magis dentata, & magis amplexicaulia sint, quam *Genevensi*, & superiora potissimum prælongum acumen educant. Ima folia sola hamos habent, superiora cum caule confluunt. Numerosa cum sint, totum caulem obtegunt. Summus caulis abit in spicam foliis nudam, ramosam, triginta florum & ultra, multo ergo frequentiorum, quam in priori, & una minorum. Petioli minus nigri, albo tomento obducti. Calyx niger, minus, villosus, foliolis fere viginti. Petala lutea.

In summo *M. Fouly*, inque *valle ursaria*.

Certius saparerem, si frequentius legissem, perque omnes ætates.

Hoc videtur esse *Hieracium montanum* λεπτομακροκαυλον, quod ad rivum *M. Jura* *SHERARDUS* legit apud *RAI* *sylog. exter.* p. 400. Neque icon *COLUMNÆ* p. 249. recedit.

44. HIERACIUM foliis villosis, integerrimis, radicalibus ligulatis, caulinis ovatis amplexicaulibus, calycibus villosis *Enumer.* n. 7. *Cat. rar.* n. 971.

Optima icon est *GESNERI* inter *æneas* 52.

Hieracium alpinum hirsuto folio *CLUS Pann.* p. 647.

Hieracium alpinum latifolium villosum, flore magno J. R. H. *SCHUCHZER* It. I. p. 39. *MANGET. bibl. pharmac. t. II. tab. 19.*

Hieracium caule ramoso, folioso, foliis hirtis, radicalibus lanceolato ovatis, dentatis, caulinis amplexicaulibus, cordatis *LINN.* II. p. 1130. quod nomen nostro vix convenit add. *Cl. JACQUIN obs.* 71.

In montanis altioribus, inque subalpinis ubique. In *Juræ* culminibus *Dolaz*, *Creux de Vent* & *Chasseral* legi.

Perennis radix: folia omnia subflava, longo pilo, præsertim ad nervos molliter barbata, margine plerumque integro, aliquando ferrato, ad terram lingulata, elliptica, ad caulem amplexicaulia, ovata, lanceolata. Caulis foliosus, hirsutus, vulgo dodrantalis, aut brachiatus, aut uniflorus. Flos ex maximis, flavus, calyce nigro, villo albo barbato.

β. Notabilis est varietas β. quando in pratis subalpinis ad cubitalem & tripedalem altitudinem ascendit, simile tunc foliis, & habitu hieracii 43. priori varietati, semper tamen paucis, & maximis, albo villo splendens, floribus diversum.

Hæc est *Pilosella, sive pulmonaria, lutea, angustiori folio valde pilosa, duplex* J. B. II. p. 1034. cum bona icone.

J. B.

J. B. in *M. Saleva* legit, ego in montibus aquilejensibus.

γ. Etiam glabra folia habet *SEQUIER* *supplem.* p. 269.

δ. **HIERACIUM** caule unifloro, foliis levibus, radicalibus, lingulatis, obiter dentatis, caulinis ovato lanceolatis, amplexicaulibus *Emend.* III. n. 254. *Cat. rar.* n. 972.

In montanis passim à la montagne de Fouly. Cl. GAGNEBIN à la Roche aux Corbeaux: in monte *Mole* Cl. de SAUSSURE.

Aut memorabilis est varietas Hieracii villosi, cum quo multum convenit, aut planta peculiaris.

Caulis rectus, cubitalis, inferne longis pilis villosus, inde glaber, uniflorus. Folia ad radicem prælonga, etiam semipedalia, longe lanceolata, angusta, intra unciam, glabra, nervo alias prælongis pilis barbato, alias glabro. Tenera ipsis natura est, ora aut integra, aut brevibus & raris dentibus notata. Folia ad caulem pluscula, ovato lanceolata, semi amplexicaulia, non hamata. Flos grandis, flavus, calyce fulvis, deinde incanis villis barbato.

45. **HIERACIUM** foliis glabris, dentatis, imis petiolatis, superioribus amplexicaulibus, calycibus hirsutis *Emend.* II. n. 100.

Hieracium montanum latifolium minus TABERN. p. 186.

Hieracium latifolium glabrum, ex valle Griesbachiana J. B. II. p. 123. cum icone non bona.

Hieracium caule ramoso, foliis semiamplexicaulibus, teneris, oblongis, plerisque petiolatis, petiolis inferiorum dentatis GMELIN II. n. 21. tab. 9.

Hieracium paludosum LINN. n. 18. p. 1129. KRASCHENINNIKOT. *flor. Ingr.* p. 123.

Icon GESNERI n. 58.

Vulgo in pratis sylvisque paludosis, tamen etiam in montanis, ut in *M. Wasserfall* secundum C. B. & circa *Ferrière* GAGNEBIN: in *valle ursaria*, circa *les plans*.

Etiam hoc Hieracium cum varietate β. Hieracii 43. aliqua communia habet, ut tamen facile separetur.

Radix congeries gracilium fibrarum est. Caulis bicubitalis, glaber, in summa parte paniculatus. Folia tota glabra, tenera, ima quasi dentis leonis, petiolata, petiolo dentato, magnis & retroversis dentibus: proxima quasi petiolata, ut in origine angusta sint, inde latefcant: ad caulem ovato lanceolata, hamis acutis, & acute dentatis; ora foliorum magnis dentibus ferrata. Petioli simplices & ramosi. Flores quidem calycibus etiam nigris, barbatis, sed parvi. Semen columnare fulcatum.

46. **HIERACIUM** caule subnudo, paucifloro, foliis ovato lanceolatis, circa petiolum dentatis.

Tota classis planipetala difficultatem habet, quod folia pinnis, dentibus, & hirsutis ludant. Inter omnia vero ista planta difficillima est. Nam etsi folia ad basin magnis & acutis dentibus incisa speciem præstant characteris, tamen & ipsa non rarissime absque omnibus dentibus, aut rotunda sunt, aut oblonga. Sed neque habitus nudus, & brachiatus, caulis perpetuus est. Quare facile dederim inter eas, quas hic describo, varietates, veras species latere posse. Nullas tamen admittit Cl. LINNÆUS, idemque recte adnotat, etiam *paludosum* Hieracium aliquas Pulmonariæ notas habere.

α. Vulgaris ergo planta foliis radicalibus ad basin magnis & acutis dentibus incisis, ex ovato lanceolatis, caule subnudo, brachiato, cui nomen convenit, quod præposui.

Auricula muris major TRAG. p. 276.

Hieracium caule ramoso, foliis radicalibus, ovatis, dentatis, caulino minori LINN. *Spec.* II. p. 1128.

II. Varietas maculosa.

Pulmonaria maculosa hispida MUNTING *ic.* 233.

Hieracium murorum HILL. III. tab. 120.

III. Caule obfuso tumore fungoso, fulvis pilis pubescente, cauli haud procul a radice infidente.

Auricula muris major species in sylvis brocomagi TRAG. p. 277.

Hieracium μωρογορον s. mures referens HEUCHER *provent.* III. p. 74. cum icone.

IV. Humile, caule nudo, unifloro, foliis ellipticis, totis ferratis, dentibus magnis, ad fine *Hieracio unifloro* n. 45. sed facile flore minori adgnosendum, & maculis foliorum, quas sæpe retinet.

20 PLANTÆ FLORE COMPOSITO PLANIPETALÆ.

Est ex fide horti ficci *Hieracium pumilum saxatile asperum*, radice præmorfa C. B. Prodr. p. 66. etfi icon Taraxacum plumosum refert.

Ad muros & maceries. Varietas III. in sylva Heimholz Gottingæ, & circa Wernigerodam a me lecta est.

Huic caulis bipedalis, ad terram foliosus, inde paucis foliis adspersus, superne fere nudus, ramofus. Folia hirsuta, ad terram petiolata, ex ovatis lanceolata, & circa petiolum magnis dentibus triangulis incisa, quorum primi ad angulos rectos exeunt. In longis nudisque ramis flores, non magni, raram & paucifloram umbellam faciunt: flavi, calyce nigricante & hispido. Semina nigra, columnaria, fulcata. Discus alveolatus, ut in fruticosis hieraciis.

Exiguo in usu est, & nomen forte a maculis habet. Accipitres Hieracium scalpere, fucocoque oculos tingere, & eorum obscuritatem discutere PLINIUS s). Contra, noxiam esse armentis plantam, pappisque suis gulam inflammare & ventriculum, Cl. SCHREBER t).

β. Varietas foliis subhirsutis, dentibus profundioribus, primis retroversis.

Pidmonaria gallica femina TABERN. p. 195. bene.

Pilosella majoris sive Pulmonariae luteæ species magis laciniata J. B. II. p. 1034. bene.

Broad dented Hawkshung PETIVER tab. 13.

In sylvis opacis passim reperi, ut in valle alpina Chapuisse: in fagetis circa Basileam Cl. GAGNEBIN in fissuris rupium de Pertuis, & in Combe de Valanvron.

γ. Varietas pene glabra, nervis folis hirsutis, foliis majoribus, profundius dentatis, fere semipinnatis, dentibus iterum dentatis; alte cæterum adfurgens, etiam ad tres pedes. *Pilosella majoris sive pulmonariæ luteæ laciniata species minor* J. B. II. p. 1034. bona icon.

RAIUS in M. Saleve ex rupium fissuris; ego passim, in valle ursaria, in valle Ormond, in Chapuisse, in M. Fouly, Audon, Cland, Ovamaz. Prope Zöllbrük vallis Lepontia D. la CHENAL. Cl. DICK in itinere Rhætico ex M. Fräla. In muris Bruntrutii etiam Cl. la CHENAL, tum in Motier Grandval, & Roche aux Corbeaux Cl. GAGNEBIN.

Huc videtur pertinere *Hieracium profunde sinuatum pubescens* C. B. Prodr. p. 67. Basil. Michelfeldæ lectum & ad sylvam die Hard. Lego enim in meis, esse de Pulmonariæ genere, foliis amplis, profunde & argute incisis, subhirsutis.

δ. Varietas foliis numerosioribus, hinc confertioribus, pro portione longioribus, sæpe vix dentatis. Hæc varietas memorabilis est.

Pulmonaria gallica tenuifolia TABERNÆM. p. 195. DILLEN nov. Spec. p. 48.

Gottingæ passim, ut circa patibulum Bovendense: supra Burgdorf eundo versus Hutwyl. Inter Steg & Wasen.

ε. Folio ovato aut vix dentato, aut nihil quidquam.

Pulmonaria gallica rotundifolia BARRELIER ic. 342.

In monte Chasseralle legi.

* 47. HIERACIUM foliis levibus integerrimis, radicalibus longe petiolatis, ellipticis, caulinis amplexicaulibus, hamis obtusis.

Hieracium glabrum, succise folio integro VAILLANT. p. 243. Le MONNIER mont d'or p. CLVII.

In M. Chasseralle legi. Circa Ferriere Cl. GAGNEBIN. Etiam supra Blankenburg.

Si varietas est Pulmonariæ, certe præter reliquas a murali longissime recedit.

Folia glaberrima, venosa, aliqua bupleuri similitudine, cum toto habitu levissima, ima longissime petiolata, inde longe ovata, obtuso fine terminata, vix aliquo dentium vestigio relicto: superiora caulem amplexa, sed brevibus hamis & obtusissimis; suprema linearia. Caulis pauciflorus, brachiatus, cum 46. convenit, & calyx niger, hirsutus.

48. HIERACIUM caule nudo, brachiato, paucifloro, foliis linearibus, rariter dentatis. Cat. rar. n. 966.

Hieracium montanum, angustifolium, non nihil incanum. C. B. ex fide horti ficci.

Hieracium folio statices caule nudo VAILLANT.

Hieracii montani VI. varietas II. CLUS. Pannon. p. 846.

Hieracium folio statices, caule foliato SEGVIER suppl. p. 270.

Alpina

- Alpina planta, in rupibus M. Enzeinda & M. Sanetsch, & in M. supra Kienthal, & monte Splügen lecta. Cum torrentibus descendit in planitiem, & abundat in glareis de la grande eau, ad torrentem cis Ellé, ad fl. Vevaise, a la baye de Clarens, circa Sedunum, ad Rhenum versus Curiam, ad Ticinum prope Zollbrük, & circa Bellinzona.
- Radix crassa, lignosa. Folia semper glauca, longa, gracilia, alias obtusa, acutiora alias, ora vel integra, vel dentata. Caulis pedalis, aut paulo ultra, alias brachiatus, alias simplex; sub divisione foliolum lineare, acutum. Flos floresve in ramo longo, nudo, minores, quam paulo priori hieracio, majores quam pilosellis, calyce expanso, squamis nigris, subhirsutis; semen oblongum, fulcatum.
- β. Varietas caule unifloro, foliis plerumque integerrimis, acutis, gramineis
Hieracium montanum VI. CLUS. Pannon. p. 64. cum tamen nostrum raro uniflorum sit.
Hieracium montanum asphodeli foliis acuminatis BOCCONE Mus. p. 147. tab. 106. caule ramoso.
Hieracium caule ramofo, folioso, foliis lineari lanceolatis integerrimis JACQUIN plant. vindob. p. 275. fig. 6. foliis perangustis. LINN. Spec. II. p. 1138.
Narrow smoot Moutseear PETIVER tab. 11.
 An icon 55. GESNER posth. Calyx enim non permittit de Scorzonera cogitare.
 An *Hieracium alpinum foliis angustis raro dentatis, flore magno* SEGUIER suppl. p. 270. flos certe nostræ virebit, dum siccat.
Hieracium foliis lanceolatis, glaucis, caule brachiato, multifloro, Emend. II. n. 96. Cat. rar. n. 973.
 Icon OEDERI tab. 27. pro planta foliis integerrimis.
- In rupibus circa Eremitæ Agamensis cellam, & ad arcem Octodurensis: ad arcem Gilgenberg STEHELIN.
49. **HIERACIUM** caule unifloro, foliis lingulatis, dentatis, hirsutis, calyce hirsuto Cat. rar. n. 970.
Hieracium pumilum II. Fr. Gregor COLUMN. Ephraf. II. p. 29. ic. p. 30.
Hieracium alpinum angustifolium, villosian SCHEUCHZER Itin. IV. p. 336.
Hieracium villosian alpinum, flore magno singulari, caule nudo RAI synopf. III. p. 169. tab. 6. fig. 2.
Woolly cupd. hawkweed. HILL. III. tab. 124.
Hieracium alpinum LINN. Spec. II. p. 1124.
- In alpinis non rarum: in M. Gotthard, Fouly, Speluga, la Varaz, les Martinets, Tavayannaz, Chapuisse, Salanfe, Val de Trient & S. Bernard, in montibus Vallis de Bagne; in monte Bructero Germaniæ.
- Multiformis planta, caule fere nudo, humili, unifloro, & calyce villoso adgnoscutur, tum foliis pilosis, mollibus, flavescentibus.
- Figura ludit: dantur hic lingulata, integra: ovata integra & brevia, & dentata; profunde demum incisa, & peracuta. Ad caulem acutæ ligulæ. Flos grandis, subniger, villo albo, aut fulvo.
50. **HIERACIUM** caule subnudo, foliis ovatis integris, floribus umbellatis aurantiis Enum. Cat. rar. n. 967.
- α. Varietas naturalis, floribus immaturis purpureis, adultioribus aurantiis.
Hieracium Germanicum I. F. Greg. COLUM. Ephr. II. p. 28.
Hieracium alpinum hirsutum, floribus minoribus atropurpurascens SCHEUCHZER It. IV. p. 336.
Orange Hawkweed HALE Eden. t. 48.
- β. Varietas hortensis, flore ex purpura rubente.
Pilosella indica CORNUTI p. 209.
- γ. Floribus flavis in M. Kablenberg, Fouly: à la Baume, supra bonne ville.
 Floribus aurantiis, extus, & dum immaturus flos connivet, purpureis reperi abunde, qua pago Hospital ad M. S. Gotthardi adscenditur, tum ad viam inter les Granges & Forclaz: aux Nombrieux, in M. Enzeindaz, Naye. Passim etiam super Portvaley, in M. Ravenense Vallefiæ. In Rætia super pagum Jus SCHEUCHZER. Etiam in M. Vogeso, le petit Balon. In Jurasso inter le Chasseral & stabula Biennensia GASNEBIN.
- Folia & totus habitus hirsutus, ista ad terram ovata, & ovato lanceolata, integra aut perraris dentibus incisa: ad caulem pauca, lanceolata.
- Caulis non ramofus, nisi petiolos velis, bipedalis, nigris pilis hirsutus. Flores octo, decem, in spicam brevem collecti, ex petiolis brevibus. Calyx niger, hispidus: flos, qualem dixi. Semina columnaria, fulcata, nigra.

51. HIERACIUM caule nudo, foliis petiolatis, ovatis, integerrimis, hirsutis, floribus spicatis *Enum. Cat. rar. n. 968.* & GMELIN II. p. 32. tab. 13 f. 2.

Hieracium pratense latifolium non sinuatum majus, C. B. Bas. p. 39. & minus ib.

Hieracium præmorsum LINN. Spec. II. n. 1126.

In sylvis circa Basileam, in pratis inter villas *Gundeldingen*, & in M. *Muteto*, etiam in sylva *Welmeſe* prope Jenam. C. B. in pratis circa *Münchenstein*, & in humidis circa *Crenzach*. CL. GAGNEBIN ad viam inter *Neufchatel* & *Valangin*, & circa *Ruchenette*.

Caulis bipedalis & ultra, hirsutus, rectus, non ramosus, præter florales petiolos. Folia ad terram ovata, mollia, breviter hirsuta, petiolata. In summo caule spica florum ad usque 25. stipulis tomentosis, petiolis simplicibus & ramosis, etiam in fucico *Hieracii præmorſi* *specimine*. Flores parvi, lutei, calyce livido glabro, ut omnino veram crepidis fabricam habeat, squamas ad basin breves u), & calycem anteriorem tubulosum, cylindricam.

51. HIERACIUM caule subnudo, foliis hirsutis, lanceolatis, floribus umbellatis, petiolis ramosis.

Hieracium foliis lanceolatis integris, pilosis, scapo subnudo, basi piloso, floribus subumbellatis LINN. Spec. II. p. 1126.

Pilosella major altera TABERN. p. 197.

Pilosella minori flore, hirsutior & elatior, non repens J. B. II. p. 1040. fatis bene: an GME-LINI p. 34.

C. BAUHINUS Basileæ, ego in Germaniæ M. *Altenſtolberg*, descriptam ad RUPPIUM p. 204.

Folia utique subhirsuta, pilis brevibus, non ut in piloselloideis hieraciis prælongis, lanceolata, tamen etiam obtusa; ad caulem pauca, bina, terna. Caulis bipedalis, non ramosus nisi petiolos velis, undique hirsutus. Petioli in summo caule conferti, ramosi, hirsuti. Flos perexiguus, luteus, calyce hirsuto, quibus notis a priori distat.

52. HIERACIUM caule nudo, stolonibus reptantibus, foliis longe pilosis, lanceolatis, floribus umbellatis.

Pilosella minor folio angustiori, minus piloso, repens J. B. II. p. 1040.

Pilosella major erecta C. B. Bas. p. 78.

Et *Pilosella montana, hispida, parvo flore* C. B.

Et *Hieracium murorian, angustifolium, non sinuatum* C. B. Bas. ex fide horti ficci;

Et *Hieracium alpinum, folio oblongo angustissimo* C. B. Prodr. p. 64. iterum ex fide horti ficci.

Pilosella major umbellifera μακροκαυλος montana & pratensis COLUMN. *Ephraf.* p. 248. 249.

Pilosella erecta, foliis longis, angustis, floribus parvis, numerosis, in summis caulibus SHERARD apud RAI *ſyllog.* p. 400.

Hieracium foliis integerrimis, lanceolatis, scapo nudo, multifloro, stolonibus reptantibus LINN. Spec. II. p. 1126.

Passim ad vias, & muros, inque glareosis. Reperi in M. *Muteto* & *Crenzach*: à la grande eau, & prope *Roche à la Marbriere*, & aux gauges. Geneva ad confluentem fl. *Arve* cum *Rhodano*. Gottingæ vorm *Grunerthor* &c.

Proxime prioris habitum refert, & umbellam florigeram, ex petiolis hirsutis, & ramosis factam caulemque cubitalem & ultra, nudum. Folia prælonga, angusta, acuta, & glabra, ut paucis plerumque, & quos numeres, longisque pilis pubescant. Ora integra aut rariter ferrata. Caulis plerumque levis, cum stolonibus ex radice pullulantibus. Flores parvi, hirsutis calycibus nigrisque. Placenta alveolata.

A sequente vix fatis differt, etsi altius est & multiflorum.

53. HIERACIUM caule nudo, paucifloro, stolonibus reptantibus, foliis longe pilosis, lanceolatis.

Pilosella major repens, minus hirsuta C. B. Bas. p. 78.

Pilosella major prima TAB. p. 196.

Hieracium foliis integris, ovato oblongis, stolonibus reptantibus, scapo nudo, multifloro LINN. Spec. p. 425.

In pratis, sylvis, & torfaceis.

Huic stolones etiam foliosi; folia integerrima, pilis longis pilosa, lanceolata, rariter dentata, etiam ovata & integerrima. Caulis pedalis & ultra, erectus, nudus, ex petiolis simplicibus aut parum ramosis, paucos, quinque ad octo, flores sulfureos gerit, calyce hirsuto, etiam hic crepidi similiores.

In

u) Etiam in ic. GME-LINI

In alpihus varietas pilosior, fulvis circa radicem pilis reperitur, ut in monte Fouly, Thury *Enum.* n. 2.

54. HIERACIUM caule brachiato, paucifloro, foliis lanceolatis, longe pilosis, calycibus glabris *Enumerat.* n. 4. †

An *Hieracium piloselloides vulgari simile, florentinum* VAILLANT.

Etsi pauca specimina habeo, circa *Leucam Valesia lecta*, non tamen possum, quin separem, & diversum esse consentit Cl. la CHENAL, qui *Basilea ad Rhenum* reperit.

Planta humilis est, pedalis, caule recto, nullis in nostris stolonibus. Folia similia, longe pilosa, acutiora, angustiora. Caulis in medio bifidus, haecenus a pilosello diversus. Calyx glaberrimus crepidis, & flores in summo caule congesti minores, luteoli.

55. HIERACIUM caule unifloro, stolonibus reptantibus, foliis petiolatis, ovatis, longe pilosis, subtus tomentosis.

Pilosella CAMER. *Epit.* p. 708. TREW ad *Blakwell.* t. 365.

Et major CAMER. *Epit.* p. 709.

Hieracium foliis integerrimis, ovatis, subtus tomentosis, caule repente, scapo unifloro LINN. II. p. 1129. *flor. Ingr.* p. 122. cum descriptione.

β. Varietas foliis utrinque mollissimo & densissimo albo tomento obsita.

Dens leonis alpinis minimis Pilosella folio SCHEUCHZER IV. p. 333.

Hæc in M. Fouly, in *Gottardo* M. In alpium pratis SCHEUCHZER. Altera vulgo ad vias.

Caulis erectus, nudus, uniflorus, raro biflorus, sub flore intumescens: alii foliosi stolones ex radice prodeunt. Folia petiolata, peculiari nota longorum pilorum & canorum in superiori glabraque facie insignia, in vulgari specie inferne tomentosa. Flos major, quam prioribus, sulfureus, calyce nigro, hispido.

Amara est, ficcior quam alia plantæ lactescentes, magisque adstringens, hinc ad hernias laudata, etiam in angina & in morbis pectoris, ex sero acri nati. Vix unquam tamen serio in medicinam recipitur x).

In hoc difficillimo genere puto omnia recte esse constituta; tantum species 47. & 54. ex paucis speciminibus sumtæ sunt.

Varietates vero n. 35. β. n. 43. β. 44. δ. & n. 46. δ. adeo sunt insignes, ut pro speciebus haberi queant.

Inter plantas BURSERI y) sunt aliqua mihi non satis notæ. Earum prior *Hieracium alp. glabrum angustifolium* ex alpihus Valesiorum, ob calycem villosum erit forte *Piloselloides*.

Hieracium vero montanum angustifolium, flore pallido &c. a LINNÆO ad picridem relatum est, ut pappo putes esse plumoso.

Omitto etiam plurima Hieracia C. BAUHINI, de quibus nihil certi norim constituere.

TARAXACUM offic.

DENS LEONIS T. VAILLANT.

LEONTODON LINN. n. 912.

Genus difficile. Ut simplicius redderem, separavi ab eo, quæ plumoso sunt pappo, & quæ facile possunt cum Picride manere, Calyx ergo Hieracii erit, foliis imis reflexis. Pappus ex stilo. Clanculum addunt auctores caulem monoclonum.

56. TARAXACUM calycibus glabris, squamis imis reflexis x).

Dens Leonis CAMER. *Epit.* p. 286. BLAKWELL *tab.* I. cum malo calyce, & bene t. 501.

Curled dandelion HILL. t. 126.

β. amplissimo folio.

Dens Leonis major DILLEN *Cat. Gieff.* p. 53.

γ. Foliis integris tantum dentatis. In alpihus, M. Saleva.

δ. Foliis acutissime & profundissime divisis & pinnatis.

Dens Leonis angustiore folio C. B. *Basil.* p. 37.

γ. Laticaulis & biflorum, circa *Ferriere* GAGNEBIN.

Nihil vulgatius in pratis, & ad vias. Folia plurima, semper tenera, & lactucina, ner-

F 2

VO

x) BUCHWALD p. 42.

y) *Ad. Lit. succ.* p. 502. 503. *Comm. Acad.* I. p. 152.

z) VAILLANT *fig.* 59.

vo albo, plerumque semipinnata, pinnis retroversis, extrema amplissima, triangulari, tamen & pinnata, & integra, dentata. Scapus tener, cavus, succulentus, uniflorus. Flos magnus, luteus, extus etiam sublividus, squamis calycis glabris, imis reflexis. Semen ovato acutius, echinatum a), cum pappo b) suo volatili.

Lac amarum habet, radicem potius amariorem. Aqua acida est, in spiritu sal volatilis copiosus, in cinere sal lixivus & terræ c) aliquid latet. Vires gentis sui possidet, ex fortioribus. Succus debet adhiberi, tota planta, quæ absque morfu resolvat. Ingreditur cum radice graminis *regiam* illam *ptisanam*, cujus formulam LUDOVICUS XIV. magno pretio redemit. Ad icterum valet, succo d) ad integras libras dato: tum ad coagula pulmonis, ad tussim, ad febres intermittentes rebelles; ad lepram e) & herpetem f). Datur etiam ad superandas acutorum morborum reliquias. Unguentum ex tusa radice ad scrophulosas g) glandulas laudant. Aquam plantæ fermentatæ stillatitiam odoratam h), vinosi saporis, acidulam, nuperi ad cachexiam commendant. Extractum aquosum balsamicum debiliter subdulce est, inde amarum: Vinosum leviter adstringit i). In cibum sumitur, etiam radix i*).

57. TARAXACUM calycibus hirsutis, squamis rectis T. I.

Hieracium alterum minus IV. COLUMN. *Ephr.* II. p. 29. 31. extremo folio acuto.

Dens Leonis foliis extremo subrotundis floribus aureis SHERARD apud RAI *syll. ext.* p. 399.

Hieracium dentis leonis folio obtuso minus SCHEUCHZER *Itin.* I. p. 40. & *minus flore sanguineo* IV. p. 336.

Leontodon aureum LINN. JACQUIN *obsf.* n. 67. cum descriptione.

Vulgare in Alpium pascuis, etiam in *Jura* visum, & in *M. Falconario*.

Habitus prioris, folia tamen simpliciora, dentibus minus profundis, paucioribus; sine parabolico, obtuso. Scapus durior, ligulis adpersus, raro, sed tamen etiam biflorus, ut in icone nostra. Calyx hispidus, squamis rectis, non reflexis. Flos aurantius, & ex luteo rubens, quam vulgari minor.

PLANTÆ FLORE COMPOSITO.

II. RADIATÆ.

JUNG *Phytolog.* c. 19. 20.

VAILLANT. *Mémoir. de l'Acad. des Scienc.* 1720. p. 277.

In hac classe discus est, ut in priori, pulposus, rotundus, feminifer. Ex eo duorum generum flosculi nascuntur. Interiora areamque circuli occupant flosculi ab hæcenus descriptis alii, semini suo innati, tubo angusto, inde campanula k) latiori, plerumque quinquefida. In ea campanula quinque sunt filamenta, antheræque quinque coalitæ l). Ex ea eminet tuba longa bicornis m). Rarum est carere tuba n).

Hi in disco vulgo dicti flosculi.

Ambitum autem circuli occupant semiflosculi, quales in priori classe descripsimus, semini suo innati, ex brevi tubo expansi o), ad angulos cum petiolo fere rectos radiati. Feminini fere sunt, tubamque continent, sine suo bicornem, absque staminibus. Dantur & plantæ absque tuba p). Vocant *radios*.

Classis facilis, quod ad species adinet, generibus potius nimis sui similibus, non satis tamen casta. Nam intercedunt aliquæ, quæ radiis carent, adeo similes reliquis dotibus, ut vel genere separare non ausis: ut in Senecione vulgari, vel ne specie quidem, ut in Senecione viscido, & in Jacobea, inque Chamæmelo. Deinde inter discifloras non radiatas sunt aliæ, quæ aut spuris radiis ornatae calycinis, Bidentis exemplo & Xeranthemi, aut veris demum semiflosculis luxuriant, ut in Petasite.

Classis in Europa & America q) septentrionali frequens, nulla in Africa r) calidiori.

ORDO

a) Aliquando glabrum. GMELIN I. c. p. 15.

b) VAILLANT. *fig.* 12. PARSONS *tab.* 2. *fig.* 11. V.

c) GEOPRO p. 200.

d) BOERHAAVE apud BORETIUM *Hierac.* Pruss.

e) LEIDENFROST *Succ. plant.*

f) FERRE *Chymie* II. p. 408.

g) MALOUIN *Chym.* II. p. 365. ed. 1751.

h) DELIUS *disput. de Taraxac.*

i) CARPMEUSER *mater. med.* p. post.

i*) *A. d. Grönlandor* CRANZ p. 83.

k) GREW. c. 5. & *anat.* p. 38. VAILLANT. t. 9. f. 1. BERKHEY t. 3. f. 16. 17. 29.

l) GREW. I. c. & p. 38.

m) IDEM I. c. & p. 39.

n) *Males* VAILLANT.

o) IDEM I. 9. f. 6. 10. 11. 12. BERKHEY t. 3. f. 24. 25. 26.

p) *Neutres* VAILLANT.

q) DOUGLAS II. p. 216. *Asteres* potissimum & *Solidagine*.

r) ADANSON *Senegal. pref.* p. CXLVII.

*Hieracium alpinum foliis
dentatis flore magno. C.B.*

*Hieracium dentis leonis folio, plerumque
monoclono flore aurantis.*

C. S. Allouart. Aed. C. Del.

Sculp. C. T. Friehsch. C. filius. Aed. G. H. Sculp.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or reference number.

ORDO I.

PLACENTA NUDA.

I. SEMINIBUS PAPPO CORONATIS.

SENECIO a) LINN. n. 913.

JACOBEEA I. R. H. t. 276. & VAILLANT. *Mem. de l'Acad.* 1720. p. 296.

SENECIO I. R. H. t. 260. & VAILLANT. *Mem. de* 1719.

& SOLIDAGO VAILLANT. 1720. p. 292.

Calyx Crepidis, nempe squamæ interiores in cylindrum factæ, & conglutinatæ: quibus ad basin ligulæ aliquæ accedunt, ut tamen a nonnullis absint. Non possunt removeri, quæ absque radiis sunt. Nam & Senecio 58. cum 59. summa adfinitate coheret; & in Jacobeeâ 60. & 62. varietas datur, radiis destituta.

I. FOLIIS LACINIATIS.

JACOBEEA VAILLANT.

58. SENECIO corollis nudis, foliis pinnato sinuatis, amplexicaulibus, floribus sparsis,

LINN. *Spec. II.* p. 1216.

Senecio Erigeron TABERN. p. 168.

Senecio major, vulgaris PONTEDELLI *diff.* p. 153.

Erigeron Senecio BLAKWELL t. 132.

Simulated groundsell HILL. II. t. 85.

In hortis frequentissime, etiam in muris.

Caulis erectus, ramosus, pedalis, tener tamen & latus. Folia numerosa, inferne aliquantum tomentosa, lata basi sessilia, femipinnata, latis brevibusque pinnis, serratis. Flores in summis ramis, lutei, constanter absque radiis. Semen longe ellipticum, sulcatum b), subhirsutum. Autumno nudos flosculos femininos intercurrere BOEHMERUS *flor. Lips.* p. 76.

Accedit ad Cichoraceas SENECIO. Succulentus, sapore herbaceo, subsalfo. Pro refrigerante medicamento ad inflammationes & scirrhus mammarum & testium inponitur, cum malvis in lacte coctus, ad anginam ab aliis; Vulnerarium alii faciunt c). Nimum videtur, tostum & ventriculo inpositum Senecionem vomitum movere, febresque sanare d).

In colica spasmodica infantum eo LENTILIUS e) utebatur. Oleum ad ambusta laudant f). Parco tamen in usu est.

59. SENECIO foliis pinnatis, pinnis alterne majoribus, femipinnatis, angulosis, calycibus levibus, radiis brevissimis, revolutis.

Senecium montanum TABERN. p. 169.

Senecio minor latiore folio, sive montanum C. B. *Basil.* p. 39. DILLEN *hort. Elth.* t. 258.

Senecio montanus mollior, pallido parvo flore BARRELIER *ic.* 401.

Double Jaggd Groundsell HILL. II. *tab.* 84.

Senecio corollis revolutis foliis pinnatifidis denticulatis, caule corymbofo erecto DILL. *Spec. II.* p. 1127.

Circa Cliben C. B. sed erat in horto sicco vulgatissimus Senecio n. 588. In sylvis Germaniæ cædus abunde. Iconem dedi ad RUPPIUM *tab.* 3.

Medius inter 58. & 60. ut possis pro hybride habere. Vide discrimen a LINNÆO definitum *olansk. Götlanska res.* p. 326. & *Wästgöta resa* p. 142.

Caulis cubitalis & ultra, erectus, ramosus. Folia subtomentosa, petiolata, nervo lato, pinnata, pinnis minoribus intermissis, majoribus pene femipinnatis, angulosis, angulis in brevem spinulam exeuntibus. Flores umbellati, in toto genere minimi. Petiolus intumescens discum facit, ex quo calyx in cono truncati modum convergit, glaber iste, cum exigua fere ad basin subhirsuta ligula. Radii brevissimi, revoluti, flavi.

60. SENE-

a) Erigeron Senecio herba molli canitie, caput lanugine multa divisum, quam peppum vocant PLIN. L. XXV. p. 100.

b) Grew *tab.* 13.

e) BUCHWALD p. 261.

d) *Ess. of a Societ. at Edimb.* II. p. 47.

c) *Iatrocnem* p. 502.

f) KRAMER *med. milit.* p. 72. *Cenm. Lit. Nor.* 1741, n. 27.

60. SENECIO foliis viscidis, pinnatis, pinnis femipinnatis, angulosis, calycibus hirsutis.

Jacobeæ Pannonica mollior CLUS *Pannon.* p. 5372.

Senecio hirsutus, viscidus, graveolens DILLEN *hort. Eltham.* p. 347. *tab.* 258.

Clammy Groundsell HILL. II. t. 83. f. 5.

Senecio corollis revolutis foliis pinnatifidis, viscidis, squamis calycinis laxis, longitudine perianthii LINN. *Spec. II.* p. 1217.

In sylvis cædis, & potissimum in carbonariorum areis.

Caulis bicubitalis, ramosus, foliosus, & floriger, totus una cum planta pilis pinguibus oblitus. Folia prioris similia, petiolata, nervo folioso, pinnata, pinnis alterne minoribus, & majoribus, femipinnatis, angulosis, ex angulo ciliatis. Flores lutei, umbellati, quam priori multo majores, toto calyce hirsuto, accessoriis ad basin squamis aliquot, multo quam calyx brevioribus, sed hirsutis. Radii etiam revoluti, tridentati.

β. Absque radiis circa Heilbad Valefiæ reperi.

61. SENECIO tomentosus, foliis pinnatis, pinnis subrotundis, umbella globosa.

Chrysanthemum alpinum I. CLUS *Pann.* p. 566.

Jacobeæ alpina incana minor BARRELIER *ic.* 262.

Jacobeæ pumila, alpina BOCCONE *mus. di piante* t. 8.

Jacobeæ ἀλπίου χαμαίποδου RICHER.

Jacobeæ pumila, absinthii umbelliferi foliis incanis, floribus velut in umbellam positis PLUKNET p. 194. *tab.* 39. f. 6.

Absinthium pumilum palmatum, crasso tomentoso pallecente folio BARRELIER *ic.* 881.

Senecio mollis, radiantibus foliis, utrinque tomentosus, subpinnatis, obtusis, corynbo subrotundo LINN. *Spec. II.* n. 1219.

β. Semiflosculis brevissimis & angustissimis misit CL. ALLIONE.

C. B. ex Gotthardo M. SCHEUCHZERUS in montibus Pragalliensibus & Aversanis. MURALTUS in Glaronensibus. Nos in Veragricis ubique, Jeman, Fouly, Pennino M. in M. Bovinas, in MM. supra Bagnes, & ex Sabaudia circa Chamoury. In M. Bernina Rhætiae.

Pulchra planta tota utrinque tegitur albo tomento, uti *Jacobeæ maritima*. Caulis firmus, dodrante non altior, foliosus, etiam ramosus. In summo caule vel ramo umbella congesta. Folia petiolata, petiolo latefcente, firmo, pinnato, pinnis eundo majoribus, confertis, integris, vel incisis, sed rotundo fere fine terminatis g), tamen alias angustioribus, & acutioribus h). Amant lineis percurri. Floris calyx alba lanugine tomentosus, superne potius latefcentis: Segmenta unius ordinis obtusa, oris fuscis, squamis accessoriis vix ullis. Radii flavi, pauci, etiam tres, & duo. Discus subfuscus, flosculi grandes, pauci. Pappus prælongus. Radix longa, lignosa, fibris longis luxuriat. *Emend. II.* p. 38. *Genipi jaune* accolis.

62. SENECIO foliis lineatis, pinnatis, pinnis dentatis, extrema maxima.

S. Jacobi herba FUCHS p. 741. 742.

Senecio incanus HILL. II. t. 85.

Senecio corollis radiantibus, foliis pinnato serratis laciniatis, caule erecto LINN. *Spec. II.* p. 1219.

Multiformis plantæ multæ sunt varietates.

β. Floribus nudis, absque semiflosculis SHERARD apud RAIUM *Sylog. III.* p. 177.

Reperi prope Roche ad marmoreas rupes.

γ. *Jacobeæ major foliis viridibus, rigidis & laciniatis* GERBERI ex Tartaria.

In hortis in vulgarem speciem redit i).

Nihil vulgatius ad vias, in agris & fossis.

Caulis erectus, ramosus, firmus, tripedalis. Folia inferne subtomentosa, firma, pinnata, nervo lato, pinnis eundo latioribus, plerumque acutis, alias obtusis, primis simplicibus, ulterioribus incisis, extrema maxima. In superioribus ramis folia lata basi ex caule prodeunt, a qua pinnæ utrinque exeunt. Flores in summis ramis in umbellas. Calyx glaber, squamis ovato lanceolatis, accessoriis paucis, patulis. Semiflosculi patuli fere duodecim, flavi k), sine tridentato. Petioli glabri etiam subhirsuti, & denique tomentosi.

Folia

g) I. C. BARREL. 481. PLUKNET.

h) CLUS. IC. BARREL. 262.

i) WILlich *obs. bot.* p. 76.

k) Radius albis ROYER *besenssch garten* p. 119.

Folia amara sunt, acria, ingrato sapore. A Simone PAULI laudantur ad anginam, ad erysipelas, ad dysenteriam; vix tamen credo serio in medicina adhiberi. Incisa in aqua coquantur, & una per horam lana, ita tingitur viridi colore, solem tamen non ferente 1).

δ. *Jacobeæ Artemisiae folio, intana, latifolia, non repens* BARRELIER ic. 262.

& *Jacobeæ incana repens hirta* EJUDEM ic. 153.

Jacobeæ Eruce folio altissima &c. MOEHRING Phil. Transf. n. 454.

Groundsell ragwort PETIVER tab. 17.

Senecio crucifolius LINN. II. p. 1218. *Scaniorensis skonska resa* p. 225.

Passim in sylvis, *Basilea* legi, & *Jena*, & circa *Cottingam* in *Eulenloche*, & prope *Goumoens* in *fagetis meis*. In pede M. S. *Bernhardi*.

Habitus vulgaris plantæ, potius durior: caulis tomentosus, folia & subtus incana, & superne subhirsuta, ramis & lineis parallelis evidentioribus percursa, pinnis sibi parallelis, acutioribus & magis linearibus. Calyx in basi tomentosus: qui vulgari glaber, squamis accessoriis brevioribus, ad calycem vcriorem appressis, non patulis.

Vereor ut fatis diversa sit. Separat tamen Cl. MÖHRING m), ZINNIUS n), LINNÆUS o). In hortis culta naturam tomentosam deponit, quam etiam in vulgari *Jacobeæ*, dum junior est, non raro reperi. Superiora folia perinde lata basi ad caulem adnata habet.

ε. *Jacobeæ latifolia* J. B. II. p. 1057.

Jacobeæ Barbaræ instar laciniata LOESEL p. 129. ic. 35.

Marsh Ragwort PETIVER tab. 17.

Senecio aquaticus HUDSON flor. angl. p. 317.

Water groundsell HILL. System. II. tab. 86.

Senecio floribus radiatis corymbosis, foliis imis petiolatis ovatis crenatis, superioribus pinnatifidis SCOPOLI p. 381. n. 5.

Bernæ reperi in adscensu ad clivum *Sandrein*, un *Seelhofen*, circa *Noville*, in *Cellenti* regione, ubi fere sola provenit, fere in tollis.

Dubito num iste *Senecio* variatus sit diversus, qui & ipse ludat. Nam alia exempla habent folia quidem inferiora ovata, petiolata, ferrata, integra: superiora vero pinnata, pinnis dentatis, extrema ovali maxima: suprema tamen, ut in vulgari, basi sua lata ad caulem adnascuntur. Alia specimina, circa *Noville* lecta, omnia folia ovata habent, pinnata nulla. Habitus umbellatus, & calyx glaber, cum paucis squamis accessoriis exstantibus de flore, ut in vulgari.

63. SENECEO foliis cordato lanceolatis, ferratis. †

Jacobeæ latifolia, altera CLUS *Pann.* p. 576. C. B. *Prodr.* p. 69. bene.

Jacobeæ alpina foliis subrotundis, serratis C. B. SCHEUCHZER *It. I.* p. 40. PONTEDER *diff.* p. 235.

Heartleaved groundsell HILL. II. t. 72.

In *Alpium* pinguibus pratis, & circa *casas pastorias vulgo nascitur, in ipso pago les Plans, in valle Ursaria, Gotthardo, Speluga* &c.

Multa habet varietatis & *Jacobeæ vulgaris*. Folia tamen ima petiolata quidem, sed cordata sunt, ut petiolus in hilum subeat, lanceolata, circumferrata: superiora folia pinnas sæpe ad petiolum accessoriis habent. Omnia nervosa sunt, nervis exstantibus, subtus tomentosa. Flores ex maximis, in umbellas rariores, vulgari speciei similes, calycis squamis accessoriis tomentosis, radiis numerosis. Petioli ramosi & lanuginosi, calycis foliola lanceolata, paucis cum ligulis, & sæpe unica.

Acrem audio esse, & deleteriam, & cum torminibus purgare, ovesque depilare.

β. Videtur in *Austria* varietas dari foliis superioribus *Jacobeæ vulgaris*, quæ *Jacobeæ latifolia Pannonica* CLUS *Pann.* p. 574. 575. Nam etiam in meis altioribus speciminibus suprema folia unum alterumve pinnarum par ad petiolum habent.

Nostrer *Senecio* cum *Senecione integrifolio* nullam omnino similitudinem habet.

II. FOLIIS INTEGRIS SOLIDAGO VAILL.

64. SENECEO foliis ovato lanceolatis, ferratis, subtus hirsutis, floribus umbellatis *Enum.* p. 734 *Iter bercyn.* p. 23. *Cat. Gott.* p. 485.

G 2

Virga

1) K. *Svenska vetensk handling* 1745. p. 248. KALM. *Wälsig. ref.* p. 130.

m) *Comment. Lit. Nor.* 1743. *bebd.* 51.

n) *Flor.* p. 423.

o) WILKICH *obs. bot.* p. 75.

Virga aurea f. *Solidago saracenicæ latifolia serrata* J. B. II. p. 1063. FLUKNET p. 390. t. 235. f. 1. cum flores dicat umbellatos.

Jacobea nemorensis, latiore rigidior & hirsuto folio RUPP. p. 142.

Senecio corollis radiantibus octonis, foliis lanceolatis, biserratis, subtus villosis, caule ramoso LINN. II. p. 1211.

Twiceferrated groundsell HILL. II. t. 85.

LINNÆUS huc refert *Solidaginem foliis lanceolatis, serratis, floralibus ad pedunculum minimis* GMELINI *Sibir.* T. II. p. 163. Sed alia omnino est *Jacobea Limonii* folio, & hirsuties nostræ manifesta est. J. B. dicit circa *Münchenstein* provenire. Vix tamen credo in Helvetia repertam esse, quæ in Hercynia frequentissima provenit.

A. *Saracenicæ* differt foliis mediis latescens, ovato lanceolatis, subtus hirsutis & incanis. LINNÆUS radios octo facit, nostris sunt fere quinque. Calyx conglutinatus, tribus ad basin angustis ligulis ornatur, dimidia calycis longitudine. Vereor ut factis diversa sit.

65. SENECIO foliis lanceolatis, serratis, glabris, floribus umbellatis.

Solidago saracenicæ FUCHS p. 728. & offic.

Virga aurea angustifolia, serrata C. B. P.

Solidago saracenicæ J. B. II. p. 1062.

Saracen groundsell HILL. II. t. 86.

Senecio corollis radiantibus, floribus corymbosis, foliis lanceolatis, serratis, glabriusculis LINN. Spec. II. p. 1221.

In montanis & alpinis frequentissimus, etiam in planitiem descendit, ut ad viam inter *Roche* & *Rennaz*.

Speciosæ plantæ caulis tripedalis & ultra, non ramosus, nisi qua finditur in umbellam. Folia frequentia, ima longiuscula, petiolata; superiora sessilia, firma, glaberrima, longe lanceolata, argute dentata, dentibus ut in priori minoribus, & majoribus, intermittis. Flores umbellati, calyce glabro, cylindrico, unifolio, cum nonnullis ad basin ligulis, sex ad octo. Semiflosculi pallidi, lutei, lineati, fere quinque.

Habetur pro remedio vulnerario, & datur ad mala ex lapsu, & ad urinas pellendas. In theiforme infusum *Faltrank* recipitur. Ejus decocto sanatus est *rarior ulceris intestinalis casus* A. EPPLI. Equum, cui dorsum adtritum vulneratum fuerat, sanavit impositus p).

66. SENECIO foliis linearibus serratis, floribus umbellatis.

Lingua major Dalech LUGD. p. 1037.

Coryza aquatica maxima serrato folio THALII p. II. ic. III.

Marsh Goldenrod PETIVER t. 16.

Consolida palustris TABERN. p. 555.

Swordlewd groundsell HILL. II. tab. 85.

In arundinetis ad fluvios, & in humidis pratis. Abunde circa *Villeneuve* & *Noville*, & inter *Roche* & *Chessel*, & ad *Brojam* fluvium. Tiguri ad lacum. C. B. *Michelfeldæ*.

Caulis a duobus ad quinque pedes altus, erectus, non ramosus, nisi umbellam velis. Folia sessilia, prælonga, angusta, linearia, inde lanceolata, argute serrata, inferne lanuginosa, per ætatem calva. Umbella fastigiata. Flos multo major, biuncialis, semiflosculi numerosi & longi, in apice incisi. Calyx conglutinatus, cum ligulis ad basin accessoriis, apicibus, ut LINNÆUS vocat, sphaclatis q).

67. SENECIO foliis crassis, serratis, imis petiolatis subrotundis, caulibus lanceolatis.

Multiformis planta.

a. *Doronicum angustifolium alterum* CLUS. *Pannon.* p. 519.

β. *Doronicum Helveticum incanum* C. B. *prodr.* p. 97. SCHEUCHZER *It. I.* p. 36. *Itin. VII.* p. 511.

γ. *Jacobea rotundifolia incana* C. B. *prodr.* p. 69. ex notis meis ad plantas siccas C. B. factis.

δ. *Tussilago alpina folio oblongo* C. B. *prodr.* p. 101. hæc hirsuta.

ε. *Doronicum folio longo, serrato* J. B. III. p. I. p. 19.

ζ. *Doronicum Helveticum humile crassis foliis* C. B. *prodr.* p. 97. HIST. OXON. III. tab. 24. fig. 10.

Senecio corollis radiantibus, caule simplici, subunisifero, foliis indivisis, radicalibus petiolatis, subtus incanis GERARD. p. 196. n. 7. cum bona icone. LINN. Spec. II. p. 1224.

Solidago Doronicum HILL. t. 73. & *Woolly Leopardsbane* EJUSD. tab. 24.

p) LEHMAN *Chronie.* p. 651.

q) *Skonska resa* p. 396.

In Alpibus lapidosis frequens. Legi in M. *Robtenborn*, *Waach*, *Gemmi*, *Enzeinda*, *Ovanna*, *Chapuisse*, *Joux verte*, *Richard* &c. In *Rætia* M. *Albula*, in *Braulio*, in M. *Thuiri*, qui *Jura* est; ego in M. *Dolaz*.

Radix ex crasso tubere innumera capillamenta demittit. Caulis simplex, pedalis, cubitalis, firmus, tomentosus, plerumque monanthos, ut tamen alias duos, ad sex usque, flores ferat. Folia ad terram petiolata, aliquando pene rotunda, ut in *Valesiæ* Alpibus, lanceolata, alias elliptica, lanceolata, semper crassa, ferrata, ex natura sua tomentosa, ut tamen aut superne calvescant, aut utrinque. Ad caulem sessilia sunt, & lanceolata. Flos prægrandis, saturate aurantius, calyce magis expanso, ligulis ad basin latis, lanceolatis, ut ad *Solidagine*s accedat. Et glabrum vidi & tomentosum. Semiflosculi multi, lati, tridentati. Adeo amplum & glabris pedibus foliis vidi, ut *Jacobeam limonii folio* æquaret, a qua calyce differt, & numero semiflosculorum. Alias figuram suam tenet, ut tamen & glaber sit, & dentes suos convoluto margine folii contegat. Ea est *Jacobeæ integro* & *crasso hieracii folio* J. R. H.

*68. SENECIO foliis imis petiolatis, cordatis, obiter dentatis, caulinis ligulatis, sessilibus.

Jacobeæ pannonica folio non laciniato CLUS *Pannon.* p. 574. 575.

Othomna integrifolia HILL. II. t. 17. f. 2.

Solidago &c. GMELIN II. p. 154. t. 71.

Cambridge ragwort PETIVER t. 17.

Cineraria umbella involucreta, pedunculo communi nudiusculo, foliis oblongis, villosis LINN. *Spec. II.* p. 1243. Nam *Senecio* 63. omnia folia ovalia habet, aut semipinnata, nulla oblonga, & duritate differt, aliisque notis. Hæc etiam dicta sunt ad CL. JACQUIN *obs.* p. 286.

In *Germania* quidem frequentior, tamen etiam passim in *Jura* M. provenit. *Aux Marais de Chetelat*, prope molendinum pagi *Chaux de fonds*, à l'entrée des *Combes de Valanvron*, in udis à la *Chaux d'Abele*, *aux Marais de l'Échelette*, à l'*Anvers de Renan*. In M. *Dolaz*. Supra *Mürttschen*: supra *Neuenstatt aux prés de la Praye*. In M. *Generoso* *Helvetiæ transalpinae*.

Caulis tomentosus, cubitalis & ultra, non ramosus, præter umbellam. Folia ima longe petiolata, subrotunda, cordata, leviter dentata, aut integra; caulina sessilia, longa, linearia, sæpe per oras plicata, mollia; juniora tomento albissimo obducta, quod adulta dejiciunt. Petioli tomentosi; conspicui flores, calyce tomentoso, nigricante, expanso, absque ligulis. Semiflosculi lineati, tridentati, flavi, ad quindenos.

Senecio foliis tomentosis, imis semipinnatis, superioribus amplexicaulibus, lingulatis Cat. *Gott.* p. 402. nondum in *Helvetia* repertus est.

SOLIDAGO LINN. n. 955.

VIRGA AUREA I. R. H. t. 275. VAILLANT.

Solidago calycis squamis multorum r) ordinum, ad florem adpressis distinguitur *Cat. Gott.* p. 405. quæ alteri repandæ sint, *Erigeronti* rectæ. *Virga aurea* *TOURNEFORTII* & *VAILLANTII* a solo situ florum, pene spicato, nomen habet.

69. SOLIDAGO caule anguloso, hirsuto, foliis ovato lanceolatis, dentatis, racemis multifloris, congestis.

a Virga aurea vulgaris, latifolia I. B. II. p. 1062.

Spiry goldenrod HILL. t. 72.

Solidago caule subflexuoso, angulato, racemis paniculatis, erectis, confertis LINN. II. p. 1235.

β Varietas dentibus foliorum obscurioribus.

Virga aurea MATTH. p. 1006.

Virga aurea angustifolia minus serrata C. B. &c.

Vulgaris in sylvis submontanis. Varietas *α* utique etiam *Bernæ* in sylvis *Weissenstein* & M. *Gurten*. Varietas *β* in vallibus M. *Jura*.

Radix

r) Confer. *TOURNEF.* ad C. & K.

Radix lignosa, perennis. Caulis erectus, ad sex usque pedes, firmus, angulosus, subasper. Folia firmula, subhirsuta, ima petiolata, ovata, lanceolata, ferrata; ad caulem lanceolata, oblonga, ferrata, aut non ferrata, pleraque petiolata. Ex tota longitudine caulis, alisque foliorum, petioli prodeunt erecti, multiflori, foliis longiores, in summa planta in spicam congesti. Calycis folia lanceolata, pallentia: Semiflosculi trinervii, apice contracto, inciso, pauci, a quinis ad denos; flosculi pauci, & grandes s), de quibus vagina eminet.

Planta amara, styptica, inter præcipuas stirpes vulnerarias t) habetur, quæ & mundet ulcera, & adstringat. In lenta putredine valde laudatur v). Ulcus urethrae interno & externo usu sanavit, renunquæ abscellum. Vulnere & ulcera vesicæ purgare & consolidare ETTMULLER. Ad calculi initia laudatur, quæ renes purget, & repurgatos consolidet x). Tribus drachmis pulveris, octava quaque hora datis, calculum expulit, & arenulas y) comminuit, ut tamen absit inflammatio: Negat tamen STAHLIUS, ad vesicæ lapillum sibi verum emolumentum præstitisse z).

γ *Virga aurea* CAMER. *Epit.* p. 748.

Virga aurea montana minor BARRELIER *ic.* 783. BOCCONE *mus.* p. 169. t. 118. SCHEUCHZER *Itin.* II. p. 144. *It.* IV. p. 463.

Solidago caule simplicissimo, foliis caulinis integerrimis, pedunculis axillaribus unifloris a).

In omnibus Alpibus frequens, humilior, sæpe dodrantalis, floribus paucis, potius majoribus, petiolis unifloris, spica brevissima. Sed eæ notæ non videntur sufficere, in tanto totius habitus consensu.

Cambrica videtur foliis incanis differre.

*70. SOLIDAGO foliis tomentosis, ovatis & semipinnatis *Emend.* III. p. 22. n. 76. add. *Emend.* V. †

Nova planta. In M. Fouly, & in M. Montemor & Stokberg Valesiæ superioris. In Alpibus suis etiam reperit CL. ALLIONE.

Formosa planta. Radix lignea, plurimis fibris capillata. Folia radicalia petiolata, crassa, folida, utrinque tomento albo obducta, alia ovata, rotunda, dentata, alia bis, ter, quater incisa, semipinnata, pinnis subrotundis: Ad caulem & semipinnata sunt & simplicia. Caulis non ramosus, nudus, semipedalis, uniflorus. Flos grandis, uncialis, expansus, flavus. Calycis tomentosi folia recta, lanceolata, trium ordinum. Semiflosculi lineati, sine tridentato, circiter quatuordecim.

71. SOLIDAGO foliis vaginosis, pinnatis, pinnis perangustis, acutis, simplicibus, & bifidis *Emend.* VI. p. 21. n. 74.

Chrysanthemum alpinum II. CLUS *hist.* I. p. 333.

II. *Achillea montana Artemisia tenuifoliae facie* LOBEL. *Adv.* p. 333. *ic.* p. 746.

Ageratum ferulaceum LUGD. p. 1184. MUNTING *ic.* 87. I. B. III. P. I. p. 152.

Senecio corollis radiantibus, foliis pinnato linearibus, nudis, acutis, floribus corymbosis LINN. *Spec.* II. p. 1219. n. 23. *conf.* JACQUIN p. 288.

Rara planta. MURALTUS scribit, invenisse se in Alpibus Glaronensium. CL. DICK & BATTIRANI in M. Frûla vallis Tellinae. In monte supra lacum Ferriere, qua respicit S. Bernhards M.

Habitus Jacobæ, calyx Solidaginis. Caulis in radicem lignosum continuatus, ad terram lignosus, totus tectus reliquiis foliorum defractorum; inde erigitur, cubitalis, continuo foliosus. Folia dura, glabra, rugosa, ima petiolata: caulina oriuntur a vagina ciliata, nudo nervo, qui pinnas longas, angustas, lineares producit, simplices primo, inde trifidas. Flores in spicas umbellatas.

Calycis squamæ trium ordinum, minime primæ, majores quæ interiores, absque spha-celatis apicibus. Flos fere vulgaris Jacobæ, flavus, semiflosculi quatuordecim, tridentati, flosculi numerosi.

Specimina gallica laxius quid habent, minusque confertum, qualis etiam est icon LOBELII.

ASTER

s) Pingit GEW. *tab.* 59.

f) SCOPOLI *Carniol.* p. 379.

*) LISCHWIZ *virg. avar.* n. 4748. CHOMEL.

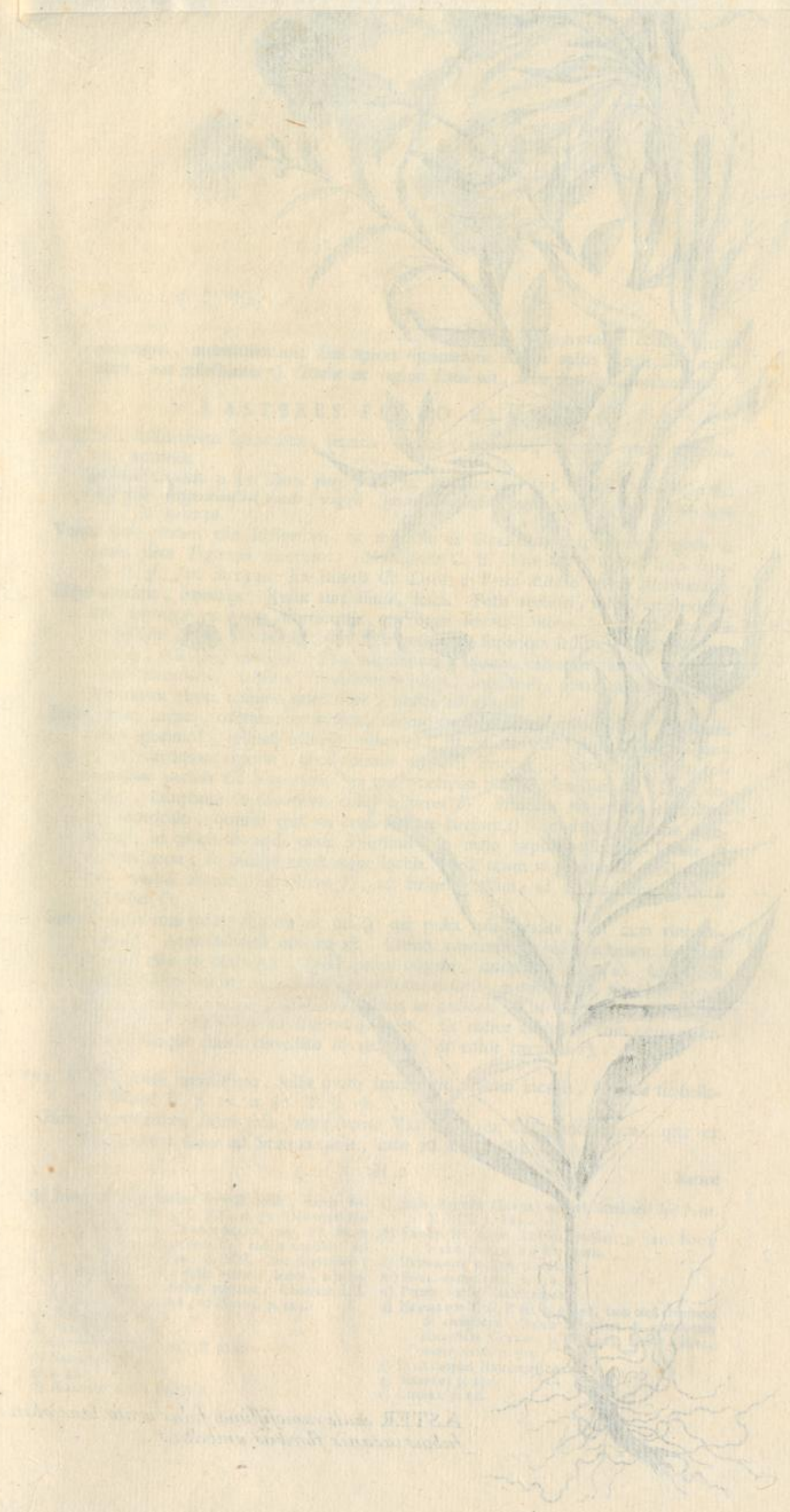
x) BARCLAY *Euphorm. in duce Lotharingia.*

y) FULVIUS GHERLI *obs.* 56. 57. HILL. *Knowledge of plants* p. 8.

z) *Nova calculi parbol.* p. 17.

a) LINN. *Spec.* II. p. 1231.

ASTERS. I. OF THE

ASTERS. I. OF THE

ASTERS. I. OF THE

*ASTER caule ramosissimo, foliis ovato lanceolatis
subtus incanis floribus umbelatis.*

*ASTER caule ramosissimo, foliis ovato lanceolatis
subtus incanis floribus umbelatis.*

ASTER TOURNEFORT t. 274.

ASTER LINN. n. 954. ib.

INULA LINN. n. 956.

ASTER VAILLANT. p. 309. &

HELENIUM *b*) VAILLANT p. 302.

Cum Solidagine convenit calycis squamis multorum ordinum, plerumque etiam, quam Solidagini, numerosiorum: Sed apices squamarum Asteris apice suo a flore recedunt, aut reflectuntur *c*). Inulæ ex vagina staminea, fetus deorsum producant.

I. ASTERES FLAVO FLORE.

72. ASTER foliis ovato lanceolatis, ferratis, subtus tomentosis, calycinis ovato lanceolatis, maximis.

Helenium CAMER. p. 35. DOD. *purg.* p. 73. 74. BLAKWELL t. 473. *vulgare* C. B. *Baf.* p. 81. *Inula foliis amplexicaulis ovatis, rugosis, subtus tomentosis, calycis squamis ovatis* LINN. *Spec.* II. p. 1236.

Vereor non veram esse indigenam, ut recte de ea GESNERUS suspicabatur, quam in pratis circa *Tigurum* reperiēbat. *Michelfeldæ* C. B. *Neocomi* ad ripam lacus reperit *D. J. Jac. RITTER*. Ex *Rhætia* Cl. *DICK* a *Pocco d'Adda* versus *Morbinium*.

Planta maxima, sepedalis. Radix amplissima, fusca. Folia verbasci, vasta, amplexicaulia, utrinque ex ovatis decrescentia, per oram ferrata, subtus lanuginosa, nervis reticulatis, ut in *Verbascio*; ima folia petiolata, superiora sessilia. Caulis firmus, erectus, foliosus, ramosus. Flos amplissimus, squamis calycis latissimis, foliaceis, ovato lanceolatis, reflexis. Semiflosculi longi, angusti *d*), acute tridentati, flavi. Spontanea planta minimo cum flore, radice est gracili.

Radix acris, amara, odorata, aromatica, aliquid cum bile similitudinis habet. Multum habet gummosi, resinosi octuplo minus *e*): ut educta per aquam gummosa parte vix quidquam superfit, quod spiritus vini sibi sumat *f*). Extractum tamen spirituosum præfert Cl. *NEUMANN*, in quo præcipuæ plantæ vires sint *g*). Dum destillat, camphora in cucurbitæ collo adhæret *h*) Princeps vis est in emendando ventriculo, quando ejus vis cum laxitate languet *i*), in debili ciborum digestionē, in colicis ab acida causa doloribus, in malo hypochondriaco. Quare & vermes necat, & menses urget atque lochia. Sed etiam vi penetrabili prodest parum meabili thoraci, ad asthma *k*), ad ferinam tussim, ad obstructions pectoris quaslibet *l*).

Sumitur aqua cum radice decocta aut infusa, aut radix ipsa condita, aut cum vino infusa *m*). Aqua stillatitia odorata est. Oleum concretum, ad drachmam semis in libra *n*) cum eo obtinetur, quod sponte cogitur, camphoræ ad fine *o*). Ad pestem prophylactico sine commendabat *DIEMERBROECKIUS*, parum recte, siquidem nocet, quoties calido excessu peccatur *p*), etiam in pectore. Tusa & admota phœnigmi loco est, & decoctum ad scabiem *q*) valet. Ex radice contusa, cum urina macerata, cumque cinere clavellato & vacciniis, fit color cæruleus *r*).

*73. ASTER caule ramosissimo, foliis ovato lanceolatis, subtus incanis, floribus umbellatis *Emend.* II. p. 55. n. 80. T. II. †

Helenium montanum salicis folio subtus incano VAILLANT. ex fide plantæ siccæ, quæ ex VAILLANTII dono ad STÆHELINUM, inde ad me transit.

H 2

Bernæ

b) Frutex est humi sparsus serpylli foliis, ramis drantalibus *PLIN.* L. XXI. n. 37. Odoratum esse (cum serpyllo) *THEOPHRAST.* *caus.* VI. fin & c. 15. flore non odoro ib. radice candida intus & dulci *PLIN.* L. XXI. Hoc *Ægyptium*; *Helenium Diosc* folia verbasci habet, asperiora, oblonga radicem magnam, subacrem L. I. c. 27. Flos aureus, ad *NICOL.* p. 265.

c) TOURNEFORT H. H.

d) BERKHEY t. 3. fig. 25.

e) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 54.

f) NEUMANN p. 90.

g) p. 92.

h) MALOUIN *Chem. medic.* I.

i) *Julia Augustæ (Livia)* eo sine familiaris fuit *PLIN.* L. XIX. p. 169.

k) *VEGET.* III. c. 70. *LENTIL. miscell.* p. 321. *BUCH WALT* p. 112. si a sero fuerit.

l) *DETHARDING Spec.* p. 162.

m) *HILL. mater. med.* p. 619.

n) Parum inesse *CARTHEUSER.*

o) *NEUMANN T. II. P. III. p. 91. 92.* cum cera comparat & camphora. Oleum adiposum & granulatum concretum *GROFROI* p. 428. 429. Habet & *HILL. mater. med.* p. 619.

p) *STAHL* apud *HEUMANN* p. 93.

q) *GROFROI* p. 431.

r) *LINDER* p. 62.

Bernæ passim: In solitudine di Eymatte. In arundinetis über dem Inseli, und im Bodenaker. In der Hunzikerau.

Radix fibrosa, teres, numerosis fibris capillata. Caulis firmus, erectus, hirsutus, sæpe purpureus, totus ramosus, & foliosus, bicubitalis. Folia & tota planta pene pulegii odore; illa quidem peculiariter sicca, ex ovatis lanceolata, ima petiolata, superiora sessilia, rugosa, subhirsuta, inferne tomentosa, cinerea. Flores umbellati, dense congesti. Calycis folia lanceolata, quatuor ordinum, duo imi apice reflexo, duo interni acuti & angustiores. Semiflosculi quadraginta, flavi, angusti & duri, quinque-dentati, aliquot ordinum: Staminum aculei retrogradi, ut sit de *Inula* genere.

Aster Thuringiacus altissimus, latifolius, montanus, flore luteo, parvo RUPPII p. 181. multa habet similia, differt floribus parvis, calyce densissime compacto, omnium ordinum squamis reflexis, & foliis inferne multo magis nervosis, & quasi reticulatis.

74? ASTER *Britannica* GESNERI & LUGD. LOBEL. *ic.* p. 293.

Coryza aquatica asteris flore aureo C. B. *prodr.* p. 124.

Inula foliis amplexicaulibus, lanceolatis, distinctis, serratis, subtus villosis, caule ramoso, villosa, erecto LINN. *Spec. II.* p. 1237. REYGER *flor. Ged.* p. 208. HILL. t. 41.

BURSERUS prope *Sedunum* in aquosis legit.

In meis notis, cum C. BAUHINI descriptione comparatis, lego, caulem cubitalem, geniculatum, hirsutum, ramosum fuisse; folia villosa, aspera, per oras crenata, longa, angusta, diversa tamen a Senecione palustri. Flores in petiolis unifloris, aurei, umbellati. LOBELIANÆ iconis caulis simplex est, pauciflorus, & folia habet multo, quam noster longiora, ut possit esse *Aster succisæ folio*. LINNÆUS folia caulem amplecti dicit, quod in nostris non ita se habet. Nunquam ab eo tempore hæc planta in loco natali detegi potuit.

*75. ASTER foliis ovatis, venosis, scabris, hirsutis. *Cat. Gott.* n. 943.

Aster luteus, hirsuto salicis folio ad RUPP. p. 180.

Inula foliis sessilibus, lanceolatis, recurvatis, subserrato scabris, floribus inferioribus altioribus, caule teretiusculo subvillosa LINN. *Spec. II.* p. 1239.

Nullam aptam iconem reperio. In Helvetia hic Aster rarus est. In comitatu *Neocastrensi* legit Cl. DIVERNOI, in M. *Generoso* Helvetiæ transalpinae G. LA CHENAL & CHATELAIN. Jenæ frequentissimus est, in sylva prope *Cospida*, & circa *Ziegenbayn*.

Caulis erectus, ramosus, durus, hirtus, purpureus, sæpe uniflorus. Folia ovata, subtus nervosa, sine obtuso aut lanceolato, hirsuta & aspera, oris ciliatis, crenatis, aut integris. Flores in summo caule grandes. Calycis squamæ foliaceæ, rectæ, virides, hirsutæ, ciliatæ, vagæ potius quam reflexæ. Semiflosculi numerosissimi, angusti, flavi, extus purpurei.

76. ASTER foliis glabris, ciliatis, ovatis, venosis. *Cat. Rar.* n. 944. *Enum.* n. 7.

Bubonium luteum TAB. p. 137. absque dentibus.

Aster montanus, luteus, salicis folio glabro C. B.

Aster luteus, latifolius, glaber, foliis rigidis, & minutissime crenatis PLUKNET p. 57. t. 16. f. I. RAI *Syn. III.* p. 163.

Inula foliis sessilibus, lanceolatis, recurvis, serrato scabris, floribus inferioribus altioribus, ramis subangulatis, glabris. LINN. *Spec. II.* p. 1238. vid. GMELIN II. p. 477. *tab.* 77. bene, sed absque ciliis.

In Helvetia plurimis locis nascitur, ut in pratis circa *Roche* versus *Cheffel*: supra *Bex* versus *le Bouillet*: ad vias circa *Mathod*; in comitatu *Neocomeni*.

Aliqua prioris similia habet, habitum etiam potissimum. Folia tamen glabra, per solas oras ciliata, nec scabra, ad caulem duobus hamis obtusis adnata, patula, curva, nitentia. Calycis squamæ, quæ priori foliaceæ, huic fuscæ, levesque, non vagæ, sed parte dimidia reflexæ. Petala longa, tridentata. Caulis ramosus.

77? ASTER.

Aster Pamonicus quartus CLUS *Parm.* p. 534. 535. satis bene.

Aster montanus, luteus, angusto, nervoso, acuto & molli plantaginis folio multicaulis BOCCONE *Mus. di piante I.* t. 18.

Inula foliis sessilibus, linearibus, acuminatis, nervosis, glabris, sparsis, caule subunifloro KRAMER, LINN. II. p. 1240.

C. B.

C. B. in *Muteto*, & in dumetis trans *Birsam*, monteque *Dornach*. Sed CL. LA CHENAL tantum asterem 76. eo loco reperit, ut non fit peculiaris civis.

A priori omnino differt, etfi & iste complicatis suis foliis angustifolius sæpe videtur. Caulis pedalis & ultra, rectus, superne etiam ramosus. Folia sessilia, angusta, non venosa, non ciliata, sed rariter serrata, levissima, superiora amplexicaulia. Flos in meo specimine deficit.

Inter desideratas meas est, nisi est, ut potest esse, prioris varietus.

*78. ASTER foliis subhirsutis, radicalibus petiolatis, ellipticis, caulinis sessilibus, lanceolatis, calycinis perangustis *Emend. II. p. 36. n. 81. †*

Aster luteus major folio succise RUPP. p. 180. ROSEN *obs.* 37.

Non rarus in Helvetia, ut *aux Grangettes*, haud longe a lacu Lemano. In Germania circa *Salz der Helden*, ad *Werram fluvium*, prope *Wibzenhausen* & *Jena*.

Caulis cubitalis, aut altior, durus, hirsutus, ramosus, purpureus. Folia, quæ prima prodeunt, petiolata, elliptica, etiam ovata, lanceolata, perpaucis dentibus notata, aut nullis, leviter hirsuta. Folia subhirsuta, etiam glabra, virentia, alias tomento obducta dum juniora; ad caulem inferiora basi latiori quasi caulem amplexa, ex ellipticis lanceolata: Superiora amplexicaulia & in magnis exemplis subramorum origine etiam acuta, laciniata. Flores permagni ex summis ramis in petiolis unifloris, grandes, plenissimi, flavique. Calycis squamæ prælongæ, florem superantes, molles, subhirsutæ, foliaceæ, angustæ, vagæ, etiam reflexæ, interiores longe lanceolatæ. Flosculi multorum ordinum, numerosi, angusti, quinque-dentati: Semiflosculi minimi, numerosissimi, ad 80.

79. ASTER foliis amplexicaalibus, undulatis, subtus tomentosus. *Enum. n. 3.*

Conyza media HORT. AICHSTETT *est. ord. 5. t. 12. f. 1.*

Conyza tertia vulgaris CLUS. *Pannon. p. 326.*

Conyza TABERN. p. 860.

Aster pratensis autumnalis conyzae folio L. R. H.

Inula dysenterica LINN. II. p. 1237. s).

β Flore pleno LOCHNER *Eph. Nat. Cur. Ceut. VIII. obs. 2.*

In aquosis, cum mentha equina, inque fossis.

Caulis lanuginosus, teres, durus, ramosus, totus foliis tectus, cubitalis, & ultra. Folia tota mollissima, inferne tomento albescent, superne subhirsuta & obscure virida. Caulem amplectuntur hamis obtusis, cordatis, cæterum linguæ figura, longe lanceolata, margine plicato, & undulato, obscure serrata. Flores flavi, in petiolis unifloris numerosi, umbellam fere faciunt, multo, quam præcedenti 78. minores. Calycis squamæ angustæ, sed breves, neque vagæ ut priori, tomento obductæ, oris fuscis. Semiflosculi numerosissimi, angusti, tridentati, concinne in orbem dispositi. Flosculi innumeri, fere quadrifidi, pappus in femine rarus.

Odor & sapor acris. In Germania inferiori veriori arnicæ male substituitur, *Schwedensis* nomine distincta. Parum habet partium aut resinifarum, aut aquearum, terræ plurimum, neque debet in medicinam recipi t).

80. ASTER foliis amplexicaulibus, undulatis, hirsutis, radiis brevissimis.

Conyza minima LOBEL. p. 245.

Conyza & *pulicaria* TREW. ad BLAKWELL t. 103. bene.

Halfnaked Elfwort HILL. T. II. tab. 42.

Inula foliis amplexicaulibus, undulatis, caule prostrato, floribus subglobosis LINN. *Spec. II. p. 1238.* Addit tanquam varietatem *Asterem palustrem, fruticosum, minimum* BARRELIER *ic. 369.*

Inter *Grandson* & *Yverdun*. In ipso pago *Goumoens* abunde ad viam. Basileæ, in fossis humidis, & ad vias.

Caulis ramosissimus, cubitalis, flexuosus. Folia fatida, amplexicaulia, obtusa basi, sine lanceolato, tota per oram crispa, subtomentosa. Flores in ramis secundum caulem numerosi, flavi. Calycis densissimæ squamæ, tomentosæ, lineares, earumque imæ non evidenter repandæ. Semiflosculi perbreves, paulum de calyce eminent, tridentati, etiam nulli. Flosculi numerosi, quinquefidi. Pappus in femine rarior, paucorum pilorum.

81. ASTER

s) Confer. *ölänska resa* p. 273.

t) NEUMANN T. II. P. I. p. 185.

*81. ASTER foliis ellipticis, integerrimis, tomentosis, caule unifloro. *Emend. II. p. 37. n. 82. VI. p. 21. n. 75.*

Aster montanus, hirsutus LOBEL. ic. p. 350.

Inula foliis lanceolatis, hirsutis, integerrimis, caule unifloro, calyce brevi, imbricato LINN. II. p. 1241.

Rara planta, lecta est in *Creux du Vent* a Cl. GAANEBIN; *auf der Kanderstatt* a Cl. KOCH; circa *Kertzen* Glarenensium a Cl. RAMSPEK, & magna copia in *valle Augusta*, ad pedem Alpium Valesiacarum, circa *Villefranche*.

Radix dura, fibrosa. Caulis dodrantalis, pedalis, teres, firmus, erectus, uniflorus. Folia crassula, hinc viridia, subhirsuta, rugosa, inde sericeo tomento obrupta, ad terram petiolata, elliptica, ad caulem pauca lanreolata, acuta. Flos grandis, flavus. Calycis squamæ imbricatæ, latæ, tomentosæ, lanceolatæ, apicibus suis reflexæ. Semiflosculi lati, lineati, tridentati, ad triginta, flosculi numerosissimi. Posses vocare, triviali nomine, Asterem sideritidis folio.

An iste fuerit *Aster montanus flore luteo*, qui Aster Italorum, cujus admoti vis canis a vipera demorso vitam sæpe servavit, ut tamen etiam cum eo præsidio denique interiret, cum duarum viperarum vires unirentur v). Sed vide Bupthalmum.

II. FLORE PURPUREO.

82. ASTER foliis radicalibus petiolatis, ovatis, scabris, caule unifloro *Cat. rar. n. 941. conf. GMELIN. Sibir. II. t. 73. f. 2.*

Aster atticus V. CLUS Pannon. p. 533.

Aster montanus caeruleo magno flore foliis oblongis C. B. SCHEUCHZER. *Itin. IV. p. 329. & paulo alio nomine It. I. p. 30. It. II. p. 130.*

Aster montanus pumilus, flore caeruleo magno IC. REG. tab. 36.

Aster hirsutus austriacus, magno flore, folio subrotundo C. B. Prodr. p. 124. ex fide horti sicci &

Doronicum in Stiria montibus, floribus caeruleis C. B. nostrum enim asterem vocant *blaue Genschwurz*.

Aster alpinus LINN. Spec. II. p. 1226.

Woolly Aster HILL. II. tab. 55.

β Flore albo passim in *Prapioz Salanfe*.

In omnibus Alpium herbosis, etiam in *Juræ M. dorso Creux du Vent*.

Radix lignosa, scabra. Folia sicca, subhirsuta, subscabra, ad radicem petiolata, ovata, aut elliptica, obtusa, ciliata, integra; ad caulem pauca, gracilia, lanceolata. Caulis uniflorus, dodrantalis. Flos speciosæ magnitudinis, ex purpureo caeruleus, perraro albus. Calycis squamæ ovato lanceolatæ, subhirsutæ, rarius apice reflexæ. Semiflosculi latiusculi, ordine non simplici. Discus flavus.

83. ASTER caule folioso, foliis scabris, ciliatis, lanceolatis, obtusis, calycis squamis ovatis ciliatis *Cat. rar. n. 942.*

Aster atticus DODON. p. 266. HILL. II. tab. 56.

Icon GESNERI 64. lign.

Aster Sc. IC. REG. T. 31.

Aster atticus sive inguinalis BLAKWELL. tab. 109.

Aster amellus LINN. II. p. 1226.

β Flore albo I. B.

In *Juræ* herbosis juniperetis & apricis supra *Method* ubique. In vineis *Oëtoduri. Basilea* in vinetis ultra *Huningen* versus sylvam, & in collibus ad patibulum; ad *Birsam*, circa *Gundeldingen* Sc. In *M. Dessenberg* circa *Lamblingen* Sc. Flore albo inter *Bubendorf* & *Zifen Basler-Merkwürdigkeiten* p. 1801.

Pulchra planta caule hirta, recto, duro, tripedali, ramoso. Folia ima petiolata, reliqua per caulem sessilia, sicca, subhirsuta, scabra, lanceolata, ciliata, nervo divisa. Flores in fummis ramis umbellati, ex petiolis unifloris. Calycis squamæ concinno ordine imbricatæ, ovatæ, apice repando, oris ciliatis. Semiflosculi caerulei, numerosi. Pappus amat rufescere.

ERI-

v) VALISNERI Oper. T. I. p. 359.

ERIGERON *Hort. Gotting.* p. 409. LINN. n. 951.

ASTERIS SPECIES TOURNEFORTII & VAILLANTII.

Calycis squamæ aliquot ordinum rectæ, neque adpressæ, neque repandæ. Semiflosculi perangusti, etiam abortivi, ut semen solam suam tubam habeat.

*84. ERIGERON floribus paniculatis, conf. LINN. *Spec. II.* p. 1215.

Conyza thyrsoïdes foliis minutis ramosa JUNGERMANN *hort. Catal.*

Virga aurea Virginiana hirsuta annua di fior pallido ZANONI *nov. ic.* 78. ☞ p. 36.

Coryzella DILL. *nov. gener.* p. 142. *Eph. Nat. Cur. Cent. II. obs.* 125.

Ex Virginia advenit, olim exotica a), nunc vulgatissima in fylvis cæduis, locisque ruderosis.

Caulis hirtus, erectus, ad tres usque cubitos, ramosissimus. Folia hirsuta, ciliata, ut ferrata videantur, linearia, pallida, numerosissima. Flores perexigui, ad alas foliorum racemosi, in petiolis multifloris, spicas prælongas & angustas efficiunt. Calyx longe subhirsutus, cylindricus: ejus squamæ lineares, virentes. Semiflosculi plani, sed gracilissimi, filiformes, numerosissimi, pallide carnei. Flosculi lutei, perexigui, quadrifidi.

85. ERIGERON caule alterne ramoso, petiolis unifloris, semiflosculis pappum æquantibus.

ic. æn. GESNERI 43.

Conyza cærulea TABERNAEM p. 861.

Amellus montanus æquicolorum COLUMN. *Ephraf. II.* p. 26.

Conyzoides DILLEN. *Gieß.* p. 154.

Alternated flowerd SIMSON HILL. *T. II. tab.* 75.

Erigeron pedunculis alternis unifloris LINN. *Spec. II.* p. 1216.

Ubique in arvis aridis, collibus lapidosis, siccis.

Caulis hirtus, ad cubitum usque altus, subasper, ramosus, in macilentis etiam non ramosus, uniflorus. Folia ligulata, subhirsuta, ciliata, sæpe undulata, mollia. Flores in longis petiolis unifloris aut multifloris, alterne de alis foliorum prodeuntibus, majores quam prioris. Calycis squamæ lineatæ, tomentosæ. Semiflosculi duorum generum; plani quidem perangusti, filiformes, bifidi, dilute carnei, ad quadraginta: alii flores nihil habent plani radii simile, femineque solo, & tuba bifida de obscuro tubo florali eminente constant. Discus flosculorum luteus, pappus subrufus, ubi paulum planta adolevit semiflosculis æqualis.

Acri est & in Germania ad pectoris morbos ob vim incidentem adhibetur.

86. ERIGERON caule alterne ramoso, petiolis unifloris, semiflosculis pappum superantibus.

GESNER ic. æn. 44. 45.

Conyza cærulea alpina major C. B. *Prodr.* p. 124.

& minor EJUSD.

Asteri montano purpureo similis vel globularia I. B. II. p. 107. SCHEUCHZER *It. I.* p. 30. *It. II.* p. 130. *Itin. IV.* p. 7. ☞ 29.

Hairy cupd SIMSON HILL. II. *tab.* 75.

& *Oneflowerd* SIMSON *ib.*

ic. OEDERI tab. 292.

Erigeron caule subbifloro, calyce subhirsuto LINN. *Spec. II.* n. 10.

β Flore albo, non infrequens in *Forclettaz*, *Enzeindaz*, *Chapuisse*, *Prapioz*, *Javernaz*, *Rosselinaz*, *Speluga*, versus *Zollbrük* vallis *Lepontia*.

Vulgaris cæterum in alpinis & subalpinis, in gramineis lapidosis, ubique etiam in summo monte *Chasseralle*.

Vereor ut hic *Erigeron* omnino a priori diversus sit, etsi ab omnibus scriptoribus separatur. In sterilibus equidem natus caulis fere semper uniflorus est, & absque ramo, flos ipse major, & numerosus, atque longioribus, semiflosculis conspicuus. Verum in pratis montanis circa *les Plans*, idem caulis & ramosus & foliosus invenitur, cubitalis & cubitali major, simillimus *acri*, & potius speciosior: folia etiam, & alternos ramos, & floris fabricam communem habet, numerosissimos nempe semiflosculos gracili purpurea bractea terminatos; sed & alios sola tuba de stricto tubulo prodeunte, breviter bifida: florem tamen semper majorem, calycis squamas majores, aliquas ad *Asteris* modum vagas, omnes modo pene glabras, modo hirsutas, etiam tomentosas habet.

a) RAI in *Epist.*

87. ERIGERON caule unifloro, calyce tomentoso, radiis omnibus semiflosculis.
Aster montanus caeruleus omnium minimus RAI. HIST. OXON. III. p. 120. &c.
Asteri montano purpureo similis vel globularia, calyce villoso SCHEUCHZER It. IV. p. 329.
Aster caule unifloro, foliis integerrimis, calyce villoso, subrotundo LINN. flor. lapon. n. 307.
 t. 9. f. 3.
Erigeron caule unifloro, calyce piloso LINN. Spec. II. p. 1211.
 Vulgo albo flore est, purpureum habet PONTEDERA p. 228. & SCHEUCHZER l. c.
 In alpinis editioribus. Legi in Javernaz, Enzeindaz, Rosselinaz, Gotthardo, Gemmio.
 SCHEUCHZERUS in alpebus Glaronensium & Uriorum.
 Caulis] vix trium unciarum. Flos æque magnus ac priori, crassus, squamis tomento albo
 obductis, lanceolatis, latioribus: semiflosculis omnibus ligulatis, imperfectis nullis,
 quantum reperi: flosculis luteolis angustis.

DORONICUM VAILLANT. p. 301. LINN. gener. n. 959.

DORONICI TOURNEF. T. 277. species.

& ARNICÆ LINN. gener. n. 958. sp.

Calyx b) ex dilatato pedunculo natus, amplus, in duos ordines foliorum dilatatus. Semiflosculorum femina non papposa c), cum flosculorum femina pappo coronentur d). LINNÆUS nescio quomodo nomina invertit, & veras arnicas ex sua definitione Doronica vocavit, cumque ista specie reliquit, cui evidenter character est Doronici nostri, a radiorum feminibus nudis petitus.

88. DORONICUM foliis cordatis, obtusis, imis longe petiolatis, superioribus amplexicaulibus Emu. Cat. Gott.

Aconitum Pardalianches DODON. purgant. p. 305.

Doronicum radice scorpii C. B. I. R. H. &c.

Doronicum Romanorum BLAKWELL t. 239.

Spreading Leopards bane HILL. II. t. 24.

In Helvetia infrequens. Legi in scopulosis M. Thuri, quando per semitam ex rupibus ad vallem pervenitur. In M. Saleva Gen. DE SAUSSURE.

Radix longe serpens, transversa, lignosa, crassa, aspera, fibrillis numerosissimis barbata. Folia ex radice lato petiolo nascuntur, cordata ipsa, sed obtusa, crassula & tomentosa. Caulis brachiatus paucifolius: quem folia ovato lanceolata amplectuntur. Flores prægrandes, flavi, in ramis unifloris. Calycis squamæ longe lanceolatæ & acutæ, ad triginta d*). Semiflosculi grandes, lineati, tridentati. Semina ovata.

Huic plantæ celebres MATTHIOLI cum optimo GESNERO e) lites famam impertiunt. Olim MARANTA f), deinde LUCAS GHINUS e), & COSTÆUS g) hanc stirpem pro deleteria habuerunt, quæ sit verum veterum Pardalianches Aconitum. Relatum est etiam, CORTUSUM canes quatuor radices Doronici drachmis enecasse, & Antverpiæ ab eo aconito mercatores sublatos h) fuisse.

Contra MATTHIOLUM C. GESNERUS Thoram, de ranunculi genere, pro pardalianche Aconito proposuit, nostrumque Doronicum salubre esse contendit, quod dulce esset, gratique odoris.

Inde ANQUILLARA i) quidem & MATTHIOLUM errasse scripsit, & GESNERUM. GUILANDINUS vero stirpem nostram dedit pro vero Doronico Arabum, acri radice & theriacæ vim habente k), repugnante GESNERO. Quare vir candidissimus litem, experimento in se ipso capto l), amputare adgressus est, & drachmas radices duas adsumsit, absque noxa: innoxiam etiam esset LOBELII m) sententia fuit, & SEPTALII n). Sed etiam SPIGELIUS o) ex ventriculo animalis excisam radicem a venatoribus ad colicos dolores usurpari testis est. Neque nocuisse vidit DONZELLINUS p). Ad capitis mala debile, sed innoxium, medicamentum expertus est DANIEL LUDOVICI q). In Anglia infusam in vino, inque cerevisia radicem ad menses pellendos adhibent.

b) TOURNEFORT.

c) IDEM E.

d) VAILLANT. fig. 41. TOURNEFORT D. 5. d*) TOURN. A.

e) Method. p. 67.

f) Apud ANQUILLARAM p. 272.

g) In MESSEN de Elef. p. 86. MATTHIOLUS in diosc. p. 1086.

h) DESSENIUS p. 524.

i) l. c.

k) AVICENNA cord. Tr. 2.

l) Hort. p. 257. Epist. p. 18. b. p. 74. b. p. 78.

m) Advers. p. 290.

n) Anim. L. IX. n. 54. 55.

o) Rei herb. l. c. 53.

p) p. 137.

q) Oper. p. 115.

adhibent. Denique ipse MATTHIOLUS, contra sententiam *r*) propriam canem sumto fescunce etiam alacriorem factum esse fatetur. Quare fabula omnino est, a J. COSTEUS) prognata, inde ad C. HOFMANNUM, ad BOERHAAVIUM, & ad PONTEDERAM *t*) propagata, ex ejus ipsius radicis usu magnum GESNERUM interiisse, quem certissime pestis peremit. SCHULZIUS etiam majori errore fabellam ad Anthoram transtulit *v*). NEUMANNUS videtur Arnica I. analysi suæ subjecisse *x*).

ARNICA *Enum. Stirp. Helv.* MOEHRING. *hort. priv.* p. 106. 107. LINN. II. 959.

DORONICI *Spec. VALLANTII, TOURNEFORTII.*

Omnia eadem, quæ Doronicum, sed omnia semina pappo coronata, Filamenta quinque in tubo florali non potui in ficcis reperire, cum accurate in Arnica officinali inquirerem, nisi quinque linearum originem velis, quæ in petalum continuantur.

89. ARNICA foliis alternis, argute ferratis, radicalibus petiolatis, conf. LINN. II. p. 1246. n. 3.

GESNER ic. 53. d.

Doronicum majus ex alpihus helveticis GESNER apud CORD. IV. c. 72.

Doronicum austriacum III. CLUS. *Pannon.* p. 520. 521.

Doronicum radice dulci C. B. SCHEUCHZER *Itin. I.* p. 36.

& *Doronicum latifolium flore magno* C. B.

Doronicum austriacum TREW ad BLAKWELL t. 503.

Habet HILL. II. t. 24.

In alpinis lapidosis ubique, cum nomine *Graphengel*, ut videas *Doronicum Graphoy* I. B. huc pertinere. Reperi in *Gemnio, Gotthardo, M. Rothenborn, Orgevaux, Prapioz.* In *Joch, Pilato, Speluga, val de Lie &c.* passim provenit.

Radix curva, teres, aspera, ex uno latere ramos teretes numerosos emittit. Folia ad radicem longe petiolata, ex ovatis lanceolata, profunde ferrata: ad caulem aliqua, lanceolata, maximis dentibus incisa, etiam ad basin usque laciniata; omnia mollia, hirsuta, & viscida. Caulis dodrantalis, pedalis, uniflorus. Calyx hirsutus, squamis primi ordinis prælatis. Flos maximus, biuncialis, flavus. Semistylis tridentati, seminibus papposis.

De ista NEUMANNUS *y*), extractum spiritu vini succum dulcem esse, cum aromate, & vim plantæ præcipuam continere. Dimidio quidem plus aqua extrahit. Radicis succus ipse subdulcis est. Add. LINN. II. n. 1. p. 1245.

90. ARNICA foliis conjugatis, ovatis, integerrimis.

Caltha alpina DODON. *purg.* p. 62. TABERN. p. 336.

Διασπορική RENEAULME p. 118. 119. hæc foliis acutis.

Doronicum austriacum quartum CLUS. *Pann.* p. 520. 522.

ic. OEDERI t. 63.

Vulgo in Alpium pratis subhumidis *vallis Ormont deffus, vallis les Mosses, M. Tompey, vallis Hasli, Urselen,* in *M. Nesso, Pilato, Schweizerhaken &c.*

Radix lignosa, fibris comata. Folia pleraque ad terram ovata, vel ex ovatis lanceolata, trinervia & quinquenervia, pallida: ad caulem nulla, aut unum alterumve par conjugatum *z*), lanceolatum. Caulis pedalis & cubitalis, simplex aut brachiatus, triflorus. Flos insigni magnitudine, saturate flavus, biuncialis. Calycis foliola quindecim, ovato lanceolata, breviora quam priori 89. ex una origine nata. Petala plana tridentata, semen habent pappo coronatum, hirsutum.

Tota planta odorata, acris, sternutationem movet, unde nomen habet, & ex latino deforme, & Lotharingicum *a*). Nauseam etiam *b*) ciet, & vomitum *c*). Vires in floribus magis resinosa, in foliis magis gummea *d*); aqua inodora & inutilis, salis fixi plurimum *e*). Vis in extracto gummoso est, vel in cerevisia cum planta infusa.

r) *Epist.* p. 302.

s) In *Messven.* p. 86. Addidit calumniæ, GESNERUM frigidæ potæ sæva symptomata tribuisse, quæ passus sit.

t) In summum discrimen adductum fuisse *differz.* p. 238.

v) *Hist. vit.* p. 29. b.

x) *Metb. med.* p. 316.

y) T. II. P. II. p. 287.

z) JUNG.

a) *Tabac de Voges Jusorn. Oecor.* 1755. Decembr. A.

b) Non in omnibus DE LA MARCHE p. 11. 12.

c) SCHULZE *mat. med.* p. 308. GMELIN II. p. 154.

d) NEUMANN T. II. P. I. p. 181.

e) BUCHNER I. c. ad duas uncias in 48.

fusa. Totam plantam alii dare malunt f). Essentiam amaram, extractum blandum fere & amarum esse BUCHNER g).

In Germania frequentissimè usu est, etiam inter rusticos, ob vim resolventem sanguinem h), ex lapsu aliquo effusum, aut ex nixu, ut vulgo creditur, extra vasa sua manantem i) & coactum k), & ad contusa l), vulneraque boum m), & icterum ex fugillatione ortum n). Porro ad pectoris morbos, pariori paucorum o) granorum dosi; ad pleuritidem spuriam rheumaticam p); ad epilepsiam q), ad adfectum spasmodicum, cum mentis emotione r) conjunctum exhibetur. Vim diureticam in dysuria jam LOBELIUS notam habuit s), indeque RENEALME nomen finxit. Adeo certe penetrabili est vi, ut dolorem in parte adfecta augeat t), sudorem rubrum in pectore movisse v) visa sit, & demum anxietates cieat & noceat x).

91? ARNICA foliis alternis ovatis integerrimis.

Doronicum primum vel minus CLUS. Pannon. p. 517. 518.

Doronicum longifolium hirsutum, asperum C. B. SCHEUCHZER Itin. VI. p. 455.

Jacoba montana croceo amplo singulari flore spathulæ folio BARRELIER ic. 265.

SCHEUCHZER in Albula Rhætica & aliis Rhætorum alpidibus.

CLUSIUS plantæ suæ radicem geniculatam, nigricantem, fibris teretibus comatam, aromaticam, folia prima ovata pingit, ad caulem petiolata, lingulata, obtusa, mollia omnia & hirsuta: caulem uniflorum, flavum aureum. Addit SCHEUCHZERUS, folia non ferrata esse, longe petiolata, ad caulem sessilia, hirsuta, aspera, latiora, quam in CLUSII icone. Ejusmodi plantam nullam in Helvetia inveni, sed misit ex suis alpidibus Cl. ALLIONE Doronicum, quod merito pro novo habet, radice conveniens primisque foliis; aliis etiam radicalibus longe petiolatis, ovatis, paulo tamen quam apud CLUSIUM angustioribus, hirsutis, ciliatis, ad caulem alternis sessilibus, latioribus utique quam in CLUSII icone: calyce ovato lanceolato, hirsuto, flore unico grandi, flavo, semisfoculis numerosis, tridentatis, quorum semen pappum habet.

92. ARNICA caule nudo, unifloro, foliis ovato lanceolatis, ferratis.

Bellis media CAMER. Epit. p. 654.

Bellis κοινωπιουφυλλος RICHER.

Bellis sylvestris minor SCHEUCHZER Itin. V. p. 424. & *Bellis alpina minor sylvestri minori similis* It. VI. p. 453. cum icone.

Bellidastrium alpinum, foliis brevioribus hirsutis, caule palmari, flore albo MICHELI tab. 29. p. 32.

Bellis caule pedali aut bipedali, nudo, foliis magnis latis, floribus rubris & albis MENZEL pupill. plant. rar. tab. 8.

Daisy Leopardsbane HILL. II. t. 24.

Doronicum scapo nudo, simplicissimo, unifloro LINN. Spec. II. p. 1248. JACQUIN Vindob. p. 82.

β Flore ruberrimo, in subalpinis reperi. Non est *Bellis* minor autumnalis monathos &c. PONTEDERE, cujus semina pappo destituuntur diff. p. 277.

Abunde in Helvetiæ montosis, etiam in planitie, ut in solitudine die Eymatte prope Bernam, & derrière Plantour prope Aqnilegiam; ad Silam J. GESNER &c.

Multa omnino Bellidis vulgaris similia habet, folia ad terram, scapum nudum, uniflorum, colores floris. Robustior tamen planta est, & altior, foliis paulo angustioribus, flore majori, feminibus omnibus papposis.

RADIATARUM

ORDO I. PLACENTA NUDA.

II. SEMINIBUS NULLO PAPPO CORONATIS.

Nam Pyrethra & Chamæmela alterius generis coronam in semine habent.

BELLIS

f) SCHULZE.

g) De Arnica n. 12.

h) S. PAULI quadrupart. FERR. Epb. Nat. Cur. Bresl. Samlung 1719. m. Mart. a. 1721. m. Mart. & Nov. a. 1722. m. Febr. a. 1724. 1725. m. Jul. &c. DE LA MARCHE de vero usu Arnica RONCALL. Europ. p. 442. ex JUNKERO. SCOPOLI flor. p. 377.

i) Wolff Bresl. Saml. 1725. m. Jul. Epb. Nat. Cur. Vol. I. obs. 125. BUCHNER Miscell. 1728. p. 1450. DE LA MARCHE l. c.

k) All. francf. l. p. 190. seq. DELIUS cas. l.

l) Bresl. Samlung 1726. p. 244. RODDER apud ALBERTI Med. Leg. obs. 9. p. 767.

m) SCHREBER Samlung l. p. 226.

n) VATER idler.

o) RAST Journ. œconom. l. c.

p) BUCHNER de Arnica. p. 30.

q) Breslauer Samlungen 1724. p. 218.

r) BUCHNER n. 30. de infuso.

s) Adversf. p. 133.

t) RODDER. SCHULZE l. c. SCHODER ingress. intestin. p. 43

u) DILTHEY obs. 2.

x) Bresl. Samlung 1719. m. Aug.

BELLIS *g*) TOURNEFORT *tab.* 280.VAILLANTII *p.* 278. LINN. *n.* 962. & omnium Auctorum.

Calyx *z*) semiduplici ordine foliolorum ovato lanceolatorum factus. Semiflosculi lanceolati *a*); discus floris conicus *b*), semen longe cordatum, marginatum *c*).

93. BELLIS scapo nudo LINN. *Spec. II.* *p.* 1248.*Bellis minor sylvestris* C. B. I. R. H. BLAKWELL *t.* 200.*Bellis foliis parvis, floribus albis alpina* MENZEL *tab.* 8.

Varietates innumeræ, hortenses *d*), prolifera *e*), tum flore rubro, & semiflosculis fistulosis a Cl. GAGNEBIN à *Boinoud* lecta, & in pomario de *Renans*: nuda semiflosculis apud HILL.

Vulgatissima ad vias tota fere hieme floret. Folia radicalia in circulum expansa, petiolo longo, folioso, ipso folio fere ovato, circumcrenato, firmulo, subhirsuto. Scapus nudus, uniflorus, dodrantalis. Semiflosculi quadraginta, albi, extus purpurei, etiam toti rubri; flosculi lutei. Pappus *f*) in femina aliquis, etsi parcius, ut omnino non possis longe ab ultima Arnica remove.

Mitis planta est, aliquantum subacida *g*), adstringens & vulneraria *h*). Decoctum viride, spissatum salsum est & amarum *i*), nempe in melluginem abit salsum, amaro tale plenam, solubilem *k*). Salem habere non lixiviosum BOURDELIN. Non valde frequenter in usus medicos recipitur. In hectica febre *l*) sunt qui laudent, ea potissimum, quæ a frigido potu *m*) in corpus exæstuans recepto oritur, sive bellidem in aqua infuderis, sive in caprillo lacte *n*). In aliis etiam hecticis febribus cum nasturio WEPFERUS dabat; alii in peripneumonia, ad resolvendum sanguinem *o*) coactum, in morbis inflammatoriis *p*), cum melle conjunctum succum, tum in hæmorrhagiis, aliisque ex laxitate morbis *q*). Sunt etiam, qui inter antiscorbutica, & medicamenta hypochondriorum obstructions solutura recipiant *r*); sunt contra qui alvum ducere moneant *s*). Decoctum multi præferunt *t*). Etiam oleracea planta est, & cum carne bene coquitur *v*).

CALENDULA TOURNEFORT *t.* 284. LINN. *n.* 990. BLAKWELL *tab.* 106.CALTHA VAILLANT. *p.* 288.& DIMORPHOTHECA EJUSD. *p.* 279.

Calycis squamæ duorum *x*), ut in Bellide, ordinum, longiores tamen, angustiores, & acutiores. Semiflosculi extremi tridentati *y*); semina *z*) iis subjecta sunt capsulæ convexæ, per medium dorsum solum intar limæ asperæ, utrinque glabræ & tenuiores, in concava facie duabus foveis incisæ, quas medium jugum dividit. Hæc semina fecunda speciem propagant. Flosculi *a*) de more gentis: eorum semina sunt capsulæ minus latæ, solidiores, majori parte asperæ *b*), fecundo semine plenæ, in centro contra sterilia *c*). Ita in nostra specie video.

94. CALENDULA foliis lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, floribus concoloribus.

Calendula arvensis TABERNEMONT. *p.* 335.*Calendula seminibus cymbiformibus, muricatis, incurvis, extimis erectis protensis* LINN. *Spec. II.* *p.* 1301.

K 2

Non

- g*) Bellis in pratis nascitur flore albo, aliquatenus rubente PLIN. *L.* XXVI. *n.* 13. Bellis luteus pappulicantibus tubulis coronatus IDEM *L.* XXI. *c.* 8.
- z*) TOURNEFORT *L. I. K.* VAILLANT *fig.* 16. MALPIGHI *ic.* 119.
- a*) TOURNEF. *A. F.*
- b*) VAILLANT. *ib.* TOURNEFORT *K. L.*
- c*) VAILLANT. *fig.* 20.
- d*) HILL. *t. II.* *tab.* 25.
- e*) HILL. *DES SERRES* *p.* 693.
- f*) TOURNEFORT *tab.* 280. F. G. TREW. *ad* BLAKWELL *t.* 200.
- g*) GROFFOY *p.* 170.
- h*) CORNET *plant. Canad.* NEGAT FLOYER *pharmacobasan* *p.* 101.
- i*) STAHL *mater. med.* *p.* 120.
- k*) IDEM *fundam. Chem.* III. *p.* 319.
- l*) EYSEL *bellidograph* *p.* 26. 27.
- m*) RIEDLIN. MICHAEL BRUNNER *apud* FABRI *de bellid. min.* *p.* 12. CHRISTIANUS medicus Bernensis. Vulnus thoracis cum læsione pulmonum decocto bellidis sanatum habet KOENIG *regn. veget.*
- n*) MAVULT BRUNNERUS.
- o*) FABRICIUS *apud* S. PAULI.
- p*) BORRHAAVE.
- q*) BUCHWALD *p.* 48. 49.
- r*) LUDOVICI *p.* 205.
- s*) BUEGGRAV. *p.* 1535.
- t*) DETHARDING *metb.* *p.* 151.
- v*) HOPPE *Erdäpfel.*
- x*) TOURNEFORT *H. H.*
- y*) GREW. *tab.* 61. TOURNEFORT *T.*
- z*) VAILLANT. *fig.* 26. BERKHEY *t. 5.* *figs.* 4. 5. 56.
- a*) GREW. *l. c.*
- b*) TOURNEFORT *K. K.* VAILLANT. *f.* 26. 27. BERKHEY *fig.* 44. tribuit radiis.
- c*) Abortiva BERKHEY *fig.* 47.

Non credo veram esse indigenam, etsi hinc inde in cultis aut in agris reperta est. Circa Basileam STÆHELINUS. Neque credo ab hortensi, & officinali, vere differre, & dubitat, qui separat, LINNÆUS.

Hortensis equidem planta in medicinam recipitur, sed pares sunt hujus vires. Acris planta est, vehementis odoris, neque mihi grati, & penetrabilem indolem promittentis. Signum fuerit non modicæ acrimoniæ, si vere verrucæ succo *d*) calendule illitæ delabuntur, & si vesicas cuti admota excitat. Recentis etiam plantæ succus alvum movet, sicca eadem magis calefacit. Ab omni fere tempore acetum, cum calendula maceratum, habitum est pro alexipharmaco *e*) & sudorifero medicamine, quod in peste, petechiis, & malignis exanthematicis febribus utiliter posset propinari. Uteri etiam tarditatem, chlorosin, ipsas scrophulas creditur resolvere, motus vitales excitare omnes, & coactum sanguinem liquefacere. Succus ad uncias tres exhibetur, extractum quod vocant, ad unam duasve drachmas. Ut tamen dicam, quæ vera sunt, parcius in medicinam recipitur. Tinctoria vi pollet, ut omnes flavi flores magis saturati. Butyrum ea planta in Neustria tingitur *f*).

PYRETHRUM *g*) Enum. Stirp. Helvet. p. 720. GMELINI & C.

CHRYSANTHEMI SPECIES LINNÆI.

Calyx hemisphæricus, foliolis factus imbricatis. Semen corona dentata ornatum, quæ flosculum excipit.

25. PYRETHRUM foliis pinnatis, pinnis femipinnatis, acute dentatis, floribus umbellatis Cat. rar. n. 935.

I. Flore majore.

Tanacetum inodorum I. CLUS. Pannon. p. 550.

Tanacetum inodorum latifolium, magno *Bellidis flore* BARRELIER ic. 781.

II. Flore minori.

Tanacetum inodorum II. CLUS. p. 551.

Tanacetum leucanthemum TABERNÆM. p. 131.

Bellis montana minor Tanaceti folio PLUKNET p. 66. tab. 82. fig. 1.

I. & II. *Chrysanthemum foliis pinnatis inciso serratis, caule multifloro* LINN. Spec. II. p. 1251.

Olim I. B. I. & II. conjunxit, cui est *Tanacetum album* III. p. 133.

Reperi in sylvis inter *Münchenstein* & *Muttensz*, & abunde in sylvis *Aquilejensibus*. In *M. Legerberg* J. GESNERUS, in nemoribus vallis circa *Engelberg* SCHEUCHZERUS. Genevæ. In *M. Generoso* Insubriæ helveticæ.

Caulis firmus, erectus, brachiatus, tripedalis & ultra. Folia ampla, firma, petiolo lato, pinnato, pinnis pene æqualibus, longis, femipinnatis, pinnarum laciniis acute dentatis. Calycis squamæ virides, ora fusca. Semiflosculi albi, tridentati, flosculi lutei, discus planus. Semina & radiorum, & disci, coronam quinquedentatam gerunt. Planta insipida & inodora.

26. PYRETHRUM caule unifloro, foliis glaucis, petiolatis, palmatis Cat. rar. n. 9.

Pyrethrum alpinum GESNER. hort. p. 2746.

Leucanthemum alpinum CLUS. Pannon. p. 564.

Chamaemelum montanum incanum absinthioides italicum BARRELIER ic. 457.

& *Leucanthemum alpinum tenuifolium* EJUSD. ic. 458. n. 3.

Chrysanthemum foliis cuneiformibus pinnatifidis, laciniis integris, caulibus unifloris LINN. Spec. II. p. 1253.

In faxosis Alpium non rarum, in *M. Scheidek*, *Gemmio*, *Gottardo*, *Stokhorn*, *Javernax*, *les Martinets*, *Chaudcommun*, *Audon*. SCHEUCHZERUS ad pedem *M. Titlisberg*, & in alpina valle *Waldnacht*. In *Valesiæ* montibus *Jeman*, *Salanse*, supra *Val de Trient*, *M. Col de Ferry*, *Fouly*, *S. Bernard* &c. In *Pilato* *M.*

Radix lignosa, acri sapore, multos caules fundit: caulis procumbit, femipedali vix major. Folia crassula, firma, ex glauco viridia, petiolo longo, eundo latiori, sine palmato, profundis fere septenis laciniis inciso, simplicibus, aut bifidis. Et glabra folia habeo, & subhirsuta, & ex *Pyrenæis* tomentosa. Flores in quoque caule singuli, magni. Calycis squamæ fuscæ, flava linea divisæ. Semiflosculi albi, tridentati. Discus flavus, feminis corona foliacea, alba.

Absinthium

d) HECQUET pharmac. paup. p. 89.

e) MIZALD hort. p. 103. ex A. BENEDICTO.

f) Société de Rouen p. 221.

g) Πυρεθρον genus herbæ, cujus radix vim inflammandi habet, & dentium dolores levat SUIDAS III. p. 241

Absinthium montanum COLUMNÆ b), altiori & recto caule est, foliis tomentosis, paucioribus, minoribus, pinnis minus palmatis, brevioribus.

97. PYRETHRUM caule unifloro, foliis glabris, radicalibus petiolatis, semipinnatis, caulinis sessilibus, acutè dentatis †.

Bellis alpina minor C. B. *prodr.* p. 102. ex meis notis.

Leucanthemum alpinum angustifolium BARRELIER *ic.* 458. n. 2.

Bellis montana foliosa coronopi laciniis PLUKNET p. 65. t. 17. f. 3.

Leucanthemum alpinum foliis profunde incis SCHEUCHZER *It. I.* p. 42. *It. II.* p. 136. *It. IV.* p. 307.

Non est varietas *Leucanthemi rigidi*.

In alpium saxosis. Legi in M. *Gottardo*, in *Rothenhorn*, in *Gemmi*. SCHEUCHZERUS & J. GESNERUS in alpiibus *Glaronensibus*, *Rhaticis*, & *Abbatiscellanis*. Cl. DICK *auf den Kienthalbergen*.

Multa habet similia *Bellidis majoris*. Radix perennis, lignosa, multicaulis. Caulis dracunculalis, uniflorus. Folia ad terram plurima, petiolata, petiolo latefcente, ad finem quasi palmato, in magnos nempe & acutos, simplicesque dentes septem vel novem inciso, confertim natos. Ad caulem acute dentata sunt, sessilia. Calyx nigrior quam *Bellidi majori*. Semiflosculi albi, latiusculi, tridentati, ad suum tubum subulteri: discus flavus. Corolla in femine semiflosculorum trifida, in disco obscurior, certe in ficcis nostris specimenibus.

M A T R I C A R I A

M A T R I C A R I A LINN. n. 967. &

C H R Y S A N T H E M U M LINN. n. 966.

M A T R I C A R I A TOURNEFORT. t. 281. &

C H R Y S A N T H E M U M TOURNEF. t. 280. &

L E U C A N T H E M U M TOURNEF.

M A T R I C A R I A VAILLANT. p. 283.

& B E L L I D I O I D E S VAILLANTII p. 280.

Calyx i) imbricatus, hemisphaericus, squamis multorum ordinum dense congestis: discus nudus, & femina non coronata. Ob oras ficcas, & squales, foliorum calycis in nonnulla speciebus LINNÆUS *Chrysanthema* separat: Adfinitatem *Bellidis majoris* cum *Chrysanthemis* dudum JUNGIUS viderat k).

98. M A T R I C A R I A foliis radicalibus petiolatis ovatis, crenatis, caulinis amplexicaulibus, dentatis.

Varietates hujus plantæ fere innumeræ sunt. Ecce aliquas:

α Foliis, ut in alpiibus, crassioribus, rigidioribus, acute incis, sine lanceolato, floribus maioribus in M. *Dolaz*, *Dansex* &c.

Bellis alpina major folio rigido C. B. *Prodr.* p. 121. RAI *Syll.* p. 76. SCHEUCHZER. *It. Helv.* nosk. n. 61.

An *Bellidis majoris pulchra species in Rhetia visa* RAUWOLF *flor. Orient.* p. 3.

β *Bellis montana major folio acuto* C. B. *Prodr.* p. 121. SEGUIER *Supplem.* p. 281.

Separat LINNÆUS & *Atration* vocat *Spec. II.* p. 1252. sed habet notas conjunctionis evidentissimas, ut longos dentes circa caulem decussatos.

γ Foliis subrotunde dentatis, obtusis.

Bellis major plerorumque Auctorum. BLAKWELL *tab.* 42. HILL. II. *tab.* 44. *fig.* 2.

δ Varietas foliis profunde incis, semipinnatis & pinnatis, pinnisque incis.

Huc *Icon* MATTHIOLI p. 910.

ε Folio obtuso crenato C. B. *Prodr.* p. 121.

ζ Folio perangusto denticulis raris VAILLANT.

η Semiflosculis fistulosis *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann.* 10. *obs.* 184.

θ Disco albo HOFMANN *Mont. Mauric.* p. 8.

ι Caule lato GAGNEBIN in M. *Pouillere*.

In

b) *Phytobas* II. p. 23.

i) TOURNEFORT T. 281. I. T. 280. ad P.

k) TOURNEF. T. 281. H. T. 270. K. Q. VAILLANT. t. 33.

In pratis ubique, & in agris, quos aratrum intactos reliquit, fere sola dominatur. Caulis erectus, cubitalis, ramosus & brachiatus. Folia ad terram petiolata, sine ovato, obtuso, crenato: ad caulem sessilia, amplexicaulia, primis dentibus circa caulem decussatis. Flos grandis in quoque ramo suus, ut umbellam laxam faciant. Calycis squamæ lanceolatae, oris fuscis. Semiflosculi albi, tridentati, discus luteus. Semen profunde sulcatum, fuscum, jugis albis.

In medicinam vix serio adhibetur Decoctum acre esse, pene piperato sapore, diureticum, & pectoris etiam purulentis pleni excreationem juvare GEOFROIA). Contra dulcem plantam esse, pene ut glycyrrhiza, & theam valere ad orthopnoeam b) Cl. FLOYER.

Chrysanthemum segetum, exosam Germanis stirpem, in arenosis Germaniæ vulgarem, nondum in Helvetia reperimus.

*99 MATRICARIA foliis amplexicaulibus pinnatis, pinnis semipinnatis, acute dentatis, semiflosculis latissimis.

Chrysanthemum b*) MATTHIOLI & Chalcitis TABERN. p. 125.

Chrysanthemum foliis Matricariae C. B.

& Chrysanthemum majus folio profundius laciniato, flore magno EJUSD.

Eo icon ZANONI tab. 51. nov. ed.

Chrysanthemum creticum CLUS. hist. I. p. 334-335.

Chrysanthemum coronarium HILL. II. tab. 46.

Speciosa planta nascitur in M. la Combar Valefiæ inferioris, inque M. Fräla vallis Tellinæ. In Bohemia, Moravia, Austria frequentem nasci MATTHIOLUS c).

Caulis sulcatus, foliosus & ramosus, bicubitalis. Folia glabra, tenera, nervo lato & eundo latefcente, basi sua ad caulem sessili, longisque dentibus eum amplexa, pinnis alias semipinnatis, alias integre pinnatis, extrema maxima, bifida, pinnulis acute incis. Flores in summis ramis unifloris. Calycis folia ovata, magna ala squalente cincta, quod LINNÆUS vocat scariosum esse. Semiflosculi maximi, latissimi, breves, obtuse tridentati, una cum disco in planta spontanea flavi c*).

100. MATRICARIA foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, lacinulis obtusis, floribus umbellatis.

Parthenium MATTHIOL. p. 908.

Matricaria DOD. coron. p. 236. BLAKWELL tab. 192. nostras LOBEL. ic. p. 751.

Matricaria s. Parthenium Ic. Reg. p. 132.

Ramosè feverfew HILL. II. tab. 64.

β Folio crispo FABBRIC. HELMSTATT hort. p. 81.

γ Flore pleno SWEERT II. tab. 13.

δ Disco nudo absque semiflosculis PONTED. p. 285.

Exotica planta, nunc quidem passim in ruderosis provenit.

Caulis tripedalis, firmus, erectus, ramosus. Folia hirsuta, subsæpera, pinnata, nervo angusto, eundo latefcente, pinnarum extrema bifida & majori, laciniis pinnarum obtusis incis. Flores in petiolis ramosis, nudis, in umbellam congesti. Calycis squamæ oblongæ, pariter sicca ora cinctæ, ut Chrysanthema LINNÆI. Semiflosculus brevis, latiusculus, tridentatus, albus: discus luteus.

Odor singularis, mihi ingratus. Destillata dat oleum adiposum, ad quadragesimam totius ponderis. Omni tempore Parthenium habitum est pro planta emmenagoga, chamæmeli adfina, quæ menses moveat & lochia d), & dolores a partu sequentes sopiat. Multum ea Brunsvicensis utuntur, & pulvere quidem sicco, cum spiritu frumenti e) sumto. Ad nephritidem etiam f), adque ventris obstructions laudant. Alvum ducere expertus est TURNER g), si ad uncias quatuor succus fumatur h), & infuso pro omni potu solo adhibito quarta hebdomade sanatum hydropem i). Calida cum sit, ab ea plethoricas mulieres abstinere æquum est k).

Externo

a) p. 170.

b) FLOYER pharmacobas. p. 100.

b*) Chrysanthemon herba tenera fruticosa, intus proferens caules, & multifida folia, flores supra modum splendentes, luteos. Caules oleris vice manducantur DIOSCORID IV. n. 53. Possit nostra esse.

c) p. 1048. forte de Chrysanthemo segetum locutus.

a*) Sudasse argentum vivum Mus. russic. Vol. I. n. 67. Vol. IV. n. 71.

d) S. PAULI.

e) LANGE Brunsv. medic.

f) BUCHWALD p. 170.

g) Oper. bot. T. II. p. 796.

h) BRASSAVOLA Exam. simpl. p. 344.

i) SPINDLER obs. 51.

k) LANGE p. 75.

Externo usu laudatur ad mammarum tumores, ad cepheas, clavum hystericum: tum ad clysteres l). Trita folia auri inserta dolores ejus particulæ placant.

101. MATRICARIA foliis planis capillaribus, foliis duplicato pinnatis, pinnulis lanceolatis, bifidis, trifidisque.

Anthemis f. *Chamomilla* MATTHIOL. p. 905.

Chamæmelum vulgare DODON. coron. p. 236. BLAKWELL f. 298.

Fine leaved feverfew HILL, II. tab. 64.

* *Matricaria receptaculis conicis, radiis patentibus, seminibus nudis, squamis calycinis margine equalibus* LINN. Spec. II. p. 1256.

In pago Vaudensi ubique ad vias, in ruderosis.

Caulis erectior, bipedalis, ramosus. Folia pene capillaria, laxè ramosa, plana, pinnata, pinnis distantibus, simplicibus aut bifidis, denuo pinnatis, pinnulis longis, bifidis trifidisque, nervo plano, lineato: Calyces parum hemisphærici, pene plani, eorum squamæ virentes, ora fusca, non squalente. Semiflosculi tridentati, albi; discus luteus. Receptaculum valde convexum, pene cylindricum.

Odor dulcis, non ingratus, vires adeo, quam romano Chamæmelo debiliores, ut præferri non debeat i*): olei enim essentialis, in quo tota vis latet, paulo minorem portionem habet m). Ex nostro tamen cæruleum prodit n), absque suspitione o) cupri, & fatis quidem durabilis coloris p). Aqua odorem & vires habet. Recens plus dat olei q). In resinoso extracto, & in tinctura spirituosâ, vires meliores sunt r); extractum aquosum iners est. Sal impurus acidum continet & phlogisticum s). Decoctum, pariter falsum t) est. Infusa cum vino planta ad dolores nephriticos laudatur v), floresque ad viginti & triginta grana adversus febres tertianas x), aliquoties de die exhibentur, etiam ad perniciosas febres y), & irregulares z). Vi etiam antiseptica ad corticem peruvianum accedit a), & sudorem optime movet b). Ob stypticam vim, ut cinnamomum, tarde per vasâ transit c); minus tamen putredini resistit d). Decoctum ad dolores in dysenteria sedandos f) optimum est, & in nephriticis doloribus calculos expedit g). Infusum vinosum amarum est, cum plantæ odore, & colicæ medetur h). Aquosum frequens est ad colicos dolores feminarum, quos nunquam non fere lenit. Tinctura spirituosâ alio sapore est. Oleum decoctum veteres laudabant. in phrenitide, ut ARETÆUS i), ad mitigandum & resolvendum NICOLAI k). Cataphasma ex surfure cum jure chamæmeli cocto ad phrenitidem præscribit ALEXANDER l).

β Varietatem ex summis alpebus Penninis, & M. Fräla accepi, foliis ex vaginis magis conspicuis prodeuntibus. Ea etiam cum nomine *Chamæmeli alpini altissimi*, inodori magno flore ad me missa fuit.

PLANTÆ RADIATÆ

II. DISCO SQUAMIS DISTINCTO.

I. SEMINIBUS NUDIS.

CHAMÆMELUM TOURNEF. T. 281. VAILLANT. p. 316.

ANTHEMIS LINN. n. 970. m).

Adde Characteri generico, quod semiflosculorum longitudo ad latitudinem insignem rationem

L 2

tionem

l) LANGE.

i*) *Skonska resa* p. 177.

m) NEUMANN T. II. P. I. p. 535.

n) IDEM ib. CARTHEUSER p. 113. TEICHMEYER L. C. REDI T. II. p. 139.

o) Adulterio tribuebat RICHTER *corrupt. medic.* p. 20.

p) NEUMANN p. 538.

q) FRISTL. *disp.*

r) CARTHEUSER *mat. med.* p. 113, 115, 116. P. post p. 99.

s) GMELIN. *Atl. Petrop.* T. V. p. 289.

t) NEUMANN p. 536. & aqua HILL. *mat. med.* p. 442.

u) GEORGI p. 301.

v) S. PAULI.

w) Superasse febres, quæ cortici resistebant FAVRAT. *Thef. miscell.* Laudat HISTER *med. germ. indig.* p. 13.

x) Cum peruviano cortice VALGARENGHI *medic. rational.* p. 20.

z) Cum sale absinthii PRINGLE p. 218. nov.

a) PRINGLE *Phil. Transf.* p. 496.

b) HARRIS de peste p. 27.

c) HALES *hemastat.* p. 134.

d) MACBRIDE *ess.* p. 130.

e) PRINGLE p. 284.

f) PECHEY *herbal.*

g) WELSCH *micromimet.* p. 35.

h) *Cur. acut.* l. c. 8.

i) p. 181.

k) L. VI. p. 270.

l) Anthemis aliis chamæmelum, floribus parvis in radio aureis, forinfecus orbiculato ambitu albis aut melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ DIOSCORID. III. n. 137. PLIN. L. XXII. n. 26. Anthemis alba centro flavo THEOPHRAST. VII. c. 13. Sola a summis florere incipit PLIN. L. XXI. n. 23.

tionem habeat, quod iidem numero superent, & quod discus convexus sit: quibus folis notis ab Achillea separatur. Calyx, qui Matricariæ.

102. CHAMÆMELUM foliis subhirsutis, nervo duro, pinnis pinnatis, pinnulis lanceolatis incis.

Parthenium nobilis Chamomilla TRAGI p. 149.

Chamæmelum odoratum DODON. coron. p. 243.

Sweet Camomile HILL. II. t. 28. cum figura nimis capillari.

Anthemis foliis pinnato compositis linearibus acutis subvillosis LINN. Spec. II. p. 1260.

β Flore pleno CAMER. Epit. p. 646. bene.

γ Flore femipieno, quæ varietas est perfrequens WEINMANN tab. 363. d.

δ Flore nudo C. B. &c.

Non nimis certus sum, hanc plantam ad Helveticas cives pertinere. Inter stirpes equidem D. CONSTANT exemplum adfuit, cum nota, lectum fuisse *en Chamblande*, (prope Laufannam) & ad viam versus *Fechy*. Sed etiam Romæ, & Tibure *n*), & circa *Dreux* gallicam civitatem *o*) sponte provenit. Circa Sedunum quoque lectum fuisse dicitur.

Caules procumbunt, ramosi, pedales, & ultra. Folia ad lentem vitream subhirsuta, subincana, plana, ex vagina amplexicauli, pinnata, nervo lato, robusto, pinnis dissectis, quarum primæ minores, reliquæ pene æquales sunt, & ipsæ pinnatæ, earumque lacinia bifidæ, trifidæ. Flores singuli suos ramos terminant. Petioli hirsuti. Calyx ex viridi albicans, oris late argenteis. Semiflosculi albi, tridentati. Semen ex ovato conicum, nudum.

Gratus in ista specie & aromaticus odor est *p*); viresque, quam priori, magis excitatæ, cætera similes, ut tamen paulo rariori in usu sit *q*). Vires pariter in oleo essentiali latent *r*), quod ex calyce obtinetur; cæterum ex Romano Chamæmelo non perinde cæruleum stillat *s*). Aqua, ut ex planta odora, bona est, & valde ab ILL. TRILLERO laudatur *t*). Ad syncopen TRALLIANUS *v*).

103. CHAMÆMELUM foliis glabris, duplicato pinnatis, nervo foliaceo, pinnulis lanceolatis, feminibus levibus.

Chamæmelum inodorum C. B. Basil. p. 41. f. *Cotula non fetida* I. B. III. p. 120.

Anthemis receptaculis conicis, paleis setaceis, seminibus coronato marginatis LINN. Spec. II. p. 1261

Anthemis arvensis LINN. flor. suec. II. n. 768. cum nonnullis notis.

Circa Basileam C. B. Nos circa *Goumoens*, *Laufannam*, *la Chetelaz* &c.

A priori facile separatur, foliis crassioribus, majoribus, glabris, femine marginato: a sequente ægrius. Caulis similis, ruber, cubitalis, ramosus. Folia cum ramis subhirsuta, crassiuscula, nervo ejusdem cum pinnis naturæ, qui in Romano multo lignosior est. Folia ipsa pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis lanceolatis, aristatis. Calycis ora potius fusca quam argentea. Flos similis, discus hemisphærico altior, squamis inter flosculos latiusculis, ovato lanceolatis, feminibus quadrangularibus, brevi quasi & albo diademate coronatis.

104. CHAMÆMELUM foliis glabris, duplicato pinnatis, nervo foliaceo, pinnulis lanceolatis, feminibus exasperatis *v**).

Cotula fetida TRAGI. BLAKWELL tab. 63.

Chamæmelum fatidum C. B. Basil. p. 41. &c.

Fetid Chamomile HILL. II. t. 29. nimis capillaris.

Anthemis receptaculis conicis, paleis setaceis, seminibus nudis LINN. Spec. II. p. 1261.

Anthemis cotula LINN. flor. suec. T. II. n. 768.

β Flore pleno SIBBALD. natur. hist. of Fife.

γ Flore absque radiis.

δ Semiflosculis fistulosis MORTON Nat. hist. of Northamptonshire p. 364. t. 12. f. 2.

Vulgo Bernæ, & circa *Roche*, *Ivorna* &c. in agris, & ad vias.

Pleraque

n) WELSCH *becatost.* I. obs. 59.

o) STROBELBERGER p. 180.

p) VAILLANT. fig. 31.

q) NEUMANN T. II. P. I. p. 532.

r) IDEM p. 535.

s) TEICHMEYER *Chem.* p. 66.

t) *Dispensat.* I. p. 351.

v) L. XII. p. 699.

v*) *Parthenium* foliis coriandri tenuibus, flore per ambitum albo, intus melino, odore subviroso, sapore amaro DIOSCORID. L. III. c. 132. possit huc referri, aut ad Matricariam.

Pleraque prioris, folia glabra, latiuscula, cum nervo ejusdem naturæ, pinnis pinnatis, pinnis lanceolatis, extrema trifida. Calycis squamis ora subargentea, angustior. Flos similis, disco valde convexo, Semina absque diademate, undique spinulis x) exasperata, fuscepta squamis perangustis. Fetet utique, neque credo in agris macris bene olere y).

Vulgo pro Chamæmelo in clysteribus, etiam in epithematibus emollientibus, adhibetur. Siccum urinam pellere, atram bilem ducere, liberare pulmonem LOBELIUS z). Decoctæ cum cotula aquæ magna copia sumta sudorem movet, & arthritidem viri pene paralytici sanavit a) Hoc puto esse Chamæmelum, quod in hysteriis DETHARDINGIUS romano præfert b). Tritum cutim impositum exulcerat c).

105. CHAMÆMELUM foliis pinnatis, hirsutis, pinnulis simplicibus, lanceolatis. *Buphthalmum* MATTHIOLI p. 909. BLAKWELL t. 439. *vulgare* CLUS. *Pann.* p. 569. *Chrysanthemum foliis Tanaceti* LOESEL p. 47. ic. 9. *flore aureo Italicum* BARRELIER ic. 465. *Anthemis foliis bipinnatis, ferratis, subtus tomentosis, caule corymboso* LINN. *Spec. II.* p. 1263. In *Helvetia* minus frequens, quam *Gottingæ*. *Basilea* legi ad *Rhenum*. C. B. in dumetis prope rudera *Augustæ*, & non longe a *Rieben*. I. B. ante portam lapideam. (Steinenthor)

Caulis cubitalis, durus, angulosus, ramosus & foliosus. Folia robusta, viridia, subtus incana, petiolo lato, pinnis simplicibus, acutis, aristatis, pene æqualibus, quinque vel septem parium. Flores in suis ramis singuli, speciosi, patuli. Calycis squamæ dense imbricatæ, subhirsutæ, pallentes; intimæ oris squallentibus. Semiflosculi tridentati, flavi, discus concolor. Squamæ inter flores aristatæ. Semina, ut in *Buphthalamo*, in ambitu incurva, per medium sulcata, ad latera tenuia, quasi alata, sub flosculis quadrangula. Quare ambigit inter *Buphthalmum*, cui duorum generum feminibus convenit, & inter *Chamæmela*, ad quæ accedit feminibus non coronatis.

Odor & vires fere Chamæmeli. Pulverem tusæ plantæ flavum ad icterum d), ad volvulum e) laudant, ad duas drachmas sumtum. Urinam ciet f). Colorem luteum pulchrum lanæ impertit g).

ACHILLEA b) VAILLANT. p. 320. LINN. n. 971.

MILLEFOLIUM TOURNEF. T. 283.

& PTARMICA TOURNEF. *Tab. eadem.*

Calyx pariter imbricatus, hemisphæricus. Semiflosculi breves i), tridentati, k), ut latitudo longitudini parum cedat: numero exiguo l), non supra decem.

106. ACHILLEA foliis hirsutis, pinnatis, pinnis æqualibus pinnatis, pinnulis integris & trifidis, floribus luteis umbellatis.

Stratiotes lutea CLUS. *hisp.* p. 371.

Millefolium tomentosum luteum C. B. I. B. III. P. I. p. 138.

Yellow Tarrow HILL. II. tab. 65.

Achillea foliis pinnatis, hirsutis, pinnis linearibus, dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1264.

Pulchra planta in *Valesia* inferiori ad vias, & inter vineas abundat, ut circa *Branston*, *Fouly*, *St. Pierre*. Circa *Stalden*.

Formosæ plantæ caules pedales, ex una radice numerosi, foliosi. Folia tomento obnupta, tenuiter divisa, petiolo amplexicauli, pinnis longe æqualibus, parium quindecim, pinnulis primis trifidis, reliquis simplicibus. Flores umbellati. Calyx glaber, pallens, subnitidus. Flos totus pulcher, flavus. Odor grate aromaticus.

107. ACHILLEA

a) *Emend. VI.* p. 22.

y) SCHULZE *chamemel.*

z) *Advers.* p. 341.

a) B. LANGRISH p. 122. 123.

b) *Spec.* p. 129.

c) MATTHIOLI.

d) CAMERARIUS.

e) EBERHARD ad LONICERUM.

f) BRASSAVOLA.

g) Conf. LINNÆUS *plant. tinctor.* p. 24.

h) *Achillea* gerit scapos dodrantes, majores, minu-

tulis foliis circumdatos, habentibus incisuras, coriandri similitudine, odore multo non insuavi, umbella in acumine rotunda, floribus candidis, perpaucis, & aurum æmulantibus DIOSCOR. IV. c. 32. Potest nostra esse. Achilleos foliis minoribus quam fœniculi PLIN. L. XXV. n. 19. Millefolium DIOSC. L. IV. c. 110. alio pertinet, palustris planta, foliis fœniculi.

i) VAILLANT. f. 2. 10. TOURNEFORT A. A. F.

k) *Ibid.*

l) *Ibid.* Ad sedecim LINN.

M

107. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis longe æqualibus, pinnatis, pinnulis trifidis & quinquefidis.

Millefolium BLAKWELL tab. 18.

Millefolium terrestre minus Dioscoridis TABERNÆM. p. 130.

Pasture Tarrow HILL. II. tab. 65.

β Flore carneo, & purpureo, ludit.

Ad vias abunde.

Caulis erectus, pedalis, foliosus, ex summa parte umbellifer. Folia subhirsuta, firma, prælonga, valde divisa, lato petiolo, pinnis brevibus, numerosissimis, ad 25. paria, lente & crescentibus, & decrescentibus, & longe pene æqualibus. Pinnularum in una pinna paria tria ad septem, trifidæ eæ, & quinquefidæ, lanceolatae. Tota folia punctata sunt & reticulata. Calycis squamæ virentes, ora dilute fusca. Petala plana quatuor & quinque, perbrevia, alba aut rubra: discus ochroleucus aut ruber.

γ *Millefolium odoratum minus Monspeliensium* SCHEUCHZERI *Itin. VII.* p. 515. quod PELLETIER describit p. 271. mera varietas est, quam in arce Sedunensi legeram, tum circa *Branfon* ad vias. Quando calor æstivus plantulam adussit, diversa videtur a se ipsa, foliorum laciniis magis capillaribus, tota & imprimis folia valde lanuginosa. Verum per omnes medios gradus a vulgari in istam *tomentosam* varietatem degenerasse vidi. Separat LINNÆUS *m*) de alia forte planta locutus. Ad nobilem refert CL. GOUAN *flor.* n. 372.

δ *Millefolium alpinum* CLUS. *Pann.* p. 562. SCHEUCHZER *Itin. IV.* p. 338. flore albido mera varietas in *Geminio* monte lecta.

Planta subadstringens, paulum aromatica, terreis elementis abundans *n*), ut vis in mucilagine sit *o*), tamen ut & aquosum extractum & resinofum vires habeat *p*). Destillantem ad ignem dat æquam cæruleam *q*), in qua cæruleum, penetrabilis odor, oleum *r*) natat. Ipse spiritus *cobobatus*, iterata destillatione, cæruleus prodit *s*), quem modum etiam NEUMANNUS laudat *t*), nisi malis extracto admitto spiritum confirmare. Tinctura spirituosa, & extractum cum spiritu vini paratum, meliora sunt aquosis, & magis balsamica *v*), & tincturam STAHLIUS plurimi fecerat, alii minoris *x*). In sale sulfur est, & aëriali volatile *y*).

Succus ad aliquot uncias epotus ad fluorem album compescendum, ad gonorrhœas, ad hæmorrhagias laudatur, & ad pulmonum vitia. In hæmorrhoidibus coercendis in se ipso expertus BUCHWALDUS *z*) laudat; in hæmoptysi alii *a*), & in uteri sanguineo fluxu *b*), aut sanguinis post nimium nixum de intestino stillicidio *c*). Idem post lithotomiam vulneris confirmationem adjuvat. STAHLIUS vix alio *d*) tonico medicamento & stomachico frequentius usus est; in febribus intermittentibus, morbo hypochondriaco *e*), phthisi, alisque malis F. HOFMANN. Cum scordio & melle, phthisin sanasse KELLNERUS. Infusum, quale theæ est, ad cardialgias, ad suppressa lochia, ad colicos dolores adhibetur; & ad pulmonis morbos decoctum cum cortice peruviano *f*). Ad dolores hæmorrhoidum cæcarum specificum esse STAHL *g*). Unguentum ad hæmorrhoides cæcas commendatur *h*). Aquam vinosam WELSCHIUS ad calculum exhibet *i*).

Neque pecori ingratum est *k*), ad scabiem pecudum utile *l*).

108. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, incisif & integris.

Stratiotes millefolium MATTHIOLI p. 1007.

Millefolium f. Achillea DODON. p. 1000. *icon.*

m) *Spec. II.* p. 1268.

n) NEUMANN p. 372.

o) *ibid.*

p) *ib.* p. 371.

q) NEUMANN *biblioth.* T. II. p. 477.

r) IDEM *ib.* NEUMANN. CARTHEUSER *mat. med. part. post.* p. 121. Qui addit, ex pingui solo natum cæruleum dare oleum, flavum si in macro. Negat sibi cæruleum provenire ILL. SPIELMANN *Inst. Chem.* p. 188. Ex floribus potissimum habuit NEUMANN II. P. 3. p. 168.

s) GMELIN *flor. Sibir.* T. II. p. 199.

t) NEUMANN *iq.* p. 374.

v) CARTHEUSER.

w) TRALLER *Hist. Cholera.* p. 328.

y) GMELIN *Comm. Petropol.* T. V. p. 290. 291.

z) p. 178. Infusum theiforme STAHL *de specif.* p. 33.

a) *Bresl. Saml.* 1718. mens. Mart. LANG. *de millefol.* p. 14.

b) THOMASIIUS *ib.* p. 16.

c) CHOMEL *plant. medic.* p. 574. Succo ad sex uncias dato.

d) Princeps vulnerarium medicamentum BUCHWALD, p. 129.

e) HEISTER *med. germ. indig.* p. 29.

f) LOESECKE *Arzneymitt.* p. 432. 433.

g) *De alternat. & specif.*

h) *Hamb. Magaz.* T. 18. p. 487.

i) *Mitlomm.* *ib.*

k) Amatur SCHREBER *Saml.* III. p. 57.

l) KALM *resa* p. 299.

Mille-

Millefolium purpureum majus C. B. Prodr. p. 72. I. R. H.

Purple tanzy leaved Achillea HALE Eden. t. 55.

Vel notabilis varietas est, vel vera planta *m*). In pratis circa *Curiam* Rhætorum C. B. in M. *Generoso* Cl. LA CHENAL.

Caulis cubitalis, erectus. Foliorum alia proportio. Breviora sunt & latiora, nervo lato, pinnarum paribus paucioribus, vix supra sedecim. Sed quæque pinna multo latior est, semipinnata, lobulis sæpe simplicibus, tamen etiam breviter incisis, dentibus binis ternisque. Puncta habent. Umbella floralis & reliqua similia. Calycis glabri oræ fuscæ.

109. ACHILLEA foliis tomentosis, duplicato pinnatis, pinnis remotis, pinnulis semipinnatis *Cat. rar. n. 930.*

Nobile Millefolium TRAG. p. 476. bene.

Tanacetum minus album odore Camphoræ C. B. Basil. p. 40. &c.

Openleaved Tarrow HILL. II. tab. 65.

Achillea foliis bipinnatis, inferioribus nudis, planis, superioribus obtusis, tomentosis, corymbis convexis, confertissimis LINN. II. p. 1268.

C. B. in agrorum limitibus versus *Häufigen*, & ad *Wiese* pontem in arenosis. Versus *Alschweiler*, *Hägenheim* & *Neuweyher* Cl. LA CHENAL. Biennæ abunde ad vias inter vineas, & *Neocomi*. In *Valesia* circa *Gontbey*, & alibi.

A vulgari *Millefolio* fatis manifesto differt *n*), cubitali caule & multo altiori, folioso, angulato, tomentoso: foliis laxius divisis, pinnis a se invicem remotis, paucioribus, ad paria decem, duodecim, pinnis iterum pinnatis, pinnulis semipinnatis, lacinias parium fere ad sex usque, lanceolatis aut bifidis, demum varie incisis, minoribus intermittis. Folia dum siccantur, contrahunt se, ut habitus obtusus fiat. Non punctata sunt. Flores umbellati, calyces lanuginosi, subfusci; semiflosculi albi, tum flosculi, sed tubæ flavæ. Rarii amant contra calycem reflecti. Odor multo gratior, & acrius aromaticus.

Hanc speciem oporteret in medicinam recipere, quæ multo plus virium, quam vulgaris species, promittat.

*110. ACHILLEA foliis hirsutis, pinnatis, pinnis acute dentatis, latefcentibus *Emend. IV. p. 22. n. 61. †*

Rarissima planta in *Valesia* decuria *Gomsensi* provenit, haud procul *Rhodani* fontibus.

Credas Te *Pyrethrum* 95. videre, sed character distat. Radix perennis, lignosa, ramosa, caules educit multos, rectos, cubitales, non ramosos, nisi umbellam velis. Folia pinnata, petiolo longo, pinnarum paribus decem, & ultra. Primæ pinnae parvæ sunt, mediæ maximæ, ultimæ cum nervo folii confluent. Porro eæ vel palmatæ sunt, cum dentibus quatuor aut quinque, vel semipinnatæ, acute dentatæ, dentibus deorsum longioribus, ut ad id latus quasi lobulus fere tridentatus accedat. Umbella laxior caulem terminat; calycis squamis per oram fuscis. Semiflosculi albi, obtuse tridentati: discum squamæ distinguunt longæ, fuscæ, obtusæ. Semiflosculi quinquefidi, albi. Odor gratus, acutus.

111. ACHILLEA foliis pinnatis, glabris, pinnis simplicibus, & multifidis.

Parthenium alpinum CLUS. Pannon. p. 262.

Matricaria alpina chamæmeli foliis SCHEUCHZER *Itin. IV. p. 338.* cum flores non multo majores faciat, quam vulgari *Millefolio*.

Chamæmelum alpinum, saxatile, perenne, flore albo, singulari, calyce nigricante TILLI *hort. Pisan. t. 19.*

Achillea foliis pinnatis, pectinatis, integrifidis, pediculis villosis LINN. *Spec. II. p. 1267.*

In saxosis alpium passim, & ad rivos alpinos: in *Lioson*, *Javernaz*, *Enzeindaz*, *Ovannaz*, *Chapuisse*, *sur Champ*; *Grimfula*, *Gemmio*, *Furca*, a me lecta, & in M. *Kahlenberg*, *Stafelberg*.

Radix nigra, lignosa, fibris teretibus ramosa, fervida, saporem in lingua durabilem pyrethri relinquit. Caules multi, duri, pedales & dodrantes. Folia viridia, subhirsuta, pinnata, pinnarum paribus ad decem & duodecim, nervo lato, pinnis linearibus, acutis, simplicibus, non raro etiam in tres, quatuor, vel quinque, lacinias disceptis. Vidi laxè divisa, pinnis ex apice bicornibus, tricornibus, floribus paucissimis. Umbella ramos terminat, petiolis tomentosis. Flores majusculi, ad 8. lineas lati. Calyx levis, ora squamarum nigra, & squalente. Semiflosculi

M 2

abi,

m] Separat foliis alternis *June*.

n] Ad *ROSEN obs. p. 48.*

albi, tridentati, sex, octo & decem. Squamæ inter flosculos fuscæ, flosculi albi, tubo stamineo flavo.

Radix alpicolis ob pyrethri saporem aliquo in usu est. SCHEUCHZERUS cum spiritu vini ait destillari. Sed nostra inodora est. Vereor ne cum sequente confundat.

112. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis simplicibus glabris punctatis *Emend. II. p. 39. n. 87. †*

Iva moschata GESNER *epist. p. 66.*

Affenzo III. alpino umbellifero PONA *Bald. Ital. p. 120.*

Tanacetum alpinum odoratum C. B. P. SCHEUCHZER *Itin. II. p. 142. Itin. VI. p. 462.*

In alpiibus summis. In *Veragricis* passim, *Jeman*, *sous la dent de Morcle*, in ditio-
ne Aquilejensi, in *M. S. Bernhardi*, *Gottthardo*, *Furca*, supra *Bagnes*, in *M. Spe-
luga*, *Rosboden*, *Kahlenberg*, *Stafelberg*, *Simplon*, in *M. Pragallensibus* SCHEUCHZER:
in *M. Braulio* J. GESNER. In *M. Bernina* R. DICK.

Cum Achillea 111. proxime convenit, ut non continuo discrimen invenias, si ab odore
grato, aromatico, recesseris. Radix tamen non acris est; caules humiliores; pe-
tioli minus tomentosi. Folia viridiora, simpliciora, pinnarum non supra decem
paribus, foveolis exsculpta, pulposa, ad lentem vitream reticulata. Squamæ caly-
cinæ levissime subhirsutæ, breviores, magis compactæ, fuscæ, neque nigrae. Flo-
res minores.

Hæc est verior species *Genipi*, alpicolis celebrata: ob egregium enim odorem infusum
theiforme ad movendum sudorem adhibetur, calidum tamen o), & facile nocitu-
rum in pleuriticis, si febris magna fuerit p).

Achillea GMELINI *tab. 83. f. 1.* nimis alta videtur, & flores habere multo minores, ra-
dicem non perinde lignosam, neque amicus noster aromatici odoris meminit.

β Varietatem foliis hirsutis, odore etiam diversam, nolim tamen distinguere q).

113. ACHILLEA foliis tomentosis, pinnatis, pinnis simplicibus & incisis.

Achillea αλπινοχαμαλος RICHER.

Millefolium alpinum incanum, flore specioso I. B. III. p. 138. SCHEUCHZER *Itin. II. p. 138.*

Millefolium tomentosum, odoratum BOCCONE *mus. di piant. T. 120.*

Millefolium alpinum flore specioso SCHEUCHZER *It. IV. p. 338.*

Achillea foliis pinnatis, lanugine totis obsitis, floribus albis, umbellatis ALLIONE *p. 9. t. 2.*

Achillea foliis pinnatis, dentatis, hirsutissimis, floribus glomerato umbellatis LINN. *Spec. II. p. 1267.*

In summis alpiibus. Sub *Furca* culmine legi; SCHEUCHZER in altissimis *M. Pragallen-
sium* & *Aversanorum*. In *Hinterhein* Cl. SCHINZ. In *Furcula* Cl. DICK. In *M.
S. Bernhardi*, alpiibus supra *Bagnes*, montibus vallis *S. Nicolai*, *Sempronio*, *Sta-
felberg*, *Kahlenberg*, *Schönbühl* &c. *Valesiæ*.

Cum priori 112. per varietatem β consentire videtur. Humilius tamen est, caule sæpe
incurvo, cum foliis tomento obducto. Folia pro portione longa, pluribus pinna-
rum paribus, pene æqualibus, primis ex radice simplicibus, ulterioribus incisis tri-
fidis, quinquefidis, semper lanceolatis. Caulinorum pinnæ sæpe simplices, paral-
lelæ. Foveolæ balsamo plenæ minus conspicuæ. Umbellæ compactæ, angustæ,
planæ. Calyx hirsutus, oris nigris. Semiflosculi lati, obtusi, tridentati, albi.
Tomentum per ætatem non dejicit.

Odor aromaticus, diversus a priori, & aliquanto debilior. Satis a priori diversum vide-
tur, cum tomentum nunquam per ætatem dejiciat. Etiam hoc pro *Genipi* venditur.

114. ACHILLEA foliis tomentosis, longe petiolatis, palmatis *Cat. rar. n. 925.*

Absinthium montanum, umbelliferum CLUS. *Pann. p. 553. 555.*

Absinthium umbelliferum CLAVENNÆ in proprio libello, qui a CLUSII planta separat.

Antabsinthium P. DE SPRECHIS minus bene.

Achillea foliis laciniatis, planis, obtusis, tomentosis LINN. *Spec. II. p. 1266.*

C. B. & WAGNERUS in alpiibus helveticis ajunt reperiri. In *M. Generoso* sola folia lege-
runt D. LA CHENAL & CHATELAIN.

Radix pulchræ plantæ lignosa, longa, aspera. Caulis ad terram foliosus, superne fere
nudus, dodrantalis, hirsutus, laxa umbella florifera terminatus. Folia radicalia u-
tique fere absinthii similia, albo tomento plano & adpresso obducta: nervo longe
nudo, latiusculo, & latescente, sine palmato in aliquot dentes subito inciso, aut
femi-

o) *Journ. Helvet. 1758. Mens. Sept.*

p) *Monet ibidem Cl. NEUMANN, & L. L. TISSOT Actis q) Emend. II. p. 40. n. 88.*

an *Peuple p. 129.*

semipinnato, pinnis ad septem usque, simplicibus, aut unico dente notatis. Flores in umbella fere vigeni. Squamæ calycis subhirsutæ, ora fusca. Semiflosculi fere octoni, albi, tridentati.

115. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis acute serratis, extremis confluentibus *Cat. rar.* n. 923.

Dracunculus alpinus foliis scabiosæ C. B. *prodr.* p. 39.

Ptarmica alpina matricaria foliis TRIUMPHETTI *obs.* p. 83. BOCCONE *tab.* 150. Iconem dedit etiam ZANONI *nov.* p. 186. *tab.* 142.

Irregular leaved Yarrow HILL. II. *tab.* 67.

Achillea foliis pinnatis, planis, inciso serratis, extimis majoribus coadunatis LINN. II. p. 1265.

In alpinis non rara, ut in M. Taveyannaz, Liozon, Richard, la Varaz, Chapuisse, Orgevaux Aquilejensium; au Trient, in M. Salanfe, Sempronio, & alibi in Valesiæ alpibus.

In via per M. Grimsulam, per M. Gotthardum, fursum à Ponte diaboli, in monte Furca, Speluga. In M. Furkmatt, & apud Abbatiscellanos: & supra fabarias Thermas J. GESNERUS & C. BAUHINUS. In Albulæ M. HUBERUS.

Radix lignosa, crassissima, capillata. Caulis erectus, non ramosus, & tamen cubitalis & tripedalis. Folia pinnata, plana, latiuscula: pinnarum paribus tribus majoribus, extremo pare demum cum nervo confluyente. Eæ pinnæ glabræ sunt, nervis subhirsutis, omnes acutæ & profunde circumferratæ, ut tamen deorsum profundiores dentes educant, & pene semipinnatæ sint. Flores in umbellam laxam, quæ caulem terminat. Calyx ex ovato contrahitur, squamis dense congestis, ovatis, cavis, ora fusca. Semiflosculi a quinque ad octonos, albi, profunde tridentati, quorum longitudo latitudinem superat. Discus convexus, flosculi quinquefidi; pali fusci, oblongi, flos cæterum totus albus.

Tota planta odorem gratiorem ptarmicæ spirat, sed potissimum florum gratus est odor.

116. ACHILLEA foliis semipinnatis, pinnis minutissime serratis *Enum.* n. 3. *Cat. rar.* n. 924.

GMELIN. *flor. Sibir.* T. II. n. 161.

Ptarmica alpina Millefolii folio BOCCONE T. 101.

Achillea foliis lanceolatis, dentato serratis, denticulatis, tenuissime serratis LINN. *Spec. II.* p. 1266.

Nunquam in alpibus nostris reperi, sed in Catalogo inter alpinas SCHEUCHZERUS recensuit.

Folia longa, angusta, semipinnata; nervo folioso, pinnis lanceolatis, acutissime dentatis, in apice sæpe perargute incis. Umbella laxa caulem terminat: calyx pallens; flores cæterum fere ptarmicæ.

117. ACHILLEA foliis linearibus, lanceolatis, acutissime serratis.

Ptarmica p) CAMER. *Epit.* p. 354. BLAKWELL *tab.* 276.

β Flore pleno CLUS. cum icon.

γ *Ptarmica alpina foliis angustis, partim serratis, partim integris* BOCCONE *Mus. di Piant.* p. 107. T. 85.

In pratis subhumidis vulgaris.

Caulis firmus, cubitalis & major, ramosus, erectus. Folia firma, fragilia, levia, longa, longissime lanceolata, per oram minutissime, sed vere serrata, dentibus æqualibus, innumeris. Flores in umbellas laxas, toti cum disco albi, tubis fuscis. Semiflosculi pauci, ad undecim. Calyx & paleæ disci subhirsutæ, barbatae.

Odor acris, aromaticus. Sternutationem ciet q), salivam masticata movet, ad mucosæ faucium obstructions valet BOERHAAVE. Pecori grata est r).

RADIATÆ.

II. DISCO PALEIS DISTINCTO.

I. SEMINIBUS CORONATIS.

BUPHTHALMUM s) LINN. *gener.* n. 977.

ASTERISCUS TOURNEFORT. t. 283. VAILLANT. p. 331.

& ASTEROIDES VAILLANT.

Ab Achillea & a Chamæmelo differt seminibus t) margine inciso & multifido coronatis.

Flosculorum disci feminibus marginatis, pœinde coronatis v).

118. BUPH-

p) *Ptarmica* exiguus frutex, surculos habet multos, rotundos, folia oleæ longa, multa, capitulum anthemidis parvum, rotundum, quod sternutamentum excitat DIOSCORID. L. II. c. 156. Nostræ folia non sunt oleæ.

q) WIGAND. *boruss.* p. 64. b.

r) SCHREBER III. *Saml.* p. 68.

s) *Bupthalmum* caulibus tenuibus, mollibus, foliis fœniculi, luteo flore, anthemidis majori, oculi similitudine DIOSCORID. III. c. 139. non est nostrum.

t) VAILLANT. *fig.* 38. BERKHEY T. V. f. 36. 37.

v) TOURNEF. Q. BERKHEY *tab.* 5. f. 38. 39.

118. BUPHTHALMUM foliis imis petiolatis, ovatis, superioribus amplexicaulibus, lanceolatis, hirsutis, rariter dentatis.

Aster Pamonicus CLUS. *pam.* p. 526. 527.

Conyza major altera THAL. *ic.* II. p. 21.

Asteroides hirsuta MICHEL *hort. flor.* p. 12.

Bupthalmum foliis alternis lanceolatis, subserratis, villosis, calycibus nudis, caule herbaceo LINN. *Spec. II.* p. 1275.

Nostra perpetuo subhirsuta est & subaspera, austriaca levissime subhirsuta. Non alpina est, sed submontana. In M. *Böszberg*, & *Hauenstein*, circa *Langenbruck*, in M. *Farnspurg*, qui sunt ex humillimis Juræ dorsis. In pratis salinarum Aquilejensium. Versus *Fenalet* ad viam, quæ ducit *aux Fondemens*. Circa cavernam *Beati*, supra lacum *Thunensem*. Circa *Wesen*, *Ragaz*, & *thermas fabarias*: in valle *Lepontia*, *Mendrisii*, & in M. *Cenero*, *Pilato*, *Uetliberg*.

Caulis rectus, cubitalis & altior, hirsutus, ramis erectis, unifloris. Folia radicalia petiolata, ovata; ad caulem amplexicaulia, longe elliptica, lanceolata, hirsuta, peroram rariter ferrata. Flos nudus, speciosæ magnitudinis, summum caulem ramum terminat. Calycis squamæ duorum & trium ordinum, ovato lanceolatæ, firmæ, hirsutæ. Semiflosculi flavi, trinervi x), tridentati, numerosi; discus potius fuscus.

Hic est forte *Aster luteus Italarum*, cujus succo circa vulnus inuncto adjutus canis aliquot viperæ vulnera pertulit y).

- 119? BUPHTHALMUM foliis conjugatis, flore nudo nutante. †

Cannabina aquatica similis capitulis nutantibus C. B. *prodr.* p. 138.

Conyza capite nutante L. B. II. p. 1055. cum iconc.

Michelfeldæ C. B. in humidis.

Hic plantam refero, quam inter stirpes C. B. *ficcas* vidi, non alias, & cujus exemplum inter stirpes *HAGENBACHIANAS* esse CL. LA CHENAL monuit.

Caulis cubitalis, ex summitate ramosus. Folia conjugata, hirsuta, ferrata, lata basi caulem amplexa, latefcunt inde & lanceolato fine terminantur. Sub ramis folia solitaria. Flores prodeunt ex alis summorum foliorum, corona foliosa destituti, nutantes. Calycis squamæ laxæ, paucæ, ad quinque, ex ovatis lanceolatæ, concavæ. Semiflosculi breves & latissimi, tribus amplis dentibus. Squamæ inter flosculos ellipticæ. Staminum vagina eminent, & longa tuba. Semiflosculorum semen latum, planum, utrinque acuminatum, levi pappo coronatum. Flosculorum semen paulo crassius videtur. Adparet ad *Bupthalma* pertinere, non ad *Bidentes*, etsi habitu consentit. Nuperi omnes hanc plantam ignorasse videntur, veram utique, etsi non potuit circa *Michelfelden* reperiri.

BIDENS TOURNEF. T. 262. LINN. II. 932.

CERATOCEPHALUS VAILLANT. p. 326.

& COREOPSIDIS species LINN. II. 981.

Hoc genus inter radiatas & discoideas ambigit, his propius: cum tamen nonnunquam veros & speciosos semiflosculos producat, cum radiatis reliqui, *VAILLANTIUM* fecutus. Calycis squamæ laxæ, obtusæ, similesque in disco inter flosculos squamæ z). Flos plerumque nudus, solis fit flosculis androgynis a), campanulatis, quadrifidis & quinquefidis. Semen planum, medio dorso utrinque eminente distinctum, coronatum ex suis angulis duabus perpetuis, retrorsum hamatis, aristis, quibus duæ aliæ minores, non raro, medio ex dorso accedunt, alias unica b). Frequenter etiam, certe in speciebus nostratibus, semiflosculi c) in ambitu tridentati, colorati, speciosi, steriles, accedunt, tuba destituti, & abortivo semine fulti d).

120. BIDENS foliis sessilibus, ferratis, floribus nutantibus, circumvallatis.

Eupatorium aquaticum femina septentrionalium stellato & odoro flore LOEEL. *ic.* p. 429.

Sur Marygold PETIVER *tab.* 20.

Bidens foliis lanceolatis amplexicaulibus, floribus cernuis, seminibus erectis LINN. *Spec. II.* p. 1165. Conf. *Oelanska resa* n. 334.

z) BREKHEV T. III. f. 26.

y) VALISNERI T. I. p. 359. SEGUIER II. p. 233.

z) TOURNEFORT A.

a) IDEM.

b) VAILLANT. *fig.* 48. TOURNEF. K. F.

c) Quatuor esse aristas BOBART in *epist. post* RAII *Epistolam*.

d) TOURNEF. D. E. sed fertilem pingit.

β *Eupa-*

- β *Eupatorium Camabinum chrysanthemum* TABERN. p. 117.
Conyza palustris foliis serratis LOESEL flor. p. 54. ic. II.
Bidens in Hibernia radiatus RAI de method. p. 97.
Hepatoriun aquaticum folio non diviso, flore aureis undique petalis radiato TRIUMPHETTI p. 65.
 HIST. OXON. III. p. 17. tab. 5. fig. 25.
Bidens cernua HILL. II. T. 18.
 & *Coreopsis bidens* EJ. t. 35.
Coreopsis foliis lanceolatis, serratis, oppositis, amplexicaulibus LINN. II. p. 1281. *Wästgöta resa*
 p. 160. 272. ROSEN observ. n. 40.
 Ic. NEBEL. f. 3.
 Multas varietates feminis aristis 2. 4. flore specioso aut non specioso habet MICHELI hort.
 flor. p. 16.
- γ Annon etiam huc pertinet *Verbesina minima* DILLEN. Cat. Gieß. nov. spec. p. 66. Syn. RAI p. 188.
 t. 7. f. 2.
Bidens foliis lanceolatis, sessilibus, flore seminibusque erectis HUDSON flor. angl. p. 310. LINN.
 Spec. II. p. 1165.
Bidens Dilleniana HILL. T. III. t. 89.
 Huic folia perangusta & parum dentata, statura semipedalis. Mihi idem & erecta capita
 habere visus est, & nutantia.
- δ Foliis subrotundis TARGIONIVS viagg. IV. p. 237.
 Vulgo in fossis & locis aquosis Bernæ, circa *Mathod* & alibi.
 Caulis erectus, cubitalis, ramosus. Folia conjugata, patula, elliptica, etiam ovata,
 lanceolata, undique ferrata, basi ad caulem sessili, hamis obtusissimis. Flores ali-
 quot, in ramis ex alis prodeuntibus congesti: non raro foliis viridibus, ligulatis,
 lanceolatis, integris succincti, ut aliqua *Bupthalma*, alias nudi. Calycis squamæ
 ovatæ, lineis nigris lineatæ, sæpissime in naturam floralem degenerant. Accedunt
 minime raro radii flavi, patentes, speciosi, unici ordinis. Flosculi concolores,
 aristæ fere quatuor, quarum duæ breviores.
- Plantam β nulla præter semiflosculos nota distinguere possum. Sed ii etiam in *Chamæ-*
melis, *Senecionibus* aliisque floribus radiatis sæpe defunt.
- Plantam γ separat amicus noster Cl. HUDSON, & nunc etiam LINNÆUS, potissimum ob
 erectos flores; sed ii etiam in nostra, non raro, ante plenam maturitatem eriguntur.
 Nobis icon DILLENIANA plurimum convenire visa est, cum novis plantulis autum-
 no repullulantibus. Si vere differt planta DILLENII, eam nondum in Helvetia
 reperi. Nostra planta sæpe perinde semiflosculis abundat.
- Acris odor plantæ tritæ vires promittit. Cum ergo *Acmellam* videret de genere esse
Bidentis Cl. NEBELIUS, eiusque discipulus Cl. BLANKENHORN, facta analysi easdem
 in bidente vires esse sibi persuaserunt, quæ sint in *Acmella*. Post abactam aquam,
 & oleum destillatum, residuum, in aqua non in vini spiritu solubile, suavi est
 odore, & residua herba e) dat aquam vires plantæ habentem, iterumque oleum
 empyreumaticum tenuius, & crassius, præter empyreumaticum subacidum liquorem.
 In capite motruo etiam nitrum est, & sal fixus & ferrum. Etiam hanc plantam
 tinctoriam esse, & flavo tingere LINNÆUS f). Extractum resinofum viridi tingit NEBEL.

121. BIDENS foliis petiolatis, trilobatis & quinquelobatis, ferratis, floribus circumvallatis.

Camabina aquatica folio tripartito diviso C. B.*Bidens tripartita* HILL. III. t. 89.*Bidens foliis trifidis, calycibus subfoliosis, seminibus erectis* LINN. II. p. 1165.

β Flore radiato.

Conyza palustris foliis tripartito divisis LOESEL p. 53. fig. 10.*Trifid Bur Marygold* PETIVER tab. 20.γ Foliis supremis tridentatis BLANKENHORN *Acmell. Palat. fig. 1.*Cl. MICHELI habet varietates foliis imis trilobatis, superioribus integris, & flore luteo
 radiato g).

Iisdem locis, etiam vulgatior.

Caulis bipedalis, valde brachiatus. Folia ex petiolo communi trilobata, quinquelobata g*),
 profunde ferrata. Medius lobus amplior, rhomboideus: Suprema folia petiolata,
 ovato lanceolata. Sub flore corona foliorum viridum, ciliatorum. Calycis squamæ
 virides, nigro lineatæ, interiores sæpe squamæ florali margine flavo luxuriant, &
 demum corona semiflosculorum accedit. Aristæ fere tres, quarum duæ persistunt.
 Semen medium linea percurritur, quasi granulis facta; lineæ laterales ciliatæ sunt.

N 2

Vires

e) *Comm. Lit. Nor. 1745. bebd. 46.*f) *Olanska resa p. 97. 334.*g) *Hort. flor. p. 120.*

g*) NEBEL. f. 6.

Vires eadem videntur. Et ipsa oleum dat aquæ innatans, & liquorem empyreumaticum, sed alcaliscentem, qui priori acidus fit. In calce sal cubicus.

Vires prioris potius meliores habet *b*). Inter Vulnerarias in America habetur *i*): ad resolvendos humores laudat APOLLO *k*), flavo colore tingit, si linum cum alumine in aqua maceratum, ficutum, iterum cum bidentis decocto maceratum, demumque incocum fuerit *l*).

FLORE COMPOSITO.
DISCIFERO.

III. RADII NUDO. FLOSCULOSÆ *m*).

CORYMBIFERÆ VAILLANT. *Mémoire de l'Acad.* 1719. p. 277.

Hæc classis a priori radiorum defectu differt, ut solos campaniformes flosculos, aut certe femineos, sola tuba cum gracilissimo tubo constantes habeat. Non pura est. Nam & aliquæ radios habent, ut Tussilago, Petasites; aliæ radiorum imaginem, ut Xeranthemum. Deinde a Capitatis difficiliter separantur, quibus eadem omnino natura est, nisi quod flosculi multo longiores sint, & tuba valde breviter incisa: deinde caput floridum planius, latius, non perinde longum, neque ventricosum. Separavit etiam in classibus naturalibus LINNÆUS *n*), & plerasque *nucamentaceas* vocat, alias inter radiatas admiscet.

I. PLACENTA SQUAMIS DISTINCTA.

I. SEMINE CORONATO.

XERANTHEMUM VAILLANT. *Mem. de l'Acad.* 1718. inter Capitatas.

TOURNEFORT *tab.* 284. LINN. *n.* 947.

XERANTHEMUM habet squamas calycis multorum ordinum, primas ovatas *o*), aristatas, intimas longe lanceolatas, pungentes, ficas omnes & splendentes, expansas, ut radiatum florem referant *p*). Flosculi in ambitu *q*) feminini stricti, longique, impositi femini villosi, quinque triangularibus *r*) glumis coronato. Interiores flosculi latiorent campanulam habent *s*), de qua vagina staminea eminet *t*). Discus plenus squamis longioribus, quam sunt flosculi.

*122. XERANTHEMUM herbaceum foliis lanceolatis.

GESNER *ic. lign.* 72.

Parmica Austriaca CLUS. *Parm.* p. 548. 549. bene.

Jacea olea folio minori flore C. B.

Xeranthemum capitulis inapertis Enum. p. 709.

Xeranthemum herbaceum foliis lanceolatis, patentibus, caule herbaceo LINN. *Spec. II.* p. 1201. cum multis varietatibus.

Xeranthemum MILLER *tab.* 297.

Frequens ad vias Valesiæ, circa Sedunum, Sideram, Leucam, Saillon.

Caules ex non magna radice numerosissimi, duri, una cum foliis lanugine tecti, foliosi. Folia linearia, lanceolata, hinc subatra, inde incana. Singulum ramum suus flos terminat, quem mense Julio inapertum reperi, sed seriori demum tempore idem autumnus expanditur, calycis squamis nitentibus, albis aut purpurascens. Calyci similes inter flosculos bractæ.

Non fætet, etsi ita fert nomen MORISONI.

I. PLACENTA SQUAMIS DISTINCTA.

II. SEMINE NUDO.

SANTOLINA TOURNEF. *T.* 260. p. 311. VAILLANT. LINN. *n.* 942.

Calyx squamosus, imbricatus, hemisphæricus *v*). Flosculi *x*) omnes androgyni *y*), innati femini prismatico *z*), quadrangulari.

*123. SAN-

b) *Comm. Lit.* l. c.

i) HUGHES *Barbad.* p. 214.

k) Præfert Eupatorio p. 48.

l) JÖRLIN *plant. tinctor.* n. 68. KALM p. 98. LINN.

refu. Sc. p. 101. LINDER *färgsk.* p. 89.

m) Ex foliis fistularibus JUNG c. 20.

n) n. 49. *Æ. C.*

o) DILLEN. l. c. D.

p) TOURNEFORT A. B.

q) Majores esse, & inæqualibus laciniis DILLENIIUS *nov. gen.* p. 100. *tab.* 8. A.

r) TOURNEFORT H. I.

s) Æqualiter dividi DILLEN. l. c. B.

t) TOURNEFORT C. D. MILLER.

v) TOURNEFORT F.

w) VAILLANT. *fig.* 3. TOURNEFORT A. A.

y) *fig.* 13. TOURNEFORT B. C.

z) *fig.* 34.

- *123. SANTOLINA pedunculis unifloris, foliis quadrifariam dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1179.
Polygonum Theophrasti & *Dioscoridis* COLUMN. *ephras.* p. 54. optime.
Santolina foliis teretibus I. R. H.
Abrotonum femina a) LOBEL. *ic.* p. 768. BLAKWELL p. 346. *incanum hispanicum* BARRELIER
ic. 463.

Circa *Fouly*, etsi non sum certus, plantam vere spontaneam esse.

Formosa planta, fruticosa, ex eadem radice plurimos caules pedales fundit, cum foliis tomento tectos. Folia nervo magno, valente, alias unice pinnata sunt, pinnis utrinque brevibus, obtusis, simplicibus, etiam bicollibus; alias, & in progressu folii etiam potissimum, pinnæ teretes, breves, ovatae quatuor, in lineis de petiolo excurrunt, & alterne sibi hinc & inde antè & postè succedunt. Flores folitarii in summis ramis longe nudis. Calyx glaber, durus, squamis ovato lanceolatis, interiorum oris albescentibus: discus flavus. Odor aromaticus.

II. PLACENTA PILOSA.

APSINTHIUM *Cat. Gott.* p. 371. PONTEDER p. 223. b)

ABSINTHII T. ARTEMISIAE LINN. *Spec.*

Ab Artemisia differt placenta lanata, quæ etiam Andryalæ characterem constituit. Ex Sibiria plures species accesserunt.

124. APSINTHIUM foliis incanis, pinnatis, pinnis primis bilobatis, pinnulis incis, lanceolatis, spicis heteromallis, floribus pendulis *Enumer.* p. 696. n. 4. Adde GMELIN. *Sibir. II.* p. 63.

Absinthium CAMERAR. *Epit.* p. 652. BLAKWELL *tab.* 16.

Absinthium montanum f. *romanum* TABERNEM. p. 1.

Absinthium foliis compositis, multifidis, floribus subglobosis, pendulis, receptaculo villoso LINN. *Spec. II.* p. 1188.

Ad vias Valeliæ; sed imprimis inmensa copia ultra *Lavey*, qua circumitur rupes, cui mappalia *Morce* insidet. In Rætia ad vias. In Ponto vulgare c); ex quo nostrum sumere jubet SALADIN d), & MESVE e).

Caulis erectus, durus, angulosus, bipedalis, ramosus & foliosus. Folia superne cum tomento virent, inferne tomento nitente sericeo obducuntur, ad folium adpresso; mollia eadem & plana, nervo lato, foliaceo, latefcente, pinnato, pinnis primis bilobatis, pinnulis inæqualiter bifidis, trifidis, quadrifidis, etiam semipinnatis, laciniis ultimis obtuse lanceolatis. Ex alis foliorum rami ferentes spicas in unum latus vergentes: flores ex petiolis unifloris penduli. Calyx hemisphæricus, squamis glabris, ovatis, imbricatis, ora albente. Placenta papposa. In ambitu flosculi feminini, tubo minimo, tuba longa, bicorni: interiores in disco flosculi campaniformes f); semina ex ovatis longa, acuminata. Discus planus, multiflorus.

Planta amara, odorata, aromatica, folia floribus tamen amariora, & viribus superiora g), radices non amaræ, aromaticæ, calidæ, stomacho amicæ h). Ante expansionem flores tamen meliores plus dant salis volatilis i), & recens planta plus oleum fundit k). In aqua de foliis stillante odor plantæ est, & oleum essentielle in spiritu plus est naturæ alcalinæ, & sal ipsum volatile concretum ad drachmam in libra ascendit. Si flores addideris, plus inest in liquore primo acidi. Sal fixus pure alcalinus est m). Vires sunt in vinoso n) infuso, & in tinctura, cum novâ semper herba repetito iterata, quæ mihi cum aqua cerasorum gratior videtur adfurgere. Cum fermentante melle paratam LUDOVICUS laudat o). Eadem validior fit, si in ea oleum stillatitium dilueris p). Ex feminibus spiritus cæruleus stillat: eadem rarius interno usu

a) *Abrotonum femina* arboris specie fruticans candidat, circum ramulos foliis seriphii modo minutim incis, floribus referta est, comantibus in summo fulgore auri corymbis: suaviter olet cum gravitate quadam & amaro gustu DIOSCORID. III. c. 25.

b) *Apsinthium* CELS. L. IV. c. 4. *Αψινθίου* ARRT. *cit.* *act.* L. c. 1. &c.

c) BALLON. *obs.* p. 167. DIOSCORID. L. III. c. 23.

d) p. 258. b.

e) c. 12.

f) BERKHEY *tab.* 3. n. 23.

g) GEOPROI p. 10.

h) FLOYER *pharmacopæia*. p. 88. DIOSCORIDES &c.

i) HILL. *mat. med.*

k) FEISTL. *recent. med. præst.*

m) GEOPROI p. 9.

n) Vinum apsinthites jam PLINIUS habet L. XXVII. c. 28. & CELSUS L. VIII. c. 21.

o) *Oper.* p. 216. Cum fecali fermentato FARR.

p) HOFMANN. *BURGGRAY.*

usu veniunt *g*). In aqua coctum Apſinthium vires amittit, quæ ſint in odoris partibus *r*); ſi coctio præceſſerit, inſipidus ſal fit *s*) cum cubicis particulis.

Princeps eſt medicamentum ſtomachicum, quod tonum fibrarum ventriculi laxatum re-
paret; in cruditate acida, aut hypochondriaca, magnum auxilium eſt: longo uſu po-
dagram avertit, proprio meo experimento *t*). Quare etiam in ictero extractum *v*),
& in hydropis initiis vinum *x*) apſinthites ſummo cum fructu adhibui, idque ſo-
lum Cl. viris ad ſanandum id malum ſuffecit. Nobis non videtur alvum purgare *y*),
neque narcoticam vim fatiſ confirmatam puto, neque noxiam oculis poteſtatem.
De vi calculum tollente *z*) perinde amplio.

Febres intermittentes ſuperavit *a*), cum cortex non poſſet: & de ſucco expreſſo ad ſcu-
puli pondus cum theriaca ſumto, aut de oleo ad paucas guttas hauſto, exitat te-
ſtimonium *b*). In oris fetore dat MESVE *c*). In nimia criſpatione fibrarum & in-
temperie calida nocet *d*). Equos exercitus Ruſſici circa *Agrachan* Apſinthio paſtos intra
unam diem periſſe lego *e*). Vermibus adverſum eſt, ut etiam anguillas necet *f*),
quæ in aceto vivunt. Decoctum dabant veteres *g*). Cereviſia, in qua Apſinthium pro
lupulo *h*) incoctum eſt, minus probatur, & inebriante vi ſuperat *i*). Penetrabili vi
lac vaccarum *k*) amarore imbuit. Vina facile in acorem tranſitura incoctum conſer-
vat *l*). Salem non puto quidquam ab aliis ſalibus diverſum habere *m*). Subamarum
eſſe PECHLIN *m**), ſed alcalinum eſſe monet GMELINUS *n*). Eo quartanam PARA-
CELSUS oppugnavit *o*). Externo uſu cum vino coctum ingreditur fomenta, quibus
gangræna inhibetur: tum ad ulcera fordida *p*).

125. APSINTHIUM foliis ſericeis petiolatis, pinnatis, pinnulis trifidis & quinquefidis.

Absinthium alpinum candidum humile C. B. ALLIONE T. I. fig. 3. L. R. H.

*Artemiſia foliis palmatis multifidis, ſericeis, caulibus adſcendentibus, floribus glomeratis, ſaſti-
giatis* LINN. II. p. 1187.

Multo rarior reliquis, in ſummis alpibus, circa glaciales montes reperitur, ut ſecundum
magnum tractum glaciale inter vallem *Bagnes & Vieve*, in M. *Chermontana*; in
vallis *S. Nicolai* præaltis montibus, in M. *Sylvio* &c.

Habitus fruticosus. Ex magna radice multi caules dodrantaes & humiliores. Folia ra-
dicalia ſericea, longe petiolata, pinnis tantum duorum & trium parium, pinnulis
unius, duorum, trium parium, laciniis lanceolatis. In caule pauca folia, perbre-
via, palmata. Caulis pene abſque foliis. Flores non alii, niſi in ſummo caule con-
geſti, tres ad quinque, magni, majores quam in Apſinthio 126. pene ſeffiles, ro-
tundi, plani. Calycis ſquamæ ovatæ, ſubhirsutæ, ora fulca. Floſculi plures, ad
quadraginta, & ultra, plerique androgyni, pauci, ad novem uſque, feminini.
Placenta pappo diſtinctæ. Odor aromaticus, gratus. Lapſu aliquo exitat inter
Artemiſias *Emend. V. n. 51.*

126. APSINTHIUM ex alis floridum, foliis anguſtis, ſericeis, pinnatis, pinnis trifidis, &
quinquefidis *Emend. II. n. 72. Cat. rar. n. 903.*

Inter icones GESNERI æneas n. 34.

Aſſenzo alpino IV. PONA baldo p. 21.

Absinthium alpinum incanum C. B. Prodr. p. 71.

Artemiſia n. 95. GMELIN. flor. ex herb. ſiccis.

An *Artemiſia foliis palmatis, ramis adſcendentibus, hirsutis, floribus globosis, pendulis, recep-
taculo pappoſo* LINN. *Olanska veſa* p. 285. cum ic. & *Spec. II.*

Putem eſſe *Absinthium ſericeum montanum, candidum* SCHEUCHZER *It. I. p. 29. tab. 3. fig. 1.*
cum ic.

GÆBIUS *ibid.* p. 512.

Hæc

g) In cruditate BUCHWALD p. 74.

r) MULLER *de emend. opii* p. 13.

s) GREW. *idea of plants* p. 19.

t) Eo ſine utebatur *Carolus V.* DESSENNIUS p. 845.

v) HEIDE.

x) GATRARIUS p. 141. VESLING apud WELSCH *Epi-
ſagn. obſ.* 51. FEHR *Absinth.* p. 117.

y) SERAPIO L. VII. MESVE c. 12.

z) HAGSTROM *de gener. calcul.* p. 26.

a) Species hispanica QUER. *ſlor. Eſpam.* II. p. 146.

b) LANG. *Remed. Brunſwic.* p. 110.

c) l. c.

d) GROFROI. QUER. II. p. 150.

e) BELL *voyages* L. III. p. 223.

f) BONANNI *micrograph.* p. 291.

g) MESVE ad uncias octo.

h) *Tour through great Britain* III. p. 227. de *Nor-
thumbria.*

i) LINDER *venen*, p. 547.

k) LA MOTTRAYE circa *Bender.*

l) SCHEND van der *BACKE app.* ad E. N. C. vol. I.

m) Valere ad *Caſſavæ amara ſuccum* HUBERT. *de ea ra-
dice.*

m*) *Purgant.* p. 111.

n) l. c. p. 285.

o) BORRICH *hermet. ægypt. Sap.* p. 348.

p) BARTHOLIN. *Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann. 2. obſ. 2.*

Hæc species in alpinis minime rara est, locis lapidosis & inter rupes. In *Scheidek*, *Mettenberg*, *Gemmi*, *Liofon*, *Enzeindaz*, *Surchamp*, *Richard*: porro in *M. Culand*, *Prapioz*, *Darbon*, *Dunggel*, *Audon*, *Sanetsch*. In *Joch*; in *M. St. Bernardi*, in montibus vallis de *Lie*.

Habitus idem brachiatae radicis lignae, multicaulis. Caules paulo altiores, nobis pedem nunquam excefferunt, subhirsuti, semisupini. Folia perinde sericea, plana, longe petiolata, angusta, pinnata, pinnarum paribus duobus tribusve, extrema pinna impare: pinna qualibet petiolata, tripartita & quinquepartita. Ad caulem folia pinnata sunt, duobus tribusve paribus pinnarum, & demum simplicia, lanceolata. Flores passim per caulem in longis ex alis petiolis præfert, eorumque imi fere solitunt, in hoc a LINNÆANA planta diversi. Flores etiam minores, calyces pallidiores, ora minus fusca, etiam alba, iidem hirsutiores. Flosculi in ambitu feminini, reliqui campanulati, flavi. Placenta papposa.

Odor etiam grate aromaticus. Infusum ad pleuritidem *q*) perinde adhibent, ad febres iotermittentes, ad menses pellendos, ad vulnera consolidanda. Vocant *Genipi blanc r*), Grindelienfes vero *Gäbuse*.

III. PLACENTA NUDA.

ARTEMISIA.

ABSINTHII TOURNEFORT T. 260. VAILLANT. p. 282.

ARTEMISIAE LINN. n. 945. VAILLANT. p. 284. TOURNEFORT T. 260.

& ABROTANI TOURNEFORT. VAILLANT. f. 23.

pleræque species.

Calyx imbricatus, squamis conniventibus, obtusis. Flosculi in disco androgyni, in ambitu feminini, obscura cum campanula, & longe bicorni tuba *t*).

*127. ARTEMISIA foliis sericeis, radicalibus petiolatis, pinnatis, incis, caulinis femipinnatis *Emend. II. n. 71. p. 31. †*

Absinthium pinnatum minus, argenteo sericeoque folio BARRELIER p. 462. BOCCONE tab. 71.

Absinthium spicatum foliis petiolatis bis trifidis, caulinis, pinnatis ALLIONE *Stirp. Pedemont. T. I. fig. 5.*

LINNEUS cum *Apsinthio* 126. confundit.

Aliquanto priori rarior, crescit in *M. Javernaz*, *les Martinets*, *Prapioz*, *aux Ormonds*, in *Fouly M.* & super *Val de Bagnes*.

Ab *Apsinthio* 126. certo differt. Habitus idem. Folia ad radicem perinde sericea, petiolata, tripartita. Pinna qualibet palmata, ex petiolo trifida, medium segmentum æqualiter, lateralia minus. Ultimæ lacinia lanceolata, obtusæ, in caule etiam magis. Folia multo quam in *Apsinthio* 126. latiora sunt, nervo potissimum prælato. Ad caulem sessilia eadem, semipinnata, pinnarum paribus quatuor, extrema pinna maxima, breviter trifida. Caules similes, sed non ramosi, dodrantem vix adtingunt. Petioli uniflori, recti, imi longiusculi, summi perbreves, ex alis foliorum in spicam floralem consentiunt, foliosam, superne densiorem. Calycis foliola ovata majori pro parte fusca, unde nomen. Flosculi in ambitu feminini, sola cum tuba, femine plano cordiformi. Interiores adrogyni, cum lutea campanula. Placenta nuda.

Paiter aroma spirat. *Alpicolis Genipi noir*.

128. ARTEMISIA foliis tomentosis, multifidis, floribus erectis, longe spicatis, pene sessilibus *Emend. IV. p. 20. n. 55. †*

Herba alba GESNERE *hort. p. 244. 289. b.*

Absinthium seriphium montanum candidum C. B. SCHEUCHZER *It. IV. p. 328. It. VII. p. 508.*

L. R. H. QUER. *flor. Epp. II. p. 144.*

Planta hispanica, non alpina, in calidiori *Valesia* frequentissima est, a *Gundes* ad *Leucam* usque, ad vias & in desertis.

Ex radice lignosa caules numerosi & ramosissimi, toti cum foliis albo tomento obducti.

O 2

FO-

q) BERGSTRAL *Svensk lënd. tiden* 1751. etsi enim *A. candidum humile* nominat, nimis tamen hoc rarum est.

r) GAUTIER p. 100.
s) TOURNEFORT L. M.

Folia recentia plana sunt, sicca contorquentur, & teretia quasi fiunt, lobique propius ad se invicem accedunt. Cæterum multifida sunt, non accurate pinnata. Pinnæ multifidæ, in quinque fere lobos divisæ. Lobi acuti, simplices, bifidi, trifidi, quadrifidi; lacinia lineares, lanceolatæ. Spica florifera longa, recta, composita ex alternis perbrevis ramulis, in quorum quolibet tres ad sex flores, in brevibus petiolis sessiles. Infimi florum fasciculi laxiores, foliis exiguis palmatis insident, supremi in spicam confluunt. Flos brevis, rotundus, contractior. Calycis squamæ cavæ, ovatæ, extremæ extus tomentosæ, interiores tenues, pellucidæ. Flosculi androgyni fere feni, flavi, etiam aurantii, & pene rubri, quando juniores. Non puto femineos intercedere. Placenta nuda. Autumno demum floret, hinc character nuper nobis innotuit. Odor aromaticus, gratissimus.

*129. ARTEMISIA foliis duplicato pinnatis, pinnulis parallelis, tomentosis *Cat. rar. Gott.* p. 372.

Absinthium ponticum CAMERAR. *Epit.* p. 454. cum folio.

Absinthium ponticum tenuifolium, incanum C. B.

Artemisia foliis multipartitis, subtus tomentosis, floribus subrotundis, nutantibus, receptaculo nudo LINN. *Spec. II.* p. 1187.

Passim cum dicerent reperiri, erat n. 126. Tamen in M. Beuerin Rhætia Cl. SCHINZ legit. In montibus supra Courvet ad septentrionem, au Cul des Roches prope Locle.

Planta fruticosa, caulibus frondosis, spicis floralibus, in paniculam coalescentibus, floribus grandifluculis, pendulis. Folia concinna, albo tomento obducta, pinnata, pinnis sibi parallelis, iterum pinnatis, pinnulis & ipsis parallelis, plurium parium, lanceolatis. Calycis squamæ sublanuginosæ, ovatæ, duorum ordinum. Multi in flore flosculi; in ambitu feminini, tuba magna de gracili tubo eminente, latis cornibus. Interiores androgyni. Placenta nuda.

Magis quam vulgare Apfintium aromaticum est, minusque amarum v): Aqua vires herbæ habet, & oleum æthereum minus, quam ex Apfintio, amarum: præter quod & aliud oleum adiposum ascendit, & falis volatilis urinofa portio. Etiam utilius puto, quoties vires aromaticæ desiderantur. Ad essentiam, & oleum, hoc ipsum Cl. viri præferunt x). Præferbat olim ponticum GALENUS, ut magis aromaticam y).

130. ARTEMISIA foliis pinnatis inferne tomentosis, pinnis acute dentatis, spica paniculata, erecta.

Artemisia y) BLAKWELL *tab.* 431.

Artemisia rubra TABERNEMONT. p. 7. & *alba* IDEM p. 8.

Artemisia foliis pinnatifidis, planis, incis, subtus tomentosis, racemis simplicibus, floribus ovatis, radio quinquesflore LINN. *Spec. II.* p. 1188.

β Flore sulfureo VAILLANT.

γ Foliis variegatis ZANONI p. 24. *tab.* 17.

Non facis certa civis, etli in ruderibus & ad sepēs, inque ripis fluviorum provenit. In India certe & Japonia videtur indigena esse.

Caulis tripedalis & ultra, ruber, aut virens, erectus, foliosus, terminatus insigni spica, ex floralibus spicis composita. Folia superne viridia, inferne albissima, firma, nervo folioso & eundo latiori, pinnata, pinnis acute dentatis, conjugatis, extrema trilobata. Ex alis foliorum superiorum linearium petioli florales, spicati, ramosi, floribus erectis, congestis, onusti. Flos ovatus, calyx longus, squamis tomento obductis. Flosculi ambitus simplices, tubo obscuro, tuba bicorni: reliqui androgyni, tuba breviori, modice de campanula florali eminente. Placenta nuda, absque villo.

Planta acris, aromatica est, & præter solitos liquores dat oleum adiposum z), & falis volatilis urinofa benignam copiam. Sal fixus alcalinus a) est. Ab omni tempore pro emmenagoga b) planta habita est, ejusque infusum, potissimum vinosum, eo fine præscriptum,

z) GEOPROI p. 19.

x) MALOUIN *Chym. medic.* p. 274.

y) *Metb. medend.* L. XI.

γ*) *Artemisia absinthii* modo fruticosa, majoribus & pinguioribus foliis ramisque, aliud genus lætius, vir-

gis latioribus: aliud tenuius flore parvo tenui, candido, graveolente DITSCORID. L. III. c. 110. Add. PLIN. L. XXV. c. 36.

z) GEOPROI.

a) GMELIN l. c.

b) Folia viridia decocta sicut RHYNS *aribrid.* p. 133.

praescriptum, tum ad balneum. Etiam fetum abegisse legas c), id quidem nimium: lochia vero urgere d), & dolores a partu superstites tollere facilius credas. Ex femine Artemisiae Perlas gelatinam e) coquere lego, in petechiis & morbis malignis utilem. Hydropem ex infuso hujus herbae superatum f) invenio. Aqua de ea herba stillans in officinis habetur: Sed ea potentior est spiritus, per fermentationem paratus, grate aromaticus. Debiliorem esse monet CARTHEUSERUS g). Externo usu ad fomenta, & vulnera sclopetaria & ambusta h) laudatur: ad balnea reficiendis post chronicos dolores viribus apta i). Moxa Japonica k), per certa testimonia, fit ex medulla caulis artemisiae: conii ex eo fomite facti cutem adurunt, & dolores podagricos l) tollunt. Carbones ad radices Artemisiae reperti m), vetustae forte radices fuerint.

131. ARTEMISIA caulibus procumbentibus, foliis primis sericeis, adultis viridibus, pinnatis, pinnis multifidis, lanceolatis.

Abrotanum campestre n) TABERN. p. 16.

Ambrosia altera CAMERAR. *Epit.* p. 597.

Artemisia foliis multifidis, linearibus, caulibus procumbentibus, virgatis LINN. *Spec. II.* p. 1185.

Passim ad vias & rupes in calidioribus circa Roche, Aigle, Bevioux, Ebrodunum, in Valesia, Besileæ, in valle Lepontia, & Helvetia infubrica.

Fruticosa planta radice lignosa, praelonga, ramosa, capillata. Caules numerosi, fere prostrati, neque integre erecti, duri, brachiati, cubitales. Folia prima sericea, deinde levia, viridia, firmula, compressa, longis & foliorum & pinnarum petiolis, pinnata, pinnis trifidis, quinquefidis, pinnulis lanceolatis. Flores in spicas ex foliorum lateribus erectas, in petiolis pene nudis. Capitula sunt breviter ovata, squamis calycis ovatis, virentibus, oris albis. Flosculi utriusque sexus perpauca, feminini gracillimi. Pappus in placenta nullus. Odor & sapor acris, aromaticus, absque amarore.

TANACETUM LINN. n. 944. TOURNEF. t. 261.

TANACETUM VAILLANT. p. 280. & BALSAMITA EJ. *ib.*

& aliqua ejus Absinthia.

Plura cum Absinthio communia habet, calycem imbricatum, magis quidem hemisphaericum, placentam nudam, flosculos duorum generum, & alia: differt squamis calycis acutioribus, flosculis femininis inaequaliter trifidis o).

132. TANACETUM foliis pinnatis, pinnis femipinnatis, acute dentatis.

Tanacetum TRAG. p. 158. DODON. p. 36. BLAKWELL. *tab.* 464. *vulgare* Icon REG.

Tanacetum foliis bipinnatis, incis, serratis LINN. *Spec. II.* p. 1184.

β Oris foliorum crispis TABERN. p. 10. DODON. CLARICI p. 484.

Exoticam puto, quae GESNERI tempore nondum sponte provenerit. In altissimis quidem Rhætiae montibus repertam fuisse apud SCHEUCHZERUM p) lego: nobis nihil simile contigit: Ad ripas fluviorum, fossas & muros reperitur: Abundabat in muris sub templo majori Bernensi Aventici.

Caulis firmus, erectus, ramosus, ad quinque usque pedes ascendit. Folia petiolata, petiolo lato, pinnata, pinnis ad nervum dilatatis, multorum parium, eundo longioribus, viridibus, glabris. Pinna quaelibet femipinnata, pinnulis ultimis confluentibus;

c) P. AMMAN. *med. crit.* p. 6.

d) BUCHWALD p. 34. 35.

e) MULLER *Saml. Russ. Gesch.* VII. p. 97. 98.

f) SPINDLER *obs.* 55.

g) *Mat. medic.* II. p. 456.

h) *Eph. Nat. Cur.* Vol. II. *obs.* 195.

i) GEOPHOS.

k) Ex artemisia sinica latifolia parari RUMPF L. VIII. c. 54. *ten* RHYNE p. 26. siccatis summis plantae partibus. inter manus fricatis, fibris rejectis, servata medulla. Non bene negant Jesuitae *Recueil d'Observ. curieuses* II. p. 114. 115. Nam confirmat ex nostra planta Moxam esse CLEYER ad SCHERFFER *Introd.* n. 14. & *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. *ann.* 4. *obs.* 1. & *ten* RHYNE *arbitr.* p. 96. & in China no-

stram Artemisiam nasci nuper vidit Cl. OSBEK p. 242. Conf. BIRCH T. IV. p. 119.

l) BUSCHOFF in proprio libro. *Guilielmus TEMPLE* in se ipso expertus.

m) BUDAUS p. 1152. ad herbam S. JOHANNIS CARDAN. *variet.* p. 119. *Eph. Nat. Cur.* Dec. III. *ann.* 10. *obs.* 128. MANGET. ad BARBETTE p. 7.

n) Abrotanum herba fruticosa amarissima, tertio gradu calida; tritum datur ad algores periodicos SUIDAS I. c. 4. Acre medicamentum fuisse ex Poetis adparet, quod cautum medicum requireret. Vulnera purgabat Celsus V. c. 5. Amarum & calidum fuisse, tum moetanum, tum campestre PLINIUS L. XXI. n. 92.

o) TREW. ad BLAKWELL. LINN.

p) In posthumis.

tibus: semipinnulæ acute lanceolatæ, sæpe bidentatæ. Florum umbellæ planæ, nudæ, fummos ramos terminant. Flosculi numerosissimi, flavi g).

Planta amara, aromatica, Apfinthiis congener. Succus chartam cæruleam rubefacit r), & etiam in sale fixo acor superest s). Quare tonum solidarum partium confirmat, & vires vitales excitat: sudorem movet, ventriculum roborat. Ad cachexiam succus majori dosi quatuor unciarum perinde prodest t), ut Apfinthium; tum ad intermittentes v) febres. Hytericis florum ficcatorum drachma pro magno remedio datur x). Decoctum cum tanaceto vinum album in podagra ad ventriculum conversâ calens exhibetur y), magna cum spe. Vermes z) necare & pellere putatur, si juniores inprimis ramos exhibueris, etsi ejus semen non est verum *semen contra a)*. Urinam pellere b) lego. Succus ad pleuritidem datur c), & aqua amara ad rheumatismos d). Externo usu cum vino cocto abortum præcavere legitur e), & fetui robur addere f), & dolores spurios sedare g). Vaporem per inferiora susceptum menstruas purgationes expedire h), in balneo incoctum ante partum in septentrione adhiberi i) audio. Folia contusa inter caput & pileum posita defatigatos solari BOCCONE k). Rarius tamen a Medicis præscribitur.

*133. TANACETUM foliis ovatis, integris, ferratis LINN. *Spec. II.* p. 1184.

Balsamita major DODON. *Comm.* p. 299.

Mentha hortensis corymbifera C. B.

Balsamita mas BLAKWELL t. 98.

Non credebam veram indigenam esse. In pago tamen *Moutru* late sparso, suis lauretis celebri, passim ad viam provenit. Circa *Lugano*. Ibi facile putem indigenam esse.

Odorata planta, mihi quidem nimis dulce olens. Caules cubitales, firmi, valde ramosi, in summis ramis umbellas florum laxas gerunt. Folia ovata, aut elliptica, circumferrata, tota molliter hirsuta. Flores lutei, in petiolis nudis, ramosis.

Vires odor permittit, parum tamen officinis nota est. Ad dyfenterias avertendas inprimis valere PORTIUS l).

CARPESIUM LINN. n. 948.

CONYZOIDES TOURNEFORT *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1706.

A Tanaceto potissimum squamis calycis reflexis differt. Flosculi omnes campaniformes, quinquefidi sunt, in ambitu tamen feminei, conniventes, in centro patentes & androgyni.

134. CARPESIUM floribus terminalibus LINN. II. p. 1029. HILL. II. t. 82.

Aster cernuus COLUMN. p. 251. 252. *columna flore citrino* BARRELIER *ic.* 1142.

Conyzoides flore flavescente TOURNEFORT l. c.

Michelfeldæ C. B. In *Goldley* prope *Unterseen*, & abunde legi inter menthas, & asteres aquaticos, ad pedem *M d'Arvel* inter *Rennax* & *Villeneuve*.

Caulis valde ramosus & foliosus, pedalis & cubitalis, asper. Folia hirsuta. subaspera, elliptica, lanceolata, rariter ferrata. Flos singulum ramum terminat; eum ambit corona foliorum mollium, undulatorum, inæqualium, lanceolorum. Maturi iidem ex lato pediculo nutant. Calycis prima folia, qualia plantæ universæ, longa, reflexa: sequentia breviora, apice pariter reflexo, ultima fere alba, apice non reflexo. Placenta nuda: semina longa, elliptica, acuminata, striata. Flosculi in ambitu graciles, quinquefidi, circa tubam bicornem contracti, feminini, staminibus destituti. Flosculi interiores multorum ordinum, androgyni, majori campanula, radiata, albida, tuba lutea.

FLOS-

q) TOURNEFORT l. c. A. D. BERKHEY *tab.* 3. n. 22.

r) *Projet etc. in Ad. Paris.* p. 222.

s) GMELIN l. p. 237.

t) PONTEDERA.

v) *ibid.*

x) F. GHERLI *observat.* 58.

y) BRADLEY *new improv.* p. 334.

z) TRAGUS. FISCHER p. 80. C. HOFMANN. ANDRY *des vers* c. 9. BUCHWALD p. 267.

a) ELSHOLZ *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann. 3. obs.* 1. CHOMEL *plant. us.* II. p. 441.

b) BOCCONE *mus. di ff.* p. 191.

c) BUCHWALD l. c.

d) *Anciens Mémoire.* II. p. 183.

e) CRATO.

f) *Oecon. Pflanz. hist.* XI. p. 15.

g) *ibid.*

h) S. PAULI *quadrupart.*

i) LINN. *flor. Lap.*

k) *Observat.* p. 80.

l) *Med. milit.* p. 156. 157.

FLOSCULOSE.

II. PLACENTA NUDA.

II. SEMINE PAPPO CORONATO.

CONYZA LINN. n. 950.

CONYZÆ VAILLANT. p. 298. & TOURNEFORT T. 259.

pleræque species.

Calycis squamæ imbricatæ, multorum *m*) ordinum, squamis, ut in astere, apice patulis. Flosculi in ambitu feminini *n*), campanula destituti, reliqui androgyni *o*). Semen coronatum, pappo simplici *p*).

135. CONYZA foliis ovato lanceolatis, rariter ferratis, floribus umbellatis *q*).

Conyza major *q**) MATTHIOLI p. 870. CAMER. *Epit.* p. 612. *vulgaris* C. B. I. R. H.

Conyza foliis lanceolatis, acutis, caule annuo, corymboso LINN. *Spec. II.* p. 1205.

Ad vias, fepes, in collibus, & fylvis.

Multa habet similia Carpesii. Caulis erectior, firmus, tripedalis, ramosus, & in summa parte laxè umbellatus. Folia mollia, hirsuta, subtus incana, mollia, ex ovatis aut ellipticis fere lanceolata, rariter ferrata. Petioli florigeri ramosi. Calyx pene cylindricus; prima ejus folia magna, ex ovatis lanceolata, pene tota viridia, reliqui ordines sola parte ultima virent, qua amant a toto calyce recedere. Feminini flosculi multi, absque campanula, nisi tubum floralem velis perangustum; tuba ipsis prælonga, purpurea. Interiores flosculi androgyni, flavi. Semen longè ellipticum, sulcatum.

Odor leniter, neque absque gratia aromaticus, TRAGUS ait emmenagogam esse: vix tamen officinis nota est.

EUPATORIUM *r*) LINN. n. 935.

EUPATORII TOURNEFORT. T. 259. VAILLANT. p. 302.

multæ species.

Calyx Solidaginis *r**) , squamis imis ovatis, interioribus linearibus, lanceolatis, longioribus, rectis, apice non patulis. Flosculi omnes androgyni *s*), calyce longiores, tuba longissima *t*). Pappus simplex, brevissime plumosus.

136. EUPATORIUM foliis ovato lanceolatis, tripteris.

Eupatorium adulterinum FUCHS p. 265.

Eupatorium avicennæ BLAKWELL tab. 110. cum caractere.

Fingerdutch agrimony HILL. III. tab. 98.

Eupatorium foliis digitatis LINN. *Spec. II.* p. 1173.

β Foliis integris neque digitatis RAI *Syn. III.* p. 180.

Prius quidem vulgo in humidis: alteram varietatem reperi ultra *Lavey eundo vers les Isles*; tum circa *Gernsheim* in palatinatu.

Caulis hirsuti, quadranguli, tripedales & sepedales. Folia conjugata, quam notam VAILLANTIUS genericam, LINNÆUS etiam classicam facit, ex crasso pediculo ternata, omnibus foliolis subhirsutis, acute ferratis, medio maximo, ovato lanceolato. Id alias solum adest, & lateralia illa bina deficiunt, alioquin multo minora. In summo caule umbella plana, densa. Flosculi & tubæ purpureæ, etiam albæ. Semen longum, gracile, pyramidale, basi arcuata.

Odor acris, sapor peramarus. In destillatione *x*) præter acidos liquores etiam salem volatilem

P 2

m) TOURNEFORT ut in A.

n) VAILLANT. fig. 25.

o) ibid. fig. 14.

p) VAILLANT. fig. 37. 38.

q) Cunilago que Conyza PLIN. *hist. nat.* L. XXI. n. 29.

q*) Conyza major caule bicubitali, foliis latioribus, gravi odore. Folia olivæ similia, hirsuta, pinguis. Flos caducus lutei coloris, qui in pappum abit DIOSCORIDIS III. c. 119.

r) Eupatorium herba fruticosa, caule unico, lignoso,

nigricante, recto, tenui, hirsuto, cubitali, etiam ampliori: foliis per intervalla quinquefolii, aut cannabis potius similibus, quinquepartitis, aut amplius divisis, per ambitum ferratis. Semen medio ex caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod ficutum nostribus adhæret DIOSCORID. IV. c. 37: PDIN. L. XXV. n. 29. Videtur nostrum.

r*) TOURNEFORT. A. K. L.

s) IDEM C. E.

t) TOURNEFORT D. G.

x) GEORGI p. 453.

latilem urinosum fatis abunde fundit, etiam concretum, & oleum adiposum. Ex GESNERI *y*) experimento decocta radix, ad pugillum, alvum movet, & vomitum, quem effectum CHOMELIUM non vidisse mireris, nisi parca dosi usus est. In ictero cachexia & hydrope rusticorum medicamentum est *z*), ut etiam post paracentesim infuso florum utantur *a*). Febres intermittentes, ulcera pedum putrida, infuso Eupatorio debellari BOERHAAVIUS. Dosis succi uncia, extracti drachma. Non alio medicamento scorbuticos in Turcia solfores sibi mederi TOURNEFORTIUS. In fomento vulnerarium est *b*), ad hydropica crura, & tumentia scrota apprime utile *c*).

CACALIA *d*) TOURNEFORTII T. 258.

VAILLANT. p. 306. LINNÆI n. 933.

Calyx cylindricus, ex paucis squamis, fere quinque *d**) conglutinatus, ut monophyllos videatur *e*). Flosculi paucissimi, androgyni, quadrifidi *f*).

137. CACALIA foliis cordatis, ferratis, longissime petiolatis, floribus umbellatis.
Cacalia alpina HILL. III. t. 109.
Cacalia foliis reniformibus, acutis, denticulatis, calycibus subtrifloris LINN. II. p. 1170.
- a. Varietas foliis subtus albensibus & tomentosis, junior, aut alpina.
Cacalia incano folio CLUS. Pannon. p. 500. 501.
Cacalia foliis crassis, hirsutis C. B. Basil. p. 58. SCHEUCHZER It. I. p. 32.
- b. Flore albo BURSER.
- c. Foliis profunde sectis SCHEUCHZER.
- d. Foliis subtus glabris, adultior aut montana.
Tussilago alpina f. montana DALECH LUGD. p. 1052.
Cacalia glabro folio CLUS. Pannon. p. 501.
Cacalia GHINI DE CHOUL quer. p. 87.
Cacalia foliis cutaneis, acutiorebus & glabris C. B. SCHEUCHZER It. I. p. 32. Ic. ROBERTI 52.
 GESNER ic. lign. LXXI.
- b. Flore albo PONTEDERA.
 Frequens in montanis dumetis Juræ M., vallis *Emmia*: tum in alpinis non altissimis, *Dansesz, Luan &c.*
 Caulis cubitalis & ultra, foliosus, & ramosus, tamen per intervalla. Folia petiolata, infima etiam longissime cordata, etiam latiora, renis similia, semilunaribus dentium intervallis: subtus alias tota glabra, alias nervis hirsutis, demum tota tomentosa, & una crassiora. Summus caulis ramosus, in ramis subdivisis latam & densam umbellam gerit. Flosculi tres ad quinque, purpurei, tum tubæ, & calyx. Semina quadrangula, longa, sulcata.

PETASITES.

TUSSILAGO LINN. n. 952.

PETASITES TOURNEFORT. T. 258. VAILLANT.

& TUSSILAGO TOURNEFORT. T. 267. VAILLANT.

Tussilago equidem vera planta radiata est, tum Petasites sibiricus, quem GMELINUS pinxit, & nostræ alpes non habent. Reliquæ species flosculosæ sunt, aliæ flosculis omnibus androgynis, aliæ admixtis flosculis femininis. Summa tamen adfinitas habitus fecit, ut cum LINNÆO Petasites radiatos cum non radiatis relinquamus. Cæterum Petasites cum Cacalia habitu convenit, diversus calyce imbricato, squamis multorum ordinum, flosculorum numero multo majori, & flore obesiori. Adde habitum caulis in omnibus speciebus aphylli, folis squamis coloratis, teneris, & tenuibus adpersi.

I. FLOSCULIS

y) Epist. p. 63. & 121.*z*) CHOMEL. BUCHWALD p. 120.*a*) BLAIE.*b*) TRAGUS.*c*) CHOMEL. SCOPOLI p. 368.*d*) Cacalia Leontice femine margaritis simili, foliis ma-

gnis, albis, e quibus mediis caulis emicat, rectus, albus, florem gerens oleæ similem: in montibus nascitur DIOSCOR. III. c. 118. PLIN. L. XXV. n. 85. Ejus radix ad tussim valet PLIN. L. XXVI. n. 15.

d*) ad decem LINNÆUS.*e*) TOURNEFORT D. D.*f*) IDEM B.

I. FLOSCULIS OMNIBUS ANDROGYNIS.

138. PETASITES g) floribus dense spicatis, flosculis androgynis.

Petasites DODON p. 597. H. AICHSTETT *hibern. tab. 5. fig. 1. BLAKWELL tab. 222.*

Tussilago major CAMER. *Epit. p. 592.*

Oval headed butterbur HILL. T. III. t. 90.

Tussilago thyrso ovato flosculis omnibus hermaphroditis non CLIFF. *sed Spec. II. p. 1215.*

β Flore albo, vera varietas calyce albicante, in valle *Chapuisse*.

Ad rivos passim vulgaris.

Radix magno ex tubere ramosa, lineata & anulis percurfa. Caulis floriger primo vere erumpit, dodrantalis, & pedalis, simplex, purpureus, squamis concoloribus adspersus. Superior pars caulis ex petiolis producit florum fasciculos, qui sensim magis congesti in ovalem spicam colliguntur. Stipulae latiusculae, longe aristatae. Calyx quasi campaniformis, ruber, quatuor squamarum ordinibus: ejus folia appressa, aequalia, longe lanceolata, saepe obtusa. Flosculi albi, rubris lineis picti, aut rubri, a decem ad viginti, speciosi g), quinquefidi, omnes androgyni; vidi tamen aliquando in ambitu femininos h) etiam fuisse, cum tuba bifida, de gracili tubo eminente. Erant androgyni 20 & 24. cum femininis 5. 6. Semen perfectum sub femininis. Plerumque tamen soli sunt mares. Vagina staminum de flore eminens, purpurea. Post thyrsum floralem Majo mense folia succedunt amplissima, terrae imposita, longo pediculo, cordata, tamen cis mucronem latiora, margine dentato, intervallis dentium semilunaribus, subtus lanugine adspersa, aut tota tomentosa.

Radix acris, aromatica, sapore non ingrato, & resinoso, si verno tempore i) effodias. Inter alexipharmaca numeratur, sudorem movet, in asthmae laudatur k). Bubonibus tusa in peste imponitur: & in podagra l). Vapor tollit podagram m). Recens demessa folia concisa pecori non displicent n).

II. FLOSCULIS IN AMBITU FEMININIS.

I. TUBULOSIS.

*139. PETASITES spicis laxis, umbellatis, flosculis plerisque androgynis *Emend. IV. p. 58.*

Icon GESNER *lign. 70.*

Petasites flore albo CAMERAR. *Epit. p. 593. LA CHENAL diff. inaug. p. 8.*

Loose spiked butterbur HILL. T. III. *tab. 90.*

Tussilago thyrso fastigiato, flosculis femineis nudis, paucis LINN. *Spec. II. p. 1214.*

Prope *Muttenz im Engethal* Cl. LA CHENAL. Abunde & magna copia in sylvis subalpinis, & ad fluviorum ripas in *Chapuisse*, *Ormond dessus &c. A la Combe de Valanvron*, & *sous le Cret de la Ferriere* Cl. GAGNEBIN.

Huic folia magis tomentosa, spica multo laxior, lata, pene umbellata, petioli longiores magis ramosi, diffusi; Stipulae in petiolis longiores, neque latae, neque aristatae. Calycis folia duplo longiora, magis subulata & acuta. Flosculi majores, albi, etiam carnei, plerique androgyni, cum paucis femininis, ut etiam nullos viderim.

In isto semiflosculos ligulatos quinque ad decem vidit Cl. LA CHENAL.

*140. PETASITES floribus spicatis, pendulis, petiolis multifloris, calycibus aequalibus, flosculis paucissimis androgynis *Emend. IV. p. 21. n. 59.*

Petasites major & vulgaris: prima species RUPP. p. 153.

Petasites major floribus longis pediculis insidentibus DILLEN. *hort. Eltham p. 309. ic. 237. ut tamen ventricosus calyx a nostris dissentiat.*

Tussilago thyrso oblongo, flosculis femineis nudis plurimis LINN. *Spec. II. p. 1214.*

Longspiked Butterbur HILL. T. III. *tab. 90.*

Gottingae ad papiri fabricam *Wendensem*. Circa *Birfarn & Wiesam* Cl. LA CHENAL n*).

Fere ubique ad *Suzam*. In montanis *Juræ au moulin de Renan*: sed abunde in subalpinis, *Chapuisse & Ormond dessus*.

Habitus potius amplior. Scapi altiores, cubitales & ultra: flores multo minores, in hoc

g) Petasiti pediculus cubito major, crassitudine pollicis, a quo praegrande folium, galeri modo amplum, quasi fungus dependet DIOSCORID. IV. c. 103.

h) TOURNEFORT *tab. 251. A. B. C.*

i) IDEM D. G.

j) S. PAULI.

k) BUCKWALD p. 197.

l) WOOD *Epist. ad RAJUM.*

m) KRAMER p. 22.

n) SCHREBER *Symb. III. p. 65. BERNHARD Wiestenhan*

p. 193.

n*) *Diff. inaug. p. 7.*

hoc genere minimi, multo numerosiores, petiolis biuncialibus, ramosis, floribus ob pedunculorum longitudinem, sæpe pendulis. Calycis squamæ ovatæ, parum lanceolatæ, quasi pali in unum regularem ejusdem ordinis circulum disponuntur. Pappus etiam in juniore flore ultra calycem eminent. Flosculi pene omnes femini, androgynus unus, aut alter. Tubæ pappi longitudine.

- *141. PETASITES floribus spicatis, erectis, foliis calycinis lanceolatis, flosculis paucissimis androgynis *Emend. IV. p. 21. n. 60. II. n. 78. †*

An *Cacalia tomentosa* C. B. *Prodr. p. 102. SCHEUCHZER It. II. p. 130. tab. 18. It. IV. p. 331.*
Nunquam æque pauciflorum petasiten vidi.

Petasites minor SCHEUCHZER *It. VI. p. 425.*

In alpinis, au *Torrent des males pierres*, versus *la Joux verte*: in valle *Chapuisè*, in *M. Breitlauwenen*, & alibi; à *Roulier mairie de la brevine*, & versus *Bellelai*.

Amat iste tomento esse densiori & magis laneo, utrinque abundante. Folia sæpe triangularia, Squamæ ad caulem omnium maximæ. Spica multo quam in n. 140. brevior, petiolis plerumque unifloris, etiam bifloris, sed pro floribus portione brevioribus, stipulosis, magis erectis, nunquam pendulis. Flores multo majores, quando adoleverunt: nunquam penduli. Squamæ calicinæ minus ordinatæ, lineares, acute lanceolatæ, virentes, cum fusco villo adsperso: tubæ prælongæ, ut se super calycem efferant, dum flos viget, & filamentis suis Eupatorium imitentur: tubæ enim duplo pappo longiores sunt, dum flos integer est. De pappo unus alterve flos androgynus eminent, reliqui feminei sunt, tubo perangusto, longa tuba. Varietatem rubris calycis apicibus, tubisque reperi in *M. Chapuisè*.

Omnibus computatis adfinis est prioris, & cum omnibus, quæ adnotavi, discriminibus, forte non satis diversa.

Radiatum petasiten nos nullum habemus.

142. PETASITES scapo unifloro, foliis reniformibus.

Icon GESNERI n. 42.

Tussilago alpina L. *CLUS. Pam. p. 496. 497. evanida canescente folio, & Tussilago alpina glabro folio* E.J. & p. 498. 499.

Tussilago alpina rotundifolia canescens C. B. SCHEUCHZER *It. IV. p. 332.*

& *Petasites alpina rotundifolia minima canescens* E.J. *It. VII. p. 516.*

Tussilago scapo subnudo, unifloro, foliis cordato orbiculatis, crenatis LINN. *Spec. II. p. 1213.*
Crimson butterbur HILL. *II. tab. 19.*

β Flore albo.

Rubello flore in fylvis locisque umbrosis Juræ & alpium non rarus. *Albo flore* J. GESNER supra thermas Leucenses reperit, ad radicem montis glacialis, quem ab iis thermis solent adire.

Habitus a prioribus diversus. Caulis, qui idem radix est, prosternitur & subinde folia edit, mistasque foliis radices, & denique erigitur, floremque profert, rotundior, quam priores species. Folia firmæ carnis, venosa, ut adfinitatem agnoscas; juniora tomentum habent, quod adulta dejiciunt. Figura renis est, dentesque in ambitu acuti. Scapus dodrantalis, paucis foliis, ovato lanceolatis, adspersus. Flos unicus, speciosa magnitudine, cum calyce rubro. Flosculi feminei unum ordinem efficiunt, fere deni, tubo minimo, bifido. Androgyni ad trigenos usque, tuba eminente. Semina prismatica, striata.

II. FLORE RADIATO.

143. PETASITES scapo unifloro, flore radiato.

IC. GESNER *lign. 67.*

Tussilago o) CAMER. *Epit. p. 590. 491. vulgaris* IC. REG.

Tussilago f. farfara BLAKWELL *tab. 204.*

Common Coltsfoot HILL. *T. II. tab. 19.*

Tussilago scapo imbricato, unifloro, foliis subcordatis, angulosis, denticulatis LINN. *Spec. II. p. 1214.*

Nihil frequentius in agris argillosis, udis, ad vias & in fossarum aggeribus.

Scapus

o) Tussilaginis folia sunt majuscula quam hederæ, sex, septem a radice, subalbida a terra, superne virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmam altus: flos luteus vere prodit, quo una cum caule

confestim exiit Radix tenuis, supervacua. Hæc DIOSCORIDES III. c. 109. Omnino nostra. Chamæleuce f. farfara nascitur secundum fluvios PLIN. L. XXIV. n. 85. & XXVI. n. 16. cum descriptione. Equi ungula MARGELL. p. 121.

Scapus floralis, ut in plerisque aliis Petasitis speciebus, primo vero solus prodit, squamis adspersus frequentibus, semipedalis, uniflorus. Folia ad terram utcumque cordiformia, sed angulosa, ferrata, intervallis dentium semilunaribus. Calyx fit uno ordine foliorum longorum, in cylindrum conjunctorum p), quibus aliqua ad basin accedunt, ut in fenecione. Semiflosculi patuli q), numerosissimi, flavi, perangusti r): feminini campanulati, magni s), trigeni, tuba clavata.

In sale fixo acor superest t). Folia viscida, subamara, lenire dicuntur & aperire: in morbis pectoris, tussi, phthisi, asthmae, cum floribus infusa, aut cum aqua cocta adhibentur, & fumus v) denique plantae incensae, cujus ad tussim v*) usus antiquissimus est. Decocta cum tussilage aqua etiam in scrophulosis utiliter adhibita fuit x). Succum abunde sumtum ad calculum commendant y). Elementa radicis cum taraxaco convenire invenit Cl. CARTHEUSER z). Ex lanugine radicis fomes paratur a).

CHRYSOCOMA a*) LINN. n. 939. DILLEN nov. gener. t. 14.
CONYZÆ spec. TOURNEF. & VAILLANT.

Calyx imbricatus, squamis linearibus, acuminatis. Flosculi omnes androgyni.

*144. CHRYSOCOMA.

Linaria tertium genus TRAG. p. 358.

Oxyris austriaca CLUS. Pann. p. 310. 311.

Chrysocome DIOSCORIDIS & PLINII COLUMN. Ephraf. p. 81. 82.

Linear goldenloks HIL. III. tab. 94. folio lato.

β minor TABERNÆM. p. 825.

γ flore speciosiori Hort. flor. p. 129.

Passim de rupibus durioribus erumpit au Chalet prope Aigle, prope Rupem à la Marbriere: in rupibus Passgartsub prope Bieman, Neocomi, à la Bonneville. Circa Fouly &c.

Caules virgati, foliosi, longe simplices, cubitales, & ultra, ex summitate ramosi. Folia lini similia, linearia, lanceolata, glabra, viridia. Flores in umbellam spicatum, ex petiolis unifloris foliosis. Hi sub flore intumescunt b). Calycem paulatim folia, universae plantae foliis similia, & linearia ordiuntur, deinde imus calyx, ex squamis imbricatis compositus, ut in solidagine c). Flosculi flavi, magni, omnes androgyni. Semen villosum, pappus ochroleucos, aut rufus.

FILAGO.

ELICHRYSUM c*) TOURNEFORTII T 259. VAILLANT. p. 290.

& FILAGO VAILLANT. p. 296. TOURNEF. ib.

GNAPHALIUM d) LINN. n. 946.

& FILAGO LINN. n. 995.

Calyx imbricatus, squamis simplicibus e), aut lanceolatis, ovatis, conniventibus. Sexus in hoc genere omnes reperias, plantas flore mere androgyno, misto ex flosculis femininis f) & androgynis g), & sexibus demum tota planta distinctis.

Q 2

Commune

p) TOURNEFORT T. 276. A.

q) ibid. A. B. C.

r) ibid. G. F.

s) ibid. D.

t) GMELIN L. c. p. 237.

v) Vapor PLIN. L. XXVI. n. 16. radicis nidor IORUM L. XXIV. n. 85. & foliorum fumus & radicis suffitus DIOSCORID. Fumus aridæ tussilage ore haustus BRASSAVOLA rat. vid. n. IV. Add. BUCHWALD p. 279.

v*) Ad tussim equi ungulam laudat MARCELLUS. Hecticum hominem sola tussilage cum paucis pane se sanasse KRAMER med. milit. II. p. 175. Recens radix ad catarrhales pectoris congestiones optima DETHARDING method. p. 154.

x) FULLER gymnast. p. 87. 88.

y) Comm. Lit. Nor. 1736. p. 394.

z) Mat. medic. part. post. p. 416.

a) SCALICER subtilit. exerc. 180.

a*) Chrysocome fruticat, palmi altitudine, corona specie corymborum, hysopi simili, radice hirsuta veratri nigri, calida, cyperum æquante DIOSCOR. L. IV. c. 50. non est nostra.

b) DILLEN. ic.

c) IDEM ib.

e*) Helichrysum, quod & Chrysanthemum vocant & amaranthum, ramulo candido, virenti, recto, firmo: folia intervallo distincta, angusta, abrotano similia: coma aurea in orbem umbella rotunda, radice tenui DIOSCOR. IV. c. 52. Non est nostra.

d) Γναφαλος tomentum, quo calcitræ fulciuntur SURDAS p. 487. Γναφαλις centunculus MARCELL. p. 203 Gnaphalium foliis albis mollibusque, aliqui pro tomento utuntur DIOSCORID. L. III. c. 115.

e) VAILLANT. fig. 2. TOURNEFORT B. I.

f) TOURNEFORT H. & in filagine G. H. F.

g) VAILLANT. fig. 14. TOURNEF. C. E. & in filagine B. D.

Commune omnibus speciebus est lanuginosus esse, & diductis foliis *fla agere*: frequens etiam est calyci nitorem habere metallicum, quæ Elichrysa sunt TOURNEF. & VAILLANTII. Filagines anguloso *b*) calyce, aut acutis squamis, summa adfinitas cum aliis, terete calyce speciebus, vetat separare, & genus multo magis naturale est, quam sit Petasites: pluscula etiam LINNÆI Gnaphalia calyce sunt acuto.

I. FLOSCULIS OMNIBUS ANDROGYNIS.

*145. FILAGO foliis linearibus, oris contractis, ramis simplicissimis, umbella convexa terminatis.

Stoechas citrina tenuifolia Narbonensis I. B. III. p. 154.

Elichrysum sive Stoechas citrina minor BARRELIER *ic.* 410. forte & n. 409.

Gnaphalium fruticosum, foliis linearibus, ramis virgatis, corymbo composito LINN. *Spec. II.* p. 1192.

Est inter meas ex plantis CONSTANTII, addito loco natali supra *Blonai*. Ibi mea cura requisita non potuit reperiri. Suspicio ex horto aliquo casu elapsam, alicubi loco inculto getminasse.

Radix lignosa. Caules duri, ut in plerisque Gnaphaliis solent, numerosi, virgati, erecti, cubitales, toti foliosi, non ramosi. Folia rorisardini, oris contractis, linearia, acuta, tomento obducta. Umbellæ caules terminant, densæ, convexæ, florum obscure luteorum, non valde splendentium, hemisphæricorum. Petioli uniflori & biflori, squamæ calycis ovata.

STOECHAS citrina in sabuletis Germaniæ adeo frequens, nondum in Helvetia reperta est. Etiam huic speciei flosculi omnes androgyni sunt.

*146. FILAGO foliis lanceolatis, viridibus, subtus tomentosis, floribus umbellatis.

Gnaphalium Americanum CLUS. *hisp.* p. 327. *Tannon.* p. 496. I. B. III. p. 162.

Gnaphalium herbaceum foliis lineari lanceolatis, acuminatis, alternis, caule superne ramoso, corymbis fastigiatis LINN. *Spec. II.* p. 1198.

Everlasting Cudweed HILL. *t.* 103.

American livelong PETIVER *t.* 18.

Cum & in *Kamtschatka*, & in Anglia ad ripas fluviorum proveniat, hic recensendum putavi, quod in aspero colle prope villam *Drakau* super *Arolam* fl. abunde nascatur, quo loco & olim legi, & nuper. Potuit tamen olim ex horto aliquo eo aberrasse.

Caulis tomentosus, foliosus, bipedalis, & ultra. Folia viridia, inferne tomentosa, elliptica, lanceolata. In summis ramis umbellæ laxæ. Petioli ramosi. Calycis squamæ, qua parte coloratæ sunt, albæ, absque splendore. Flosculi omnes androgyni, ex luteis virides, staminum vagina eminente crocea, deinde fusca. Pauci aliquando feminini flores admiscuntur. Planta in America nata circa *Neu-Gottingen* Carolinæ australis, missa ab optimo BORNEMANNO, tamen differt, rubiginosis pilis caulibus, calycis squamis minus obtusis.

II. FLOSCULIS IN AMBITU FEMININIS.

IN CENTRO PAUCIS ANDROGYNIS.

*147. FILAGO foliis mollissimis, tomentosis, obtusis, umbella convexa, electrina *Cat.* rar. u. 908.

Jersey livelong PETIVER *tab.* 18. & in *Phil. Transact.* n. 378.

Chrysocome altera CLUS. *hisp.* p. 267.

Chrysocome citrina supina, latifolia, italica BARRELIER *ic.* 367.

Gnaphalium herbaceum foliis semiamplexicaulibus, ensiformibus, repandis, obtusis, utrinque pubescentibus, floribus conglomeratis LINN. *Spec. II.* p. 1196.

In Helvetia passim. Circa scaturiginem *Heilbad* thermarum *Leucensium*. In *Valesia* ad vias inter *Sedunum* & *Leucum*. Trans alpes circa *Chiavennam*, *Bellinzonam*, *Morbegno* &c.

Caules ex eadem radice numerosi, erecti, toti cum foliis albo tomento obducti. Folia copiosa, linearia, sine obtuso, mollissima, vaga, undulata, convoluta. In summis caulibus umbellæ ramosæ, convexæ. Petioli multiflori. Calyx hemisphæricus, squamis viridibus, margine argenteo cum flavi admisti tinctura, ut color ex auro & argento temperatus nascatur. Flosculi feminei, albidus, androgyni, subflavi.

148. FILA-

b) VAILLANT. *fig.* 5.

148. FILAGO foliis linearibus, alis spiciferis.

English livelong PETIVER tab. 18.*Filago Germanica altera secundum folia florida* LOBEL. *advers.* p. 201. *ic.* p. 482.& *Gnaphalium anglicum vel Belgicum, folio longiori* LOBEL *ic.* p. 482.*Gnaphalium rectum* I. B. III. p. 160.*Gnaphalium caule simplicissimo, floribus spicosis* LINN. *Spec. II.* p. 1200.*Icon* OEDERI tab. 254.

Abunde in collibus, dumetis, sylvis, Bernæ etiam vulgatissima.

Caulis albi, tomentosi, numerosi, recti, ab imo ad summum ramosi, ramis brevibus, folia non superantibus. Folia linearia, acuta, viridia, tomento cinereo obnupta, subtus tota lanuginosa. Ex alis foliorum petioli valde tomentosi, sexflori, aut ultra, toti floribus obducti. Ex istis minoribus spicis una magna & erecta, angusta spica coalescit. Flores cylindrici, squamæ calycis virides, lanceolatae, spadiceo notatae, ora pallente & nitida. Flosculi feminini plurimi, androgyni quatuor aut quinque.

Foliis ad decem lineas latis in M. *Gottardo* reperi, & in M. *Fouly* floribus nigerrimis, in spicam congestis vix triunciale.149. FILAGO caule simplicissimo, spica pauciflora terminato *Emend. II.* n. 77.*Leontopodium parvum* LOBEL ob folia inter flores.*Gnaphalium alpinum, incanum & pumilum* BOCCONE *plant. rar.* p. 40. tab. 20.*Gnaphalium supinum Lavandula folio* BOCCONE t. 85. p. 107.*Gnaphalium umbellatum minimum* SCHEUCHZER *It. IV.* p. 335. ex loco natali.& *Gnaphalium oblongo folio* EJ. *It. II.* p. 134.An *Gnaphalium sarmentis procumbentibus, caule simplicissimo, capitulo terminali aphylo, floribus oblongis* LINN. *Spec. II.* p. 1199.In altioribus alpium ubique in *Gottardo, Scheidek, Furka, Javernaz, les Martinets, Jeman, montibus supra vallem de Bagnes, S. Bernhardi, Fouly, Wängenalp, Speluga &c.*

Nostro caulis simplicissimus, vix erectus, trientalis, aut paulo altior. Folia angusta, lineata, tomentosa, sed mollia, flaccida. Flores in summa planta in alis foliorum solitarii, coalescunt in spicam foliosam brevem, florum octo, non multo ultra. II grandes, cylindrici, calycibus glaberrimis, spadiceis. Flosculi in ambitu feminini pauci, androgyni plures, campanula ex flavo in fuscum degenerante. Non satis certo a n. 148. separo.

150. FILAGO caule simplici, umbella pauciflora, calycis basi tomentosa *Emend. II.* p. 33. n. 76. †*Filago alpina minor, erecta* SCHEUCHZER *It. II.* p. 133. cum a n. 149. distinguat.In Alpibus non rarissima, in *Gemmio, Nesso, sur Champ, Ovanna, Enzeindaz, les Martinets, Culand, Taveyannaz, Prapioz, Jeman, Fouly, Rossboden, St. Bernhard, Gottardo, Speluga, montibus supra Bagnes.*

Radix lignosa, crassa, nigra. Folia ex radice latiora, superne viridia, glaberrima, in fine tomentosa. Caulis non ramosus, vix ultra sex uncias altus, foliis gracilioribus adspersus. Flores in apice, absque foliis intermissis, tres, quatuor, ad octo, congesti, umbellati, cylindrici, in hoc ordine maximi, squamis calycinis lividis, ex qua nota facile agnoscas, & in basi tomentosus, per oras nigris, etiam albis. In ambitu flores feminini pauci, cum longa tuba: in disco androgyni, numerosi, campanula quinquefida, pallente, de qua tuba longa eminet, tum pappus, qui calycem semper excedit. A prioribus facile distinguitur.

Hoc forte fuerit *Gnaphalium sarmentis procumbentibus, caule simplicissimo, capitulo terminali, aphylo, floribus oblongis* LINN. *II.* p. 1199. etsi nostrum neque dioicum est, neque sarmenta habet procumbentia.

151. FILAGO caule ramosissimo, diffuso, umbella sessili terminatrice.

Gnaphalium humile, ramosum, capitulis nigris RAI p. 295.*Blakheaded Cudweed* HILL t. 107.*Long Cudweed* PETIVER tab. 18.*Gnaphalium herbaceum, caule ramoso, diffuso, floribus confertis, terminalibus* LINN. *Spec. II.* p. 1200.

In fossis, hortis, &c.

R

Caulis

Caulis ramosissimus, paucas sæpe uncias altus, etiam pedalis, diffusus, ramosus, ramis procumbentibus, tomentosis, inprimis superne. Folia mollia, tomentosa, inprimis inferius, linearia, lanceolata, obtusa, vaga. In summis ramis numerosi flores, in brevibus petiolis, sessiles, inter folia sedent, multo tomento tecti, minimi. Calycis squamæ splendentes, fuscæ; juniores etiam subluteæ. Flosculi androgyni, fatis numerosi, luteo lineati, gracilissimi, feminini.

Gnaphalium medium C. B. *Baf.* p. 78. a nostro non differt, ut per exemplum adparet: quod ex ejus horto ficco sumtum apud me est.

152. FILAGO floribus sessilibus, umbellatis, foliis tomentosis umbellam excedentibus *Cæ.* rar. n. 909.

Gnaphalium alpinum CLUS. p. 495.

Icones BARRELIER 127. n. VIII. & 128. n. VIII.

Icon exstat inter regias t. 59.

Filago caule simplicissimo, capitulo terminali, bracteis hirsutissimis radiato JACQUIN *viendob.* p. 150.

LINN. *Spec.* II. p. 1312.

β *Leontopodium, sive pes leoninus* LOBEL. *ic.* p. 484. icon vitiosa.

In alpibus & montanis passim. In *Jura* culmine *la Dolaz*: frequentior in lapidosis alpium. In *Aquilejensium* montibus *Chamoseire, la Boulaire, Taveyannaz, Enzeindaz, Prapioz, Tour de majen, Ovannaz, sur Champ, Saletsch*. In *Waach* M. in *Gemmio, Simplon, Scheidek, Mettenberg*. In *Col de Ferry*, & super *val-lee de Bagnes*. In *Rhætia* M. *Fräla, Albula, Speluga, Bernina*, in *M. Aversa-nis* &c.

Radix nigra, lignosa; caules numerosi, dodrantes, tomentosi. Folia ima numerosa, plantaginea, elliptica, sine obtuso, lata, inferne tomento obnupta, superne levia, obscuri coloris: ad caulem etiam latiuscula, ex ellipticis lanceolata. In summa planta longiuscula folia tomentosissima, obtusa, nidum faciunt, in quo congesti flores in petiolis brevissimis sedent. Breves sunt & lati, calycibus tomentosis, squamis lanceolatis, ora fusca. In ambitu flores feminini, minimo tubo floris, & tuba præditi: neque androgyni a), campanulati, pauci sunt.

153. FILAGO b) caule dichotomo, corymbo, sphaerico, in angulo sessili.

Gnaphalium FUCHS p. 222. *vulgare* CAMERAR. *Epit.* p. 606.

Filago panicula dichotoma, floribus rotundatis, axillaribus, hirsutis, foliis acutis LINN. *Spec.* II. p. 1311.

Forkd Cudweed HILL. t. 107.

β *Low chiding Cudweed* PETIVER *tab.* 18.

Varietates foliis expansis & ad caulem adpressis MICHELI *hort. flor.* p. 37.

In omnibus agris, inter stipulas abunde. Caulis erectus, tomentosus, foliosus, ad maximum angulum dichotomus; sic rami. Folia mollia, tomentosa, linearia, lanceolata, latiuscula. In divisione caulis, ramorumve, sedet ubique sua sphaera, facta ex floribus ex communi centro undique ad ambitum exeuntibus, tomento conjunctis: nempe vera in juniore planta sphaera floralis caulem terminat: verum ramus, ad ejus originem subnascens, ita producitur, ut in adulta planta eadem sphaera fit in divisione caulis. Cuique flori calyx unicus, pentagonius, squamis factus fuscis, acutis, sed nitentibus, ora sublutea. In quolibet flore multi flosculi feminini; androgyni, sublutei, campanulati, duo vel tres. Semen omnibus papposum. Flosculi non aliter positi, quam in *Elichrysis*.

Passim populari in usu est, adstringendi scopo, ad diarrhoeam, & dysenteriam. Dicitur etiam ad verminosos animalium morbos valere c).

154. FILAGO caule recto, ramosissimo, foliis mollissimis, tomentosis, florum acervis sessilibus, in spicas coalescentibus.

Filago alia DOD. p. 67. absque icon.

Filago incana tomentosa, erecta VAILLANT.

Filago floribus conicis, lateralibus, caule paniculato LINN. II. p. 1312.

Spreading Cudweed HILL. III. t. 107.

In fabulosis ad vias in *Valesia*, circa *Bellinzona*, versus *Hünigen* & *ansm Birsfeld* inter stipulas.

Caulis

a) Paulo aliter Cl. SCOPOLI p. 166. qui masculos vocat.

b) Herba impia, incana, inde rami adfurgunt, capitula

tula sua gerentes, liberi super caput excellent PLINUS L. XXIV. n. 113.

c) BOCCONE *mus. di fistic.* p. 148.

Caulis tomentosus, erectus, ramosissimus, pedalis & cubitalis, ramis erectis. Folia conferta, tomentosa, mollia, linearia. Flores in acervos collecti, per totam caulis longitudinem alis foliorum insident, ita spicæ laxæ nascuntur, quæ ramos terminant. Calyx conicus, totus tomentosus, cum virore albus. Flosculi in ambitu feminini, tuba de more bicorni, & gracili campanula: in centro androgyni, perexigui. Semen omnino papposum, & situs flosculorum, qui in Elichrysis.

155. FILAGO caule dichotomo, acervulis spicatis.

Gnaphalium minimum LOBEL. p. 481. non bene. PETIVER t. 18. f. XI. melius.

Filago minor I. R. H.

Leaning Cudweed HILL. III. t. 107.

Passim inter stipulas & in arenosis in *Graubolz* prope Bernam. Basileæ. In sylva versus *Haltigen*.

Caules semipedales, ex una radice frequentes, foliosi, erecti, superne ramosi & brachiati. Folia tomentosa & incana, linearia, acuta, tamen ad lineam lata, longa ad semuncem. Glomeres florum ut in priori, sed florum minus numerosorum, etiam duorum triumve, ad verticem plantæ conferti. Flores conici, sulcati, calyce ex albo virente, & in parte superiori nitido. Cuique lateri coni utcunque pentagoni duæ glumæ subjiciuntur, cum tertia ad basin accedente. Flosculi utriusque sexus.

156. FILAGO florum acervulis insidentibus foliis filiformibus.

Gnaphalium minimum alterum nostras Stoechadis citrina foliis tenuissimis PLUKNET tab. 298. fig. 2.

Gnaphalium vulgare, tenuifolium I. B. III. p. 159.

Filago caule erecto, dichotomo, floribus subulatis, subalaribus, foliis filiformibus LINN. Spec. III. p. 1312. sed nomen nostro non convenit.

Gnaphalium vulgare medium PETIVER t. 18.

Grassy Cudweed HILL. l. c. & PETIVER tab. 18.

Basileæ, in segetibus circa *Gundeldingen*, auf dem *Bruderholz* & in comitatu *Badensi*.

Differt omnino, foliis perangustis, filiformibus, & tamen ad unciam longis, rigentibus, minus tomentosis, neque tamen glabris, quorum aliqua sub quoque florum glomere eminent, ut habitus inde echinatus nascatur. Flores conici, ex albo virides, squamis adprime acutis & aristatis: flosculi duorum sexuum, feminini, numerosi, & androgyni.

III. PLANTIS FEMININIS & ANDROGYNIS, TOTA PLANTA DIVISIS.

157. FILAGO flagellis reptans sexu distincta, flosculis omnibus androgynis e).

α Floribus brevioribus & elegantioribus.

Pilosella minor DODON. p. 68. icon interior.

Gnaphalium montanum, purpureum Ic. Reg. tab. 94.

β Flosculis omnibus femininis, flore ob pappum & tubas longiori.

Lagopus TRAG. p. 332.

Icon GARIDELLI n. 30.

α. β. *Gnaphalium sarmentis procumbentibus, caule simplicissimo, corymbo simplici terminali, floribus divisis* LINN. Spec. II. p. 1199.

Vulgo in adclivibus, sterilibus, herbosis. Densi cespites ex radice, & admista longa sarmenta reptantia, novos orditura cespites. Folia petiolata, sine obtuso, elliptico, nervo in aristam mollem educto, superne viridia, subhirsuta, inferne incana & tomentosa, ceterum firma & sicca. Caulis floriger aliquot unciarum, paucis & gracilibus foliis adpersus. Umbella ramosa, convexa. Calyx sursum latefcens, squamis obtusis, parte sicca purpurea, rosea, vel alba. Androgynorum flosculi purpurascunt, vagina staminea crocea est, hinc flos brevior, statura potius humilior. Feminæ vero flores longiores sunt, ob semen longius, & pappum insignem, flosculi vero stricti & angustiores, altior etiam scapus, & flos inelegans. Androgynis putem semen infecundum esse.

Hispidula & *Pilosella* nomine in Medicinam recipitur, ad ficcandas defluxiones in pulmonem, & ad tussim puerorum commendata. Syrupus in officinis prostat f). Subadstringens planta est.

R 2

PLANTÆ

e) DILLEN *Eph. Nat. Cur. Cent. VI.* p. 78.

f) *Geozoi* III. p. 525.

PLANTÆ FLORE COMPOSITO.

I. STAMINIBUS COALESCENTIBUS.

III. FLOSCULIS OMNIBUS TUBULOSIS.

II. CAPITATÆ.

CYNAROCEPHALÆ VAILLANT. *Mem. de l'Acad.* 1718. p. 149.

Huic classi non satis definitos limites natura circumscriptit. Facile adgnoscas, ex capite fere oblongo, ad basin plerumque tumido, flosculorum tubo sub campanula longiori *g*), campanula plerumque paulum difformi, ut lacinia profundius incisa fit, tuba longa minus profunde bifida, quam in prioribus. Pleraque species flosculos habent omnes androgynos, aliquæ in ambitu steriles *h*).

Calyx communis in unico genere nullus, in longe plerisque imbricatus, squamis multorum ordinum.

In calidis regionibus carduorum frequens classis, ab ultimo septentrione late abest *i*).

I. CALYCE PROPRIO.

ECHINOPS LINN. n. 999.

ECHINOPUS *k*) TOURNEFORT. t. 262. VAILLANT. p. 151.

Facile adgnoscutur floribus *l*) pentagonis, in capitulum *m*) perfecta sphaericum conjunctis, calyce proprio imbricato *n*), pentagono, squamis extroversis, per oram ciliatis, basi fetis circumvallata, femine fetis brevibus coronato *o*). Calyx communis multifolius, simplex, lanceolatis, ciliatis foliis factus, contra caulem reflexus *p*). Receptaculum sphaericum *h*), aut ovale.

*158. ECHINOPS foliis semipinnatis, pinnis dentatis, dentibus aristatis, caule ramofo.

Echinopus major I. B. III. p. 69. I. R. H.

Echinops capitulis globosis, foliis pubescentibus LINN. *Spec. II.* p. 1314.

Echinops HILL. T. V. tab. 55.

In Valesia supra Sedunum, versus *Sion* & *Brieg*, passim ad vias: dicunt etiam in Sanensi ditione nasci.

Speciosa planta foliis amplis, superne hirsutis, subtus incanis & tomentosis, semipinnatis, pinnis angulosis, ex angulis aristatis. Caulis ramofus, rami globo florali terminati, qualem dixi. Flos albus, flosculis æqualibus *r*).

II. CALYCE PROPRIO NULLO.

I. FLOSCULIS OMNIBUS ANDROGYNIS.

ONOPORDON VAILLANT. LINN. n. 927.

Character a receptaculo florum sumitur, quod cellulis quadrangularibus *s*) effossum, femina ex ovatis quadrangularia *t*) recipit, pappo coronata *v*). Calycis squamæ lanceolatae, longa spina terminatae, imæ reflexæ *x*).

159. ONOPORDON *y*) caule alato, foliis ovatis, dentatis, dentibus angulosis, aristatis.

Spina alba *y**) FUCHS p. 57. *tomentosa, latifolia, sylvestris* C. B. LOESEL p. 261. *ic.* 81.

Acanthium *z*) *tomentosum, capite* & *femine majoribus, crispantibus caulium alis* BARRELIER *ic.* 502.

Onopordum

g) VAILLANT. f. 6. 8. BERKHEY t. 3. f. 3. 4. 7. LEDER-
MULLER *Belust.* t. 92. Vaginam ibidem pingit.

h) VAILLANT. figg. 11. 14. 16.

i) BIRCH I. p. 380. Vide distinguentem a *coymbiferis*
Cl. BERKHEY p. 132. 135.

k) *Ἐχινόπους* primo vere floret THEOPHRAST. L. VII.
c. 8. ex correctione SALMASII.

l) BERKHEY tab. 3. f. 18. 34. tab. 7. f. 5. TOURNEFORT
B. B.

m) VAILLANT. fig. 4. TOURNEF.

n) TOURNEFORT D. F. VAILLANT. fig. 5.

o) VAILLANT. fig. 49.

p) Id. f. 15. BERKHEY tab. 7. fig. 5. TOURNEF. G.

q) *ibid.*

r) BERKHEY tab. 3. f. 18. t. 4. f. 34.

s) VAILLANT. f. 39. BERKHEY t. 7. f. 1. 2. 4.

t) BERKHEY *ib.* f. 3. 4.

v) Id. t. 1. f. 7.

x) TOURNEFORT tab. 253. D.

y) In utraque Sicilia nomen conservavit ANGUILLARA
p. 145.

y*) *Spina alba* habet folia albida chamæleonis angustiora, candidiora, aliquantum hispida & aculeata: caulem supra bina cubita altum, pollicari aut ampliori crassitudine, albicantem, intus cavum. In acumine capitulum inest spinosum, Echini marini æmulum, sed minus, & oblongum. Flores purpurei, in quibus semen seu Cnicus, sed rotundius DIOSCORIDES L. III. c. 12.

z) *Acanthium*, albæ spinæ simile, foliis aculeatis per ambitum, & lanugine araneosa obductis, ex qua collecta, & neta, vestes bombycinis similes texuntur. *ibid.* c. 16. Neutra, ut puto, nostra.

Onopordum calycibus squamosis, spinis subulatis, foliis ovato oblongis, sinuatis LINN. Spec. II. p. 1158.

Onopordon Acanthium LINN. HILL. IV. t. 12.

β Flore albo TABERN. p. 685. &c. in M. Schin prope Rätzuns, & ego Morati. Ad vias Helvetiæ, inter Bernam & Genevam, a pago Gümnenen ad auftrum. Circa Basileam. In Valesia valde tomentosum.

Caulis altissimus, sepedalis & ultra, ramosus, brachiatus, radicibus foliorum foliaceis, dentatis, tamquam alis percursus. Et caulis & folia tomento obducuntur, modo raro, ut planta tota virescat, modo albissimo. Folia sessilia, ex ovatis lanceolata, in origine sua angustiora, cis finem latiora, ora dentata, dentibus triangularibus, tres angulos educuntibus, quorum quisque in validam spinam exit: aliquando tamen in duas. Ramos magni flores terminant, squamis calycis in acutam spinam desinentibus: Flosculi numerosissimi, violacei.

Efficaciam succi ad cancrum olim PETRUS BORELLUS g) laudavit, deinde ILL. ELLERUS in cancro labiorum per propria in Nosocomio Berolinensi facta experimenta confirmavit, tum Cl. ROSSI r), in mammarum cancro tamen nimis debilem deprehendit. Etiam VATERO exhibente ejusmodi cancrum certe minuit s). Ad scrophulas adhiberi, & cum vino decoctum urinam pellere lego. Etiam radicem Romæ edulem esse, sibi tamen non placuisse WELSCHIUS t). Ad empyema radicem cum melle juglandis mole bis de die HENRICUS v) dabat. Vide ad analysin chemicam Cl. GOELICKE x).

CENTAURIUM y).

Huc refero plantas calycis foliis simplicibus, subrotundis, non spinosis: qualia sunt Rhapontica VAILLANTII. Sed ea radiato flore differunt. Nomen nostræ reliqui, quod in medicina gerit.

160. CENTAURIUM foliis petiolatis, lanceolatis, ad pediculum emarginatis *Emend. II. p. 28.* n. 64. & Cat. rar. n. 862.

Rha capitatum inula s. centaurii majoris facie LOBEL. p. 288.

Rhaponticum alterum angustiori folio LOBEL. ic. p. 288.

Centaurium majus germanicum CORD. hist. IV. c. 59.

Centauria calycibus scariosis, foliis ovato oblongis, denticulatis, integris, petiolatis, subtus tomentosus LINN. Spec. II. p. 1294.

Magna copia in M. Aleffe Valesiæ inferioris, supra M. Fouly. In montibus Pragalliensibus & Aversanis SCHEUCHZER, in Galanda FABRICIUS. J. GESNER in descensu Spelugæ.

Speciosæ plantæ radix crassa, teres, aromatica, quando sicca est, rugas longas agit: coronatur capillitio foliorum siccorum. Folia ad radicem multa, in parte averia albo tomento obnupta, longe petiolata, ad pediculum emarginata, longe lanceolata, ut in Laphis, ora non profunde dentata. Non rarum est, petiolum aliquot pinnarum gracilium & acutarum paribus augeri. Caulis totus cubitalis: ad eum folia similia, non multa, brevius petiolata, etiam pinnata. Flos constanter unicus, maximus, ut foli Cynaræ cedat. Calycis squamæ plurimorum ordinum siccæ, sine dilatato, sicco; per oram lacero, ut in vulgari Rhapontico. Flosculi purpurei, innumerabiles, omnes androgyni, omnes regulares, tubo stamineo ornati & tuba, & semine pappo coronato.

Jacea incana capite pini ad nostram valde accedit, folia tamen habet aliquanto magis tomentosa, & habitum humiliorem.

CRATO z). Infusum vinosum ad malum hypochondriacum laudat. Vi tonica ad Diarrhoeas valet, licet reprobet ROSENBERGIUS a).

Huc etiam refero *Centaurium majus alpinum, acaulon fere, foliis verbasci lanuginosis* I. R. H. quod SCHEUCHZERUS b) in altissimis alpebus Pragalliensium & Aversanorum ait se reperisse: & quod nemo præterea vidit.

LAPPA

g) L. II. obs. 51. *Comm. Lit. Nor. 1740. hebd. 19.* GOELICKE de Onopordo.

r) Duisburg 1727. 4.

s) *Polyb. nat. p. 27.*

t) CUMANI obs. 100. Add. MUFFET *health. p. 229*

v) GUIDO p. 49.

x) De Onopord. p. 18. 19.

y) THEOPHRAST. L. IX. c. 1. Non est Centaurium magnum folio juglandis viridi, flore caeruleo, radice tripedali, succo prægnante DIOSCORID. L. III. c. 6. p. 216. PLIN. L. XXV. n. 10.

z) *Consil. L. VI. p. 519.* BUCHNER *mat. med. p. 291.*

a) *Anim. 17.*

b) In *cat. postb.*

LAPPA c) TOURNEF. t. 256. VAILLANT. p. 154.

ARCTIUM LINN. n. 923.

Character est in squamis d) calycis lanceolatis, apice ad unci modum recurvo, ad obvia quæque adhærescentibus. Semen brevi pappo coronatur e).

161. LAPPA.

α tomentosis capitulis.

Personata f. *Lappa major altera* MATTHIOLI p. 1155.

Lappa arctium HILL. tab. 25. f. 2.

Lappa major montana capitulis tomentosis MILLER t. 159.

β Capitulis glabris majoribus.

Bardana major BLAKWELL. t. 117.

Lappa vulgaris HILL. t. 25. f. 1.

γ Capitulis glabris minoribus.

Lappa minor HILL. fig. 3.

II. Flore albo.

Sex varietates habet PETIVER t. 23.

α. β. γ. *Arctium foliis cordatis, inermibus petiolatis* LINN. Spec. II. p. 1143.

Nolim separare. MILLBRUS tamen monet, tres species diu in horto cultas constanter suum discrimen tenuisse.

In Helvetia glabræ varietates ad oras viarum frequentiores sunt, in Germania tomentosæ. Radix crassa, longa, recta, simplex. Folia omnibus perampla, cordata, obtusa, subtus tomentosa, obiter ferrata, etiam ad caulem aliqua. Caulis pedalis, cubitalis, brachiatus. Capitula congesta in aliquam umbellæ speciem, spherica, modo aliquo tomento obnupta, modo glabra. In receptaculo setæ. Flosculi omnes androgyni, violacei. Semina curva, eminentibus quinque lineis inscripta, inter eas reticulata.

Radices edules f) sunt, sapore cynaræ, subdulces, subaulsteræ, cum acoris signis g), ad venerem incitandam aptæ h). Etiam caules dulces & boni alimenti sunt, etsi vulgo negliguntur: folia amariora. Radix, semina & folia, ad ignem acidos liquores fundunt i), & ambusta salem mere alcalinum relinquunt: semina, ut solent, oleum abunde suppeditant. Extractum aquosum, leniter balsamicum, subfalsum est k). Sic spirituosum. Radici vis blande resolvens, sudoremque & urinam absque vehementia pellens tribuitur l).

Hinc etiam in acutis morbis, ad exanthematum & variolarum eruptionem adjuvandam, decoctum bardanæ datur: & in pleuritide m), atque peripneumonia. In malignis febribus idem decoctum in Gallia calidiori vulgo adhibetur n), etiam in Belgio, cum successu, magno teste o), tum in *ptisanis* alvum ducentibus, quas Galli regias vocant. Eo decocto solo legas Polonos, corpore in finum defosso, luem veneream sanare p), & eo etiam medicamento solo HENRICUS III. sanatus fuisse dicitur q). Idem medicamentum ad arthritidem datur r), & in paroxysmis podagricis ab HILLIO s) adhibetur. Etiam cum vino cocta radix olim eo scopo dabatur t). Urinam lacteam pulisse legimus v). Ipsam radicem conditam ad calculum & dysenteriam esitant x). Aquæ stillatiæ uncias aliquot in pleuritide PREVOTIUS exhibebat. Semina amarissima emulsionem suppeditant in nephritide utilem; sed & pura exhibentur, & urinam vehementer movent.

Folia extus admota ad cephalæam y); ad tumores dissipandos z), ad vomicas a); ad arthritidem b) laudantur. A pecore repudiantur c).

CARDUUS

c) Arction, foliis Verbascis simile, nisi quod hirsutiora & rotundiora sunt, caule longo, molli, semine cumini parvo, radice tenera, alba, dulci. Ad coxendicum dolores bibitur DIOSCORID. L. IV. c. 101. Personata folia habet cucurbitæ majora, hirsutiora, nigriora, crassiora, caulem albicantem, radice intus candida, foras nigra. Ad purulenta bibitur c. 102. PLIN. L. XXV. n. 66. Personata cujus folio nullum latius, grandes lappas fert PLINIUS L. XXV. n. 58. Lappa adhærescit; flos ejus intra seminat IDEM L. XXI. n. 17.

d) TOURNEFORT E. F. BERKHEY T. 2. f. 17.

e) TOURNEFORT.

f) MUFFET *healb. impr.* p. 217.

g) GROFFOI p. 157.

h) LOBEL. *adv.* p. 253. cum saccharo conditz.

i) GROFFOI l. c.

k) CARTHEUSER *mat. med. part. post.* p. 414.

l) Non valde credit CARTHEUSER.

m) MONCONIS *Voyag.* T. II. 2. p. 230. MANARD L. XIX *epist.* 5. BOERHAAVE.

n) GARIDEL. CHOMEL p. 241.

o) BOERHAAVE.

p) SINAP. *paradox II.* p. 109.

q) FORMIUS apud RIVER. *obs.* 41.

r) FORRESTUS.

s) In *proprio libello.* Eo sanata podagra CHESNEAU p. 409.

t) In NICOLAUM p. 178.

v) BROOKE T. IV. p. 128.

x) LOBEL. *adv.* p. 253.

y) WELSCH *microtom.* p. 63.

z) CHOMEL.

a) MARCELL. c. 17.

b) ETTMULLER.

c) SCHREBER *Schwaberg III.* p. 15.

Carduus mollis, Lappae capitulū
foliis imis Acanthi superioribus
integris.

C. S. Bellino Sculpsit

Tab. III. pag. 71. Carduus mollis

7

1

CARDUUS VAILLANT. p. 153.

CARDUI LINNÆI. TOURNEFORTII multæ species.

& LAPPÆ LINN.

& SERRATULÆ LINN. species.

In receptaculo setæ, inque femine pappus. Squamæ calycinæ simplices, sine erecto.

162. CARDUUS inermis, foliis imis pinnatis, superioribus ovato lanceolatis, ferratis, squamis calycis reflexis *Enum. n. 6. It. helvet. n. 35. Tab. III.*

Cirsium majus caulis alato polycephalon capitulis majoribus personata æmulis SHERARD apud RAIUM *Syll. exter. p. 399.*

Arctium foliis decurrentibus, ciliato spinosis, inferioribus pinnatis, caulibus oblongis LINN. *Spec. II. p. 1142.* Recte ad Carduos revocat Cl. JACQUIN p. 275. n. 75.

Carduus capitulis in vertice congestis, lanigeris, squamis reflexis GMELIN. T. II. p. 62. *tab. 24.*
Cirsium hallerianum HILL. *tab. 24.*

SHERARDUS prope Genevam. Passim in vallibus M. Juræ. *Sur le mont Damain, aux Convers, à Pertuis, au cu des prez* GAGNEBIN. Ego in *Creux du vent, & supra Orvins.* Etiam frequentius reperi in alpinis vallibus *Ormond, Grindelwald, Ursaria. M. Jorogne,* in alneto denique domini Rupensis. *Valentia* super thermas fabarias, ad agrorum margines.

Radix lignosa, capillata, nigra. Caulis erectus, ramosus, crassus, alis foliaceis, angustis, percursus, bicubitalis: summi petioli hirti. Folia viridia, inferne incana, per oram ciliata, & ferrata; ima petiolata, semipinnata, pinnarum tribus quatuorve paribus, paulum retroverfis, angulosis, extrema pinna amplissima: Folia superiora ovato lanceolata, ferrata. Summi rami fasciculos florum sessilium educunt: iis calyces sunt Asteris succisæ folio æmuli; squamæ nempe longæ, magna parte sui vagæ, reflexæ, innocuæ. Flores violacei, feni, septeni. Squamæ calycis non habent hamos lappaceos, & multorum carduorum atque cirsiorum squamæ calycinæ mucrone sunt reflexo. Semina striata, sulcata, curvula.

163. CARDUUS inermis foliis glabris, ferratis, imis ovatis, superioribus semipinnatis.

Serratula 1) tinctoria TABERN. p. 156. foliis omnibus integris.

Serratula tinctoria II. EJ. p. 117. foliis inferioribus integris, superioribus incisis.

Serratula tinctoria III. EJ. ib. foliis omnibus incisis.

Serratula alpina con foliis laciniatis ZANON. *nov. t. 94.* foliis omnibus laciniatis.

Quatuor varietates THAL. p. 26.

Various leaved Sawwort HILL. IV. t. 37.

IC. OEDERI t. 281.

β Flore albo ROYER p. 120. & ipse legi.

In dumetis, & pratis paludosis, circa *Vervai, Mathod, Seelhofen &c.*

Caulis firmus, rectus, tripedalis, ex summitate ramosus. Folia peculiari firmitate, levissima, ora argute ferrata, unde nomen: alias ima integra ovata: alias semipinnata, petiolo aliquot paria pinnularum educente: alias tota pinnata. Umbella caulem terminat. Calycis squamæ graciles, durissime compactæ, ora leviter lanigera. Flosculi androgyni, ut tamen eorum multi abortent, quibus minora semina sunt, quales fere exteriores sunt. Purpurascunt. Pappus in femine ex aureo & fusco splendens. Creditur vulneraria esse, ad lapsum ex alto, ad hernias utilis e), rarissime tamen in usum venit.

Sed vi tinctoria pollet, & ad eum finem etiam in hortis colitur f). Cum alumine pulchrum flavum g) colorem dat, & cum caruleo viridem h), meliorem, quam luteola h*), aut genista. Est inter fidos colores i).

Ab armentis repudiatur k).

DILLENIUS l) genus Serratulæ ex squamis calycis adpressis, cuspidatis, & flosculis uniformibus, constituit: eum LINNÆUS secutus est, ob cylindricum florem m), & nudum receptaculum. GMELINUS n) ob receptaculum nudum separabat. Mihi cylindrica

S 2

figura

1) Serratula f. Vettonica Cestrum foliis fere lapathi, ferratis, femine purpureo PLIN. L. XXV. c. 46. Sed Cestrum DIOSCORIDIS L. IV. c. 1. est Bætonica.

2) LOBEL *advers.* p. 231.

3) TROWELL & ELLIS p. 102.

4) LINDER *förgelouft* p. 86.

b) HELLOT *art de teindre les soyes* p. 45.

h*) IDEM *ib.* p. 45.

i) IDEM *ib.* p. 197.

k) SCHREBER *Saml.* III. p. 79.

l) *Hort. Elb.* p. 352.

m) *Gener.* n. 924.

n) *Flor. Sibir.* T. II. p. 82.

figura floris variabilis videtur. In *Cirsio Lapatii folio* flores juniores conici, adulti cylindrici sunt. Neque reliquæ notæ mihi certiores videntur, nam ferratulæ tinctoriæ receptaculum fetis distinguitur.

164. **CARDUUS** inermis foliis ciliatis, scapo nudo, paucifloro *Enum* n. 4. *tab. IV. It. helvet.* n. 29. *Cat. rar.* n. 879.

Annon f. 40. lign. GESNERI posth.

Cirsium capitulis singularibus parvis C. B. Basil. p. 101.

Cirsium angustifolium E.J. Prodr. p. 155.

Carduus dictus Cirsium folio laciniato, nigrius I. B. III. p. 43.

Carduus foliis decurrentibus, lanceolatis, serratis, subspinoso ciliatis, pedunculis longissimis, lanuginosis, unifloris LINN. Spec. II. p. 1152. JACQUIN p. 277. n. 77. qui a Cirsio Panonico I. CLUSII separat, cujus icon non dissentit p. 656.

Carduus defloratus HILL. IV. t. 13.

β Flore albo in *M. Mettenberg &c.*

Vulgo in alpinis herbis, lapidosis. *Dansetz, Chamoseire, Nesso, Ovanna, Chapuisse &c.*

Etiam in montosis vallis Juranæ: in *Dolaz, Grandvi, Thuiri.*

Variabilis planta. Plerumque caulis nudus, uniflorus, ad radicem folia numerosa habet firma, nitida, glaberrima, margine undique ciliata, alias integra, lanceolata, alias semipinnata. Flos unicus in longo petiolo, sæpe pendulus quando adolevit, speciosus, purpureus. Calycis squamæ longe lanceolatae, pene subulatae, nervo albo divisæ, imæ devixæ; femina ex ovatis oblique acuminata, nitentia.

γ Passim reperitur caule toto ramoso, ramis florigeris brevioribus: in *M. Neunenem.*

δ Foliis adeo spinosis, ut carlinam imitentur.

165 **CARDUUS** foliis ovatis & semipinnatis, subtus tomentosus, spinosis, calycibus molli-
liter spinosis, reflexis.

Carduus caule crispo I. B. III. P. I. p. 59.

Carduus spinosissimus, angustifolius vulgaris C. B. LOESEL ic. p. 43.

Carduus foliis decurrentibus, sinuatis, margine spinoso, floribus aggregatis, terminalibus, inermibus LINN. Spec. II. p. 1150.

Curlschistle HILL. IV. tab. 9.

β Flore albo *SCHUCHZER It. II. p. 131.*

Ubique in ruderosis & ad vias. Albo flore *SCHUCHZER* in Rhætia inter *Tieffenkasten & Fürstenau*, & ego circa *Roche.*

Multa habet familia *Carduo Lappæ* capitulis. Caulis tripedalis & ultra, fragilis, erectus, ramosus, totus percursus alis, sive foliorum nascentium radicibus spinosis, crispisque. Folia mollia, subtus pariter tomentosa, ovata, aut semipinnata, pinnis angulosis, angulis aristatis, pungentibus. Flores in summa planta fasciculati; in tomentosus petiolis; calycis squamæ acutæ, sed innocuæ, imæ reflexæ, ut in *Carduo*, reliquæ rectæ. Flosculi purpurei, etiam solitarii.

166? **CARDUUS** alis caulinis latissimis, foliis semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, floribus longis, fasciculatis.

Carduus Acanthoides I. B. III. P. I. p. 56. I. R. H.

Polyacantha TABERNÆM. p. 701.

Carduus spinosissimus capitulis minoribus RAI Syn. III. p. 194.

Iconem habet *Cl. HILL. t. 9.* sed floribus laxè umbellatis, distantibus.

DILLENIO auctore pro *Acanthoide Carduo* habeo, quem ex Anglia, & a summo olim viro, & a *Cl. HUDSONO* accepi, veram distinctam plantam. *J. BAUHINUS* ad fluvios & in salicetis suam legit, ego nunquam in Helvetia, neque alii nuper repperunt.

Facile a *Carduo Crispo* distinguitur. Caulis quidem perinde ramosus, etiam alatus, sed alis multo latioribus, angulosis & ferratis, angulis spinas educuntibus. Folia inferne tomentosa, & superne hirsuta, semipinnata, pinnis triangularibus, angulosis, ex angulis spinosis. Flores passim per caulem, & in summo caule sessiles, in fasciculos congesti, multo, quam *crispo* longiores, calyce glaberrimo, squamis lanceolatis, in pungentem, sæpe deflexam spinam exeuntibus, foliis hirsutis suscepti. Flosculi purpurei, pappus longus,

CARDUUS acanthoides *LINN. skonska resa p. 297. & Spec. plant. II. p. 1150. n. 4.* non potest noster esse. Videtur varietas cardui crispi, quam in Germania legi, circa *Salz der Helden*, etiam albo flore, quam etiam *Cl. GRIMM* ex *M. Infelsberg* misit.

Spinæ

3
x
r
u
r
s
r
li
r

*Cirsium foliis lac
matis molliter
spinosis scapo
longo paucifloro*

C. J. Neesius A. C. del.

Carduus foliis laciniatis molliter spinosus scapo longo paucifloro

Carduus mollis foliis rigidis molliter spinosus scapo longo paucifloro

C. J. Neesius. A. C. delin.

Sculpit C. J. Neesius. pinx. A. C. delin.

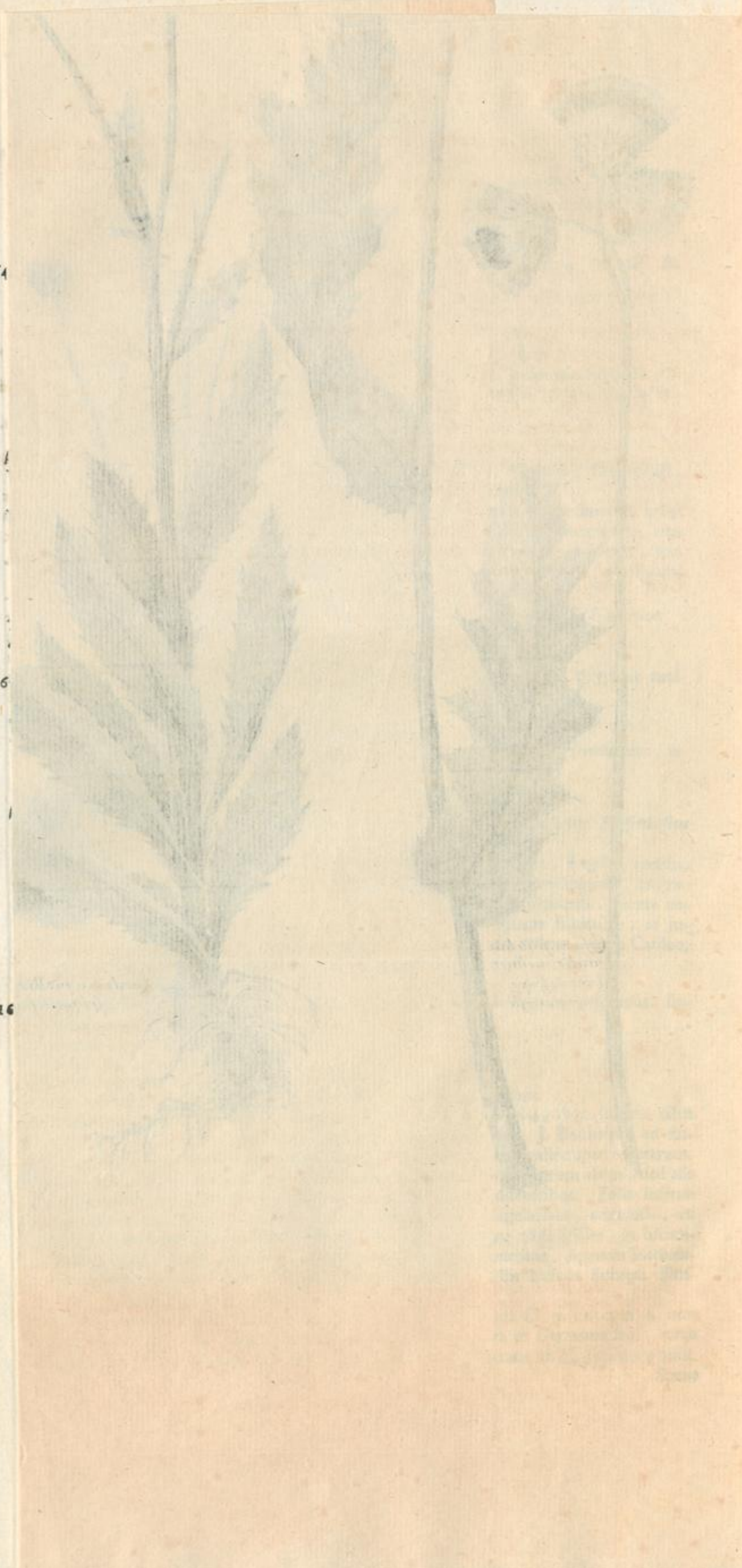

72

164

16

16

Spinæ foliorum ferociore, flores majores, solitarii, erecti. Squamæ angustæ, plurimæ, reflexæ, pungentes, paulum villosæ o). Cl. LINNÆUS Hybridam facit ex crispa & nutante p): nos cum nutante relinquimus.

167. CARDUUS foliis semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, floribus nutantibus, calycibus pungentibus patulis.

Acanthium sylvestre AICHSTETT. *estiv. ord. XI. tab. 2. fig. 2.*

Carduus nutans L. B. III. P. I. p. 56. LINN. *Gotlandsk ref. p. 298.*

MERIANÆ icon n. C.

Musk thistle PETIVER tab. 21.

Carduus foliis semidecurrentibus, spinosis, floribus cernuis, squamis calycinis superne patentibus LINN. II. p. 1150.

β. Flore albo AICHSTETT l. c. in Rætia LINDER.

γ. Caule ramoso, capitulis multo minoribus, numerosis, erectis, diversissimo habitu inter Roche & Aigle ad viam, flore albo. Convenit foliosis squamis calycis.

Frequens ad vias.

Caulis ramosus, cubitalis, non valde ramosus, obductus alis spinosis, brevibus, & interruptis. Folia firma, semipinnata, nutantia, nervis subhirsutis, pinnis angulosis, spinosis, spinis robustis, ex folio cis angulum prodeuntibus. Rami floriferi longi, nudi; capitula grandia, nutantia. Squamæ calycis foliaceæ, latæ, in spinam valentem terminatæ, exteriores reflexæ, intimæ rectæ. Flos moschi odore. Flosculi carnei, vagina subviolacea. Semina nitida, ex ovatis acuminata, utrinque compressa, multo & lato pappo.

Carduorum ficci flores optimum fermentum præsent q), quo lac coagulatur.

CIRSIUM r).

CIRSIUM VAILLANT. p. 157.

& ERIOCEPHALUS VAILLANT. p. 160.

CIRSII TOURNEFORT. tab. 255. sp.

& CARDUIT. sp.

CARDUI sp. LINN.

& SERRATULÆ sp. LINN.

Facilis character est, etsi possit artificialis videri, pappum habere plumosum, qui carduo simplex sit. A spinis enim Characterem fumere non licet, quæ per lentos gradus decrefcant. Deinde pleraque Cirsia in calyce tomentum habent, alia parcum, alias uberius.

I. CIRSIA SPINOSA.

168. CIRSIIUM foliis pinnatis, pinnis bilobis, lanceolatis, spinosis, calycibus tomentosis, sphaericis, spinosis.

Carduus eriocephalus DODON *purg. p. 445.* CLUS. *Pannon. p. 666.*

Carduus tomentosus LOEEL *ic. II. p. 10.*

Carduus foliis sessilibus bifariam pinnatifidis, laciniis alternis, erectis, calycibus globosis, villosis LINN. *Spec. II. p. 1153.*

β Flore albo I. R. H. WEINMANN tab. 310. b.

Omnium carduorum nostrorum speciosissimus, in montanis ubique provenit. In Jura M. *Neirivaux*, circa lacum *de Joux*, in ejus nominis valle, tum à *Pont* ad *Montendre*, & inter *Pont* & *Vallorbe*. Circa *Ferriere* passim GAGNEBIN. In subalpinis frequenter reperi, in *Aquilejensibus* frequentissime, ut in *Gouffin*.

Caulis sepedalis, firmus, ramosus, asper, sulcatus. Folia amplissima, pedalia & ultra, pulposa, superne viridia & hirsuta, inferne alba & tomentosa, pinnata, nervo albo, folioso, pinnis bilobatis, utriusque lobi nervo albo in durissimam spinam abeunte,

o) LINNÆUS villosas facit.

p) *Plant. hybrid. p. 23.*

q) LAWRENCE p. 139.

r) *Cirsium* cauliculo tenero bicubitali, triangulo simili, foliis ab imo spinosis circumdato; solæ speciem

referentia, anguli spinosi, per intervalla molles; folia Buglossio [linguæ Jovis] similia, longiora, subalba, modice hirsuta, partibus extremis aculeata. In cacumine orbiculato, hispido, purpurea capitula, quæ in lanugines solvuntur DIOSCOR. L. IV. c. 114. & PLINIUS L. XXVII. c. 39.

abeunte, altera pinna longissima, lanceolata. Capitula congesta ramos terminant. Flos sphaericus, maximus, calycis squamis foliaceis, lanceolatis, erectis, etiam vagis, gossypiaceae s) lanugine obnuptis, in flavum aculeum terminatis t). Flosculi longissimi, incurvi, purpurei, vagina pallente, semine albo, pene ovali, compresso, oblique truncato. Placenta edulis ut cynaræ, quod plerisque cum carduis commune habet: quorum placenta carnosæ & boni succi esse solent.

169. CIRSIIUM foliis semipinnatis, pinnis bilobis, spinosis, capitulis congestis, conicis, tomentosis.

Carduus lanceatus TABERN. p. 699. *latifolius* C. B.

Carduus foliis decurrentibus, pinnatifidis, bipidis, laciniis divaricatis, calycibus ovatis, spinosis, villosis, caule villoso LINN. *Spec. II.* p. 1249.

β Flore albo Gottingæ reperi.

Ad vias vulgaris.

Caulis bicubitalis, totus obductus alis foliaceis, brevibus, vehementer spinosis. Folia priori Carduo 168. similia, breviora, paucioribus pinnis, semipinnata, pinnis bilobatis, lanceolatis, nervo in spinam exeunte, extrema pinna longissima. Superne virent & hirsuta sunt, inferne albicant. Capitula in summis ramis congesta, conica; squamæ calycinæ extimæ lanceolatae, in spinam terminatae, reflexæ, intimæ innocua spinula terminantur; omnes tomentum obnubit. Flosculi purpurei: semen curvulum, ab altera parte linea divisum, ex spadiceo varium.

170. CIRSIIUM caule recto, subnudo, alato, foliis semipinnatis, spinosis, calycibus molliter spinosis,

Carduus polycephalus, angustifolius B. *Prodr.* p. 156. DALECH p. 1743.

& *Carduus lanceatus, angustifolius* C. B. *prodr.* p. 155. ex fide horti sicci.

& *Carduus palustris* EJ. *ib.* p. 156.

Carduus spinosissimus, angustifolius, pratensis LOESEL p. 35.

Marshy maythistle HILL. *IV.* t. 9.

Carduus foliis decurrentibus, dentatis, margine spinosis, floribus racemosis, erectis, pedunculis inermibus LINN. *Spec. II.* p. 1151.

Cirsium &c. GMELIN. *tab.* 23. f. 2. p. 57.

In pratis & agris udis, inque sylvis.

Caulis altus ad sex pedes, longe nudus & gracilis, ramis aut nullis, aut brevibus, ex qua nota vel sola hanc plantam adgnoscas, totus obductus alis foliaceis, spinosis. Folia pauca, neque magna, viridia, inferne parce tomentosa, semipinnata, pinnis breviter bilobatis, angulosis, nervis in aliquot longos aculeos exeuntibus, extrema pinna longissima. In summo caule capitula congesta, oblonga, parva, quæ per maturitatem discedunt, & in laxam umbellam abeunt. Squamæ calycis foliaceæ, lanceolatae, tomento obductæ. Earum extremæ sæpe deflexæ, in spinam modice pungentem terminatae, intimæ mucronatae absque spina. Flosculi purpurei, vagina alba. Semina ex ovatis obliqua, quasi truncata.

171. CIRSIIUM caule anguloso, ramoso, foliis semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, calycibus longis, inermibus.

Carduus arvensis TABERNÆM. p. 700.

Ceanothos Theophrasti COLUMN. *Ephraf.* p. 45. 46.

Carduus repens vinearum C. B. *prodr.* p. 156.

Carduus serpens, levicaulis L. B. *III.* p. 59.

Serratula foliis dentatis, spinosis LINN. *Spec. II.* p. 1049.

β Flore albo.

γ Flore pleno MEEZE p. 117.

Ad vias & in agris, aliquanto, quam in Germania parcius.

Radix longa, reptans, pestis frugum. Caulis rectus, tripedalis, ramosus, angulosus, non alatus. Folia semipinnata, pinnis triangularibus, angulosis & complicatis, dentibus in spinulas exeuntibus: folia superiora pene integra & dentata. Vidi tota levia fuisse, in Germania solent inferne tomento obnubi. Flores in umbellas laxas, in suis longis tomentosis petiolis solitarii, aut bini. Calyx longus, multiplici squamarum ordine, densis iis, lanceolatis, in brevem, non valde duram, spinam exeuntibus. Flosculi late purpurei. Pappus longissimus, plumosus, & brevis fetaceus, in placenta.

Pappum ad lectos inservire v) lego.

172. CIRSIIUM

1) BERKHBY I. f. 27.

2) Fig. 26.

3) LINN. *Wästgöta resa* p. 266.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is difficult to decipher due to its lightness and the texture of the paper.]

Cirsium alpinum spinosissimum
floribus albis congestis

C. J. Willd. MED. C. delin.

C. J. Willd. Sculpit. Acad. Göt. Sculpit.

172. CIRSIUM foliis caulinis semipinnatis, pinnis angulosis, spinosissimis, terminantibus mollibus, hirsutis, umbellam floralem comprehendentibus. T. V.

Cirsium It. helv. n. 56. Enum. n. 3.

Carlina polycephala alba SCHEUCHZER It. II. p. 131.

Cirsium foliis amplexicaulibus, sinuato pinnatis, spinosis, caule simplici, floribus sessilibus LINN. Spec. II. p. 1157.

Non est *Cirsium spinosum*, capitulis in vertice inter foliorum valla congestis nudis, inermibus GMELIN. Flor. Sibir. II. p. 64. t. 25. neque enim nostro calyx inermis est.

Cnicus spinosissimus HILL. tab. 6.

Frequens in alpium herbosis, nondum summis, in M. Nesso, auf Boll, Enzeindaz, Chapuisse, etiam versus Gotthardum, Spelugam.

Radix crassa, lignosa. Caulis non ramosus, pedalis, cubitalis, superne totus foliis obductus, angulosus, non alatus. Folia caulina ferocissime spinosa, amplexicaulia, semipinnata, pinnis angulosis, multilobis, nervis in spinas robustas productis. Folia in summo caule nidum pro flore facientia, latiora, ovato lanceolata, tamen semipinnata, tenera, ex flavo albida, pubescentia. Flores sessiles, inter ea flavida folia congesti; calyx conicus, squamis lanceolatis, in spinam robustam exeuntibus, fuscis. Flosculi cum vagina ochroleuci.

II. CIRSIA NON SPINOSA.

173. CIRSIUM foliis ciliatis, amplexicaulibus, inermibus, flores comprehendentibus.

Carduus pratensis Tragi LOBEL II. p. 11. I. B. III. P. I. p. 42.

Cnicus foliis pinnatifidis, carinatis, nudis, bracteis subcoloratis, integris, concavis LINN. Spec. II. p. 1156.

Various leaved blessed thistle HILL. T. IV. tab. 5.

In pratis udibus autumnis ubique.

Caulis simplex, fragilis, angulosus, ad tres, & sex demum pedes erigitur. Folia ima amplissima, pedalia, pinnata, pinnis longis, parallelis, dentatis & ciliatis, molliter quasi spinosa: superiora amplexicaulia, ovato lanceolata, similia. Est ubi omnia ovato lanceolata sunt. In summo caule aliquot folia, multo capitulis majora, conniventia, albida, flores nascentes velant; adulti vero flores in longioribus pediculis nudi nunc eminent. Capitula conica, duo, tria. Squamæ lanceolatae, in spinulam terminatae, aliquo tomento obnuptae. Flosculi ochroleuci, vagina fusca. Semen ex ovato compressum, signatum linea media, ab altero latere magis eminente. Inutilis, ab armentis evitatur SCHREBER III. Saml. p. 23.

Non videtur ex solo foliorum circa flores situ, neque eo satis certo, character genericus sumi posse.

174. CIRSIUM foliis pinnatis, pinnis ciliatis, squamis calycis recurvis Emend. III. n. 244. †

An *Carduus cirsium alpinum polypodii instar profunde laciniatum, & aliquando dentis leonis laciniis, flore luteo polycephalon* PLUKNET p. 83.

SHERARDUS in ascensu ad summum M. Dolaz. Inter plantas Cl. LE CLERC fuit.

Rarissimæ plantæ folia viridia, hirsuta, inferne pallida, ima omnia profunde divisa, pinnata, cubitalia, pinnarum paribus duodecim, quarum mediæ longissimæ, tempe-dales. Pinnæ majores cis finem bilobatae, minores simplices, fere lanceolatae, per oram ciliatae, non raro retroversæ. Folia caulina amplexicaulia, lata basi caulem amplexa, fabricæ ejusdem, nervo latiori. Flores & in summo caule, & in uno alterove prælongo ramo, de folii ala exeunte. Sub floribus folia ligulata, ciliata. Fasciculi quatuor vel quinque florum in summo ramo, petiolorum, etiam scilicet. Squamæ lanceolatae, apice ut in *Astere* reflexo, inermi. Flores ochroleuci, Similem plantam Cl. LA CHENAL in M. Generoso insubriæ helveticæ legit, flore aliquanto minori.

175. CIRSIUM foliis ciliatis, imis ovatis, superioribus semipinnatis, floribus sessilibus obversis. Comm. Gott. T. I. p. 206. tab. VIII. Cat. rar. n. 885. In Enum. cit. n. 9. & 10. hoc ex planta non visa.

Eriophales LUGDUN. I. p. 1094. ob folia non lata, pinnata.

An *Carduus avaxavbes* II. RICHER ic.

Cirsium elatius polycephalon, foliis imis integris, superioribus latis, profunde laciniatis SHERARD apud RAI Syll. exter. p. 398.

Carduo cirsum dictum montis piniferi repens? foliis imis integris, subtus incanis, superioribus dissectis, capitulis singularibus, geminis, tergeminisve HOFMANN in VOLCAMERI flor. p. 85.

Carduus Erisithales Cl. JACQUIN vindob. p. 279. n. 78. obs. t. 17. vel ob capitula glutinosa.

Carduo cirsum maximum profunde laciniatum in foliorum ambitu spinis mollibus hirtum PLUKNET p. 83. tab. 154. fig. 2.

Cirsum alpinum &c. PONTEDERE class. p. 133. tab. p. 132.

Cnicus foliis amplexicaulibus, pinnatifidis, hirsutis, calycibus nutantibus, glutinosis LINN. Spec. II. p. 1057.

Carduus &c. Cl. LA CHENAL obs. 4. p. 296.

Frequens in alpinis, in pratis vallis Ormond deffus, versus la Croix, aux Aviolats, versus Forclaz, à la Combala vallis les Mosses, & alibi. Ad rivum haud longe Geneva SHERARD. Prope Courtelary GAGNEBIN, & alibi circa Ferriere.

Radix lignosa, reticulata. Caulis tripedalis & ultra, angulosus, aliquando subtomentosus, cavus, non ramosus, nisi ex summitate, sub floribus longe nudus. Folia ima petiolata, ovato laciniata, incisa, circumferrata, ciliata: superiora amplexicaulia, neque semper, semipinnata, pinnis longis, ciliatis, angulosis, nam etiam omnia in caule florente ovato lanceolata vidi. Nervos habent subhirsutos. Sub floribus petioli tomentosi, albi, & foliola subspinosa, ciliata, quæ cum adulto flore evanescent. Flores tres, quatuor, collecti, sæpe bini oppositi, sessiles, nunquam foliis circumvallati, raro solitarii, per maturitatem nutantes. Calyces conici, viscosi, squamis lanceolatis, aristatis, non spinosis. Flores alias purpurei, alias ochroleuci, etiam albi, cum staminibus & vagina violacea.

In pratis vallis Juranæ inter M. la Dent & pagum le Pont reperi humilem, pedalem, monstrosam, capitulis mere foliosis, ex innumeris foliis calycinis stipatis, in acervos copiosissimos congestis, etiam proliferis.

Ci *Serratuloides* Cl. JACQUIN differt caule unifloro.

176. CIRSIUM foliis ciliatis, semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, superioribus amplexicaulibus.

Carduus foliis amplexicaulibus, lanceolatis, serraturis spinoso setaceis, floribus triphyllis LINN. Spec. II. p. 1155. Cl. LA CHENAL Aët. helvet. T. IV. p. 294. tab. 16.

Non est *Carduus tartaricus* HILL. T. IV. tab. 15.

Passim in Helvetia & Germania. Reperi circa *Vervai* in pratis humidis, in valle alpina les Mosses, similibus locis. Cl. LA CHENAL in paucis macilentis ad *Birsam* inter pontem majorem & das Schänzlein.

Plurima habet sequentis familia. Radix lignosa, non tamen adeo magnos bulbos dimittit, sed fibras cylindricas, graciliores. Caulis fere ramosus, tamen & simplex, sulcatus, subvillosus, pedalis & cubitalis. Folia omnia similia, virentia, inferne pallidiora, superne hirsuta, nervis interne pubescentibus, pallida, non lanuginosa. Omnia cæterum semipinnata, pinnis angulosis & lobatis, duobus, tribus, quatuor lobis, extrema pinna trilobata: eorum ora undique ciliata est, spinis angulorum sic fatis pungentibus; tum iis, quæ sunt in rotundis hamis foliorum amplexicaulium, qualia per superiorem partem caulis reperiuntur. Sub flore, dum junior est, aliqua folia simpliciora, ciliata, & subspinosa sunt, quæ tamen a maturo flore longe distant, ut omnino nudus sit. Flos ingens, inverse conicus, squamis late lanceolatis, in spinulam terminatis. Flosculi ochroleuci.

Ex morbo, quem in tartarico *Carduo* LINNÆUS describit, suspicarer eum *Carduum* meum 175. esse x), eum nempe ait plenum fieri, pappo in folia angusta dilatato, corollis viridibus, ferratis, stylo in duo folia ciliata abeuntibus. Verum *Carduus Erisithales* ab hoc *Carduo* n. 176. abunde differt, vel foliis foliis plerumque latis, ne semipinnatis quidem.

177. CIRSIUM radicibus bulbosis, foliis semipinnatis, pinnis angulosis, ciliatis, floribus nudis.

α Foliis latioribus.

Carduus bulbosus Monspeliensis LOBEL. advers. p. 371. ic. P. II. p. 10. sive *Acanthus silvestris* quorundam foliis laciniatis I. B. III. p. 43.

Carduus tuberosus HILL. IV. tab. 14?

β Foliis profunde incisis, angustioribus.

Acanthus silvestris alter LUGDUN. p. 1444.

Jacea

x) Proleps. plant. p. 338.

Handwritten botanical notes, possibly a species name, which is mostly illegible due to fading.

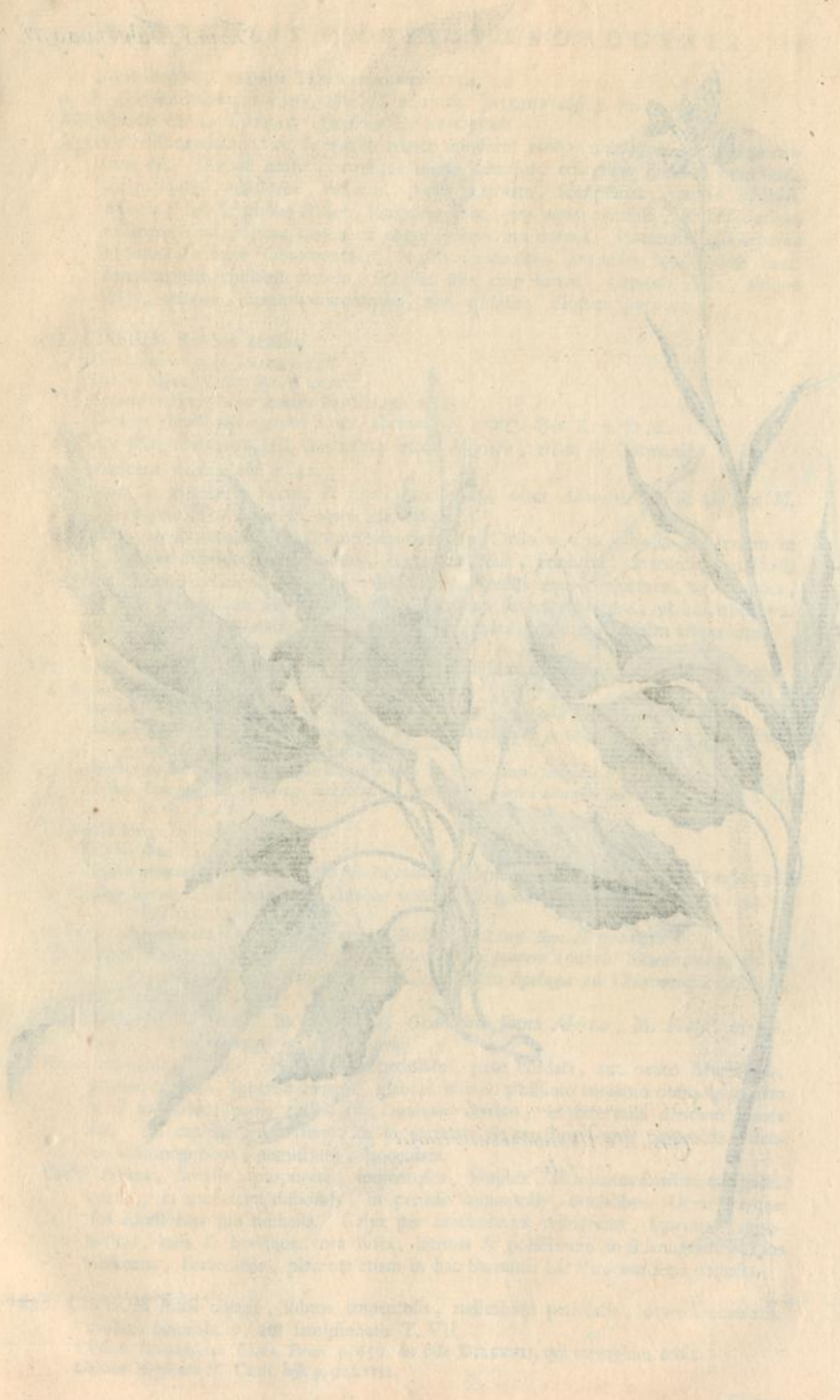

*Cirsium montanum foliis longis
serratis subtus incanis.*

C. L. Willd. Bot. C. Linn.

Juss. C. L. Willd. Bot. C. Linn. Acad. 978. Sculp.

Cirsium Alpinum boni Henrici folio.

C. G. Rollinur. Med. C. delin

Sculp. C. F. Weibach. Pinus. A. Gill. sculpt.

Jacea aculeata f. tuberosa TABERNÆMONT. p. 154.

α. β. *Carduus tuberosus* LINN. *Spec. II.* p. 1154. JACQUIN *obff.* p. 79. p. 280.

Michelfeldæ CL. LA CHENAL. Genevæ D. LE CLERC.

A priori distinguitur radice de medio trunco educente bulbos oblongos, a quibus nomen est. Deinde caulis plerumque minus ramosus, etsi etiam ramosus reperitur, longe nudus, uniflorus, biflorus. Folia petiolata, semipinnata, pinnis bilobis, trilobis; sed & pinnæ & lobi longiores sunt: ora amat contrahi, & cilia minus evidentia sunt; spinæ tamen ex angulis pinnarum exeunt. Cæterum folia superne hirsutula, inferne subtomentosa, in Monspelienfibus exemplis tota incana sunt. Amplexantur equidem caulem, sed vix ullis cum hamis. Capitula nuda, absque foliis, minora, squamis mucronatis, non aristatis. Flosculi purpurei.

178. CIRSIUM floribus acaulis.

Chamaeleon exiguus TRAG. p. 852.

Carlina minor CLUS. *hif.* p. CLVI.

Carlina montana minor acaulos BARRELIER *ic.* 493.

Carduus acaulis calyce glabro LINN. *Gotlansk. ref.* p. 297. *Spec. II.* p. 1156.

β Flore albo MORISON. CL. GAGNEBIN circa *Ferriere*, etiam in Germania.

γ Caulescens ROSEN *obf.* p. 42.

Non rara in gramineis siccis, & agris macilentis, circa *Almedingen*: in via per M. *Hauenstein* &c. Etiam in alpes adscendit.

Magna in eo similitudo est foliorum florisque cum *Cirsio* n. 176. Folia ad terram in circulum disposita, semipinnata, pinnis angulosis, bilobatis, & trilobatis, ciliatis, sed spinis, quam in n. 176. validioribus. Caulis unus, pluresve, vix unciales, tamen non absque foliis, uniflori. Capitulum inverse conicum, ut in *Cirsio* 176. sed squamis mucronatis, non spinosis, qua nota, & caulis defectu adgnoscutur.

179. CIRSIUM foliis ovato lanceolatis, dentatis, subtus tomentosus, calycibus villosis.

α. Foliis latis *tab. nostr. VI.*

Carduus mollis Lapatii folio CLUS. *Pann.* p. 663. 664. *neglectis foliorum dentibus.*

Centaurium majus folio Helenii angustiori SCHEUCHZER *Is. II.* p. 132. cum decem & duodecim capitula conjuncta describat.

Carduus cirsium Britannicum floribus plurimis in summo caule adgesis PLUKNET *tab.* 154. *fig.* 3.

Cirsium inerve foliis ex ovato lanceolatis, denticulatis, infra lanugine candidis GMELIN. *T. II.* p. 67. t. 26.

β. Foliis longe lanceolatis, angustis.

ic. flor. Dan. n. 37.

Cirsium inerve humile Cynoglossa folio Polyanthemum DILL *hort. Eltham. tab.* 70. *Phil. Trans. n.* 336.

γ. *Cirsium inerve, foliis linearibus, utrinque viridibus, calycibus hirsutis* GMELIN. p. 78. t. 33. ex fide ILL. LINNÆI.

α. β. γ. *Serratula calycibus hirsutis, ovatis, foliis indivisis* LINN. *Spec. II.* p. 1145.

Varietatem α legi in adscensu ad M. *Gotthard* circa *pontem Diaboli*. SCHEUCHZER in *jugis Pragalliensium* & *Aversanorum*. CL. DICK in *Spelugæ ad Chiavennam* descensu, in M. *Bernina*.

Varietas β in M. *Sylvio*, *St. Bernhard*, *Grandvire supra Morcie*, M. *Fouly*, in alp. *Grajis*. Alpium ergo editiorum civis.

Radix perennis, lignosa. Ex ea folia petiolata, pene cordata, aut ovato lanceolata, paulum carnosa, superne virentia, glabra, inferne albissimo tomento obsita in α, nam in β tomentum paulo rarius est, margine serrato, ut intervalla dentium lunata sint. Ad caulem sessilia sunt, & in varietate β graciliora, oris contractis, dentes abscondentibus, angustiora, lanceolata.

Caulis firmus, pedalis, purpureus, tomentosus, simplex, terminatus floribus congestis, parvis, in umbellam dispositis, in petiolis tomentosus, uncialibus. Unus alterque flos accessorius sub umbella. Calyx per maturitatem cylindricus, squamis triangularibus, latis & brevibus, ora fusca, intimis & potissimum in β lanuginosis. Flos violaceus, suaveolens, placenta etiam in hac *Serratula* CL. Virorum fetis obducta.

180. CIRSIUM foliis ciliatis, subtus tomentosus, radicalibus petiolatis, ovato lanceolatis, caulinis lanceolatis, aut semipinnatis T. VII.

Cirsium Britannicum CLUS. *Pann.* p. 657. ex fide DILLENII, qui exemplum misit.

Cirsium Anglicum II. CLUS. *hif.* p. CXLVIII.

Cirsium singulare capitulo squamato vel incano alterum C. B. SCHEUCHZER *It. IV. p. 332.*
MILLER *tab. 94.*

Folia satis accedunt ad *Cirsium tomentosum radice bulbosa*, quibusdam *leucacantha Anguillara*
I. B. III. P. I. p. 44. HILL. *tab. 22.*

Carduus foliis amplexicaulibus, lanceolatis, dentatis, spinulis inequalibus, ciliatis, caule inermi
LINN. *Spec. II. p. 1155.* Diversissimam tamen plantam cum nomine *Cardui Helenioidis*
Cl. HUDSON misit.

In fossis & ad vias per vallem *Ursariam* vulgo; tum circa fontes *Rhodani*, & in valle
S. Nicolai, circa *Praborgne*, & in universonum supra *Brieg*: circa *Formazz.* In *M.*
Bernina.

Radicem doleo me non vidisse. Planta speciosa est altitudine, tripedalis, & ultra, caule
anguloso, cavo, subtomentoso, parum ramoso, toto folioso. Folia hinc viridia,
inde albissimo tomento obducta, per oram dentata, & ciliata; ad terram petiolata,
ovato lanceolata, ad caulem rotundis hamis dentatis adnata, longe lanceolata, sim-
plicia. In summo caule flores ab uno ad tres, erecti, quibus angusta folia subji-
ciuntur. Capitulum magnum, inverse conicum, squamis fuscis, triangularibus, la-
tis, non spinosis. Flosculi purpurei.

β. *Cirsium maximum incano folio, bulbosa radice* CLUS. p. 660.

Cirsium maximum Asphodeli radice C. B. SCHEUCHZER *It. VII. p. 511.* si hoc intelligit.

Cirsium maximum foliis carnosis, bulbosa radice, sive Lutetianum C. B. III. P. I. p. 44. SCHEUCH-
ZER *It. VII. p. 511.*

Carduus foliis amplexicaulibus, lanceolatis, ciliatis, integris laciniatisque, caule subunisifero, ca-
lyce inermi LINN. *Spec. II. p. 1154.*

II. Etiam in eo pleni flores reperiuntur, quales in tartarico LINN. *Proleps. p. 338.*

SCHEUCHZERUS in pratis udis *Valesiæ*, si de hac rarissima planta loquitur. In valle *ur-*
saria, & circa *Formazz.*

Planta nostra nonnullis notis cum *heterophyllo Carduo* LINNÆI convenit, dissentit in aliis.
Nostra enim altissima est, quinque pedum stirpem coram habeo. Folia superne
læte virent, inferne albissimo tomento obducuntur. Eorum aliqua similia prioris
amplexicaulia, hamis rotundis, lanceolata, per oram ciliata, etiam dentata, ut
tamen margo contractus dentes nonnunquam abscondat. Sed pleraque aliter se ha-
bent, in origine ovata, deinde femipinnata, pinnis longis, lanceolatis, parallelis,
extima longissima: alias tota præter vaginam, qua ex caule prodeunt, pinnata.
Caulis ut in priori saturate purpureus, angulosus, tomento adpersus. Flos alias
unicus, cui alter nonnunquam subjicitur, simillimus, violaceus, minimis ciliatis
foliis susceptus; alias plusculi, quatuor, quinque, quorum cuique latiusculum fo-
lium subjicitur. Squamæ calycinæ, sæpe vagæ, repandæ. Flosculi albidii, hinc
profundius inaisi.

Omnibus comparatis, non credo vere a priori differre. Initia degenerationis habet Oe-
DERUS t. 109. foliorum nempe, quæ ad apicem finduntur. Denique nunc video,
GORTERUM in *Ingria* folia constanter duorum generum reperisse x). Folia habeo
cirsiu buibosi superne non virentia, sed tomentosa. Quare credo esse plantam,
quam ex SCHEUCHZERO citavi, qui circa *Sedunum* legit. Si aliam plantam vult,
ea erit inter desideratas.

SIBYBUM z) VAILLANT. p. 172.

CARDUI sp. TOURNEF. & LINNÆI.

Huic generi calycina squama, non unam, sed multas utrinque spinas educit, ut in altera
classe *Calcitrapa*.

181. SILYBUM nervis foliorum albis.

Carduus Mariæ TRAGI p. 850. BLAKWELL *tab. 79.*

Carduus foliis amplexicaulibus, hastato pinnatifidis, spinosis, calycibus aphyllis, spinis canalicula-
tis, duplicato spinosis LINN. *Spec. II. p. 1153.*

Milktbistle HILL. IV. t. 16. PETIVER *tab. 21.*

Planta hortensis passim inter rejectanea hortorum & in ruderosis reperitur.

Caulis ramosus, procerus, alatus, sub flore nudus. Folia amplissima, levia, viridia,
rete nervorum alborum distincta; ex ovatis lanceolata aut obtusa, ima femipinna-
ta,

y) *Flor. Ingr. p. 179.*

z) *Silybum* lata spina est, folia ferens chamæleonis
albi

albis: recens istius radice succus drachmæ pondere
vomitus movet DIOSCORID. L. IV. c. 153. Non
est nostra planta.

ta a), margine dentato, ciliato & spinoso, basi ad caulem adnata, spinosa. Quemque ramum suus grandis flos terminat, erectus, purpureus. Squamæ calycis additamentum b) habent, transversim ovale, spinis ex utraque ora ciliatum, media robusta spina de nervo exeunte.

Semina amara, farinosa, in medicinam recipiuntur, & emulsionem ad morbos pectoris punctorios dolores, & ad coagula sanguinis utiliter c) datam fuisse legimus. Folia amara vim habent acidam d).

CARLINA

TOURNEF. tab. 285. VAILLANT. p. 172. LINN. n. 929.

Calycis primæ squamæ sunt folia semipinnata & spinosa plantæ suæ: deinde spinæ multifidæ & ramosæ succedunt; inde laminæ longe lanceolatæ, ficcæ, nitidæ, quæ in speciem radiatorum expanduntur. Receptaculum copiosissimis fetis distinctum. Semina coronata, exteriori corona pappi simplicis, non decidui, & interiori corona plumarum ramosarum e). Habitus totus floris radiati, planus, transversim, quam per longitudinem, latior.

182. CARLINA foliis imis semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, superioribus ovato lanceolatis, amplexicaulibus, calycinis herbaceis, ciliatis.

Carduus vulgaris MATTHIOL. p. 689.

Heracantha TABERNEMONT. p. 697.

Carlina sylvestris, quibusdam aliis *atractylis polycephalos* SCHEUCHZER It. VI. p. 454.

Carlina caule multifloro, corymbofo, floribus terminalibus, calycibus radio albis LINN. Spec. II. p. 1161. HILL. t. 8.

β. Varietas monstruosa, caule fasciato.

Carduus monstruosus figura cornu copie IMPERAT. L. LXXVIII. c. 1.

In arvis & collibus sterilibus.

Caulis erectus, purpureus, teres, subtomentosus, ramosissimus f), ad cubitum latus.

Folia radicalia & inferiora semipinnata, nervo lato, pinnis brevibus, angulosis, plicatis, in spinas exeuntibus, subtus tomentosa: superiora ovato lanceolata, amplexicaulia, tomento obnupta, dentata, quolibet dente in duas rigidas spinas abeunte. Flores umbellati caulem coronant: laminæ radiatæ calycis flavescunt. Flos pallens, dentes ejus purpurei, vagina spadicea. Semen villosum.

Sodam sanare lego g).

183. CARLINA caule unifloro.

α. Acaulos, sive caule brevissimo.

Chameleon albus CAMER. Epit. p. 428.

Carlina altera DODON purg. p. 440.

It. Reg. 97. TOURNEFORT. t. 285. VAILLANT f. 38. HILL. t. 7.

II. Flore purpureo mihi non visa, quam SCHEUCHZER ad radices alpium ponit.

β Varietas caulifera, pedalis, cubitalis.

Carlina prior DODON purg. p. 439.

α. β. I. B. III. p. 181.

Carlina caule unifloro, flore breviori LINN. Spec. II. p. 1160. sed repugnat varietas β.

In pratis sterilibus montanis & subalpinis. In *Emmia* valle inter *Eggwyl* & *Tschangnau*: inter *Boll* & *Habchereu*. In *Wasserfall* M. *Saleva*. Circa lacum *Juratensem*. Circa *Ferriere*. In *Aquilejensium* montosis *Ormond deffus*; in valle *Simmia*.

Radix unciam crassa, nigra, lignosa, acri & penetrabili odore. Rosa foliorum ad teram glabrorum, pinnatorum, nervo angusto, pinnis angulosis, lobatis, plicatis, angulis, in fortes spinas exeuntibus. Caulis tamen foliosus, etfi sefcuncem vix superat. Flos plerumque unicus, aliquando plures uno h), trientali diametro, quando ad solem se aperuit, nocte i) enim & pluvio in aere clauditur: radii albi: nitentes: flosculi ex luteo virentes, denticulis purpureis.

Vis radice est in oleo essentiali k), inque parte resinosa, quorum illud difficulter separatur, istud spiritu vini elici potest. Etiam infusum vim radice habet l). Oleum illud

V 2

a) PETIVER.

b) BERKELEY tab. 2. fig. 22.

c) BRESL. Saml. 1718. p. 149. 153. STAHL specif. p. 39. NEUMANN.

d) GEOPHIL.

e) VAILLANT. fig. 47. BERKELEY tab. 6. fig. 14.

f) Ad 79. Flores Nov. Eph. Nat. Cur. II. obs. 45.

g) Nov. Eph. Nat. Cur. l. c.

h) In proventa planta FABRIC. bors. Helmstad. p. 168.

i) C. GERNER. GUIL. DE LA BROSSE.

k) NEUMANN II. P. I. p. 352.

l) CARTHEUSER mat. med. post.

illud fundum petit *m*); follicita tamen cura adhibita aquæ innatat *n*). Veterinariis quam medicis notior est. Purgare, si ad drachmam fumatur PREVOT *o*), cum ad coitum laudet expertus DONZELLI *p*). Disci carnosii florum perinde in usus culinarios cedunt, ut cynaræ, eosque in Aquilejensibus montanis absque fastidio inter fercula oblatos vidi.

J A C E A.

Hoc nomen, quod in libris botanicorum vacat, impertio plantis calyce inermi, ciliato, quales sunt cyani squamæ, sed omnibus flosculis fertilibus.

184. JACEA foliis radicalibus semipinnatis, caulinis ovato lanceolatis, caulibus angulatis
Emend. III. p. 91. n. 247.

Nova planta, hæcenus cum *Jacea squamis ciliis instar pilosis* confusa, a Cl. GUALTHERO LA CHENAL *q*) detecta est, tribus a Basilea leucis, qua itur versus *Beford*. Eandem ex Anglia habui a HUDSONIO, exque Germania ab EHRHARDO. Quantum video valde similis est ejus *Jacæ* toto habitu. Folia hirsutæ aspera, duriuscula, nervo robusto; ima petiolata, semipinnata, paucis pinnis & simplicibus: deinde longe petiolata & simplicia, dentata; superiora ovata lanceolata, principio graciliori; suprema linearia. Caulis ramosus, angulosus, cubitalis & ultra. Rami terminati capitulo florifero. Id a sequente differt. Additamentum nempe calycis multo longius, nigra cilia habet, ut eadem inter se implexa in unum capillitium confundantur. Flosculi omnes androgyni.

C A P I T A T Æ.

II. CALYCE COMMUNI DONATÆ.

II. FLOSCULIS IN AMBITU STERILIBUS.

Omnes in unum genus collegit ILL. LINNÆUS, Centauræ nomine. Nobis non magis videtur justum, has plantas calyce diversissimas in unam congregare, quam Carduos, Lappas, Cirsiæ, Silybæ, Carlinas, quæ sint flosculis omnibus androgynis.

CYANUS TOURNEFORT. *tab. 254.*

& JACEÆ TOURNEF. T. 254. Species aliæ.

CYANUS VAILLANT. p. 184.

& JACEA VAILLANT. p. 182.

CENTAURÆ SP. LINN. n. 984.

Flosculi in ambitu steriles, calycis squamæ per ambitum ciliatæ, non spinosæ.

185. CYANUS foliis radicalibus semipinnatis, caulinis ovato lanceolatis, squamis calycis oblongis, obtusis.

Impossibile videtur synonyma hujus Cyani, a synonymis *Jacæ* 184. separare. Probabile tamen fit, calidiorum regionum botanicos Cyanum potius intellexisse, frigidorum *Jaceam*.

Huc ergo referrem.

Jaceam montanam humilem, hirsuto capite CLUS. *Pann. p. 543. 545. ob calycem minus implexum.*

Jaceam nigram DODON. *LOB. ic. p. 541.*

Cyanum cum squamis ciliis instar pilosis PONTEDE. *diff. p. 211. &*

Cyanoidem montanæ squamis ciliis instar pilosis EJUSD. *p. 220.*

Jaceam nigram laciniatam VAILLANT.

Lanced Harpweed HILL. *t. 29.*

Contra ad *Jaceam*.

Centauræam calycibus ciliatis, squamula ovata, ciliis capillaribus, erectis, foliis lyrate angulatis, floribus flosculosis LINN. *Spec. II. p. 1288.*

In Helvetia transalpina ubique ad vias ab *Airolo* ad *Mendrisium*. Etiam olim HUBERUS inter *Chiavennam* & *Ripam*. *Conf. Emend. n. 247. & T. XXIII. prioris editionis hujus operis.*

m) NEUMANN. *CARTHEUSER mat. med. II. p. 70. 71.*

n) NEUMANN *ibid.*

o) *Med. pauper. p. 500.*

p) *Pharmac. p. 350.*

q) *Disp. inaug. p. 8. n. 12.*

Cyanus plurima habet Jaceæ familia. Differt caractere. Capitulum multo minus nigrum, quia squamæ calycinæ longæ, & pallidæ sunt, & multo minus additamentum nigrum & ciliatum educunt, ut neque implexæ sint, neque caput floridum totum nigrum. Deinde manifesto coronatum florem habet, flosculis in ambitu sterilibus. Folia in meis magis ovata, & breviora, & in suprema parte caulis ovata, lata & cordiformi basi sessilia.

186. CYANUS foliis pinnatis, pinnis dentatis, obtusis, squamis calycinis triangulis ciliatis.

Scabiosa major MATTHIOL. p. 969. *flore purpureo* TABERNÆMONT. p. 158.

& *Jacea tertia* EJUSD. p. 153.

Centaurea scabiosa HILL. IV. tab. 32.

Centaurea calycibus ciliatis, foliis pinnatifidis, pinnis lanceolatis LINN. Spec. II. p. 1291.

β. Foliis latioribus, glaberrimis, firmulis. Ex Sibiria.

γ. Flore albo THAL. I. B. in M. *Wasserfall*.

δ. Flore ochroleuco Hort. Gott.

ε. Flore flavo Comm. Gotting. T. I. t. VII.

ζ. Flore helvolo, foliis tomentosis, ibid. p. 223. *Enum. plant. hort. Gotting.* p. 367. 368.

Vulgo in adclivibus urbium vallis.

Caulis durus, brachiatus, erectus, bipedalis, tripedalis, fulcatus. Folia firma, glabra, aut leniter subhirsuta, pinnata, nervo lato; pinnæ simplices, lineares, obtuse lanceolatae, & obtuse dentatae, nonnunquam semipinnatae. Nudos ramos terminant speciosi flores sphaerici, compacti: Squamæ triangulares, ornamento fusco, ciliato. Flosculorum in ambitu sterilium corona speciosa. Pappus in disco, & in femine, brevis, & niger. Color floris naturalis purpureus, etiam carneus, albus, ex carneo & albo mistus, ochroleucus, flavus.

187. CYANUS pinnulis foliorum pinnatis, linearibus.

Stoebe gallica CLUS. Pann. p. 546.

Jacea foliis candicantibus, laciniatis, calyculis non splendentibus I. R. H. SCHEUCHZER Lt. IV. p. 337.

Pinnatifida whitehead HILL. IV. tab. 30.

Centaurea calycibus ciliatis, oblongis, foliis pinnatifidis GMELIN. T. II. p. 95. n. 75.

& *Centaurea calycibus ciliatis, oblongis, foliis scabris, caulium pinnatis, ramorum simplicissimis, linearibus* GMELIN. T. II. p. 98. t. 43. ex LINNEO, & icon accedit.

Centaurea calycibus ciliatis, squamis planis, foliis bipinnatifidis, ramis pinnatifidis, linearibus, caule paniculato LINN. Spec. II. p. 1289.

Ad vias Valesiæ ubique, etiam Basiliæ ad ripam Rheni versus *Huningam*.

Caulis durus, ramosus, pedalis, cubitalis, angulosus. Folia numerosa, sicca, dura, glabra, aut tomento obducta, pinnata, pinnis gracilibus, pinnatis, angustis, lanceolatis, rariter dentatis; in suprema planta simplicia, linearia. Numerosi flores & exigui ramos terminant. Calyx basi ventricosus, superne contractior, durus, squamis triangularibus, apice nigro, ciliis duris albisque barbato. Placenta papposa, feminum pappus brevis. Flos carneus, radiatus.

188. CYANUS foliis subhirsutis, ovato lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, plumulis calycis reflexis.

α. Elatior planta, hercynica.

Jacea montana, villosa, capite elatiori CLUS. Pann. p. 543. 544.

Jacea latifolia, capite hirsuto SCHEUCHZER Lt. II. p. 135.

II. Flore albo RUPP.

β. Humilior, helvetica.

Jacea montana, villoso capite humilior CLUS. Pannon. p. 543.

Cyanus montanus, caule folioso BOCCONE mus. plant. p. 20. t. 2. Non ad sequentem refero, cum calyce sit reticulato.

II. Flore albo. In M. S. *Bernhardi*.

γ. Foliis incisissimis CLARET in S. *Bernhardo*.

α. β. *Centaurea calycibus recurvato plumosis, foliis indivisis* LINN. Spec. II. p. 1287.

Centaurea Phrygia HILL. T. IV. tab. 34.

In Germania, intra urbem *Clausthal*, & supra *Ilesfeld* altiorem reperi: in Helvetia passim humiliorem. Supra *les Plans*. In *Valesia* supra *Portvalley*, in adscensu ad *Cotogne*:

X

In

In M. Sempronio, Pennino, supra Bagnes. Dent du midi, Val Orsine. Inter Urselen & Realp, & in ascensu Furca. In pratis vallis Rheinwald & alibi SCHEUCHZER. J. GESNER supra Falz Rhætiae. In M. Beuerin Cl. SCHINZ.

Nostris in alpebus, cubitalis provenit, caule duro, anguloso, in nostris ramoso. Folia ad caulem plurima, sicca, subhirsuta, pene ovata, per marginem breviter denticulata; superiora amplexicaulia, ovato lanceolata, dentata. Singulum ramum flos terminat. Squamæ calycis exeunt in nervum longum, ad angulos rectos ciliatum, fuscum, deorsum reflexum a), tamquam plumulam. Flos purpureus, coronatus. Pappus in disco longus, in femine brevis b).

189? CYANUS foliis lanceolatis, tomentosis, calycum plumis reflexis GIRARD p. 185. n. 3.

Jacea montana incana, laciniata, capitulo bispido C. B. Prodr. p. 128.

Cyanus alpinus Lychnidis candidissimo folio, capite reticulato BOCCONE p. 20. tab. 2.

Jacea uncialis, foliosa, alpina, calyce & squamis pinnatis composito SCHEUCHZER It. VI. p. 459 cum suam plantam a n. 188. separet.

An huc pertinet *Centaurea* LINN. n. 9. ob nomen mollis. Sed nostræ plantæ plumula pariter reflectitur.

Si SCHEUCHZERIANA planta est, nascitur in Rhætia.

Nunquam ego quidem reperi, neque certa civis est, ex calidis autem regionibus accepi. Habitus humilior; folia candidissimo villo obnupta, longe angusta, lanceolata, integerrima. Capitulum simillimum priori, in minori planta majus.

190. CYANUS caule unifloro, alato, foliis ellipticis, lanceolatis.

Verbasculum TRAG. p. 219.

Cyanus major DODON. Coron. p. 31. BLAKWELL tab. 66.

Altera Cyani majoris planta in montanis COLUMN. phytobasan. p. 97.

Wetted bluebottle HILL. tab. 26.

Cyanus montanus latifolius &c. MILLER tab. 113. fig. 1.

Centaurea calycibus serratis, foliis lanceolatis, decurrentibus; caule simplicissimo LINN. Spec. II. p. 1289.

β Flore albo WEINMANN tab. 447. b. Basl. Merkwürd. p. 1606. in M. Wasserfull.

γ Angustiore & longiore folio VAILLANT. p. 235. MILLER l. c. fig. 2. ZANONI tab. 60.

Jacea integrifolia, humilis C. B. Prodr. p. 127. ex LINNÆO C. B. repentem dicit.

Hoary bluebottle HILL. l. c.

δ *Cyanus major alpinus, foliis incis* TRIUMPHETTI p. 26. ZANON. t. 61.

Pulchra planta nascitur ubique in montosis Helvetiæ. In Jura, passim, ut ad Clusam usque descendat. In Albia M. C. GESNER. In vallibus alpinis Luan, Chapiuse, Ormond &c.

Caulis erectus, uniflorus, pedalis, cubitalis, alis totus obductus, quæ in folia explicantur. Folia elliptica, etiam ovata, acuta, patula, integerrima, præter varietatem δ, quæ in regionibus calidis provenit, subtus tomentosa. Flos magnus, calycis squamæ triangulares, latis fuscis ciliis, pinnato additamento fusco: semiflosculis cæruleis, ut in Cyanis hætenus dictis, angustis, quinquefidis, sexfidis. Flosculi disci purpurei, femina papposa.

191. CYANUS foliis imis ellipticis, dentatis, supremis linearibus, semiflosculis latissimis.

Cyanus minor CAMER. Epit. p. 289. BLAKWELL tab. 270.

Cyanus flos frumentorum DODON. Cereal. p. 51.

Μηλον ηρακλεια COLUMN. phytobasan. p. 92.

Glossy bluebottle HILL. T. IV. t. 26.

Centaurea calycibus serratis, foliis linearibus, integerrimis, infimis dentatis LINN. Spec. II. p. 1289.

β Flore albo.

γ Flore roseo, purpureo.

Ubique in segetibus.

Caulis rectus, durus, angulosus, ex summa parte ramosus, tenui tomento obductus. Folia radicalia petiolata, elliptica, dentata, aut semipinnata, extrema pinna maxima. Inde ad caulem linearia, pinnis aliquot ad angulos rectos de nervis exeuntibus; superiora simplicia, linearia. Suum quemque ramum flos terminat.

Calyx compactus, squamis pallidis, triangularibus, serratis potius quam ciliatis, ora nigra, ciliis albis b).

Flos

a) TOURNEFORT, BERKHEY tab. 2. fig. 12.

b) In icone TOURNEFORTII, BLAKWELL. &c.

Flos speciosus *c)*, cyaneus; semiflosculi multo latiores quam reliquis speciebus, bilabiatum efficientes infundibulum, laciniis latis, ferratis, superne quatuor vel quinque, inferne duabus tribusve. Flosculi inique incisi, ut solent. Semen brevi pappo coronatum in placenta papposa.

Flores parum promittunt virium, vix odori, vix sapidi *d)*, cum aqua tamen infusos, forte ob pulchritudinem, creditum est oculorum inflammationes tollere *e)*, etiam urinam movere *f)*, in hydropo prodesse *g)*: & ipsa aqua stillititia ad oculorum mala laudatur *h)*. Flores colorem elegantem dant, recentes quidem expressi, cyaneum, ab acidis rubentem, ab alcali virentem *i)*. Eum colorem ad pictorios usus præparant, fere ut crocum. Oportet, floris flosculos neutros carpere, rore inigare, in furno super telam ex crinibus textam ficcare, deinde flores aqua gummata irrorare, sic placentam paulatim facere, subinde invertere, denuo irrorare, & comprimere per aliqua minuta horæ, donec in solidam placentam abeant, pulchre tinctoriam *k)*.

Semen amarum, ad dimidiam drachmam exhibitum, alvum ducit.

ATRACYLIS *l)* VAILLANT. p. 170.

CARTHAMI spec. LINNÆI.

Calycis spinæ laterales *m)*: Semina quadrangula, aspera, latis fetis foliaceis, non pappo coronata. In nostra specie, & in Leucophæa, flosculi in ambitu abortiunt. Posset adeo ad Calcitrapam referri, ob feminis coronam tamen separo.

*192. ATRACYLIS foliis cartilagineis, reticulatis, imis semipinnatis. superioribus ovato lanceolatis, amplexicaulibus.

Inter GESNERI icones æneas f. 56.

Atracylis CAMERAR. *Epit.* p. 561. BLAKWELL t. 468.

Atracylis Theophrasti & *Dioscoridis sanguineo succo* COLUMN. *Ephras.* p. 19. 23. optime.

Carthamus caule piloso, superne lanato, foliis inferioribus pinnatifidis, summis amplexicaulibus dentatis LINN. II. p. 1163.

Ad vias Helvetiæ calidiores, inter *Treicovagnes* & *Sucevaz*: circa *Genevam*, *Thuiri*: Passim in *Valesia*.

Caulis durus, ramosus, erectus, teres, hirsutus. Folia durissima, nervis eminentibus reticulatis, ima femininata, pinnis argute dentatis, dentibus in spinas exeuntibus. Ad caulem amplexicaulia, pene cordato lanceolata. Ramum singulum suus flos terminat, atque ita laxa umbella nascitur. Flos conicus, contractus: folia calycis, qualia plantæ reliquæ sunt, reticulata, ima semipinnata, pinnis in spinas exeuntibus, intima simplicia, in aculeum terminata: sub flore lanugo in caule araneosa. Flosculi flavi.

Tota planta ex quaque parte deflurata sanguineum *n)* succum fundit: viscida eadem, odore resinoso, balsamica, amara, viribus inter *Hypericum* & *Carduum benedictum* mediis. Officinis ignota est. Ejus floribus crocus fucatur *o)*.

CALCITRAPA.

CALCITRAPA VAILLANT. p. 164. f. 31. ad 35.

& CALCITRAPOIDES VAILLANT. p. 168.

CENTAUREÆ sp. LINN.

Calycis quælibet squama terminatur in aculeum valentem & ramosum.

*193. CALCITRAPA caule alato, foliis tomentosis, radicalibus semipinnatis, caulinis lanceolatis, dentatis.

Carduus stellatus, mitior, apertus COLUMN. *ephras* I. p. 30. 31.

Spina solstitialis DOD. *purg.* p. 449.

X 2

Harped

c) BERKEHY *tab.* 3. *fig.* 9.

d) CARTRUSER *mat. med.* T. II. p. 475.

e) BIRCH III. p. 341.

f) C. HOFMANN.

g) *Eph. Nat. Cur.* Dec. III. *ann.* 5. 6.

h) GEORGI.

i) BOYLE *color.* p. 253.

k) *Gentlem. Magaz.* 1748. *March.*

l) Spina est *Cnico* similis, folia multo longiora ferens,

in summis virgæ, parte magna nuda & aspera, qua feminae pro suis utuntur. Capitula in cacumine spinis horrent; flos luteus, quibusdam locis purpureus invenitur. Radix tenuis, supervacua *Dioscor.* III. c. 91. Candidior, odore gravi *PLIN.* L. XXI. p. 56.

m) BERKEHY T. I. f. 3.

n) THEOPHRASTUS L. IX. c. 1. *PLIN.* I. cit.

o) *Quer flor. Espann.* T. IV. p. 369.

Harped solstitial thistle HILL. T. IV. tab. 18.

Centaurea calycibus duplicato spinosis, solitariis, foliis raris decurrentibus, inermibus, lanceolatis; radicalibus lyrato pinnatifidis LINN. Spec. II. p. 1297.

En plein Palais GEN. DE SAUSSURE. Circa Huningen Cl. LA CHENAL.

Folia tomentosa, ima semipinnata, nervo lato, pinnis lanceolatis, extrema maxima. Ad caulem simpliciora, elliptica, lanceolata, denique linearia, dentata, & omnino integerrima. Caulis pedalis, & ultra, ramosus, alatus, alis in folia eductis, superne tomentosus, ramis sub floribus minimis foliis adpersis. Flores ramos terminantes, flavi. Calycis squamæ primæ aculeo simplici, quæ sequuntur aculeo fortissimo, ad basin brevibus spinulis ciliato: intimæ mites, ornamento foliaceo sicco.

194. CALCITRAPA foliis hirsutis, pinnatis, pinnis dentatis, floribus in alis sessilibus.

Polyacantha CORDI hist. L. I. c. 16.

Carduus stellatus DODON purg. p. 448.

Hippophaesum vel *Hippophaes Dioscoridis* COLUMN. phytobasan p. 105. 107.

Various leaved star thistle HILL. T. IV. tab. 17.

Centaurea capitulis subduplicato spinosis, sessilibus, foliis linearibus, pinnatifidis, lateribus dentatis, caule spinoso LINN. Spec. II. p. 1297.

β. Flore albo. *αβολαυκος* RICHER ic.

Bernæ ad viam, quæ rivum urbem irrigaturum sequitur, ad pedem collis: *aufm Falkenplatz, Vivisci, Laufama, Ebroduni, circa Treicovagnes, Grandson, Payerne* in viarum oris.

Caulis procumbens, ramosissimus, brachiatus, pedalis, & cubitalis.

Folia mollia, subhirsuta, cito exarescentia, pinnata, pinnis acute dentatis, distantibus, lanceolatis; extrema maxima, minoribus intermistis, similia ad caulem semipinnata, paucis & distantibus pinnis. Capitula sessilia, secundum ramorum longitudinem, foliis infidentia, purpurea, radiata. Squamæ calycis infimæ habent aculeum p) medium maximum, ad latera baseos aliquot paribus breviorum spinarum cinctum; supremæ glumæ calycis ornamento sicco cum minima arista terminantur, absque lateralibus spinulis. Semiflosculi quadrifidi, flosculi pene bilobati. Pappus in disco plurimus, in ferrine nullus q).

Tota planta amara est, viribusque ad *Carduum benedictum* accedit. Corticis radicis drachma una cum aqua infusa in Gallia r) febrifugam virtutem habere putatur, & nephriticam s). Seminis drachma una valide urinam movet t), ut etiam sanguine tingatur v).

RHAPONTICUM VAILLANT. p. 175.

CENTAUREÆ sp. LINN.

Huic calyx simplex, auctus additamento sicco, rotundo, sæpe per ficitatem diffiliente x).

195. RHAPONTICUM foliis tomentosis, radicalibus semipinnatis, caulinis lanceolatis.

Jacea nigra TABERN. p. 152.

Lanced Ben HILL. T. IV. tab. 38.

Centaurea calycibus scariosis, lacervis; foliis lanceolatis, radicalibus fissuato dentatis, ramis angulatis LINN. Spec. II. p. 1293.

β flore albo HORT. AICHSTETT.

γ foliis pictis WAGNER p. 279.

δ angustifolia C. B. Prodr. p. 127.

ε acaulis SPERLING Cat. ind. Dan. p. 466.

Vulgatissimum in pratis, etiam palustribus. In Valesia totum tomento oblitum nascitur.

Folia ima semipinnata sunt, pare pinnarum unico: etiam duobus, tribus, nervo sensim latefcente, segmento ultimo maximo, obiter dentato. Superiora elliptica, lanceolata, etiam linearia; sicca omnia, nervosa, hirsuta, & albida, in calidis magis. Caulis a biunce ad cubitum ascendit, parum ramosus, flore magno, coronato, singulum ramum terminante. Squamarum calycis pars superior fusca, aut subalba,

nitens.

p) BERKHY tab. 1. fig. 10.

q) QUEM COLUMNA pingit, is disco debetur.

r) TOURNEFORT.

s) GEFROI p. 242.

t) IDEM.

v) LOBEL advers. p. 170.

x) VAILLANT. fig. 18.

nitens, sicca, lacerabilis. Semiflosculi longi, bilabiati, laciniis interioribus duabus erectis, tribus inferioribus pendulis: color in flore suavepurpureus. Flosculi etiam inique incisi. Pappus in placenta multus, in semine parcissimus, quod obesum, ex ovato acuminatum, lineis varium est.

Pulchrum flavum colorem ferico impertit. Antequam flotem expandat, planta in aqua cum alumine maceratur 9).

*196. RHAPONTICUM foliis radicalibus semipinnatis, caulinis lanceolato linearibus nervosis, calycibus nitidis *Emend. III. p. 91. n. 246.*

Jacea alba TABERNÆMONT. p. 153. sed omnia folia divisa habet.

Jacea calycibus argenteis minor I. R. H.

Centaurea calycibus scariosis integris mucronatis, foliis pinnate dentatis, caulinis linearibus, basi dentatis LINN. *Spec. II. p. 1293.*

Centaurea alba HILL. IV. t. 38.

Inter Xeranthema legi paulo ultra *S. Pierre* Valesiæ, deinde Cl. LA CHENAL in transalpina.

Recte dubitat LINNÆUS, num a n. 195. vere differat. Folia ima etiam lata, semipinnata, dente uno alterove, sicca, subtomentosa: proxima petiolata, elliptico lanceolata, per oram dentata: ad caulem sessilia, linearia, semper dura, nervosa. Caules angulosi, duri, cubitales, ramosi, magis quam 195. Capitula similia Rhapontico-pratenfi, nisi quod flavus fuscus color mitior sit, & argenteus nitor cum tinctura flavedinis dominetur. Semiflosculi steriles pariter ex prælongo tubo in quinque graciles lacinias finduntur, quarum interiores duplo minores sunt. Flosculi fertiles quinquefidi, pappo feminis simplice.

In hoc genere, nam non separo Amberboi, flosculi elastico motu se agitant 2). In calci-trapoide experimentis confirmavit Cl. DEL CAVOLO.

*197. RHAPONTICUM foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, pinnulis lanceolatis, calycibus nitidis.

Stoebe Sabmantica rubra CLUS. *hisp. p. 161.*

Stoebe minor TABERNÆM. p. 156.

Scabiosa squamata argentea I. B. III. P. I. p. 30.

Centaurea calycibus scariosis obrusis, foliis radicalibus pinnatifidis, caulinis pinnatis, dentibus lanceolatis LINN. *Spec. II. p. 1293.*

Centaurea splendens HILL. IV. t. 43.

In Helvetia transalpina *Bellinzona, Chiavenna, Lugani*, LA CHENAL. HUBER.

Caulis angulosus, durus, bipedalis, cum foliis glaber, ramosus, multiflorus. Folia minute divisa, glabra, aut leviter tomentosa, nervo albo, foliacea parte aucto, tamen angusto, pinnis subulatis, acutis, confluentibus; ipsis semipinnatis, pinnulis lanceolatis. Flores ramos terminant, speciosa pulchritudine argentea calycis, cujus squamæ ficcæ, rotundæ, aristam innocuam edunt. Flos purpureus.

I. G Y M N O M O N O S P E R M Æ.

I. FLORE COMPOSITO.

I. CALYCE COMMUNI.

II. STAMINIBUS LIBERIS.

DIPSACEÆ VAILLANT. *Mem 1722. p. 172.*

AGGREGATARUM PARS LINN. *ord. nat. 48.*

Classis naturalis est, flosculis multis, in unum capitulum congestis, & communi calyce exceptis, flosculo perinde semini nudo insidente, sed quatuor, aut quinque, staminibus liberis non coalescentibus. Folia omnibus conjugata.

DIPSACUS a) TOURNEFORT. t. 265.

VAILLANT. p. 173. t. I. f. 2. 5. 6. 7. 8. LINN. B. 114. MALPIGH. ic. 209.

Capitulum habet folia flores distinguentia, quorum quodlibet suum semen fuscipit. Flos quadrifidus

9) LINN. *weissgitta resa* p. 273. LINDER *Färgkonst* p. 90 a) *Dipsacus folio lactuce, & bullæ spinosæ in dorso medio; caulis spinis horridus, geniculo binis foliis am-*

quadrifidus. Semen proprio involucrio, quasi vagina continetur: ei involucrio brevis & quadrata corona est *b*). Semini sua etiam corona longior, quadrata, plumosa *c*).

198. DIPSACUS capitulis ovatis, foliis arcuatis circumvallato, aristis squamarum rectis.

Dipsacus purpureus FUCHS p. 225.

Dipsacus Sylvestris BLAKWELL t. 50.

Labrum Veneris alterum CAMER. Epit. p. 432.

Dipsacus HILL. V. t. 2. cum capitulis erectis.

β Varietas laciniatis foliis.

Abunde ad vias orasque fossarum.

Caulis tripedalis & ultra, brevibus spinis asper, ramosus & brachiatus. Folia conjugata, inferiora basi latius ad caulem adnata, labra efficiunt, quæ aquam continent, magis tamen in fativa specie. Superiora folia nulla labra faciunt. Figura ovato lanceolata est, aut ea longior, ora dentata, nervis subtus robustis, sed obtusis, spinis obtusis. Sub capitulis dena, duodena folia angusta, longa, sursum curva, spinosa, capitulum suscipiunt. Capitula ovalia, longa, flosculi innumerabiles, carulei, inæqualiter quadrifidi *d*). Squamæ semen suscipientes longe *e*) connivent, & in aristas rectas exeunt. Semen ex ovato longe mucronatum. Involucrum *f*) quadrangulare, fulcis distinctum *g*), corollæ quadrangulæ deciduæ continuatum: semen ex stylo coronam quadrangularem præfert.

Aqua, quæ in foliorum scaphis reperitur, ad maculas de facie eluendas laudatur *h*) & ad oculorum leves morbos *i*). In antidoto, ad morsum canis rabidi, dipsacum, reperias *k*).

Hæc species a laciniato *Alsatico* differt foliis sub capitulo numerosis, angustis, curvis, quæ laciniato recta sunt, lanceolata, ciliata, duobus subinde curvis foliis accedentibus: caule etiam sub flore multo minus spinoso.

A fativo *l*) & ea nota differt, & squamis flores distinguuntibus, quæ fativo multo duriores sunt, & apice suo reflexæ *m*). Non bene conjungit LINNÆUS *Spec. II. p. 140*.

Laciniatum suspicor circa Mühlhusiam nasci, ut indigena sit.

199. DIPSACUS foliis biauribus, capitulis hemisphæricis.

Virga pastoris CAMER. Epit. p. 433. HILL. V. t. 3.

Dipsacus foliis petiolatis appendiculatis LINN. *Spec. I. p. 143*.

Ad sepes & muros Bernæ gegen den Sandrein; au grand Clos prope Roche. Basileæ, inter portas Steinenthor & Eschemerthor, &c.

Caulis brevibus spinis asper, fragilis, altus ad aliquot pedes, ramosus. Folia nervo spinoso, ex ovatis acuminato, magnis dentibus ferrato, ad petiolum duobus minoribus foliis accedentibus. Ramos singuli flores terminant: capitulo hemisphærico. Squamæ flosculos distinguunt foliaceæ, eminentes, ciliatæ, omnes æquales, ut florem nulla majora folia circumvallent. Flosculi albi staminibus purpureis. Semen ex ovato quadrangulare: ex mucrone suo coronam quadrangularem sericeam sustinet: involucrium & ipsum quadrangulare ejusdem formæ sericeo margine terminatur.

200. DIPSACUS foliis pinnatis, pinnis ferratis, capitulis globosis *Phil. Transf. n. 337*.

Scabiosa alpina LOBEL. *advers. p. 233. Icon p. 537*.

Scabiosa alpina centauroides HORT. AICHSTETT. *Æst. ord. 9. t. 8. f. 1*.

Drooping scabious HILL. t. 25, nimis angustis foliis.

Scabiosa altissima foliis pinnatis serratis MANGET. *Pharmac. II. p. 797*.

Scabiosa corollulis quadrifidis equalibus, floribus cernuis, foliis pinnatis, foliolis lanceolatis serratis LINN. *Spec. I. p. 141*.

In monte Saleva LOBELIUS, RAIUS, & ego in montis Thuri vallecule, qua primum a rupibus aditur. Sed abunde provenit in Aquilejensi ditone, circa Leifin, Corbeiri & Arveja ad vias, in monte Luan, alibi.

Tripe-

amplectentibus, concavo alarum sinu rorem continente, Capitulo in circumine in singulo caule singula echinata PLIN. L. XXVII n. 47. Dioscorid. L. III. c. 11.

b) TOURNEF. E.

c) TOURNEF. D.

d) VAILLANT. f. 6. 8.

e) VAILL. f. 7.

f) VAILL. f. 5. 8. c. TOURNEF. D.

g) VAILL. f. 6.

h) CRESALPIN.

i) BOERHAAVE.

k) *Act. hyst. II. obs. 110*.

l) PETIVER L. 23.

m) VAILLANT. f. 2. TOURNEF. t. 265.

Tripedalis, quadrupedalis, Ebuli faciem refert caulis, fistulosus, ramosus. Folia ad terram elliptica, ferrata, ad caulem pinnata, nervo foliaceo lato, paribus pinnarum sex, septem, omnibus oblongis, lanceolatis, ferratis, extrema maxima. Eorum foliorum breves petioli inter se & cum caule connascuntur, ea sede villosi. A quaque pinna triangularis ala ad nervum descendit. Capitula congesta, umbellata, convexa, pene sphaerica: squamæ inter flores magnæ, hirsutæ, villosæ, subfusca. Flosculi quadrifidi, ochroleuci: exteriores difformes, interiores parum; involucrium seminis quadrangulare, aristatis foliolis terminatum: seminis corona continua, ferrica ciliata, in stylo, non quinque facta ciliis, qua nota ad *Dipsacum* accedit.

SUCCISA VAILLANT.

& ASTEROCEPHALOS VAILL.

SCABIOSÆ sp. TOURNEFORT. & LINNÆI

Ne aut nimis multa genera fiant, aut plantæ nimium caractere diversæ jungantur; medio modo ingredi visum est. SUCCISA ergo erit, cui foliola ex receptaculo flosculos distinguunt, non pili. Flosculi quadrifidi sunt *n*), aut quinquefidi *o*), in Succisæ VAILLANTII parum difformes, alias magis, ut in *Asterocephalis* *p*) Cl. viri. Semen involucrium *q*) suum habet, variæ figuræ, in Succisæ quadrangulare, quatuor denticulis triangularibus coronatum, in *Asterocephalis* dilatatum, membranaceum *r*), inversi conii simile. Semen in omnibus speciebus coronatum corona quinque dentium in setam exeuntium *s*), ad basin pappolorum, quam in stylo præfert. Folia placentam distinguunt alias sub flore *t*) eminent, alias secus *v*).

I. FLOSCULIS QUADRIFIDIS SUCCISÆ VAILLANT.

201. SUCCISA caule trifloro, floribus convexis, foliis radicalibus ovatis, caulinis lanceolatis.

Succisa seu Morsus diaboli MATTHIOL. p. 623.

Morsus diaboli & *Succisa* BLAKWELL. t. 142.

Scabiosa lanceolata HILL. V. t. 25.

Scabiosa corollatis quadrifidis aequalibus, caule simplici, ramis adproximatis, foliis lanceolato ovatis, integerrimis LINN. Spec. I. p. 142.

Icon III. OEDERI t. 229.

β Flore albo, prope *Vervay* &c.

γ Hirsuta C. B. Bas. p. 80.

δ Foliis incis.

Succisa angustifolia palustris TRIUMPHETT. obs. p. 36.

ε Prolifera.

In pratis udis & sylvis umbrosis.

Radix crassa, plurimas fibras dejiciens, trahentem fere abrupta fallit.

Folia ad terram petiolata, ovalia, fere integra, longis pilis hirsuta, sed rariusculis, ad caulem longa, lanceolata, pauca. Caulis vix ramosus, nisi ad summitatem, triflorus, aut paulo ultra. In longis ramis nudis singuli flores, magis convexi, quam scabiosis, flosculis in ambitu non longioribus, quam in centro: neque calyx alicujus longitudinis florem excedit, & ea folia inter se longitudine vix differunt *a*). Flosculi cærulei: squamæ herbaceæ, triangulares, parum eminent: semen quale dixi.

In officinis non ignota est & radix quidem pro vulneraria habetur, & ad gargarismos in anginis, etiam venereis *b*), atque ad fatus in discutiendis tumoribus adhibetur. Fabri ad pedum equi vulnera clavis inflicta decocto succisæ utuntur *c*).

O im ob vim sudores moventem *d*) & alexipharmacam laudabatur *e*); etiam ad pestem *f*); sed neque odor aut sapor tantas vires promittit, neque vis venenis opposita laudibus auctorum respondet *g*).

Prius quam floreat, cum lana cocta viridi *h*) colore tingit: & cum lini filis cocta, per noctem macerata, iterum cocta, denique fila viridi colore tingit *i*).

V 2

II. FLORE

n) Succisa VAILLANT.

o) *Asterocephalos* VAILL. f. 17.

p) VAILL. f. 17. TOURNEF. t. 264. T.

q) Flosculos vestitos vocat JUNG *phys.* c. 19.

r) VAILL. f. 18. 20. TOURNEF. s. & f. 3. 4.

s) VAILL. f. 17. 18. 21. TOURNEF. 2.

t) VAILL. f. 19.

v) In succisæ: etiam N. TOURNEF.

a) HEUCHER *provent.* p. 931. *Oper.* b) S. PAULI.

c) SCHAAESCHMIDT. *therap. gener.* p. 270.

d) C. HOYMAN.

e) Succum ad omnia venena valere *Phil. Transf.* d. 211.

f) MAYBEN.

g) BUCHWALD p. 180.

h) LINDER *Färgkonst* p. 98. 99.

i) LINN. *ölska veja* p. 101.

II. FLOSCULIS QUINQUEFIDIS

ASTEROCEPHALI

202. SUCCISA foliis imis ovatis, superioribus pinnatis, pinnis semipinnatis acutis, ciliis flosculorum longitudine.

Scabiosa minor MATTHIOL. p. 670. CAMERAR. *Epit.* p. 711.

Scabiosa minor I. TABERN. II. p. 161. III. *ibid.* IV. p. 162. hæc omnibus foliis incis.

Phyteuma Dioscor. COLUMN. *phytiobas* p. 99.

Scabiosa corollulis quinquefidis, radiantibus, foliis radicalibus ovatis, crenatis, caulinis pinnatis, setaceis LINN. *Spec. I.* p. 143. Conf. *elanska refa* p. 216, et p. 228. ad pratensem hirsutam refert, a qua toto genere differt.

Scabiosa columbaria HILL. t. 29.

β Flore albo; in Valesia abundans, & ab ochroleuca diversa.

γ Prolifera LOBEL. p. 18. ROYER p. 124. I. B. III. P. I. p. 5. quam reperi circa *Walkenried*.

Huic aut ex flore, aut ex ala folii, innumeri petioli florigeri adscendunt, flores gerentes imperfectos. Basileæ versus *Clibe* CHERLER.

Vulgo ad vias siccas & in agris.

Folia ad radicem petiolata, ovata, serrata, Bellidis: ea, cum continuo exarescant, multi pictores omiserunt. Ad caulem alia sunt, pinnata, pinnis in imis latiusculis, in superioribus gracilibus, linearibus, parium octo, extrema maxima. Pinnæ semipinnatæ, aut dentatæ, superiores argute lanceolatæ. Et hirsuta reperio & glabra.

Caulis erectus, pedalis & cubitalis, brachiatus. Ramus longe nudus florem fert unicum. Hic dilute cæruleus, parum convexus, flosculis in ambitu valde difformibus, majoribus, in centro minus inæqualibus. Setæ coronæ feminis prælongis, nigris ciliis barbata, qui pili de flore eminent, eumque atrore suo distinguunt. Involucrum laxum, membranaceum, inverse conicum. Squamæ sub flore angustæ, per ætatem reflexæ, flosculis expansis æquales.

δ *Scabiosa* II. seu alpina CLUS. *Pam.* p. 535.

Scabiosa montana foliis scabiosa vulgaris I. R. H. SCHEUCHZER *It. I.* p. 48.

Non est *Scabiosa glabra foliis carnosis & virentibus* HERMAN. *Paradis Batav.* p. 221. *ic.*

Nonnulla exempla credas suadere, propriam esse speciem, cum omnia folia ovata, rotunde dentata sint, firma præterea & solidiora. Verum in aliis exemplis folia pinnata manifesta accedunt. In monte *Fouly*, *Audon*, alibique abunde proveniunt. Ad radicem montis *Titlisberg* SCHEUCHZER.

Scabiosa Ochroleuca ægre a nostra Succisa separatur, ad n. 23. LINN. p. 146. Nam etiam nostræ duo folia lata origine coalescunt, ut perforentur, & folia ima lata sunt, neque pinnata.

Durior semper est & fruticis similior, in Helvetia nondum lecta.

203. SUCCISA foliis gramineis tomentosis.

Scabiosa corollulis quinquefidis, foliis lineari lanceolatis integerrimis, caule herbaceo LINN. *Centur. I.* p. 267. *Spec. I.* p. 145.

Scabiosa graminea, argentea I. B. III. P. I. p. 12.

Scabiosa argentea angustifolia C. B. *Prodr.* p. 127. cum *ic.*

Scabiosa graminifolia HILL. V. t. 32.

β Varietas glabra VAILLANT. I. c.

Rara planta in alpibus helveticis ad lacum Locarnensem lecta, secundum SCHEUCHZERI catalogum; a nemine præterea in Helvetia visa.

Tota planta albo tomento obducta: caulis cubitalis, uniflorus. Folia linearia, prælonga, graminea, nisi tomentosa forent, angusta, simplicissima. Calyx tomentosus. Flosculi quinquefidi, radiati. Involucrum in cavum infundibulum abit, feminis corona quinque ciliorum est.

SCABIOSA VAILLANT. p. 176.

SCABIOSÆ TOURNEF. t. 264. & LINN. sp.

Character præcipuus est, discum habere pappo distinctum b) non squamis; cæterum involucrum feminis quadrangulare, totum fericeum. Corona feminis quinque, aut plurium, setarum, in basi ciliatarum l). Caput hemisphæricum, ut in Succisa m), aut

b) TOURNEFORT 2d M.

l) TOURNEF. D. I. L.

m) f. t. 3.

aut planius *n*), cum squamis inter flosculos & ad basin floris *o*). Flosculi fere quadrifidi *p*).

204. SCABIOSA caule hispido, foliis ovato lanceolatis, subhirsutis, inferioribus dentatis. *Scabiosa latifolia rubro flore* CLUS. *Pann.* p. 535. 536. I. R. H. III. P. I. p. 9.
 & *Scabiosa latifolia purpurascens flore* CLUS. *ibid.* quæ folia purpurante ex nigro flore I. B. *ibid.* nam ipse CLUSIUS conjungit, tum mecum Cl. JACQUIN.
 & *Scabiosa maxima dumetorum, folio non laciniato* I. B. *ib.* p. 10. FABRIC. *hort. ed. II.* p. 162. 163.
Scabiosa sylvatica JACQUIN. *obs.* p. 28.
Scabiosa latifolia floribus subrubris BESLER *gazophylac.*
 & *S. latifolia non laciniata flore purpureo moschata* ELSHOLZ p. 247.
Scabiosa corollulis quadrifidis equalibus, foliis omnibus indivisis, ovato acuminatis, subserratis, caule hispido LINN. *Spec. I.* p. 142.

In Helvetiæ dumetis passim. Bernæ versus *Muri*, & cis *Bodenaker*: super *Rüggisberg*. In monte *Muteto* &c. In monte *Aix*.

Caulis nigris punctis maculatus & hirsutus, pilis exstantibus, ad quatuor pedes ascendit, ramosus & brachiatus. Folia ima petiolata, superiora sessilia, caulem amplexa, in universum ovato lanceolata, per oram serrata, ita profunde, ut etiam sinuata dicere possis, nervis subhirsutis: suprema ovato lanceolata sunt, margine integro. Flores nudos ramos terminant. Flos pro plantæ portione parvus, squamis calycinis circa duodecim, latis, ex ovato lanceolatis. Discus papposus: involucrem feminis sericeam & ciliatum. Corona feminis quinque fetis fit, ad basin ciliatis. Flosculi pene æquales purpurei calycem non excedunt, odore etiam in sicca planta grato.

205. SCABIOSA foliis lanceolatis, serratis & integris *Enum. n. 4.*

Scabiosa annua integrifolia seu Bellidis foliis MAGNOL. *botan.* p. 231.

Scabiosa corollulis quadrifidis radiantibus, foliis radicalibus ovatis serratis, ramis lanceolatis, caule herbaceo LINN. *Spec. I.* p. 142.

Monspelli, & in Helvetia, in pratis circa *Ferrieres d'Erguel*, & super *Portvaley* Helvetiæ. In montibus *Glaronenfibus* Cl. RAMSPEK.

Caulis humilior, aut subhirsutus, aut in nostris omnino glaber, foliis summis ramis aliqua lanugine adpersis. Folia robusta, glabra, quæ priori hirsuta, & mollia, ima petiolata, ovato lanceolata, *Bellidis* satis similia, tamen acutiora, per oram dentata, superiora lanceolata, integerrima. Flos major, extimis flosculis magis difformibus & grandioribus, cæruleo purpureis. Valde dubito, ut ita videtur, nostram vere a priori diversam esse.

206. SCABIOSA foliis petiolatis, ovato lanceolatis, dentatis, superioribus femipinnatis.

a Foliis superioribus femipinnatis.

Scabiosa, flore ex cæruleo purpureo TABERNEMONT. p. 158.

Scabiosa sylvæstris BLAKWELL. t. 185.

Scabiosa arvensis HILL. t. 24.

II. Glabra VOLK.

III. Flore albo PARKINS &c.

β Foliis omnibus integris.

Scabiosa major communior folio non laciniato I. B. III. P. I. p. 2.

a. β. Scabiosa foliis pinnatifidis, lobis distantibus, caule hispido, corollulis quadrifidis radiantibus LINN. II. p. 143.

In pratis & ad vias ubique.

Planta tota duriuscula, hirsuta & aspera, caulis ut in *n* 204. maculatus, erectus, cubitalis, brachiatus. Folia ad terram petiolata, ex ovatis lanceolata, modice serrata: ad caulem similia in varietate *β*: in vulgari pinnis ad petiolum accedentibus aucta, aliquot parium, simplicibus, lanceolatis, nervo lato, extrema pinna semper ovato lanceolata. Flores nudos ramos terminant, flosculis exterioribus amplioribus: disco convexo, calycis foliolis ovato lanceolatis, flosculos non excedentibus: color naturalis ex cæruleo purpureus. Semina qualia descripti.

Tota planta amara est, sapore ingrato.

Habetur

n) A. A.
o) f. 9. *TOURNEF. M. M.*

p) *TOURNEF. C. C.*

Habetur pro fudorifera, vulneraria, faponacea. Ad pectoris morbos mire commendabat BOERHAAVIUS, quod molliter & absque nimio motu resolvat: etiam alii præcipuum ei in his morbis locum tribuunt *g*); & ad empyema RIVINUS laudabat. Vomica rumpere, & apostemata maturata R. CAMERARIUS *r*), & eo sine RIVINUS utebatur. In malis ulceribus, etiam venereis, ad fomenta alii præscribunt *s*). Viridi colore lanas tingit *t*).

*207. SCABIOSA caule unifloro, foliis tomentosis, imis pinnatis, pinnis dentatis & femipinnatis, caulinis pinnatis.

Scabiosa multifida alpina repens BOCCON. *mus. di piant.* p. 22. t. 6. I. R. H. VAILL.
Aulon *Scabiosa ορειμακρομονοκαυλος* RICHER?

Inter plantas CL. CONSTANT fuit, lecta circa *Moutru*: sed unicum exemplum, neque bonum fuit, neque ab eo tempore reperiri potuit, neque adeo pro certa cive haberi potest.

Folia omnia tomentosa, prima ovata, crenata, bellidis, ad radicem, deinde femipinnata pinnis brevibus obtuse lanceolatis, etiam femipinnatis, aut dentatis, extrema pinna majori, habitu ab omnibus aliis nostratibus diversissimo.

Caulis, præter par foliorum pinnatorum, nudus, semipedalis & dodrantalis. Flos unicus, purpureus, radiatus, calycis squamis ovato lanceolatis, flore non longioribus. CL. BOCCONE icon infundibulum Asterocephali indicat, setæque utique nigræ in capitulo adparent. VAILLANTIUS tamen inter Scabiosas habet. Unicum exemplum violare nolui.

Scabiosam acaulon, qualem miram iconem ZANONUS dedit t. 150. circa Curiam nasci ait WAGNERUS p. 286. Quid ea sit omnino ignoro.

Scabiosam *ορειμακαυλον* habet RICHER in icon. *ibid*.

I. GYMNOMONOSPERMÆ.

II. NULO COMMUNI DISCO.

VALERIANA TOURNEFORT. t. 52.

VALERIANA VAILLANT. p. 184.

& VALERIANOIDES VAILLANT. p. 187.

VALERIANÆ LINN. *spec.* n. 44.

Semen coronatur anulo *a*) facto ex plicatis plumulis, quæ maturescente planta se explicant, & coronam faciunt *b*), qualis fere est in Picride, ut tamen fila plumarum minus recta sint. Flos plerumque satis uniformis, quinquefidus *c*), tamen alias calcar *d*) producit. Stamina numerus incertus: tria plerumque sunt, tamen *e*) & unicum *f*). Dantur & sexu distinctæ.

208. VALERIANA foliis radicalibus petiolatis, ovatis, caulinis pinnatis, sexu distincta.

a Mas cum sexu femineo imperfectiori *g*).

Phu minimum seu *Valeriana montana palustris* CAMERAR. *Epit.* p. 23.

Valeriana minima DODON. *purg.* p. 88.

Phu minus, *Valeriana minor* TABERNÆM. p. 165.

Valeriana quarta minor MORISON. *Unbellifer.* p. 51. t. X. D. E.

Valeriana minor BLAKWELL t. 484.

Femina cum rudimentis staminum.

Valeriana quarta omnium minutissima TRAG. p. 62.

Valeriana palustris inodora parum laciniata C. B. *Prodr.* p. 86.

Valeriana palustris foliis subrotundis LOESEL. p. 279. ic. 84.

Valeriana sylvestris, seu *palustris minor altera* RAI *Catal. plant. Angl.* p. 299. cum descriptione.

Valeriana flore exiguo RIVIN. *irreg. monop.* t. 2.

a. β. Valeriana foliis triandris dioicis, foliis pinnatis integerrimis LINN. *Spec.* I. p. 44.

In pratis udis vulgatissima.

Radix

g) LUDOVICI *Oper.* p. 220.

r) *Memorab. Cent.* III. n. 76.

s) BUCHWALD p. 253.

t) LINN. *blauka reja* p. 97.

a) VAILLANT. f. 6.

b) VAILL. f. 7.

c) VAILL. f. 3. 4. 5. TOURNEF. A. B.

d) TOURNEF. B. VAILL. f. 11. 12. Eas plantas vocat Valerianoides.

e) In Valerianis plerisque.

f) In Valerianoide & Valeriana calcitrapoide.

g) Recte P. C. FABRICIUS *butisb.* p. 37.

Etiam Ill. JUSSIEU in plantis aliis dioicis alterius sexus adesse organa, etsi vitiosa, apud DU ROUÏE *demonstr.* p. 34.

Radix odorata, suaveolens, multiceps. Foliorum aliquot ex eadem radice cespites: subrotunda ea, aut cordis similia, obtusa, obiter dentata, ad caulem pinnata, parium quinque, pinnis ellipticis, obiter dentatis, extrema majori, ovali elliptica. In varietate tamen β folia latiora, & aliquando subrotunda, absque pinnis, quam in Prodromo C. BAUHINUS dixit, & ego inter *Wittighofen* & *Deiſwyl* legi.

Caulis pedalis, præter umbellam non ramosus, ad eam faciendam trichotomus. Flores majusculi, subrubelli, in β minimi, pallidi, & densissime collecti. In ista semen coronatum tubo trifido, & rudimento staminum. In α tria stamina de flore eminentia, semen abortivum, & tuba staminibus brevior. Non ergo veri flores mares sunt.

209. VALERIANA foliis integerrimis, radicalibus ovatis, caulinis linearibus obtusis *Emend.*
II. p. 27. n. 63.

Spica altera fastigiato flosculorum ordine a precedente differens CAMERAR. *Epit.* p. 14.

Nardus celtica h), seu alpina CLUS. *Pannon.* p. 514. 515. bene.

Nardus celtica I. B. III. p. 205.

Valeriana floribus triandris, foliis ovato oblongis, obtusis, integerrimis LINN. *Spec. I.* p. 46.
JACQUIN *vindob.* p. 203.

Nuper variis in alpebus detecta est, Valerianæ plerumque, ad Italiam vergentis Mont. *Dome, le Grandloe*, ad dextra lacus, in montibus vallis *S. Nicolas*, abunde magis in vallis Prætorianæ herbosiss; nigra in terra. In Mont. *Scheinberg Switens.* Cl. SCHINZ.

Radix multis fuscis squamis obnupta, obliqua, perennis, fibras cylindricas, duras, numerosas emittit, multiceps eadem; forti & stabili odore. Multi, ex multis radicis capitibus caules, triunciales, aut paulo ultra, præter florum petiolos non ramosi. Folia ex radice petiolata, elliptica, aut ovatis longiora, obtusa, margine integerrimo, pallida & paulum crassula: ad caulem par unicum foliorum linearium obtusorum. Caulem terminat spica nuda, facta verticillis florum duobus, ad quatuor. Verticilli inferiores fiunt duobus petiolis trifloris, supremus unifloris. Semina de gentis more: floris campanula lata, patula, æqualis, segmentis lanceolatis, extus purpurea, obscurior, intus cinerea. Tuba flava, longe eminent, tribus clavis terminata. Stamina in aliis exemplis nulla: in aliis, etsi omnia sua semina habent, tria filamenta de flore eminentia, grandes bifidas antheras ferunt, sive dioica est, fere ut paulo prior, sive tubæ serius subnascuntur, & tum demum quando stamina disperierunt: Prior tamen opinio confirmatur exemplo Valerianæ 205.

Odor multo vehementior, quam vulgari, vires promittit majores. Parum tamen in officinis nota est. In Ægyptum i) ad sexaginta *tomnas* hujus Nardi quotannis ex Germania mittuntur, quibus utantur ad unguentum, quod cutem mollem fervet, alii ad balnea ajunt adhiberi k). Veteribus notissima erat Nardus gallica olufatri folio, caule cubitali geniculato, in purpura albicante, radice obliqua, avium pedes imitante; aliis Phu PLINII l). In antidoto habet CELSUS m): citat, celtibericæ nomine CÆLIUS n). Reperitur in notis ad NICOLAUM o), & additur diureticam esse. Indicæ præfert COSTÆUS p). Non dubito, quin ad nervorum instabilitatem perinde, ut Valeriana sylvestris & magis valeat. Nuperis neglecta est, ut nulla ejus, post Se-culum XVI. icon data sit, nulla descriptio.

210. VALERIANA q) foliis pinnatis, pinnis dentatis.

α Foliis angustioribus.

Valeriana sylvestris major GARIDEL p. 468. ic. 96.

Valeriana foliis angustioribus RIVIN. l. c. t. 2.

Phu r) minus CAMER. *Epit.* p. 22.

Valeriana sylvestris DODON. *purg.* p. 87.

Hanc præfert HILLIUS, & sylvestrem vocat s).

Z 2

β Foliis

b) Nardum celticum exigue fruticat. Folia habet oblonga in luteum languentia; florem luteum [non nostræ] DIOSCORID. l. c. 7.

r) HASSELQUIST. *resa* p. 557.

k) MATTHIOLUS.

l) L. XII. c. 12. non valde consentit.

m) L. V. c. 23.

n) Chron. L. IV. c. 7.

o) p. 174.

p) In MESSUR. p. 98.

q) *Nov ARR. I. Chr. dist. c. 13.*

r) Phu foliis olus atri, caule cubitali, altiore, levi, cavo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto, floribus Narcissi proximis, majoribus, tenerioribus, ex albicante purpureis, radice superius ad digiti minimi crassitie, villosa in Veratri modum, obliqua capillamentis intertextis flavescens, cum quadam odoris gravitate, nardum æmulantibus DIOSCORID. l. c. 10.

s) In proprio libello: sic BLANKWELL. t. 271.

β Foliis latioribus splendentibus.

Valeriana sylvestris AICHSTETT. ord. 9. t. 12. f. 2.*Valeriana secunda foliis latioribus* MORISON. umbellif. t. 10. C.*Valeriana* RIVIN. t. 1.*Pbu Dioscoridis verius* COLUMN. *phytobasan* p. 114. *Ecphras.* p. 210. Potius latiora habet folia cum caractere.*Valeriana floribus triandris, foliis omnibus pinnatis* LINN. *Spec. I.* p. 45.

Hanc rejicit HILLIUS, & pingit aquaticæ nomine.

In aquosis frequentissima, tamen etiam in sepibus & sylvis, locis siccioribus varietas α, humidioribus varietas β provenit.

Radix fit fibris multis teretibus, ex albo fordide lutescentibus, penetrabili odore, quo feles delectantur, ut eam etiam urina sua corrumpant t). Caulis ad sepedalem usque, non ramosus, nisi ad umbellam constituendam: ibi enim tripartita divisio saepe repetita sibi succedit. Vidi contortum caulem intumuisse in striatum flavumque saccum, ex quo folia prodibant v). Ea omnia pinnata sunt, multorum parium, nervo non lato, superius tamen a pinnis descendente in nervum ala, extrema pinna impari, parum majore. Omnes acute dentatæ sunt. Ad caulem similia folia, sessilia, in origine hirsuta, denique simplicia. Inter flores stipulæ ovatæ. Flos habet segmentum unum majus & duo minorum paria, colore subrubello. Semen graciliori margaritæ forma est: tuba latefcit trifida. Stamina tria de flore eminent, in quo sexus non distinguitur.

Odor radices singularis, penetrabilis, inter gratum & molestum medius. Vis in resinosa x) parte est, & tinctura, quæ spiritu elicitur, odorem & saporem plantæ retinet, tum extractum spirituofum, cujus copia ingens est. Tincturam etiam spirituofam parat Cl. HILLIUS. Oleum vix potest ostendi. In aquam vis amara & nauseosa transit, sed massa coacta dulcamara & nauseosa est y). Nos amamus radices pulverem dare, quo COLUMNA z), ut ipse testatur, epilepsiam congenitam in se ipso superavit, etsi ex diuturna a laboribus abstinentia, nuper conjectura nata est, summum virum in pristinum morbum relapsum esse a). Sed Cl. MARCHAND b) ad sesqui drachmam eandem radicem contra epilepsiam dedit, & adsunt aliorum Cl. virorum testimonia c), etiam in epilepsia inter venerem d) superveniente. Levatam certe multi testes sunt e), & si aliquando morbus rediit f), neque vis semper certa fuit g), hæc tamen infelicitas huic medicamento cum omnibus aliis communis est. Ego certe ad hystericos morbos, nimiamque nervorum sensibilitatem, frequenter cum bono eventu hac radice h) usus sum; & in ipsa epilepsia, non malo successu. In nobili juvene per sesqui annum paroxysmos distuli, qui tamen, cum in Italiam rediisset, dicuntur rediisse & ipsi. Virginem vero patritiam, vere epilepticam, cujus paroxysmum ipse videram, fideliter & absque recidiva, extracto succo sanavi. Quare & JACOBUS DOUGLAS i) merito hoc remedium in officinas introducere fategit, & multum eo utitur TISSOTUS. In cephalalgia k) medetur. In febre maligna l) in deliriis & in agrypnia pulvis utiliter datus est, etsi putredinem non valde moratur m). Cum Guajaco n) mista glandularum obstructions peculiari vi superat; etiam externo usu o). Veteres pro diuretica p) habuerunt. Ad tenesum perinde optimam esse BODING q).

211. VALERIANA foliis radicalibus petiolatis, cordatis, ferratis, caulinis tripteris *It. Helv. n. 7.*

Valeriana alpina I. B. III. p. 208. SCHEUCHZER *It. I.* p. 11. *Primam* CLUSII Cl. JACQUIN ad sequentem refert p. 202. sed in duas vel tres crenas folia dividi IPSE CLUSIUS monet, quod de n. 212. dici nequit.

Nardus

s) *Mus. med.* I. n. 2.t) *Caulis contorto* *Eph. Nat. Cur.* III. ann. 3. obs. 22.z) *CARTHEUSER mat. med.* II. p. 59.y) *Idem* *ibid.*v) *Phytobasan* p. 97.a) *In vitis Lynceorum.*b) *Mem. de l'Acad. des Scienc.* 1706.c) *PANAROLUS Pentec. I.* obs. 32. radice propinata prius,quam caulis prodiret, *SCHUCHMAN Eph. Nat. Cur.**Dec. III. n. 4. obs. 44.* *SCOPOLI flor.* p. 347. *MEAD**de sole & luna* p. 82. 83. *HILL. mat. med.* p. 182.*BUCHOZ V.* p. 229. 230. cum exemplis.d) *Infulo SAUVAGEI bradypermat. Nefolog. T. V.* p. 231.e) *BALDINGER med. milit.* p. 129.f) *LOCHER. obs. pract.* p. 40.g) *Bresl. Saml.* 1718. m. Febr. *MEAD. I. c.*h) *HILL. I. c.*i) *Idem* *ibid.*k) *BAGLIV. apber. cogn.* 58.l) *History of Seasons* p. 272.m) *MACBRIDE essays* p. 130.n) *MORGAN. philos. princ.* p. 424.o) *SPIES de Valeriana* p. 24. cachecticos humores dissipat.p) *ARET. I. c. C. HOFMAN. in NICOLAUM* p. 163.q) *Disp.* t. 40.

Nardus montana altera MORIS. Umbellif. p. 51.

Valeriana alpina prima C. B. Prodr. p. 65. Basl. p. 50.

Valeriana alpina saxatilis minor, flore albo BARRELIER ic. 742.

Valeriana alpina minor, planta palmaris PLUKNET. p. 380. t. 231. f. 7.

& *Valeriana minima* planta, ut plurimum incialis EJUSD. ibid. f. 8.

Valeriana floribus triandris, foliis dentatis, radicalibus cordatis, caulinis ternatis, ovato oblongis LINN. Spec. I. p. 45.

Valeriana tripteris JACQUIN p. 201. n. 2.

Minime rara in montanis & alpinis humilioribus scopulis, unde in planitiem usque descendit. Circa Roche à la Praisie, & in fossis viæ ducentis versus Vervay. RAIUS in Saleva monte. C. B. in monte Wasserfall, ego in montibus Emmia vallis.

Radix lignosa, multiceps, odorata. Folia ad radicem petiolata, cordiformia, sed longiora, acuta, acute ferrata; ad caulem similia, ovato lanceolata, ternata, ut duo minora majori sub ejus origine accedant. Caulis pedalis & ultra, ramosus. Umbellæ androgynæ, rosæ, odoratæ, staminibus tribus, & reliquo caractere donatæ. Vidi stamina defuisse. Stipulæ sub ramis florigeris setaceæ.

212. VALERIANA foliis ovatis, acuminatis, obiter dentatis Itin. Helvet. n. 8.

Valeriana montana LUGDUN. p. 1127.

Valeriana alpina Scrophulariæ folio C. B. Prodr. p. 87. bene SCHEUCHZER It. I. p. 51. & V p. 428. cum unica voce Salix loco Valerianæ.

Valeriana alpina foliis integris, radice repente inodora RAI syllog. exter. p. 259.

Valeriana floribus triandris, foliis ovato oblongis, subdentatis, caule simplici LINN. ibid.

Frequens in monte Jura, supra Dornach, in ascensu ad Grandvi, in Wasserfall: in ascensu a Nods ad Chasseral. GAGNEBIN à la Combe de Valanvrom, aux Convers.

In alpinis etiam passim, in Obergrunigel, Chapuisse, sur Champ, Fouy, super Portvailey, Prapioz, &c. Circa Waldnacht & lacum Trublisee SCHEUCHZER.

Radix lignosa, longa, multiceps, sæpe inodora, nam etiam odoratam vidi. Folia ad terram petiolata, prima rotunda, reliqua ovata, obtusa, pariter dentata; superiora sessilia, ex ovatis obtuse lanceolata, oris plicatis, aut non dentatis, aut rarius. Umbella quæ prioris, idemque color. Stipulæ sub ramis florigeris setaceæ latiores, subulatæ. Flos parum difformis.

*213 VALERIANA foliis glaberrimis, floribus calcaratis.

α Foliis ex ovatis lanceolatis, latifolia.

Valeriana rubra DODON. purg. p. 91. BONANN. microgr. ic. 81, 82, 83.

Phu peregrinum CAMERAR. Epit. p. 24.

Valeriana marina latifolia MORISON. umbellif. t. XI.

Valeriana marina RIVIN. t. 3.

II. Flore albo MORISON.

β Foliis linearibus, angustifolia.

Valeriana rubra angustifolia I. B. III. p. 211. C. B. Prodr. p. 88.

Valeriana rubra angustioribus & longioribus foliis PLUKNET. p. 319. t. 232. f. 3.

Iconem habet GESNER xen. f. 74. & RICHER, cui est *σφοδουλανθευης*.

α. β. *Valeriana floribus monandris caudatis*, foliis lanceolatis integerrimis LINN. I. p. 44.

Varietas β in aditu scopuloso, qua ex Creux du Vent ascenditur, ad dextra.

Varietas α Seduni ad arcem Tourbillon, Neocomi au dongeon du Chateau.

Caulis cubitalis, firmus, ramosus: folia levia, oris integerrimis, in α pene cordata; ima petiolata, superiora sessilia. Vidi in Valesia acute & ampliter dentata, fere ut in Valeriana Cacaliæ folio. Umbellæ caules terminant. Flos contra pedunculum longum calcar projicit, quale brevissimum ex vulgare specie n. 210. exit. Limbus ei bilabiatus, quinquefolius, color eleganter purpureus. Stamen unicum, cum tubus floris perangustus fit. Stipulæ lanceolatæ.

In varietate β folia prælonga, & perangusta, linearia fere sunt, & lentissime decrescunt.

Capulam huic majorem esse VAILLANTIUS a). Nolui tamen repugnantibus coxtaneis separare, cum præterea etiam minori capsula reperiri IDEM addat.

In Sicilia b) acetaria ingreditur.

VALE-

a) p. 187.

b) BARTHOL. peregrin. med. p. 40.

VALERIANELLA TOURNEF. t. 52. VAILLANT. p. 188.

Si in Cichoraceis coronæ feminum genera constituunt, nihil est, cur hic minus valeant Valerianæ corona plumosa est, folida Valerianellæ.

214. VALERIANELLA foliis oblongis, rariter incis, corona feminis simplici, acuminata.

a Foliis integris.

Lactuca agnina I. TABERNEMONT. p. 167.

Pseudo-Valeriana annua arvensis præcox humilis, semine compresso, rotundo MORIS III. p. 104.

& *Valeriana arvensis præcox humilior* EJUSD. *umbellif.* p. 54. *tab. sem. n. 58. 59.*

In ista frequenter umbellæ in foliosas & steriles sphaeras abeunt.

β Foliis superioribus dentatis.

Lactuca agnina II. TABERN. l. c.

Phu minimum alterum LOBEL. *ic.* p. 717.

Locusta minor RIVIN. t. 6.

a. β. *Valeriana campestris inodora major* C. B. *Baf.* p. 50.

Valeriana floribus triandris, caule dichotomo, foliis linearibus LINN. p. 47.

Vulgatissima in agris, primo vere edulis. Folia ad terram linearia, obtusa, dente uno alterove, etiam nullo: ad caulem sessilia, acuta, sæpe dentata. Caulis pedalis, tener, brachiatus, bifidus. Sic rami ad magnos angulos c) patuli. Umbellæ ramos terminant, ut in Valerianis, stipulis ovatis. Seminis involucrium ovale, transversim latius, hinc gibbum, inde planius, mucrone brevi d), bicolli, hinc resecto, inde acuminis simplici. Semen multo minus. Flos subcæruleus e), infundibuli formis, inæqualis, segmento extimo majori. Stamina tria & tuba de flore eminent.

In acetariis, & alioquin in cibum frequens recipitur. Ad febres juscula cum citri succo utilia suppeditat. Innocentissimum cibum solum tolerabat, qui non alium ferret, æger lientericus f).

215. VALERIANELLA foliis oblongis, ferratis, feminis corona tridentata. †

Valeriana altera, nudo & umbilicato semine COLUMN. *Ephraf.* p. 206.

Valerianella vulgaris species major serotina RAI *synops. Ed. III.* p. 201.

Pseudo-Valeriana annua, serotina, procerior, semine turgidiori MORISON. *Hort. Oxon. III.* p. 103. *ic. sem. 60, 61. in opere umbellif.*

Locusta major RIVIN. t. 6.

Iisdem locis, sed vergente æstate, folio ferrato, & non ferrato.

Involucrium feminis conicum, hinc convexum, inde planius, coronatum additamento cavo tridentato g), cujus dens medius major est. Ad basin coronæ duo denticuli ægre conspicui accedunt. Flos potius subrubellus, modice inæqualis. Semen tumidius; habitu laxior; setæ lanceolatae; folia caulina acutiora.

I. PLANTÆ GYMNOMONOSPERMÆ.

I. FLORE COMPOSITO.

I. RECEPTACULO COMMUNI PRÆDITO.

II. STAMINIBUS LIBERIS.

II. SEMINE INTRA FLOREM POSITO.

GLOBULARIA TOURNEFORT. t. 295. LINN. n. 112.

& omnium Auctorum.

Discus convexus, conicus. Squamæ foliaceæ, cuique flosculo sua, distinguunt receptaculum, & speciem calycis communis faciunt, ut in Succisa, neque flosculo longiores sunt. Calyx proprius bilabiatus, segmento exteriori bifido, interiori trifido. Flosculus quisque ex suo tubulo bilabiatus, segmentis duobus interioribus, tribus exterioribus, omnibus acutissimis. Stamina quatuor libera, duo longiora, breviora duo. Semen unicum, in calyce adolescit.

216. GLOBULARIA caule unifolio & unifloro, foliis emarginatis, nervo aristato.

Scabiosa X. CLUS.

c) JUNG. BOERHAAVE.

d) VAILLANT. f. 21. TOURNEF. H.

e) TOURNEFORT. B. B. F. I.

f) LEIDENBOST. *succi plant.* p. 17.

g) VAILLANT. f. 18, 19, 20. TOURNEFORT M. N.

Glo-

Globularia montana humilissima repens I. R. H. SCHEUCHZER *It. I.* p. 37. *It. V.* p. 335.
Globularia caule subnudo, foliis cuneiformibus, tricuspidatis, intermedio minimo LINN. *II.* p. 139.
Globularia cordifolia HILL. *V.* t. 16.

In scopulis Juræ & Alpium ubique, & utrinque etiam in planitiem descendit, *Rupe* ad mont. de la *Praisse* & la *Marbriere*; sic ad *Beauchamp* ex Jura.

Radix lignea, magna, multiceps, multos cespites foliorum producit: eorum figura est, ut eundo latefiant, deinde emarginato fine terminentur, quem brevis ex nervo producta spinula dividit. Caulis nudus, præter exiguam unicam ligulam, uniflorus, biuncialis & paulo ultra. Capitulum cyaneum, quale in charactere dixi, quam reliquis minus. Calycis segmenta arguta, tria superiora, duo inferiora magis distincta. Flosculi segmenta superiora prælonga, capillaria *b*).

217. GLOBULARIA foliis oblonge ovatis, integerrimis, caule nudo unifloro.

Icon est inter GESNERIANAS Lign. f. 51.

Aphyllanthes III. LUGDUN, p. 864.

Bellis cerulea caule nudo RAI *Sylog. ext.* p. 16.

Globularia pyrenaica folio oblongo; caule nudo I. R. H. SCHEUCHZER *It. VII.* p. 513.

Globularia caule nudo, foliis integerrimis lanceolatis LINN. *I.* p. 140.

Globularia nudicaulis HILL. *t. 17.* foliis nimis acutis.

Minus priori frequens, neque in planitiem descendit. Magna copia nascitur in monte *Richard* & à la *Joux verte*; etiam aux *Martinets*. In *Wängenalp* & *Breitlaunen* supra *Interlachen*. In *Fronalp*, *Mürtschen*, *Schilt* Glaronensium.

Aliquanto major est, & foliis & flore. Folia firma & laurina carne, ex petiolo dilatato, longe ovata, integerrima, nunquam lanceolata. Scapus floralis, præter aliquas ligulas nudus, sexuncialis. Flos pariter cæruleus, bracteis etiam ovato lanceolatis. Calycis segmenta tria interiora superiora duo inferiora, triangularia majora. Flos ex tubulo superne duos minimos albos dentes emittit: inferiores tres lingulati, paulum obtusi, cærulei. Stamina duo longa, duo brevia. Tuba bifida *i*).

218. GLOBULARIA foliis radicalibus emarginatis, ex nervo aristatis, caulinis lanceolatis.

Bellis cerulea, Globularia Monspelienfium LOBEL. *advers.* p. 200. *ic.* p. 478.

Bellis cerulea TABERNÆMONT. p. 329.

& duæ aliæ icones p. 330.

Globularia caule herbaceo, foliis radicalibus tridentatis, caulinis lanceolatis LINN. *I.* p. 139. & *olanska* ref. p. 6.

Globularia vulgaris HILL. *t. 15.*

β Flore albo CLUS. PONTEDER.

γ Varietas non foliosa TARGIONI *IV.* p. 115.

In calidiori Helvetia, in locis gramineis, inter rupes, in *Paßgartfluh*, super *Bonneville*, *Moncharand*, prope *Rupem*, à la *Marbriere*, supra *Fontanay*, aux *Gauges*, &c. supra *Morges*, *Thuiri*. Etiam Basileæ supra *Dornach* & inter portam *S. Albani* & *S. Jacob*, juxta patibulum. In glareis fluviorum, *grande Eau*, *Baye de Clarens* &c.

Huic folia ad terram petiolata, ovata, sæpe emarginata, & tribus dentibus inscripta, alias unice ex medio aristata, ad caulem multa, alterna, oblonga, lanceolata. Caulis sefcuncialis uniflorus. Flos ejusdem coloris & fabricæ. Calyx proprius hirsutus, villo clausus, ut flos hirsutus adpareat. Labium interius minimum, tridentatum, gracillimum. Squamæ, inter flosculos, ovato lanceolata. Receptaculum papposum. Omnium globulariarum folia siccata nigrescunt.

b) *Emend. III.* p. 89. n. 241.

i) *Emend. I. c.*